

Αρχική σελίδα>Νομοθεσία και νομολογία>Εθνική νομοθεσία

Εθνική νομοθεσία

Κάθε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) διαθέτει το δικό του δίκαιο και νομικό σύστημα. Το δίκαιο των κρατών μελών μπορεί να περιλαμβάνει τόσο δίκαιο σε εθνικό επίπεδο (ή εθνικό δίκαιο, που ισχύει σε όλη την επικράτεια ενός συγκεκριμένου κράτους μέλους) όσο και νόμους που εφαρμόζονται μόνο σε μία συγκεκριμένη περιοχή, περιφέρεια ή πόλη.

Τα κράτη μέλη δημοσιεύουν το δικαίό τους στην επίσημη γλώσσα ή τις επίσημες γλώσσες τους. Το δίκαιο αυτό είναι νομικά δεσμευτικό μόνο σε αυτή τη γλώσσα ή γλώσσες. Για λόγους ενημέρωσης, ενδέχεται ορισμένες πράξεις δικαίου των κρατών μελών να διατίθενται επίσης σε μία ή περισσότερες άλλες γλώσσες πέραν της επίσημης γλώσσας (ή των επίσημων γλωσσών).

Βάσεις δεδομένων

Τα περισσότερα κράτη μέλη διαθέτουν μία εθνική βάση δεδομένων του δικαίου τους. Μπορείτε να έχετε πρόσβαση σε αυτές τις πληροφορίες επιλέγοντας μία από τις σημαίες στη δεξιά πλευρά.

Επιπλέον, η ευρωπαϊκή βάση δεδομένων **N-Lex** περιλαμβάνει συνδέσμους προς την πλειονότητα των επίσημων εθνικών βάσεων δεδομένων. Η N-Lex αποτελεί κοινό έργο εν εξελίξει, το οποίο διαχειρίζεται η **Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης**, και οι κυβερνήσεις των χωρών που συμμετέχουν. Σήμερα, σάς παρέχει πρόσβαση στο δίκαιο 27 κρατών μελών.

Επιπλέον, το **Ευρωπαϊκό Φόρουμ για τις Επίσημες Εφημερίδες** σας παρέχει πρόσβαση στους δικτυακούς τόπους των οργανισμών που είναι αρμόδιοι για τη δημοσίευση των Επίσημων Εφημερίδων των κρατών μελών της ΕΕ (καθώς και ορισμένων υποψηφίων προς ένταξη στην ΕΕ χωρών και των χωρών ΕΖΕΣ). Από την άποψη της ΕΕ, πολλοί νόμοι των κρατών μελών ουσιαστικά υλοποιούν το δίκαιο της ΕΕ. Ειδικότερα, αυτό ισχύει για τις εθνικές νομοθετικές ρυθμίσεις που εφαρμόζουν οδηγίες της ΕΕ. Εάν αναζητάτε τέτοιου είδους εκτελεστικά μέτρα, μέσω των οποίων τα κράτη μέλη έχουν ενσωματώσει συγκεκριμένες διατάξεις του δικαίου της ΕΕ, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τη σχετική λειτουργία αναζήτησης της βάσης δεδομένων **EUR-lex**.

Πηγές δικαίου

Το δίκαιο των κρατών μελών πηγάζει από διάφορες πηγές, ιδίως από το Σύνταγμα, τους τυπικούς νόμους ή άλλες νομοθετικές πράξεις (που θεσπίζονται σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο) ή/και από κανονισμούς των κυβερνητικών οργανισμών, κτλ. Επιπλέον, οι αποφάσεις των δικαστηρίων των κρατών μελών μπορούν να μετεξεληχθούν σε **νομολογία**.

Τομείς δικαίου

Κατά παράδοση, το δίκαιο των κρατών μελών διαιρείται σε ιδιωτικό και δημόσιο δίκαιο.

Το ιδιωτικό ή αστικό δίκαιο είναι ο τομέας δικαίου σε μια κοινωνία που διέπει τις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών ή ομάδων χωρίς την παρέμβαση του κράτους ή της κυβέρνησης.

Το δημόσιο δίκαιο διέπει τη σχέση μεταξύ των ιδιωτών και του κράτους, των οντοτήτων και των αρχών του. Διέπει επίσης τις κρατικές εξουσίες και τις αντίστοιχες διαδικασίες. Σε γενικές γραμμές, το δημόσιο δίκαιο αποτελείται από το συνταγματικό δίκαιο, το διοικητικό δίκαιο και το ποινικό δίκαιο. Λόγω της ιδιαίτερης φύσης του, το ποινικό δίκαιο μπορεί να θεωρηθεί και ως ξεχωριστή κατηγορία.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το δίκαιο των κρατών μελών, επιλέξτε μία από τις σημαίες στη δεξιά πλευρά.

Τελευταία επικαιροποίηση: 12/09/2023

Για τη διαχείριση αυτής της ιστοσελίδας υπεύθυνη είναι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στην παρούσα σελίδα δεν απηχούν κατ' ανάγκη την επίσημη θέση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Παρακαλείσθε να συμβουλευθείτε την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου σχετικά με το καθεστώς πνευματικής ιδιοκτησίας που διέπει τις σελίδες των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων.

Εθνική νομοθεσία - Βέλγιο

Στη σελίδα αυτή γίνεται ανασκόπηση των διαφόρων πηγών δικαίου στο Βέλγιο.

1. Ποιές είναι οι νομικές πράξεις ή οι «πηγές του δικαίου» που εκφράζουν κανόνες δικαίου;

Το δίκαιο είναι ένα σύνολο γραπτών και άγραφων δεσμευτικών νομικών κανόνων που διέπουν τις κοινωνικές σχέσεις των πολιτών με τις αρχές και των πολιτών μεταξύ τους και οργανώνουν τη δημόσια διοίκηση.

Γίνεται διάκριση μεταξύ **τυπικών και ουσιαστικών πηγών** του δικαίου. Αντίθετα με τις τυπικές πηγές, οι ουσιαστικές πηγές δεν περιλαμβάνουν πραγματικούς κανόνες δικαίου. Πρόκειται μεταξύ άλλων για την καλή πίστη, την επιείκεια και τη χρηστή συμπεριφορά (*conduite raisonnable*).

Υπάρχουν πέντε κατηγορίες τυπικών πηγών. Τρεις κατηγορίες έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα: ο **νόμος**, το **εθιμικό δίκαιο** και οι **γενικές αρχές του δικαίου**. Οι δύο άλλες κατηγορίες δεν είναι δεσμευτικές, αλλά απλώς «πειστικές»: η **νομολογία** και η **θεωρία**.

Η νομοθεσία θα εξεταστεί λεπτομερώς στα σημεία 3 και 5 παρακάτω. Περιλαμβάνει, εξ ορισμού, τους γραπτούς κανόνες που θεσπίζονται από μια αρχή. Το εθιμικό δίκαιο είναι, εξ ορισμού, σιωπηρό και διέπει τα ήθη και τα έθιμα των πολιτών γενικότερα, και επαγγελματικών κατηγοριών ειδικότερα. Οι γενικές αρχές του δικαίου εκφράζουν τις ανώτερες αξίες που μια συγκεκριμένη κοινωνία επιθυμεί να τηρεί, όπως η αρχή της ισότητας όλων των πολιτών, η αναλογικότητα των κανόνων και των μέτρων που θεσπίζονται και η αρχή σύμφωνα με την οποία οι αρχές πρέπει να ενεργούν σεβόμενες τον νόμο. Πολλές από αυτές τις αρχές έχουν καθιερωθεί με τα λεγόμενα νομικά αποφθέγματα, όπως η αρχή «*non bis in idem*» στο ποινικό δίκαιο ή η αρχή του «*lex posterior derogat legi priori*».

Η νομολογία και η θεωρία αποτελούν «πειστικές» πηγές του δικαίου. Η νομολογία είναι το σύνολο των αποφάσεων που εκδίδουν τα δικαστήρια. Μια απόφαση είναι εκτελεστική μόνο έναντι των διαδίκων της υπόθεσης. Στο Βέλγιο, δεν υπάρχει το σύστημα του δικαστικού προηγούμενου. Οι μόνες δικαστικές αποφάσεις που είναι εκτελεστές έναντι πάντων είναι οι αποφάσεις του Συνταγματικού Δικαστηρίου (*Cour constitutionnelle*). Τα άλλα ανώτατα δικαστήρια είναι το Συμβούλιο της Επικρατείας (*Conseil d'État*) (ανώτατο διοικητικό δικαστήριο) και το Ακυρωτικό Δικαστήριο (*Cour de Cassation*) (ανώτατο δικαστήριο σε υποθέσεις κοινού δικαίου).

Άλλη πηγή που δεν πρέπει να παραβλεφθεί είναι το **διεθνές δίκαιο**, το οποίο αποτελείται, μεταξύ άλλων, από τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, τους κανονισμούς και τις οδηγίες της Ένωσης και την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Επίσης, υπάρχουν πολλές συμβάσεις που έχουν θεσπιστεί στο πλαίσιο της λειτουργίας διεθνών οργανισμών, όπως τα Ηνωμένα Έθνη ή το Συμβούλιο της Ευρώπης (πολυμερείς συμβάσεις), ή μεταξύ του Βελγίου και άλλου κράτους (διμερείς συμβάσεις). Αυτή η πηγή δικαίου απέκτησε τις τελευταίες δεκαετίες μεγάλη σημασία, η οποία συνεχίζει να αυξάνεται. Πολλές διατάξεις που περιλαμβάνονται σε αυτές τις πράξεις επηρεάζουν άμεσα την καθημερινή μας ζωή.

Οι **δικτυακοί τόποι** **Législation belge** (στα γαλλικά) ή **Belgische Wetgeving** (στα ολλανδικά) επιτρέπουν την πρόσβαση σε τράπεζα δεδομένων **κωδικοποιημένης βελγικής νομοθεσίας**. Μπορείτε να πραγματοποιήσετε αναζήτηση μέσω της μηχανής αναζήτησης και ευρετηριασμού όλων των ισχυόντων

κανονιστικών κειμένων που έχουν δημοσιευθεί στη Βελγική Εφημερίδα της Κυβέρνησης (*Moniteur belge*) από το 1830. Εντούτοις, τα διοικητικά και φορολογικά κανονιστικά κείμενα που έχουν δημοσιευθεί πριν από το 1994 δεν έχουν εισαχθεί ακόμα στο σύνολό τους.

2. Ποιο είναι το νομικό καθεστώς των γενικών αρχών του δικαίου, του εθνικού δικαίου και της νομολογίας;

Βλέπε την ερώτηση 1.

3. Ποια είναι η ιεραρχία μεταξύ αυτών των διαφόρων νομικών πράξεων;

Τα πρόσωπα που κατοικούν στο Βέλγιο πρέπει να υπακούουν σε διάφορες κατηγορίες νομικών κανόνων: τους κανόνες που εκδίδονται από τις ομοσπονδιακές αρχές του Βελγίου αλλά και αυτούς που προέρχονται από κατώτερες οντότητες, όπως οι επαρχίες και οι δήμοι (1). Εξάλλου, το Βέλγιο συμμετέχει σε πολλούς διεθνείς και υπερεθνικούς οργανισμούς, όπως τα Ηνωμένα Έθνη, η Ευρωπαϊκή Ένωση, το Συμβούλιο της Ευρώπης και το NATO. Οι κανόνες των οργανισμών αυτών εφαρμόζονται επίσης στις αρχές και τον πληθυσμό του Βελγίου.

Το γεγονός ότι όλες οι νομοθετικές αρχές δεν διαθέτουν ένα αυστηρά περιορισμένο τομέα δικαιοδοσίας και ότι όλες οι κατηγορίες των νόμων δεν απολαμβάνουν το ίδιο καθεστώς μπορεί να δημιουργήσει κίνδυνο σύγκρουσης νόμων. Για τον λόγο αυτό προβλέπεται μια ιεραρχία των κανόνων, της οποίας η βασική αρχή ορίζει ότι οι κατώτεροι κανόνες δεν μπορούν ποτέ να συγκρούονται με ανώτερους κανόνες.

Όσον αφορά το εσωτερικό βελγικό δίκαιο, το **Σύνταγμα** αποτελεί τον υπέρτατο κανόνα. Το Σύνταγμα διέπει τη διάκριση των εξουσιών και τον τρόπο άσκησής τους. Επιπλέον, το Σύνταγμα κατοχυρώνει τις θεμελιώδεις αξίες της κοινωνίας μας και τα θεμελιώδη δικαιώματα των πολιτών. Σε απόφαση που εκδόθηκε στις 27 Μαΐου 1971, το Ακυρωτικό Δικαστήριο (*Cour de cassation*) βεβαίωσε την υπεροχή όλων των διεθνών και υπερεθνικών κανόνων δικαίου έναντι των κανόνων εσωτερικού δικαίου, συμπεριλαμβανομένου του Συντάγματος. Επομένως, σε περίπτωση σύγκρουσης κανονισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Συντάγματος υπερισχύει ο ενωσιακός κανονισμός.

Κάτω από το Σύνταγμα, κατατάσσονται στη συνέχεια:

οι ειδικοί νόμοι (*lois spéciales*) (νόμοι που εκδίδονται με ειδική πλειοψηφία και ρυθμίζουν την κατανομή αρμοδιοτήτων και τους κυριότερους κανόνες λειτουργίας των δημοσίων οργάνων), στη συνέχεια

οι νόμοι (*lois*), πράξεις νομοθετικού περιεχομένου (*décrets*) και διατάγματα (*ordonnances*), στη συνέχεια

τα βασιλικά διατάγματα (*arrêts royaux*) και κυβερνητικά διατάγματα (*arrêts de gouvernement*) για την εφαρμογή των νόμων ή των πράξεων νομοθετικού περιεχομένου, και τέλος,

τα υπουργικά διατάγματα (*arrêts ministériels*).

4. Με ποιους όρους τίθενται σε ισχύ στην εθνική επικράτεια οι κανόνες που περιέχονται στις υπερεθνικές πράξεις;

Οι κανονισμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης εφαρμόζονται άμεσα. Το βελγικό νομοθετικό σώμα δεν εμπλέκεται άμεσα στην εφαρμογή τους. Ωστόσο, η σχετική του παρέμβαση είναι αναγκαία για την έγκριση και επικύρωση των διεθνών συνθηκών. Σε ορισμένους τομείς, όλα τα βελγικά νομοθετικά όργανα πρέπει να τις εγκρίνουν και να τις επικυρώσουν, γεγονός που μπορεί να σημαίνει χρονοβόρες και πολύπλοκες διαδικασίες. Οι νομοθετικές οντότητες της χώρας συμμετέχουν επίσης στην εφαρμογή των οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεδομένου ότι απαιτείται πάντα η μεταφορά των οδηγιών στο εσωτερικό νομικό πλαίσιο.

5. Ποιες είναι οι διάφορες αρχές που είναι αρμόδιες να θεσπίζουν κανόνες δικαίου;

Το ομοσπονδιακό κράτος του Βελγίου αποτελείται από **τρεις ξεχωριστές συνταγματικά προβλεπόμενες εξουσίες**: τη νομοθετική, την εκτελεστική και τη δικαστική εξουσία. Η νομοθετική εξουσία καταρτίζει τους νόμους, η εκτελεστική εξουσία τους εφαρμόζει και η δικαστική εξουσία επιλύει τις διαφορές που απορρέουν από την εφαρμογή των νόμων.

Η ομοσπονδιακή νομοθετική εξουσία

Μια ομοσπονδιακή νομοθετική πρωτοβουλία μπορεί να προέρχεται από ένα ή περισσότερα μέλη της Βουλής των Αντιπροσώπων, από ένα ή περισσότερα μέλη της Γερουσίας ή από τον Βασιλέα (στην πράξη από τους υπουργούς ή τους υφυπουργούς του). Αυτές οι τρεις οντότητες αποτελούν τους τρεις κλάδους της νομοθετικής εξουσίας στο Βέλγιο.

Οι νόμοι καταρτίζονται είτε βάσει προτάσεων νόμου (*propositions de loi*), που προέρχονται από μέλος της Γερουσίας ή της Βουλής των Αντιπροσώπων είτε βάσει σχεδίων νόμου (*projets de loi*), που προέρχονται από τον Βασιλέα (ο οποίος αναθέτει στους αρμόδιους υπουργούς να καταθέσουν σχέδια νόμου). Τα σχέδια και οι προτάσεις έχουν την ίδια βαρύτητα.

Οι κανόνες εφαρμογής του ομοσπονδιακού δικαίου εκπονούνται από την εκτελεστική εξουσία, υπό την αιγίδα του Βασιλέα. Οι αρμοδιότητες μπορούν να μεταβιβασθούν σε ένα υπουργό, εξ ου και η διάκριση μεταξύ βασιλικών και υπουργικών διαταγμάτων.

Κοινότητες, περιφέρειες, επαρχίες και δήμοι

Το Βέλγιο είναι **ομοσπονδιακό κράτος** που αποτελείται από κοινότητες και περιφέρειες. Οι κοινότητες και οι περιφέρειες θεσπίζουν δικαιο εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων που τους αναθέτουν το Σύνταγμα και ορισμένοι ειδικοί νόμοι.

Οι αρμοδιότητες των κοινοτήτων αφορούν κυρίως τον πολιτισμό και την εκπαίδευση, ενώ οι αρμοδιότητες των περιφερειών την οικονομική πολιτική και την προστασία του περιβάλλοντος. Για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της, κάθε κοινότητα και κάθε περιφέρεια διαθέτει κοινοβούλιο. Έτσι, **οι κοινότητες και οι περιφέρειες μπορούν να εκδίδουν νόμους**, οι οποίοι αποκαλούνται **πράξεις νομοθετικού περιεχομένου** (*décrets*) (ή διατάγματα – *ordonnances*, στη μητροπολιτική περιφέρεια των Βρυξελλών). Οι κυβερνήσεις τους συμμετέχουν, στο πλευρό των κοινοβουλίων, στη νομοθετική εξουσία σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, περιφέρειας ή κοινότητας (νομοθετική πρωτοβουλία). Οι κυβερνήσεις τους πρέπει επίσης να φροντίζουν για την εκτέλεση των διαταγμάτων ή των πράξεων νομοθετικού περιεχομένου.

Η βελγική επικράτεια υποδιαιρείται επίσης σε **επαρχίες** και σε **δήμους**. Τα συμβούλιά τους εκδίδουν επίσης, στο αντίστοιχο επίπεδο, **κανονισμούς** και **διατάγματα** για τους τομείς αρμοδιοτήτάς τους, όπως η δημόσια υγεία, η αποκομιδή των απορριμμάτων, ο πολιτισμός, η επαρχιακή και δημοτική εκπαίδευση. Το εκτελεστικό συμβούλιο μιας επαρχίας και το δημοτικό συμβούλιο ενός δήμου εκτελούν αυτούς τους κανονισμούς (όπως επίσης, εντός των ορίων αρμοδιότητάς τους, τους υπέρτερης ισχύος νομοθετικούς κανόνες, όπως οι νόμοι, οι πράξεις νομοθετικού περιεχομένου, τα διατάγματα των περιφερειών και τα διατάγματα της κεντρικής διοίκησης).

Συνεπώς, στα επίπεδα αυτά συμμετέχουν δύο από τις τρεις εξουσίες: η νομοθετική, που ασκείται από τα κοινοβούλια των κοινοτήτων και των περιφερειών, το επαρχιακό συμβούλιο και το κοινοτικό συμβούλιο, και η εκτελεστική, που ασκείται από τις κυβερνήσεις των κοινοτήτων και των περιφερειών, το εκτελεστικό συμβούλιο των επαρχιών και το δημοτικό συμβούλιο. Η δικαστική εξουσία δεν συμμετέχει στην υποδιάρθρωση αυτή. Η οργάνωση των δικαστηρίων είναι αποκλειστικά ομοσπονδιακή αρμοδιότητα.

6. Ποια είναι η διαδικασία θέσπισης αυτών των κανόνων δικαίου;

Βλέπε την ερώτηση 5.

Στο ομοσπονδιακό επίπεδο, **τα σχέδια ή οι προτάσεις νόμου**, αφού εξεταστούν ενδεχομένως από το Συμβούλιο της Επικρατείας, **ψηφίζονται** από τη Βουλή και, ενδεχομένως, από τη Γερουσία. Στη συνέχεια διαβιβάζονται στο **Βασιλέα**, ο οποίος **τα κυρώνει και τα εκδίδει**, αφού **προσυπογραφούν** από τους αρμόδιους υπουργούς.

7. Με ποιους όρους τίθενται σε ισχύ οι εθνικοί κανόνες;

Οι ομοσπονδιακές νομικές πράξεις αποκτούν υπόσταση μόλις θεσπιστούν και εκδοθούν από τον Βασιλέα. Κατ' αρχήν, αρχίζουν να ισχύουν δέκα ημέρες μετά τη δημοσίευσή τους στη Βελγική Εφημερίδα της Κυβέρνησης (*Moniteur belge*), εκτός αν άλλως ορίζεται (2).

Οι νομοθετικοί κανόνες των ομόσπονδων οντοτήτων –οι πράξεις νομοθετικού περιεχομένου και τα διατάγματα – θεσπίζονται και δημοσιεύονται από την κυβέρνηση της οικείας ομόσπονδης οντότητας. Αρχίζουν να ισχύουν δέκα ημέρες μετά τη δημοσίευσή τους στη Βελγική Εφημερίδα της Κυβέρνησης (*Moniteur belge*), εκτός αν άλλως ορίζεται.

8. Ποια είναι τα μέσα για την επίλυση των ενδεχόμενων συγκρούσεων μεταξύ διαφόρων κανόνων δικαίου στο κράτος μέλος;

Σε περίπτωση σύγκρουσης νομοθετικών κανόνων που έχουν θεσπιστεί δεόντως, προβλέπονται διάφορα μέσα για την επίλυση της σύγκρουσης αυτής. Η ιεραρχία των κανόνων επιτρέπει την αποφυγή των περισσότερων συγκρούσεων, αλλά όταν αυτό δεν συμβαίνει, γίνεται χρήση αυτών των μέσων επίλυσης. Το άρθρο 142 του Συντάγματος αναθέτει στο Συνταγματικό Δικαστήριο την αποκλειστική δικαιοδοσία επανεξέτασης των νομοθετικών πράξεων για να επαληθευτεί η τήρηση των κανόνων που διέπουν τις αρμοδιότητες του κράτους, των κοινοτήτων και των περιφερειών. Οι κανόνες αυτοί περιλαμβάνονται στο Σύνταγμα και στον νόμο για τη θεσμική μεταρρύθμιση του ομοσπονδιακού κράτους του Βελγίου.

Επίσης, το Συνταγματικό Δικαστήριο είναι εξουσιοδοτημένο να εκδικάζει υποθέσεις όπου εικάζεται ότι μια νομοθετική πράξη παραβιάζει τις θεμελιώδεις ελευθερίες και δικαιώματα που κατοχυρώνονται στον τίτλο II (άρθρα 8-32) του Συντάγματος. Πρόκειται ιδίως για τις αρχές της ισότητας (άρθρο 10) και της απαγόρευσης διακρίσεων (άρθρο 11). Επίσης, το Συνταγματικό Δικαστήριο είναι αρμόδιο για την επανεξέταση των νομοθετικών πράξεων έναντι του άρθρου 170 (αρχή της νομιμότητας του φορολογικού δικαίου), του άρθρου 172 (ισότητα του φορολογικού δικαίου) και του άρθρου 191 (προστασία των αλλοδαπών υπηκόων) του Συντάγματος.

Βλέπε επίσης την [Ε^ο Ομοσπονδιακή δημόσια υπηρεσία δικαιοσύνης](#) και τον ειδικό νόμο της 6ης Ιανουαρίου 1989 για το Συνταγματικό Δικαστήριο στη στήλη «*Législation consolidée*».

Το Συμβούλιο της Επικρατείας (3), το οποίο ενεργεί βάσει του άρθρου 160 του Συντάγματος, επιλύει όλες τις συγκρούσεις μεταξύ των κανόνων εφαρμογής (μειονωμένες πράξεις και κανονισμοί) και των νομοθετικών κανόνων. Επίσης, υπάρχει μια κοινοβουλευτική επιτροπή συνδιαλλαγής που είναι επιφορτισμένη με την επίλυση σύγκρουσης συμφερόντων.

(1) Πρβλ. [Ε^ο Ομοσπονδιακή δημόσια υπηρεσία δικαιοσύνης](#) (<https://justitie.belgium.be>), στήλη «*Législation consolidée*», το Σύνταγμα του 1994 και τον ειδικό νόμο για τις θεσμικές μεταρρυθμίσεις της 8ης Αυγούστου 1980, καθώς και τον [Ε^ο Δικτυακό τόπο της Ομοσπονδιακής Πύλης](#), υπό τη στήλη «La Belgique»

Η φλαμανδική κοινότητα και το φλαμανδικό συμβούλιο (που καλείται επίσης φλαμανδικό κοινοβούλιο)

Η γαλλική κοινότητα και το συμβούλιο της γαλλικής κοινότητας

Η γερμανόφωνη κοινότητα και το συμβούλιο της γερμανόφωνης κοινότητας

Η περιφέρεια της Φλάνδρας, της οποίας το κοινοβούλιο ταυτίζεται με αυτό της φλαμανδικής κοινότητας, δηλαδή το φλαμανδικό συμβούλιο.

Η περιφέρεια της Βαλονίας και το κοινοβούλιο της Βαλονίας

Η μητροπολιτική περιφέρεια των Βρυξελλών (*Région de Bruxelles-capitale*) και το συμβούλιο της μητροπολιτικής περιφέρειας των Βρυξελλών (το οποίο διαιρείται όσον αφορά ορισμένες αρμοδιότητες μεταξύ της φλαμανδικής και γαλλικής επιτροπής κοινοτικών υποθέσεων)

Οι κοινότητες είναι αρμόδιες για:

1° τα πολιτιστικά θέματα

2° την εκπαίδευση, εκτός [...]

3° τη συνεργασία μεταξύ των κοινοτήτων και τη διεθνή συνεργασία, ιδίως τις αρμοδιότητες για τη σύναψη συνθηκών στους τομείς που αναγράφονται στα σημεία 1 και 2.

Τα συμβούλια της φλαμανδικής και γαλλικής κοινότητας ψηφίζουν πράξεις νομοθετικού περιεχομένου που εφαρμόζονται στο έδαφός τους σε θέματα που αφορούν τα πρόσωπα και σε θέματα που αφορούν τη συνεργασία μεταξύ των κοινοτήτων και τη διεθνή συνεργασία στα προαναφερόμενα θέματα, και είναι αρμόδια για τη σύναψη συνθηκών. Το Συμβούλιο της γερμανόφωνης κοινότητας διαθέτει παρόμοιες αρμοδιότητες.

Τα περιφερειακά κοινοβούλια διαθέτουν αρμοδιότητες ιδίως στον τομέα της χωροταξίας, της διαχείρισης των μνημείων και της υπαίθρου, της οικονομίας, της γεωργίας, κ.λπ.

(2) Πρβλ. [Ε^ο Ομοσπονδιακή δημόσια υπηρεσία δικαιοσύνης](#), στήλη «*Législation consolidée*», τον νόμο της 3ης Μαΐου 1961 για τη χρήση των γλωσσών στη νομοθεσία, τη σύνταξη, τη δημοσίευση και την έναρξη ισχύος των νόμων και των κανονισμών.

(3) Πρβλ. [Ε^ο Ομοσπονδιακή δημόσια υπηρεσία δικαιοσύνης](#), στήλη «*Législation consolidée*», ενοποιημένοι νόμοι της 12ης Ιανουαρίου 1973 για το Συμβούλιο της Επικρατείας.

« [Ε^ο Έννομη τάξη - Γενικές πληροφορίες](#) | [Ε^ο Βέλγιο - Γενικές πληροφορίες](#)

Τελευταία επικαιροποίηση: 19/02/2021

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Εθνική νομοθεσία - Βουλγαρία

Η παρούσα σελίδα περιέχει πληροφορίες σχετικά με τη βουλγαρική έννομη τάξη και επισκόπηση του βουλγαρικού δικαίου.

Πηγές δικαίου

Εθνικές πηγές δικαίου

Στις πηγές δικαίου περιλαμβάνονται:

το [Ε^ο Σύνταγμα της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας](#) (δημοσιεύθηκε στην ΕΕ αριθ. 56 της 13ης Ιουλίου 1991, τροποποιήσεις δημοσιεύθηκαν στις ΕΕ αριθ. 85 της 26ης Σεπτεμβρίου 2003, αριθ. 18 της 25ης Φεβρουαρίου 2005, αριθ. 27 της 31ης Μαρτίου 2006, αριθ. 78 της 26ης Σεπτεμβρίου 2006 — Απόφαση του Συνταγματικού Δικαστηρίου αριθ. 7/2006, ΕΕ αριθ. 12 της 6ης Φεβρουαρίου 2007, αριθ. 100 της 18ης Δεκεμβρίου 2015 [DB1])·

οι νόμοι και

οι κανονιστικές πράξεις.

Η νομολογία δεν αποτελεί τυπικά πηγή δικαίου, είναι όμως δεσμευτική για τις αρχές επιβολής του νόμου.

Ευρωπαϊκές και διεθνείς πηγές δικαίου

Στο γραπτό δίκαιο περιλαμβάνονται το Σύνταγμα της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας, οι διεθνείς συνθήκες, οι νόμοι και οι κανονιστικές πράξεις (διατάγματα, εκτελεστικά διατάγματα, κανονισμοί, εγκύκλιοι και διαταγές).

Το [Σύνταγμα της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας](#) αποτελεί την ανώτατη ιεραρχικά νομική πράξη. Καθορίζει την οργάνωση, τις αρχές, τις εξουσίες και τα καθήκοντα των κρατικών οργάνων, καθώς και τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των πολιτών.

Οι νόμοι είναι ρυθμιστικές πράξεις οι οποίες ρυθμίζουν, είτε εξ υπαρχής είτε σε εκτέλεση του Συντάγματος, δημόσιες υποθέσεις που επιδέχονται διαρκή ρύθμιση, σε συνάρτηση με το αντικείμενο ή τα υποκείμενα ενός ή περισσότερων τομέων δικαίου ή επιμέρους τμημάτων τους.

Όλες οι νομοθετικές πράξεις δημοσιεύονται και τίθενται σε ισχύ τρεις ημέρες μετά την ημερομηνία δημοσίευσής τους, εκτός αν οι ίδιες οι πράξεις ορίζουν διαφορετικά.

Το Υπουργικό Συμβούλιο εκδίδει **διατάγματα** προς έγκριση κανονισμών, εκτελεστικών διαταγμάτων ή εγκυκλίων, καθώς και όταν ρυθμίζει, σύμφωνα με τον νόμο και στο πλαίσιο των εκτελεστικών και ρυθμιστικών του αρμοδιοτήτων, δημόσιες υποθέσεις που δεν ρυθμίζονται από τον νόμο.

Οι **κανονισμοί** είναι ρυθμιστικές πράξεις που εκδίδονται για την εφαρμογή του συνόλου ενός νόμου. Διέπουν την οργάνωση κρατικών οργάνων και οργάνων της τοπικής αυτοδιοίκησης ή την εσωτερική τάξη των δραστηριοτήτων τους.

Τα **εκτελεστικά διατάγματα** είναι ρυθμιστικές πράξεις που εκδίδονται για την εφαρμογή ορισμένων διατάξεων ή άλλων τμημάτων ρυθμιστικής πράξης ανώτερου ιεραρχικά επιπέδου.

Οι **εγκύκλιοι** είναι ρυθμιστικές πράξεις με τις οποίες ανώτερο ιεραρχικά όργανο καθοδηγεί όργανα που υπάγονται σε αυτό κατά την εφαρμογή ρυθμιστικής πράξης την οποία έχει εκδώσει ή της οποίας την εφαρμογή οφείλει να διασφαλίσει το εν λόγω ανώτερο όργανο.

Σημαντικές είναι επίσης και οι μη γραπτές πηγές δικαίου, όπως το **έθιμο** και οι **γενικές αρχές του δικαίου**.

Οι **ερμηνευτικές αποφάσεις των ανώτατων δικαστηρίων** μπορούν να θεωρηθούν ως επικουρική πηγή δικαίου.

Το Συνταγματικό Δικαστήριο δρα μέσω αποφάσεων, διατάξεων και διαταγών.

Το Συνταγματικό Δικαστήριο αποφαινεται επί της ουσίας με αποφάσεις.

Οι αποφάσεις του Συνταγματικού Δικαστηρίου δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα εντός 15 ημερών από την έκδοσή τους και τίθενται σε ισχύ τρεις ημέρες μετά τη δημοσίευσή τους.

Ιεραρχία των κανόνων δικαίου

Το Σύνταγμα της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας αποτελεί τον ανώτατο νόμο του κράτους. Η υπεροχή του ενωσιακού δικαίου δεν προβλέπεται ρητά στο Σύνταγμα, αλλά το ενωσιακό δίκαιο θεωρείται ότι υπερέχει του εθνικού.

Σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 4 του Συντάγματος, οι διεθνείς συνθήκες που έχουν κυρωθεί σύμφωνα με τη συνταγματική διαδικασία, έχουν δημοσιευθεί και έχουν τεθεί σε ισχύ στη Δημοκρατία της Βουλγαρίας καθίστανται τμήμα του εθνικού δικαίου. Υπερισχύουν κάθε αντίθετης διάταξης εγχώριου δικαίου.

Την επόμενη θέση στην ιεραρχία των κανόνων δικαίου καταλαμβάνουν οι νόμοι. Η εκτελεστική εξουσία θεσπίζει κανονιστικές πράξεις, όπως διατάγματα, εκτελεστικά διατάγματα, κανονισμούς, αποφάσεις, εγκυκλίους και διαταγές.

Θεσμικό πλαίσιο

Όργανα αρμόδια για τη θέσπιση νομικών κανόνων

Η νομοθετική εξουσία ανήκει στο **Εθνικό Κοινοβούλιο**. Το Εθνικό Κοινοβούλιο μπορεί να θεσπίζει, να τροποποιεί, να συμπληρώνει και να καταργεί νόμους. Στη βάση νόμων και για την εφαρμογή τους, το **Υπουργικό Συμβούλιο** εκδίδει διατάγματα, διαταγές και αποφάσεις. Με διατάγματα, το Υπουργικό Συμβούλιο θεσπίζει επίσης εκτελεστικά διατάγματα και κανονισμούς.

Οι υπουργοί εκδίδουν εκτελεστικά διατάγματα, κανονισμούς, εγκυκλίους και διαταγές.

Το Υπουργικό Συμβούλιο συνάπτει διεθνείς συνθήκες εφόσον έχει σχετική νομοθετική εξουσιοδότηση. Το Εθνικό Κοινοβούλιο επικυρώνει (ή απορρίπτει) τις διεθνείς συνθήκες οι οποίες:

έχουν πολιτικό ή στρατιωτικό χαρακτήρα·

αφορούν τη συμμετοχή της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας σε διεθνείς οργανισμούς·

προβλέπουν προσαρμογές στη χάραξη των συνόρων της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας·

συνεπάγονται δημοσιονομικές υποχρεώσεις για τη χώρα·

προβλέπουν τη συμμετοχή της χώρας σε διεθνή διαιτησία ή νομική διαδικασία·

αφορούν τα θεμελιώδη δικαιώματα του ανθρώπου·

επηρεάζουν την εφαρμογή της νομοθεσίας ή απαιτούν νέα νομοθεσία προκειμένου να εφαρμοστούν·

απαιτούν ρητώς κύρωση·

μεταφέρουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση εξουσίες που πηγάζουν από το Σύνταγμα.

Νομοθετική διαδικασία

Θέσπιση του Συντάγματος

Για τη θέσπιση νέου Συντάγματος απαιτείται απόφαση της Μεγάλης Εθνοσυνέλευσης, η οποία αποτελείται από 400 μέλη.

Το Εθνικό Κοινοβούλιο μπορεί να τροποποιεί όλες τις διατάξεις του Συντάγματος εκτός εκείνων που υπάγονται στην εξουσία της Μεγάλης Εθνοσυνέλευσης.

Η τροποποίηση του Συντάγματος απαιτεί πλειοψηφία των τριών τετάρτων του συνόλου των μελών του Εθνικού Κοινοβουλίου σε τρεις ψηφοφορίες που διεξάγονται σε τρεις διαφορετικές ημέρες. Κάθε τροποποίηση του Συντάγματος υπογράφεται και δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα από τον πρόεδρο της Μεγάλης Εθνοσυνέλευσης εντός επτά ημερών από την ημέρα της έγκρισής της.

Νομοθετική πρωτοβουλία

Σύμφωνα με το άρθρο 87 του Συντάγματος, κάθε μέλος του Εθνικού Κοινοβουλίου ή του Υπουργικού Συμβουλίου δικαιούται να προτείνει νομοσχέδιο.

Το νομοσχέδιο εγκρίνεται από το Εθνικό Κοινοβούλιο σε δύο αναγνώσεις. Κατά την πρώτη ανάγνωση, το νομοσχέδιο εξετάζεται στο σύνολό του. Οι βουλευτές μπορούν να υποβάλλουν εγγράφως τροπολογίες σε νομοσχέδιο το οποίο έχει εγκριθεί σε πρώτη ανάγνωση, εντός προθεσμίας που ορίζεται από το Εθνικό Κοινοβούλιο. Το Εθνικό Κοινοβούλιο εξετάζει αναλυτικά το νομοσχέδιο και το εγκρίνει στη δεύτερη ανάγνωση. Το εγκριθέν νομοσχέδιο αποστέλλεται στον πρόεδρο της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας, ο οποίος υπογράφει διάταγμα για τη δημοσίευση του νόμου. Ο νόμος δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα και τίθεται σε ισχύ έπειτα από τρεις ημέρες, εκτός εάν οι διατάξεις του ορίζουν διαφορετικά.

Νομικές βάσεις δεδομένων

Η Επίσημη Εφημερίδα διατίθεται δωρεάν από τον ιστότοπο της **Επίσημης Εφημερίδας**. Η διαδικτυακή έκδοση περιλαμβάνει τους νόμους που δημοσιεύονται από το Εθνικό Κοινοβούλιο, τα διατάγματα του Υπουργικού Συμβουλίου, τις διεθνείς συνθήκες, άλλες νομικές πράξεις, προκηρύξεις για τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων και συμβάσεων παραχώρησης κ.λπ.

Οι νομικές βάσεις δεδομένων εμπορικού χαρακτήρα, όπως η **Apis**, η **Ciela** και η **Νομική Εγκυκλοπαίδεια**, προσφέρουν πλήρες φάσμα νομικών πληροφοριών, αλλά δεν είναι δωρεάν.

Τελευταία επικαιροποίηση: 08/05/2024

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Εθνική νομοθεσία - Τσεχία

Η παρούσα σελίδα παρέχει πληροφορίες σχετικά με την έννομη τάξη της Τσεχικής Δημοκρατίας καθώς και επισκόπηση της νομοθεσίας της.

Πηγές δικαίου

Το τσεχικό δίκαιο, το οποίο αποτελεί τμήμα του δικαϊκού συστήματος της ηπειρωτικής Ευρώπης, θεμελιώνεται στο γραπτό δίκαιο και περιλαμβάνει νόμους και άλλες νομοθετικές πράξεις, τις θεσπισμένες διεθνείς συνθήκες που έχουν κυρωθεί από το Τσεχικό Κοινοβούλιο [☞ [Parlament ČR](#)] και τις αποφάσεις του Συνταγματικού δικαστηρίου [☞ [Ústavní soud](#)] με τις οποίες ακυρώνεται το σύνολο ή μέρος νομοθετικής διάταξης.

Είδη νομικών πράξεων - περιγραφή

Η έννομη τάξη της Τσεχικής Δημοκρατίας απαρτίζεται από το σύνολο της τσεχικής νομοθεσίας και τις συναφείς πράξεις.

Το σημαντικότερο νομοθετικό μέσο είναι οι **νόμοι** [zákon], δηλ. σύνολα κανόνων συμπεριφοράς που διέπουν τις κύριες εκφάνσεις της ζωής των ατόμων και της κοινωνίας. Γενικότεροι νόμοι, γνωστοί ως **κώδικες** [zákoníky] διέπουν έναν ολόκληρο τομέα του δικαίου και θεσπίζουν λεπτομερείς διατάξεις κατά συστηματικό τρόπο. Οι νόμοι που καλύπτουν έναν ολόκληρο τομέα δικονομικού δικαίου και θεσπίζουν λεπτομερείς δικονομικές διατάξεις αποκαλούνται **κανόνες διαδικασίας** (řády). Οι νόμοι που αφορούν τα σημαντικότερα κρατικά θέματα ή τα δικαιώματα του πολίτη και του ανθρώπου (συμπεριλαμβανομένου του Συντάγματος της Τσεχικής Δημοκρατίας και του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και Ελευθεριών) είναι γνωστοί ως **συνταγματικοί νόμοι** [ústavní zákon] και εγκρίνονται με ειδική διαδικασία.

Οι νόμοι συμπληρώνονται από εκτελεστικούς κανονισμούς: **κυβερνητικοί κανονισμοί, διατάγματα υπουργείων ή οργανισμών της κεντρικής διοίκησης και διατάγματα των οργανισμών περιφερειακής αυτοδιοίκησης.**

Το τσεχικό δίκαιο περιλαμβάνει επίσης τις **διεθνείς συμφωνίες** που έχουν κυρωθεί από το Κοινοβούλιο και συνεπώς δεσμεύουν την Τσεχική Δημοκρατία. Οι διεθνείς συμφωνίες υπερισχύουν της λοιπής νομοθεσίας στον βαθμό που μια διεθνής συμφωνία υπερισχύει εθνικού νόμου, εάν υπάρχει απόκλιση μεταξύ των δύο.

Εκτός από τα προαναφερθέντα είδη νομοθεσίας, στην Τσεχική Δημοκρατία εφαρμόζεται και το **ευρωπαϊκό δίκαιο**, όπως και στα άλλα κράτη μέλη, από την προσχώρησή της στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Το έθιμο δεν είναι πηγή δικαίου στην Τσεχική Δημοκρατία. Σε ορισμένες περιπτώσεις, εντούτοις, το έθιμο λαμβάνεται υπόψη στο πλαίσιο ορισμένων τομέων ή νομικών αρχών. Ο νόμος διευκρινίζει τότε συμβαίνει αυτό και τα δικαστήρια μπορούν να επιβάλουν τις εν λόγω διατάξεις. Συνεπώς, η επικρατούσα άποψη είναι ότι η πηγή δικαίου δεν είναι η ίδια η νομική αρχή ή το έθιμο, αλλά ο νόμος που το μνημονεύει.

Ούτε οι δικαστικές αποφάσεις είναι πηγές δικαίου. Από την άλλη πλευρά, το δικαστήριο δεν μπορεί να αρνηθεί την έκδοση απόφασης επειδή ο νόμος έχει κενά ή είναι ασαφής. Συχνά, το δικαστήριο πρέπει να δώσει την ερμηνεία του για το θέμα, στην οποία στη συνέχεια θα βασιστούν σε μεγάλο βαθμό οι αποφάσεις άλλων δικαστηρίων, δημιουργώντας έτσι *de facto* νομικό προηγούμενο. Αν η απόφαση δημοσιευθεί στη *Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek* (Συλλογή δικαστικών αποφάσεων και γνωμοδοτήσεων), όπου δημοσιεύονται γενικά οι αποφάσεις των ανώτερων δικαστηρίων, θεωρείται εν τοις πράγμασι πηγή δικαίου, ακόμα και αν επισήμως δεν συμβαίνει το ίδιο.

Η ιεράρχηση των κανόνων δικαίου

Η έννομη τάξη της Τσεχικής Δημοκρατίας έχει ιεραρχική διάρθρωση. Στην κορυφή της ιεραρχίας βρίσκεται το Σύνταγμα και οι υπόλοιποι συνταγματικοί νόμοι, που έχουν την ανώτατη νομική ισχύ και μπορούν να τροποποιηθούν μόνο με άλλο συνταγματικό νόμο. Ακολουθούν οι κανονικοί νόμοι, οι οποίοι αποτελούν τη βάση για τους εκτελεστικούς κανονισμούς που έχουν το μικρότερο βάρος. Οι διατάξεις που έχουν μικρότερο βάρος πρέπει να είναι σύμφωνες με τις ιεραρχικά υπέρτερες διατάξεις. Η νομοθεσία μπορεί να καταργηθεί ή να τροποποιηθεί μόνο με διατάξεις που έχουν το ίδιο ή μεγαλύτερο βάρος. Οι **διεθνείς συμφωνίες** επέχουν ειδική θέση. Όπως προαναφέρθηκε, αποτελούν μέρος της έννομης τάξης και έχουν το προβάδισμα ακόμα και έναντι συνταγματικού νόμου, σε περίπτωση σύγκρουσης.

Η **νομοθεσία που βασίζεται σε νόμους** – κανονισμοί της κυβέρνησης, αποφάσεις γενικής κανονιστικής φύσεως του Προέδρου της Δημοκρατίας (όπως οι αποφάσεις με τις οποίες δίδεται αμνηστία), νομοθετικές διατάξεις υπουργείων και άλλων κεντρικών και τοπικών κυβερνητικών αρχών, διατάγματα που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση από περιφερειακές και δημοτικές αρχές. Οι εν λόγω διατάξεις πρέπει να εκδίδονται βάσει και εντός των ορίων νόμου, στο πλαίσιο σύννομης εξουσιοδότησης.

Όσον αφορά το **ευρωπαϊκό δίκαιο**, η ευρωπαϊκή αρχή της υπεροχής του κοινοτικού δικαίου εφαρμόζεται όπως και στα υπόλοιπα κράτη μέλη. Σύμφωνα με την αρχή αυτή, η ευρωπαϊκή νομοθεσία υπερισχύει σε περίπτωση σύγκρουσης μεταξύ του ευρωπαϊκού δικαίου και του εθνικού δικαίου κράτους μέλους (νόμων, διαταγμάτων κ.λπ.). Αυτό ισχύει τόσο σε περίπτωση σύγκρουσης μεταξύ του εθνικού δικαίου και του πρωτογενούς κοινοτικού δικαίου (των Συνθηκών) όσο και μεταξύ του εθνικού δικαίου και του παράγωγου κοινοτικού δικαίου (κανονισμών, οδηγιών, κ.λπ.). Σύμφωνα με την κρατούσα ερμηνεία του νόμου, στον κανόνα αυτό υπόκεινται ακόμα και οι ανώτερες εθνικές νομοθετικές πράξεις – το ευρωπαϊκό δίκαιο υπερισχύει ακόμα και του συντάγματος και των συνταγματικών νόμων των κρατών μελών.

Για να καταστούν οι δεσμευτικές για την Τσεχική Δημοκρατία διεθνείς συμφωνίες τμήμα του δικαίου της, πρέπει να κυρωθούν από το Κοινοβούλιο, υπό την προϋπόθεση να μην προβλέπεται από συνταγματικό νόμο ότι η συμφωνία πρέπει να κυρωθεί με δημοψήφισμα. Οι διεθνείς συμφωνίες κυρώνονται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Μετά την κύρωση, το τσεχικό κείμενο της συμφωνίας δημοσιεύεται στην *Sbírka mezinárodních smluv* (Συλλογή διεθνών συμφωνιών).

Θεσμικό πλαίσιο

Όργανα αρμόδια για τη θέσπιση νομοθεσίας

Η νομοθετική εξουσία στην Τσεχική Δημοκρατία ασκείται από το κοινοβούλιο το οποίο αποτελείται από δύο σώματα:

τη Βουλή (200 βουλευτές) και

τη Γερουσία (81 γερουσιαστές).

Η νομοθετική διαδικασία

Η θέσπιση νομοθεσίας ή νομοθετική διαδικασία αρχίζει με το δικαίωμα πρωτοβουλίας. Μεμονωμένοι βουλευτές ή ομάδες βουλευτών, η Γερουσία, η κυβέρνηση και οι περιφερειακές αρχές έχουν το δικαίωμα να προτείνουν νέους νόμους ή τροποποιήσεις των υπαρχόντων νόμων. Μόνον η κυβέρνηση μπορεί να προτείνει νόμους που αφορούν τον κρατικό προϋπολογισμό ή το κλείσιμο των εθνικών λογαριασμών, ενώ μόνον η Βουλή μπορεί να ψηφίσει αυτούς τους νόμους. Ωστόσο, η κυβέρνηση έχει το δικαίωμα να εκφέρει γνώμη για οποιοδήποτε νομοσχέδιο. Η Βουλή πρώτα συζητεί και, εφόσον είναι απαραίτητο, τροποποιεί το νομοσχέδιο σε τρεις διαδοχικές αναγνώσεις.

Για την έγκριση νόμου απαιτείται απλή πλειοψηφία των παρόντων βουλευτών. Ο Πρόεδρος της Βουλής αποστέλλει στη συνέχεια το εγκεκριμένο νομοσχέδιο στη Γερουσία το συντομότερο δυνατόν και η Γερουσία πρέπει να το συζητήσει σε 30 μόνον ημέρες – σε αντίθεση με τις συχνά μακροχρόνιες συζητήσεις στη Βουλή που είναι δυνατό να διαρκέσουν μήνες. Μέχρι την πάροδο της προθεσμίας αυτής, η Γερουσία πρέπει να εγκρίνει ή να απορρίψει το νομοσχέδιο ή να το επιστρέψει τροποποιημένο στη Βουλή. Μπορεί επίσης να αποφασίσει να μην συζητήσει καθόλου το νομοσχέδιο. Αν η Γερουσία εγκρίνει το νομοσχέδιο, αποφασίσει να μην το συζητήσει ή δεν εκφράσει γνώμη μέχρι τη λήξη της προθεσμίας, το νομοσχέδιο θεωρείται ότι εγκρίθηκε και αποστέλλεται στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας για υπογραφή. Αν η Γερουσία απορρίψει το νομοσχέδιο, τίθεται και πάλι σε ψηφοφορία στη Βουλή. Το νομοσχέδιο εγκρίνεται αν υπερψηφιστεί από απλή πλειοψηφία της Βουλής. Αν η Γερουσία επιστρέψει το νομοσχέδιο τροποποιημένο στη Βουλή, η Βουλή θέτει σε ψηφοφορία το κείμενο που έχει εγκριθεί από τη Γερουσία, το οποίο πρέπει να εγκριθεί με απλή πλειοψηφία των βουλευτών. Αν η Βουλή δεν εγκρίνει το τροποποιημένο κείμενο της Γερουσίας, θέτει και πάλι σε ψηφοφορία το αρχικό κείμενο του νομοσχεδίου που είχε αποσταλεί στη Γερουσία. Το νομοσχέδιο εγκρίνεται με απλή

πλειοψηφία του συνόλου των βουλευτών (δηλ. αν συγκεντρώσει τουλάχιστον 101 ψήφους). Οι εκλογικοί νόμοι και ορισμένα άλλα είδη νόμων πρέπει να εγκριθούν από τη Βουλή και από τη Γερουσία.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας μπορεί να αποφασίσει να μην υπογράψει εγκεκριμένο νομοσχέδιο εντός 15 ημερών από την ημέρα που θα του αποσταλεί και μπορεί να το επιστρέψει στη Βουλή για νέα συζήτηση, αναφέροντας τους λόγους γι' αυτό. Αυτό ονομάζεται προεδρική αρνησικυρία. Η Βουλή μπορεί να ανατρέψει την προεδρική αρνησικυρία με απλή πλειοψηφία των βουλευτών, χωρίς να τροποποιήσει το νομοσχέδιο, οπότε εγκρίνεται. Σε διαφορετική περίπτωση, απορρίπτεται.

Εκτός από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, οι νόμοι υπογράφονται και από τον Πρόεδρο της Βουλής και τον Πρωθυπουργό. Η διαδικασία αυτή είναι καθαρά τυπική.

Εάν διαλυθεί η Βουλή, η Γερουσία μπορεί να θεσπίσει νομοθεσία σε ορισμένους τομείς που απαιτούν άμεση δράση η οποία, σε διαφορετική περίπτωση, θα απαιτούσε τη θέσπιση νόμου. Η κυβέρνηση μπορεί να προτείνει στη Γερουσία μέτρα που πρέπει να εγκριθούν από τη Βουλή στην πρώτη της συνεδρίαση, διαφορετικά παύουν να ισχύουν.

Εξαιρέση σε αυτή τη νομοθετική διαδικασία αποτελούν οι συνταγματικοί νόμοι. Για να εγκριθούν οι νόμοι αυτοί, πρέπει να υπερψηφιστούν από πλειοψηφία τριών πέμπτων όλων των βουλευτών (ειδική πλειοψηφία) και τριών πέμπτων των παρόντων γερουσιαστών και όχι από απλή πλειοψηφία (το ήμισυ) όλων των παρόντων μελών του Κοινοβουλίου, όπως απαιτείται για τους απλούς νόμους. Οι συνταγματικοί νόμοι μπορούν να τροποποιηθούν ή να επεκταθούν μόνο με νέο συνταγματικό νόμο (δηλ. εάν διαλυθεί η Βουλή, δεν μπορούν να τροποποιηθούν με νομοθεσία που εγκρίνεται από τη Γερουσία) και δεν υπόκεινται σε προεδρική αρνησικυρία.

Τα υπουργεία, άλλοι διοικητικοί φορείς και όργανα της περιφερειακής αυτοδιοίκησης μπορούν να εκδίδουν λεπτομερείς εκτελεστικούς κανόνες (κανονισμούς και διατάγματα) εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων τους.

Ισχύς της νομοθεσίας

Πριν τεθεί σε εφαρμογή, η νομοθεσία πρέπει να δημοσιευθεί. Οι συνταγματικοί νόμοι, οι νόμοι και άλλες νομοθετικές διατάξεις (κυβερνητικοί κανονισμοί, υπουργικά διατάγματα κ.λπ.) δημοσιεύονται στη *Sbírka zákonů* (Συλλογή νόμων) που εκδίδει το Υπουργείο Εσωτερικών. Η νομοθετική πράξη αρχίζει να ισχύει και καθίσταται μέρος του τεσχικού δικαίου την ημέρα δημοσίευσής της στη *Sbírka zákonů*. Στη Συλλογή αναφέρεται επίσης η ημερομηνία από την οποία παράγει αποτελέσματα κάθε νομοθετική πράξη, δηλαδή η ημερομηνία από την οποία όλοι είναι υποχρεωμένοι να συμμορφώνονται με αυτή. Αν δεν ορίζεται μεταγενέστερη ημερομηνία, η νομοθεσία αρχίζει να ισχύει δεκαπέντε ημέρες μετά τη δημοσίευσή της. Σε περιπτώσεις υπέρτερου δημόσιου συμφέροντος, η νομοθεσία μπορεί να αρχίσει να ισχύει νωρίτερα, αλλά όχι πριν την ημερομηνία δημοσίευσής. Έτσι, η ημερομηνία από την οποία η νομοθετική πράξη αρχίζει να παράγει αποτελέσματα μπορεί να είναι η ίδια με την ημερομηνία έναρξης ισχύος της, αλλά δεν μπορεί να αρχίσει να παράγει αποτελέσματα πριν τεθεί σε ισχύ. Οι νομοθετικές πράξεις που εγκρίνονται από τη Γερουσία δημοσιεύονται στη *Sbírka zákonů*, ακριβώς όπως και οι νόμοι. Οι κυρωθείσες διεθνείς συμφωνίες δημοσιεύονται στη *Sbírka mezinárodních smluv* (Συλλογή διεθνών συμφωνιών). Η περιφερειακή νομοθεσία δημοσιεύεται σε επίσημες εφημερίδες, ενώ η δημοτική νομοθεσία αναρτάται στον επίσημο πίνακα ανακοινώσεων του δημοτικού συμβουλίου επί 15 ημέρες και, στη συνέχεια, δημοσιεύεται με τον τρόπο που χρησιμοποιείται συνήθως στον συγκεκριμένο τόπο.

Αν οι νόμοι ή συγκεκριμένες διατάξεις τους συγκρούονται με τη συνταγματική τάξη ή αν άλλες νομοθετικές πράξεις ή συγκεκριμένες διατάξεις τους συγκρούονται με τη συνταγματική τάξη ή με νόμο, το Συνταγματικό Δικαστήριο κρίνει αν η πράξη ή η διάταξη πρέπει να καταργηθούν.

Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. το κείμενο του Συντάγματος: [Ústava](#).

Νομική βάση δεδομένων

Η νομική βάση δεδομένων τηρείται από το υπουργείο Εσωτερικών της Τσεχικής Δημοκρατίας και αποτελεί ιδιοκτησία του. Περιέχει τις ακόλουθες πληροφορίες:

τιμήμα του επίσημου δικτυακού τόπου του Υπουργείου Εσωτερικών ([Ministerstvo vnitra](#)) είναι αφιερωμένο στη νομοθεσία ([legislativa](#)). Περιέχει ηλεκτρονικά αντίγραφα (σε μορφή PDF) της Συλλογής νόμων ([Sbírka zákonů](#)) και της Συλλογής διεθνών συμφωνιών ([Sbírka mezinárodních smluv](#)) (τμήμα της επίσημης εφημερίδας). Ο δικτυακός τόπος δεν έχει επίσημο καθεστώς ούτε νομική ισχύ. Μόνο το κείμενο της Συλλογής νόμων σε έντυπη μορφή είναι αυθεντικό. Το κοινό έχει πρόσβαση στον δικτυακό τόπο, ενώ και για τις πληροφορίες που χρειάζεται μπορεί να προβαίνει σε αναζητήσεις στο πλήρες κείμενο εγγράφων και σε μεταδεδομένα.

Η ενότητα «Νόμοι» ([Sekce zákony](#)) της διαδικτυακής πύλης της τσεχικής κυβέρνησης ([Portál veřejné správy České republiky](#)) περιέχει το πλήρες, επικαιροποιημένο κείμενο των νόμων και των εκτελεστικών κανονισμών. Ο δικτυακός τόπος δεν έχει επίσημο καθεστώς ούτε νομική ισχύ. Το κοινό μπορεί να προβαίνει σε αναζητήσεις πλήρους κειμένου και σε αναζητήσεις με βάση το όνομα και τον αριθμό των εγγράφων στη βάση δεδομένων.

Το σύστημα πληροφοριών [ISAP](#) παρέχει πρόσβαση στις βάσεις δεδομένων που χρησιμοποιούνται για την εκχώρηση συντονιστικών ρόλων στα έγγραφα του Συμβουλίου, καθώς και στις νομοθετικές πράξεις που δημοσιεύονται στην επίσημη εφημερίδα της ΕΕ. Παρακολουθεί επίσης την διαδικασία εφαρμογής, την εθνική νομοθετική διαδικασία και τις διαδικασίες επί παραβάσει. Η βάση δεδομένων περιλαμβάνει ηλεκτρονικό αρχείο εθνικών θέσεων, εγγράφων εργασίας, πινάκων αντιστοιχίας κ.ο.κ.

Νομολογία

Στην Τσεχική Δημοκρατία δεν υπάρχει συγκεκριμένη επίσημη ή ιδιωτική συλλογή που να δημοσιεύει συστηματικά τις θεμελιώδεις αποφάσεις όλων των τσεχικών δικαστηρίων, δηλ. τις αποφάσεις του Συνταγματικού Δικαστηρίου και των τακτικών δικαστηρίων που μπορεί να έχουν γενικότερες επιπτώσεις. Οι κρίσεις του Συνταγματικού Δικαστηρίου δημοσιεύονται στη *Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu* (Συλλογή αποφάσεων και ψηφισμάτων του Συνταγματικού Δικαστηρίου) που εκδίδει ο εκδοτικός οίκος C. H. Beck στην Πράγα. Όσον αφορά τις αποφάσεις των τακτικών δικαστηρίων, μόνον επιλεγμένες αποσπάσματα των ανώτατων δικαστηρίων, δηλ. του Ανώτατου Δικαστηρίου και του Ανώτατου Διοικητικού Δικαστηρίου δημοσιεύονται συστηματικά. Οι επιλεγμένες αποφάσεις του Ανώτατου Δικαστηρίου και οι γνωμοδοτήσεις του, σκοπός των οποίων είναι η παγίωση της νομολογίας των κατώτερων τακτικών πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων δημοσιεύονται στη *Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek* (Συλλογή δικαστικών αποφάσεων και γνωμοδοτήσεων) που εκδίδεται από τον εκδοτικό οίκο LexisNexis στην Πράγα. Επιλεγμένες αποφάσεις και ψηφίσματα του Ανώτατου Διοικητικού Δικαστηρίου δημοσιεύονται στη *Sbírka rozhodnutí Nejvyššího správního soudu* (Συλλογή αποφάσεων του Ανώτατου Διοικητικού Δικαστηρίου) που εκδίδεται από τον εκδοτικό οίκο ASPI στην Πράγα. Η νομολογία των κατώτερων τακτικών δικαστηρίων δεν δημοσιεύεται συστηματικά. Επιλεγμένες αποφάσεις δημοσιεύονται καμιά φορά σε νομικά περιοδικά.

Μεγάλη πρακτική σημασία έχουν οι επίσημες μηχανές αναζήτησης της νομολογίας του Συνταγματικού Δικαστηρίου και των δύο ανώτατων τακτικών δικαστηρίων, στις οποίες δημοσιεύεται το πλήρες κείμενο των αποφάσεων των δικαστηρίων αυτών. Επιτρέπουν την ηλεκτρονική αναζήτηση στους εξυπηρετητές των διάφορων κατώτερων τακτικών δικαστηρίων για την ανεύρεση αποσπασμάτων από τη νομολογία τους.

[judikatura Ústavního soudu ČR](#) (νομολογία του Συνταγματικού Δικαστηρίου)

[judikatura Nejvyššího soudu ČR](#) (νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου)

[judikatura Nejvyššího správního soudu](#) (νομολογία του Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου)

Παρέχεται δωρεάν πρόσβαση στις βάσεις δεδομένων;

Η πρόσβαση στη βάση δεδομένων προσφέρεται **δωρεάν**.

Επιλεγμένες εμπορικές βάσεις δεδομένων:

 ASPI

 LEXDATA

 LEXGALAXY

 SAGIT

 TORI

Τελευταία επικαιροποίηση: 16/09/2020

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Εθνική νομοθεσία - Δανία

Στη σελίδα αυτή μπορείτε να βρείτε πληροφορίες για το νομικό σύστημα της Δανίας.

Για περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με το νομικό σύστημα της Δανίας μπορείτε να επισκεφθείτε τον ιστότοπο του δανικού Υπουργείου Δικαιοσύνης και τον ιστότοπο του δανικού Κοινοβουλίου.

Πηγές δικαίου

Οι κύριες πηγές δικαίου στη Δανία είναι η νομοθεσία, το νομοπαρασκευαστικό έργο και η νομολογία.

Η **νομοθεσία** είναι η κύρια πηγή δικαίου και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Από το 2008 και εφεξής η Εφημερίδα της Κυβερνήσεως εκδίδεται αποκλειστικά σε ηλεκτρονική μορφή. Η νομοθεσία περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, νόμους, διατάγματα και διοικητικούς κανονισμούς. Οι νόμοι θεσπίζονται από το δανικό Κοινοβούλιο, τα διατάγματα εκδίδονται από την κυβέρνηση και οι διοικητικοί κανονισμοί καταρτίζονται από αρχές.

Το **Κοινοβούλιο** έχει την αποκλειστική εξουσία να θεσπίζει νέους νόμους ή να τροποποιεί ισχύουσα νομοθεσία. Μετά τη θέσπισή της, η νομοθεσία μπορεί να καταργηθεί ή να τροποποιηθεί μόνο από το Κοινοβούλιο.

Οι **δικαστικές αποφάσεις** επίσης διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην εφαρμογή του δικαίου. Οι αποφάσεις του Ανώτατου Δικαστηρίου είναι συχνά σημαντικότερες από τις αποφάσεις των κατώτερων δικαστηρίων.

Το **νομοπαρασκευαστικό έργο**, το οποίο εκτελείται στο πλαίσιο της νομοθετικής διαδικασίας, επίσης έχει βαρύνουσα σημασία στην εφαρμογή του δικαίου.

Νομικές βάσεις δεδομένων

Η δικτυακή πύλη νομικών πληροφοριών (Retsinformation) προσφέρει στους πολίτες πρόσβαση σε:

νόμους, διοικητικούς κανόνες, συνθήκες και ενοποιημένα νομοθετήματα

κοινοβουλευτικά έγγραφα

διοικητικές αποφάσεις

αποφάσεις του Διαμεσολαβητή.

Η εν λόγω πύλη περιέχει όλη τη νομοθεσία που ίσχυε την 1η Ιανουαρίου 1985 και όλη τη νομοθεσία που θεσπίστηκε στη συνέχεια.

Η πρόσβαση στη βάση δεδομένων παρέχεται **δωρεάν**.

Τελευταία επικαιροποίηση: 20/06/2022

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Εθνική νομοθεσία - Γερμανία

Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας είναι ένα δημοκρατικό, ομοσπονδιακό και κοινωνικό κράτος δικαίου. Μαζί με τα θεμελιώδη δικαιώματα, οι αρχές του δημοκρατικού, ομοσπονδιακού και κοινωνικού κράτους δικαίου αποτελούν τον απαραίτητο πυρήνα του γερμανικού Συντάγματος, του οποίου την τήρηση διασφαλίζει το Ομοσπονδιακό Συνταγματικό Δικαστήριο (Bundesverfassungsgericht).

Πηγές δικαίου

Ο Θεμελιώδης Νόμος (Grundgesetz) είναι το γερμανικό σύνταγμα. Αυτός θέτει το πλαίσιο της έννομης τάξης και της κλίμακας αξιών στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας. Στον Θεμελιώδη Νόμο καθορίζονται ιδίως τα ακόλουθα:

τα θεμελιώδη δικαιώματα ως ανώτατες κατευθυντήριες αρχές

η θεμελιώδης δομή και οι βασικές διαρθρωτικές αρχές του κράτους και των ανώτερων οργάνων του

οι αρχές βάσει των οποίων διεξάγονται οι εκλογές για την ανάδειξη της Γερμανικής Ομοσπονδιακής Βουλής (Bundestag)

το καθεστώς και τα δικαιώματα των ελεύθερα εκλεγμένων βουλευτών της Γερμανικής Ομοσπονδιακής Βουλής

ο τρόπος οργάνωσης και διεξαγωγής των εργασιών της Γερμανικής Ομοσπονδιακής Βουλής·

τα καθήκοντα και η οργάνωση του Γερμανικού Ομοσπονδιακού Συμβουλίου (συμμετοχή των ομόσπονδων κρατών σε ομοσπονδιακό επίπεδο)·

η κατανομή των νομοθετικών και διοικητικών αρμοδιοτήτων μεταξύ της ομοσπονδιακής κυβέρνησης και των ομόσπονδων κρατών·

οι βασικές αρχές της οργάνωσης των δικαστηρίων.

Είδη νομικών πράξεων — περιγραφή

Οι βασικότερες **γραπτές πηγές** του γερμανικού εγχώριου δικαίου είναι ο Θεμελιώδης Νόμος, οι **νόμοι**, τα **κανονιστικά διατάγματα** και οι **κανονιστικές πράξεις αυτοδιοικούμενων οργανισμών**.

Νόμοι

Νόμος κατά την ουσιαστική έννοια είναι αφηρημένος και γενικός κανόνας με εξωτερική ισχύ, ενώ νόμος κατά την τυπική έννοια είναι νομική διάταξη που θεσπίζεται από τα αρμόδια νομοθετικά όργανα σύμφωνα με τη συνταγματική διαδικασία.

Η Γερμανία είναι **ομοσπονδιακό κράτος, αποτελούμενο από 16 ομόσπονδα κράτη**. Ως εκ τούτου, υπάρχουν **ομοσπονδιακοί νόμοι**, οι οποίοι ισχύουν σε ολόκληρη την επικράτεια της Ομοσπονδίας, και **νόμοι των ομόσπονδων κρατών**, οι οποίοι ισχύουν μόνο στο οικείο ομόσπονδο κράτος. Κάθε ομόσπονδο κράτος διαθέτει δικό του σύνταγμα, καθώς και, εντός των ορίων των εξουσιών που του παρέχει ο Θεμελιώδης Νόμος, το δικαίωμα να θεσπίζει νόμους, κανονιστικά διατάγματα και κανονιστικές πράξεις αυτοδιοικούμενων οργανισμών.

Οι **νομοθετικές αρμοδιότητες** της Ομοσπονδίας και των ομόσπονδων κρατών ρυθμίζονται αναλυτικά στον Θεμελιώδη Νόμο. Τα ομόσπονδα κράτη διαθέτουν τη νομοθετική αρμοδιότητα στον βαθμό που αυτή δεν έχει απονεμηθεί με τον Θεμελιώδη Νόμο στην Ομοσπονδία. Οι κύριες νομοθετικές εξουσίες της Ομοσπονδίας απορρέουν από τα άρθρα 71 έως 74 του Θεμελιώδους Νόμου. Επιπλέον, περαιτέρω νομοθετικές αρμοδιότητες της Ομοσπονδίας προβλέπονται σε διάσπαρτες διατάξεις του Θεμελιώδους Νόμου.

Αποκλειστική νομοθετική αρμοδιότητα της Ομοσπονδίας

Στους τομείς που υπάγονται στην αποκλειστική νομοθετική αρμοδιότητα της Ομοσπονδίας, τα ομόσπονδα κράτη έχουν την εξουσία να νομοθετούν μόνον αν και στο μέτρο που εξουσιοδοτούνται συναφώς ρητά από ομοσπονδιακό νόμο (άρθρο 71 του Θεμελιώδους Νόμου).

Σύμφωνα με το άρθρο 73 του Θεμελιώδους Νόμου, η Ομοσπονδία διαθέτει αποκλειστική νομοθετική αρμοδιότητα, μεταξύ άλλων, στους ακόλουθους τομείς: εξωτερική πολιτική, άμυνα (συμπεριλαμβανομένης της προστασίας του άμαχου πληθυσμού), ιθαγένεια, ελεύθερη κυκλοφορία, διαβατήρια, εγγραφή διαμονής και ταυτότητες, εισερχόμενη και εξερχόμενη μετανάστευση και έκδοση, νόμισμα και χρήμα, ενότητα του τελωνειακού και εμπορικού χώρου, αεροπορικές μεταφορές, συνεργασία μεταξύ της Ομοσπονδίας και των ομόσπονδων κρατών όσον αφορά το ποινικό έργο της αστυνομίας, και νομοθεσία για τα όπλα και τις εκρηκτικές ύλες.

Συντρέχουσες νομοθετικές αρμοδιότητες

Στους τομείς που υπάγονται σε συντρέχουσες νομοθετικές αρμοδιότητες, τα ομόσπονδα κράτη δικαιούνται να θεσπίζουν νόμους αν και στο μέτρο που η Ομοσπονδία δεν ασκεί τη νομοθετική αρμοδιότητά της στον οικείο τομέα (άρθρο 72 του Θεμελιώδους Νόμου). Συντρέχουσα νομοθετική αρμοδιότητα υπάρχει, μεταξύ άλλων, στους ακόλουθους τομείς: αστικό δίκαιο, ποινικό δίκαιο, οδική κυκλοφορία, δίκαιο των σωματείων, δίκαιο της διαμονής και της εγκατάστασης αλλοδαπών, δίκαιο της οικονομίας, εργατικό δίκαιο, δίκαιο κοινωνικής ασφάλισης και ορισμένες πτυχές της προστασίας του καταναλωτή. Σε ορισμένους τομείς που απαριθμούνται στο άρθρο 74 του Θεμελιώδους Νόμου ως υπαγόμενοι στο πεδίο της συντρέχουσας νομοθετικής αρμοδιότητας, η Ομοσπονδία δικαιούται να νομοθετεί μόνον αν και στον βαθμό που η καθιέρωση ισοδύναμων συνθηκών διαβίωσης σε ολόκληρη την ομοσπονδιακή επικράτεια ή η διαφύλαξη της νομικής ή οικονομικής ενότητας καθιστούν την ομοσπονδιακή ρύθμιση αναγκαία για το εθνικό συμφέρον.

Κανονιστικό διάταγμα

Κανονιστικό διάταγμα είναι αφηρημένος και γενικός κανόνας με εξωτερική ισχύ, ο οποίος εκδίδεται από την εκτελεστική εξουσία βάσει αντίστοιχης νομοθετικής εξουσιοδότησης.

Κανονιστικές πράξεις αυτοδιοικούμενων οργανισμών

Κανονιστική πράξη αυτοδιοικούμενου οργανισμού είναι αφηρημένη και γενική νομοθετική διάταξη που μπορεί να θεσπιστεί από νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου στο πλαίσιο της αυτονομίας που του παρέχει ο νόμος και είναι δεσμευτική έναντι προσώπων που ανήκουν σε αυτό ή υπόκεινται σ' αυτό.

Νομικό καθεστώς του εθμικού δικαίου και της νομολογίας

Επιπλέον των γραπτών πηγών δικαίου, ως **άγραφες πηγές δικαίου**, υπάρχουν οι γενικά παραδεκτοί κανόνες του διεθνούς δικαίου και το έθιμο. Η νομολογία δεν αποτελεί, καταρχήν, πηγή δικαίου, παρά τον σημαντικό ρόλο της στην πράξη. Μόνον ορισμένες αποφάσεις του Ομοσπονδιακού Συνταγματικού Δικαστηρίου έχουν ισχύ νόμου.

Διεθνείς πηγές δικαίου και δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το άρθρο 25 του Θεμελιώδους Νόμου προσδίδει ειδικό ρόλο στους γενικά παραδεκτούς κανόνες του διεθνούς δικαίου στην εθνική έννομη τάξη — αποτελούν μέρος του ομοσπονδιακού δικαίου σύμφωνα με το άρθρο 25 πρώτο εδάφιο του Θεμελιώδους Νόμου και, σύμφωνα με το άρθρο 25 δεύτερο εδάφιο του Θεμελιώδους Νόμου, υπερισχύουν των νόμων — ως εκ τούτου, οι γενικά παραδεκτοί κανόνες του διεθνούς δικαίου κατατάσσονται στην εθνική ιεραρχία των κανόνων δικαίου μεταξύ του Συντάγματος και του νόμου.

Κατά το άρθρο 59 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο του Θεμελιώδους Νόμου, οι διεθνείς συμβάσεις που αφορούν ζητήματα που εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής της ομοσπονδιακής νομοθεσίας χρειάζονται την έγκριση των αρμόδιων αρχών υπό τη μορφή ομοσπονδιακού νόμου προκειμένου να τεθούν σε εφαρμογή στην εθνική έννομη τάξη. Κατ' αυτόν τον τρόπο, αποκτούν επίσης (μόνο) το καθεστώς ομοσπονδιακού νόμου στην εθνική έννομη τάξη.

Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ειδικές συνταγματικές απαιτήσεις ισχύουν για τη συμμετοχή της Γερμανίας στην ΕΕ (άρθρο 23 του Θεμελιώδους Νόμου) και για άλλες περιπτώσεις μεταβίβασης κυριαρχικών δικαιωμάτων σε διεθνείς οργανισμούς (άρθρο 24 του Θεμελιώδους Νόμου) μέσω της σύναψης διεθνών συμβάσεων. Υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 23 του Θεμελιώδους Νόμου, το πρωτογενές δίκαιο της ΕΕ τίθεται σε εφαρμογή σε εθνικό επίπεδο στη Γερμανία σύμφωνα με τον αναγκαίο νόμο έγκρισης και το άμεσα εφαρμοστέο παράγωγο δίκαιο της ΕΕ (π.χ. κανονισμοί) είναι, σε αυτή τη βάση, άμεσα εφαρμοστέο στη Γερμανία, ενώ το παράγωγο δίκαιο που απαιτεί μεταφορά στο εθνικό δίκαιο (π.χ. οδηγίες) τίθεται σε εφαρμογή κατ' αρχήν στη Γερμανία μόνο μέσω των εθνικών πράξεων μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο: σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της ΕΕ, η υπεροχή του δικαίου της Ένωσης ισχύει κατ' αρχήν σε περίπτωση σύγκρουσης με το εθνικό δίκαιο, από την οποία προκύπτει απαίτηση σύμφωνης με το ενωσιακό δίκαιο ερμηνείας του εθνικού δικαίου, στο μέτρο που το τελευταίο αφήνει περιθώρια ερμηνείας.

Σημαντικότερες πράξεις / νομοθεσία

Πολιτειακό δίκαιο

📄 [Θεμελιώδης Νόμος της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας \(GG\)](#) — 📄 [αγγλική μετάφραση](#)

📄 [Νόμος σχετικά με το Ομοσπονδιακό Συνταγματικό Δικαστήριο \(BVerfGG\)](#) — 📄 [αγγλική μετάφραση](#)

Αστικό δίκαιο

📄 [Αστικός Κώδικας \(BGB\)](#) — 📄 [αγγλική μετάφραση](#)

📄 [Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας \(ZPO\)](#) — 📄 [αγγλική μετάφραση](#)

Εμπορικό δίκαιο

📄 [Εμπορικός Κώδικας \(HGB\)](#) — 📄 [αγγλική μετάφραση](#)

📄 [Νόμος περί ανωνύμων εταιρειών \(AktG\)](#) — 📄 [αγγλική μετάφραση](#)

📄 [Νόμος περί εταιρειών περιορισμένης ευθύνης \(GmbHG\)](#) — 📄 [αγγλική μετάφραση](#)

Διοικητικό δίκαιο

📄 [Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας \(VwGO\)](#) — 📄 [αγγλική μετάφραση](#)

📄 [Νόμος περί διοικητικής διαδικασίας \(VwVfG\)](#)

Ποινικό δίκαιο

📄 [Ποινικός Κώδικας \(StGB\)](#) — 📄 [αγγλική μετάφραση](#)

📄 [Κώδικας Ποινικής Δικονομίας \(StPO\)](#) — 📄 [αγγλική μετάφραση](#)

Ιεραρχία κανόνων δικαίου

Ο **Θεμελιώδης Νόμος** βρίσκεται στην **κορυφή** της ιεραρχίας των εγχώριων κανόνων δικαίου. Υπερισχύει κάθε άλλης εγχώριας πηγής δικαίου. Ως **Σύνταγμα**, αποτελεί τη βάση ολόκληρης της γερμανικής έννομης τάξης. Κάθε νομική διάταξη που θεσπίζεται στη Γερμανία πρέπει να είναι συμβατή με τον Θεμελιώδη Νόμο από άποψη τόσο τύπου όσο και ουσίας. Συναφώς, το άρθρο 20 παράγραφος 3 του Θεμελιώδους Νόμου ορίζει ότι η νομοθετική εξουσία δεσμεύεται από τη συνταγματική τάξη, η δε εκτελεστική και η δικαστική εξουσία από τον νόμο και το δίκαιο. Εξάλλου, η νομοθετική, η εκτελεστική και η δικαστική εξουσία δεσμεύονται από τα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται στα άρθρα 1 έως 19 του Θεμελιώδους Νόμου, τα οποία αποτελούν άμεσα εφαρμοστέο δίκαιο (άρθρο 1 παράγραφος 3). Η υπεροχή του Θεμελιώδους Νόμου διαφυλάσσεται εντέλει από το Ομοσπονδιακό Συνταγματικό Δικαστήριο. Μόνο το Ομοσπονδιακό Συνταγματικό Δικαστήριο μπορεί να κηρύξει κοινοβουλευτικό νόμο άκυρο λόγω αντισυνταγματικότητας.

Το άρθρο 79 παράγραφος 2 ορίζει ότι ο Θεμελιώδης Νόμος μπορεί να τροποποιηθεί μόνο με πλειοψηφία δύο τρίτων των βουλευτών της Γερμανικής Ομοσπονδιακής Βουλής και δύο τρίτων των ψήφων στο Γερμανικό Ομοσπονδιακό Συμβούλιο (Bundesrat). Το Γερμανικό Ομοσπονδιακό Συμβούλιο είναι το όργανο μέσω του οποίου τα ομόσπονδα κράτη συμμετέχουν στη θέσπιση νομοθεσίας και στη διοίκηση της Ομοσπονδίας, καθώς και στα θέματα που αφορούν την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ορισμένα **βασικά στοιχεία του Θεμελιώδους Νόμου**, και συγκεκριμένα η διάρθρωση της Ομοσπονδίας σε ομόσπονδα κράτη, η θεμελιώδης αρχή της σύμπραξης των ομόσπονδων κρατών στη νομοθέτηση και οι θεμελιώδεις αρχές που κατοχυρώνονται στα άρθρα 1 και 20, **δεν υπόκεινται σε αναθεώρηση** (άρθρο 79 παράγραφος 3, λεγόμενη **ρήτρα απαραγράπτου** ως εγγύηση της ύπαρξης θεμελιωδών συνταγματικών επιλογών του Θεμελιώδους Νόμου).

Οι **γενικά παραδεκτοί κανόνες του διεθνούς δικαίου** κατατάσσονται ιεραρχικά κάτω από το Σύνταγμα, αλλά πάνω από τους νόμους της Ομοσπονδίας και των ομόσπονδων κρατών. Σε αυτούς περιλαμβάνονται το διεθνές εθιμικό δίκαιο και οι γενικές αρχές του διεθνούς δικαίου, όχι όμως το συμβατικό διεθνές δίκαιο. Ο Θεμελιώδης Νόμος ορίζει ρητά ότι οι γενικά παραδεκτοί κανόνες του διεθνούς δικαίου αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του ομοσπονδιακού δικαίου, ότι υπερέχουν των νόμων και ότι γεννούν ευθέως δικαιώματα και υποχρεώσεις για όλους κατοικών στην ομοσπονδιακή επικράτεια (άρθρο 25). Στους γενικά παραδεκτούς κανόνες διεθνούς δικαίου που παράγουν έννομες συνέπειες για τα άτομα (δηλαδή που προστατεύουν τα άτομα) περιλαμβάνονται ιδίως οι κανόνες αναγκαστικού δημόσιου διεθνούς δικαίου που κατοχυρώνουν ανθρώπινα δικαιώματα, η εγγύηση προσήκουσας έννομης προστασίας για τους αλλοδαπούς και η «αρχή της ειδικότητας», σύμφωνα με την οποία οι ποινικές διαδικασίες περιορίζονται από τους όρους της άδειας έκδοσης του εκδόσαντος αλλοδαπού κράτους.

Οι απλοί **νόμοι** κατατάσσονται ιεραρχικά κάτω από το Σύνταγμα. Θεσπίζονται **από τη Γερμανική Ομοσπονδιακή Βουλή σε σύμπραξη με το Γερμανικό Ομοσπονδιακό Συμβούλιο**. Νομοσχέδια μπορούν να υποβληθούν στη Γερμανική Ομοσπονδιακή Βουλή από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση, το Γερμανικό Ομοσπονδιακό Συμβούλιο ή από βουλευτές της Γερμανικής Ομοσπονδιακής Βουλής (από κοινοβουλευτική ομάδα ή από τουλάχιστον το 5 % των βουλευτών της Γερμανικής Ομοσπονδιακής Βουλής). Ο Θεμελιώδης Νόμος προσδιορίζει τις περιπτώσεις στις οποίες η νομοθετική απόφαση της Γερμανικής Ομοσπονδιακής Βουλής χρήζει της έγκρισης του Γερμανικού Ομοσπονδιακού Συμβουλίου (σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία που δημοσιεύονται από το [Γερμανικό Ομοσπονδιακό Συμβούλιο](#) στον ιστότοπο του, επί του παρόντος, της έγκρισης του Γερμανικού Ομοσπονδιακού Συμβουλίου χρήζει περίπου το 38 % του συνόλου των νόμων). Ως προς τους λοιπούς νόμους, το Γερμανικό Ομοσπονδιακό Συμβούλιο μπορεί απλώς να προβάλλει αντιρρήσεις, τις οποίες η Γερμανική Ομοσπονδιακή Βουλή μπορεί να απορρίψει. Σε περίπτωση διαφωνίας μεταξύ της Γερμανικής Ομοσπονδιακής Βουλής και του Γερμανικού Ομοσπονδιακού Συμβουλίου, μπορεί να συγκληθεί μια κοινή επιτροπή για την εξέταση των νομοσχεδίων (η λεγόμενη Επιτροπή Διαμεσολάβησης). Η εν λόγω επιτροπή απαρτίζεται από ίσο αριθμό μελών από τη Γερμανική Ομοσπονδιακή Βουλή και από το Γερμανικό Ομοσπονδιακό Συμβούλιο (επί του παρόντος 16 μέλη από το καθένα). Καθήκον της Επιτροπής Διαμεσολάβησης είναι η επεξεργασία προτάσεων για την επίτευξη συμφωνίας, αν και δεν μπορεί να λάβει η ίδια αποφάσεις για λογαριασμό της Γερμανικής Ομοσπονδιακής Βουλής και του Γερμανικού Ομοσπονδιακού Συμβουλίου.

Τα **κανονιστικά διατάγματα** κατατάσσονται ιεραρχικά κάτω από τους νόμους. Εκδίδονται από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση, ομοσπονδιακό υπουργό ή την κυβέρνηση ομόσπονδου κράτους. Οι **κανονιστικές πράξεις αυτοδιοικούμενων οργανισμών** κατατάσσονται ιεραρχικά κάτω από τα κανονιστικά διατάγματα. Εκδίδονται από νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου (π.χ. δημοτική αρχή).

Νομοθετική διαδικασία

Η **νομοθέτηση** αποτελεί στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας έργο των κοινοβουλίων. Η **Γερμανική Ομοσπονδιακή Βουλή** αποτελεί, επομένως, το σημαντικότερο νομοθετικό όργανο. **Αποφασίζει** —με τη σύμπραξη του Γερμανικού Ομοσπονδιακού Συμβουλίου— **για όλους τους νόμους που εμπίπτουν στο πεδίο αρμοδιοτήτων της Ομοσπονδίας**.

Βάσει του ομοσπονδιακού συστήματος της Γερμανίας, στα **ομόσπονδα κράτη** ανήκει σημαντικό τμήμα της κρατικής εξουσίας και, ως εκ τούτου, το **Γερμανικό Ομοσπονδιακό Συμβούλιο συμμετέχει επίσης στη νομοθετική διαδικασία**. Όλοι οι νόμοι υποβάλλονται στο Γερμανικό Ομοσπονδιακό Συμβούλιο για ψηφοφορία και αυτό μπορεί —όταν πρόκειται για νόμο που χρήζει της έγκρισης του— ακόμη και να προκαλέσει την απόρριψη ορισμένων νόμων.

Νομοθετική πρωτοβουλία

Τα περισσότερα σχέδια και προτάσεις νόμου καταρτίζονται από την **ομοσπονδιακή κυβέρνηση**. Ως το κεντρικό καθοδηγητικό επίπεδο της εκτελεστικής εξουσίας, διαθέτει τη μεγαλύτερη εμπειρία στην εφαρμογή της νομοθεσίας και άμεση γνώση των τομέων για τους οποίους απαιτούνται στην πράξη νέες νομοθετικές διατάξεις.

Ωστόσο, σχέδια νέων νόμων δεν καταρτίζει μόνο η ομοσπονδιακή κυβέρνηση. Το **Γερμανικό Ομοσπονδιακό Συμβούλιο** έχει επίσης το δικαίωμα να υποβάλλει νομοσχέδια.

Ομοίως, **οι βουλευτές και οι κοινοβουλευτικές ομάδες της Γερμανικής Ομοσπονδιακής Βουλής** μπορούν να υποβάλουν στην Ομοσπονδιακή Βουλή σχέδια νέων ή τροποποιητικών νόμων.

Τα εν λόγω νομοσχέδια εξετάζονται, συζητούνται και ψηφίζονται στη Βουλή, σύμφωνα με λεπτομερώς καθοριζόμενη διαδικασία.

Πρωτοβουλίες της ομοσπονδιακής κυβέρνησης ή του Γερμανικού Ομοσπονδιακού Συμβουλίου

Όταν η **ομοσπονδιακή κυβέρνηση** επιθυμεί τη θέσπιση ή την τροποποίηση ενός νόμου, **ο/η ομοσπονδιακός/-ή καγκελάριος** πρέπει αρχικά να παραπέμψει το σχετικό νομοσχέδιο στο **Γερμανικό Ομοσπονδιακό Συμβούλιο**.

Κατά κανόνα, το Γερμανικό Ομοσπονδιακό Συμβούλιο διαθέτει προθεσμία έξι εβδομάδων για να υποβάλει τις **παρατηρήσεις** του επί του νομοσχεδίου, στις οποίες η κυβέρνηση μπορεί με τη σειρά της να απαντήσει εγγράφως. Στη συνέχεια, **ο/η ομοσπονδιακός/-ή καγκελάριος** διαβιβάζει το νομοσχέδιο στη Γερμανική Ομοσπονδιακή Βουλή με τις παρατηρήσεις του Γερμανικού Ομοσπονδιακού Συμβουλίου. Από τη διαδικασία αυτή **εξαιρείται ο νόμος για τον προϋπολογισμό**: Για τον εν λόγω νόμο, το νομοσχέδιο αποστέλλεται ταυτόχρονα στο Γερμανικό Ομοσπονδιακό Συμβούλιο και στη Γερμανική Ομοσπονδιακή Βουλή.

Παρόμοια διαδικασία εφαρμόζεται ως προς τις νομοθετικές πρωτοβουλίες του Γερμανικού Ομοσπονδιακού Συμβουλίου. Όταν η πλειοψηφία των μελών του Γερμανικού Ομοσπονδιακού Συμβουλίου αποφασίσει ορισμένο νομοσχέδιο, το νομοσχέδιο αποστέλλεται αρχικά στην ομοσπονδιακή κυβέρνηση. Η ομοσπονδιακή κυβέρνηση διατυπώνει τη γνώμη της, κατά κανόνα εντός έξι εβδομάδων, και στη συνέχεια διαβιβάζει το νομοσχέδιο στη Γερμανική Ομοσπονδιακή Βουλή.

Πρωτοβουλίες βουλευτών της Γερμανικής Ομοσπονδιακής Βουλής

Νομοσχέδια μπορούν επίσης να δρομολογηθούν από βουλευτές της Γερμανικής Ομοσπονδιακής Βουλής: είτε από **τουλάχιστον μία κοινοβουλευτική ομάδα** είτε από **τουλάχιστον το πέντε τοις εκατό των βουλευτών της Γερμανικής Ομοσπονδιακής Βουλής**.

Τα νομοσχέδια που υποβάλλονται με τον τρόπο αυτό δεν χρειάζεται να υποβληθούν πρώτα στο Γερμανικό Ομοσπονδιακό Συμβούλιο. Για τον λόγο αυτόν, η κυβέρνηση υποβάλλει τα **ιδιαιτέρως επείγοντα νομοσχέδια** μέσω των κυβερνητικών κοινοβουλευτικών ομάδων της Γερμανικής Ομοσπονδιακής Βουλής.

Συζήτηση του νομοσχεδίου και ψήφιση του νόμου

Διανομή της πρότασης

Πριν από τη συζήτηση νομοσχεδίου στη Γερμανική Ομοσπονδιακή Βουλή, αυτό πρέπει πρώτα να υποβληθεί στον πρόεδρο της Γερμανικής Ομοσπονδιακής Βουλής και έπειτα να καταχωριστεί από τις διοικητικές υπηρεσίες.

Στη συνέχεια διανέμεται σε όλα τα μέλη της Γερμανικής Ομοσπονδιακής Βουλής και του Γερμανικού Ομοσπονδιακού Συμβουλίου, καθώς και στα ομοσπονδιακά υπουργεία, είτε σε έντυπη μορφή είτε, κατά κανόνα, με ηλεκτρονικά μέσα.

Η ένταξη του νομοσχεδίου στην **ημερήσια διάταξη της ολομέλειας** σηματοδοτεί την ολοκλήρωση του πρώτου σταδίου της διαδρομής του. Πλέον, το νομοσχέδιο βρίσκεται πριν από τη δημόσια και **επίσημη υποβολή** του προς συζήτηση στη Γερμανική Ομοσπονδιακή Βουλή.

Τρεις αναγνώσεις στην ολομέλεια

Κατά κανόνα, τα νομοσχέδια υποβάλλονται σε **τρεις διασκέψεις** της Γερμανικής Ομοσπονδιακής Βουλής — οι διασκέψεις αυτές είναι γνωστές ως **αναγνώσεις**. Κατά την πρώτη ανάγνωση, συζήτηση πραγματοποιείται μόνο αν αυτό συμφωνηθεί από το Συμβούλιο των Πρεσβυτέρων (Ältestenrat — διευθυντικό όργανο της Γερμανικής Ομοσπονδιακής Βουλής) ή ζητηθεί από κάποια από τις κοινοβουλευτικές ομάδες. Ως επί το πλείστον, αυτό συμβαίνει όταν η νομοθετική πρόταση είναι ιδιαίτερα αμφιλεγόμενη ή εμφανίζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για το κοινό.

Κύριος στόχος της πρώτης ανάγνωσης είναι ο **ορισμός μίας ή περισσότερων επιτροπών** για να εξετάσουν το νομοσχέδιο και να το προετοιμάσουν για τη δεύτερη ανάγνωση. Αυτό γίνεται βάσει συστάσεων του Συμβουλίου των Πρεσβυτέρων.

Αν οριστούν περισσότερες επιτροπές, μία από αυτές ορίζεται ως κυρίως αρμόδια. Στην εν λόγω επιτροπή ανατίθεται η ευθύνη για την πρόοδο της διαδικασίας. Οι άλλες επιτροπές έχουν γνωμοδοτικό ρόλο.

Νομοθετικό έργο στις επιτροπές

Το **αναλυτικό νομοθετικό έργο** λαμβάνει χώρα στις μόνιμες επιτροπές, οι οποίες περιλαμβάνουν μέλη από όλες τις κοινοβουλευτικές ομάδες. Τα μέλη της επιτροπής εξοικειώνονται με το υλικό και το συζητούν κατά τη διάρκεια των συνεδριάσεών τους. Μπορούν επίσης να καλέσουν εμπειρογνώμονες και εκπροσώπους ομάδων συμφερόντων σε δημόσιες ακροάσεις.

Παράλληλα με το έργο που πραγματοποιείται από τις επιτροπές, οι κοινοβουλευτικές ομάδες σχηματίζουν **ομάδες εργασίας**, στις οποίες εξετάζουν τα σχετικά θέματα και καθορίζουν τις θέσεις τους.

Η δημιουργία «γεφυρών» μεταξύ των κοινοβουλευτικών ομάδων στις επιτροπές δεν είναι ασυνήθιστη. Ο διάλογος μεταξύ των κοινοβουλευτικών ομάδων της κυβέρνησης και της αντιπολίτευσης έχει ως αποτέλεσμα τα περισσότερα νομοσχέδια να αναθεωρούνται, σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό.

Μετά τη λήξη των συζητήσεων, η **κυρίως αρμόδια επιτροπή υποβάλλει στην ολομέλεια έκθεση** σχετικά με την πορεία και τα αποτελέσματα των συζητήσεών της. Η **σύσταση απόφασης** αποτελεί τη βάση για τη δεύτερη ανάγνωση, η οποία πραγματοποιείται πλέον στην ολομέλεια.

Συζήτηση κατά τη δεύτερη ανάγνωση

Πριν από τη δεύτερη ανάγνωση, όλοι οι βουλευτές λαμβάνουν σε έντυπη μορφή τη δημοσιευμένη **σύσταση απόφασης**. Επομένως, είναι καλά προετοιμασμένοι για τη συζήτηση. Επιπλέον, οι κοινοβουλευτικές ομάδες συντονίζουν εκ νέου τις θέσεις τους σε εσωτερικές συνεδριάσεις πριν από τη συζήτηση, προκειμένου να παρουσιάσουν ενιαίο μέτωπο στη δημόσια δεύτερη ανάγνωση.

Μετά τη γενική συζήτηση, όλες οι διατάξεις που περιέχονται στο νομοσχέδιο μπορούν να εξετασθούν μεμονωμένα. Ωστόσο, κατά κανόνα, η ολομέλεια ψηφίζει απευθείας επί του νομοσχεδίου στο σύνολό του.

Κάθε βουλευτής της Γερμανικής Ομοσπονδιακής Βουλής μπορεί να καταθέσει **προτάσεις τροπολογιών**, οι οποίες εξετάζονται απευθείας στην ολομέλεια. Αν η ολομέλεια εγκρίνει τροπολογίες, η νέα έκδοση του νομοσχεδίου πρέπει καταρχάς να τυπωθεί και να διανεμηθεί. Ωστόσο, η διαδικασία αυτή μπορεί να συντομευθεί με τη συγκατάθεση των δύο τρίτων των παρόντων βουλευτών. Στην περίπτωση αυτή, είναι δυνατή η άμεση έναρξη της τρίτης ανάγνωσης.

Ψηφοφορία κατά την τρίτη ανάγνωση

Κατά την τρίτη ανάγνωση πραγματοποιείται νέα συζήτηση μόνον αν αυτό ζητηθεί από κοινοβουλευτική ομάδα ή από τουλάχιστον το πέντε τοις εκατό των βουλευτών της Γερμανικής Ομοσπονδιακής Βουλής.

Στο παρόν στάδιο, προτάσεις τροπολογιών δεν μπορούν πλέον να κατατεθούν από μεμονωμένους βουλευτές, αλλά μόνο από κοινοβουλευτικές ομάδες ή από το πέντε τοις εκατό των βουλευτών της Γερμανικής Ομοσπονδιακής Βουλής, ενώ οι εν λόγω προτάσεις τροπολογιών μπορούν να αφορούν μόνο τροπολογίες που εγκρίθηκαν κατά τη δεύτερη ανάγνωση.

Στο **τέλος της τρίτης ανάγνωσης** πραγματοποιείται η **ελικτική ψηφοφορία**. Ο πρόεδρος της Γερμανικής Ομοσπονδιακής Βουλής ζητεί τις ψήφους υπέρ του νομοσχεδίου, τις ψήφους κατά του νομοσχεδίου και τις αποχές, και οι βουλευτές σηκώνονται από τη θέση τους για να απαντήσουν.

Αν το νομοσχέδιο εξασφαλίσει την αναγκαία πλειοψηφία στη Γερμανική Ομοσπονδιακή Βουλή, **διαβιβάζεται στο Γερμανικό Ομοσπονδιακό Συμβούλιο ως νόμος**.

Έγκριση του Γερμανικού Ομοσπονδιακού Συμβουλίου

Μέσω του **Γερμανικού Ομοσπονδιακού Συμβουλίου**, τα **ομόσπονδα κράτη** συμμετέχουν στη θέσπιση κάθε νόμου. Τα συναφή **δικαιώματά τους σύμπραξης** καθορίζονται επακριβώς.

Το Γερμανικό Ομοσπονδιακό Συμβούλιο δεν μπορεί να τροποποιήσει νόμο που έχει εγκριθεί από τη Γερμανική Ομοσπονδιακή Βουλή. Ωστόσο, αν δεν εγκρίνει τον νόμο, μπορεί να ζητήσει τη σύγκληση της **Επιτροπής Διαμεσολάβησης**. Η Επιτροπή Διαμεσολάβησης απαρτίζεται από ίσο αριθμό μελών από τη Γερμανική Ομοσπονδιακή Βουλή και από το Γερμανικό Ομοσπονδιακό Συμβούλιο.

Για ορισμένους νόμους, τους λεγόμενους **χρηζόντες έγκρισης νόμους**, η έγκριση του Γερμανικού Ομοσπονδιακού Συμβουλίου αποτελεί υποχρεωτική προϋπόθεση. Πρόκειται, για παράδειγμα, για νόμους που υποχρεώνουν τα ομόσπονδα κράτη να χορηγούν παροχές σε χρήμα στους πολίτες ή αφορούν τη διοικητική αρμοδιότητα των ομόσπονδων κρατών.

Ως προς τους **νόμους για τους οποίους το Γερμανικό Ομοσπονδιακό Συμβούλιο μπορεί απλώς να προβάλει αντιρρήσεις**, οι εν λόγω νόμοι μπορούν να θεθούν σε ισχύ ακόμη και αν δεν επιτευχθεί συμφωνία στην Επιτροπή Διαμεσολάβησης. Ωστόσο, προς τον σκοπό αυτό απαιτείται νέα ψηφοφορία στη Γερμανική Ομοσπονδιακή Βουλή και υπερψηφίση του νόμου με απόλυτη πλειοψηφία.

Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. τον ιστότοπο της [Γερμανικής Ομοσπονδιακής Βουλής](#) και του [Γερμανικού Ομοσπονδιακού Συμβουλίου](#).

Έκδοση, δημοσίευση και έναρξη ισχύος

Αφού το νομοσχέδιο εγκριθεί από τη Γερμανική Ομοσπονδιακή Βουλή και το Γερμανικό Ομοσπονδιακό Συμβούλιο, πρέπει να περάσει από ορισμένα ακόμη στάδια για να τεθεί σε ισχύ.

Καταρχάς, ο εγκριθείς νόμος τυπώνεται και διαβιβάζεται στον/στην ομοσπονδιακό/-ή καγκελάριο και στον/στην αρμόδιο/-α ομοσπονδιακό/-ή υπουργό για προσυπογραφή.

Στη συνέχεια, ο νόμος διαβιβάζεται προς έκδοση στον/στην πρόεδρο της Ομοσπονδίας. Αυτός/Αυτή εξετάζει αν η διαδικασία θέσπισης του νόμου συνάδει με τις συνταγματικές διατάξεις και αν το περιεχόμενο του νόμου προσκρούει προφανώς στον Θεμελιώδη Νόμο. Μετά τη διενέργεια των ελέγχων αυτών, ο/η πρόεδρος της Ομοσπονδίας υπογράφει τον νόμο και δίνει εντολή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα Ομοσπονδιακής Νομοθεσίας (Bundesgesetzblatt).

Με τον τρόπο αυτόν, ο νόμος δημοσιεύεται. Αν ο νόμος δεν ορίζει συγκεκριμένη ημερομηνία έναρξης της ισχύος του, αυτή επέρχεται αυτομάτως τη 14η ημέρα από τη δημοσίευση του οικείου φύλλου της Εφημερίδας Ομοσπονδιακής Νομοθεσίας.

Τρόποι επίλυσης συγκρούσεων μεταξύ διαφορετικών πηγών δικαίου

Ο Θεμελιώδης Νόμος ρυθμίζει επίσης την περίπτωση σύγκρουσης μεταξύ ομοσπονδιακού δικαίου και δικαίου των ομόσπονδων κρατών. Ο βασικός κανόνας περιλαμβάνεται στο άρθρο 31 του Θεμελιώδους Νόμου: «Το ομοσπονδιακό δίκαιο υπερισχύει του δικαίου των ομόσπονδων κρατών». Η αρχή αυτή

εφαρμόζεται ανεξάρτητα από την ιεραρχική τάξη των συγκρουόμενων κανόνων δικαίου. Έτσι, για παράδειγμα, ομοσπονδιακό κανονιστικό διάταγμα υπερισχύει του συντάγματος ομόσπονδου κράτους.

Επιπλέον, οι συγκρούσεις μπορούν να επιλυθούν με βάση την ιεραρχία των συγκρουόμενων κανόνων δικαίου. Η σχέση μεταξύ τυπικά ισότιμων κανόνων δικαίου καθορίζεται, κατά περίπτωση, λαμβανομένης υπόψη της ειδικότητας (*lex specialis*) ή της αρχαιότητας του κανόνα (*lex posterior*).

Νομικές βάσεις δεδομένων (με κατάλληλους συνδέσμους)

Νομοθεσία στο διαδίκτυο

Το Ομοσπονδιακό Υπουργείο Δικαιοσύνης (Bundesministerium der Justiz) και η Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Δικαιοσύνης (Bundesamt für Justiz) παρέχουν στους ενδιαφερόμενους πολίτες δωρεάν πρόσβαση, μέσω του διαδικτύου, στο σύνολο σχεδόν της ισχύουσας ομοσπονδιακής νομοθεσίας. Δημοσιεύονται νόμοι και κανονιστικά διατάγματα στην εκάστοτε ισχύουσα μορφή τους. Το κέντρο τεκμηρίωσης της Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Δικαιοσύνης μεριμνά για τη διαρκή ενοποίηση των εν λόγω νομικών πράξεων.

Οι κανόνες δικαίου στη γερμανική γλώσσα διατίθενται δωρεάν σε όλους τους προσφερόμενους μορφώτυπους. Τα κείμενα νόμων που είναι διαθέσιμα στο διαδίκτυο δεν αποτελούν την επίσημη έκδοση. Αυτή είναι διαθέσιμη μόνο στην έντυπη έκδοση της Εφημερίδας Ομοσπονδιακής Νομοθεσίας.

Παρέχεται δωρεάν πρόσβαση;

Ναι.

Σε ποιες γλώσσες είναι διαθέσιμη η βάση δεδομένων;

Οι κανόνες δικαίου είναι διαθέσιμοι στα γερμανικά. Παρέχεται μεγάλος αριθμός μεταφράσεων στην αγγλική γλώσσα.

Ποια είναι τα κριτήρια αναζήτησης;

1. Αναζήτηση βάσει τίτλων

Μπορεί να διενεργηθεί έρευνα, περιοριζόμενη στις λέξεις του πλήρους ή σύντομου τίτλου και στα επίσημα αρκτικόλεξα όλων των διαθέσιμων κανόνων. Είναι δυνατή η χρήση δύο ειδών συνδέσμων:

Συμπλεκτικός σύνδεσμος (και):

Αναζήτηση εγγράφων στα οποία υπάρχουν όλες οι λέξεις της αναζήτησης.

Διαζευκτικός σύνδεσμος (ή):

Αναζήτηση εγγράφων στα οποία υπάρχει τουλάχιστον μία από τις λέξεις της αναζήτησης.

2. Αναζήτηση πλήρους κειμένου

Επιπλέον, μπορεί να πραγματοποιηθεί αναζήτηση με λέξεις-κλειδιά σε όλα τα διαθέσιμα νομοθετικά κείμενα. Και στην περίπτωση αυτή είναι δυνατή η χρήση δύο ειδών συνδέσμων:

Συμπλεκτικός σύνδεσμος (και):

Αναζήτηση εγγράφων στα οποία υπάρχουν όλες οι λέξεις της αναζήτησης.

Διαζευκτικός σύνδεσμος (ή):

Αναζήτηση εγγράφων στα οποία υπάρχει τουλάχιστον μία από τις λέξεις της αναζήτησης.

Νομολογία στο Διαδίκτυο

Το Ομοσπονδιακό Υπουργείο Δικαιοσύνης (Bundesministerium der Justiz) και η Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Δικαιοσύνης (Bundesamt für Justiz) δημοσιεύουν δωρεάν στο διαδίκτυο για τους ενδιαφερόμενους πολίτες επιλεγμένες αποφάσεις του Ομοσπονδιακού Συνταγματικού Δικαστηρίου (Bundesverfassungsgericht), των ανώτατων ομοσπονδιακών δικαστηρίων και του Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας (Bundespatentgericht) από το 2010 και μετά. Οι αποφάσεις ανωνυμοποιούνται και δημοσιεύονται κατ' αρχήν ολόκληρες. Η βάση δεδομένων ενημερώνεται καθημερινά.

Οι αποφάσεις διατίθενται δωρεάν σε όλους τους προσφερόμενους μορφώτυπους.

Παρέχεται δωρεάν πρόσβαση;

Ναι.

Σε ποιες γλώσσες είναι διαθέσιμη η βάση δεδομένων;

Οι αποφάσεις είναι διαθέσιμες στα γερμανικά.

Ποια είναι τα κριτήρια αναζήτησης;

1. «Απλή αναζήτηση»

Η συνήθης αναζήτηση (η λεγόμενη «απλή αναζήτηση») επιτρέπει την αναζήτηση στο πλήρες κείμενο όλων των δημοσιευμένων αποφάσεων της ενότητας «Bürgerservice» (υπηρεσίες προς τους πολίτες). Όπου είναι δυνατόν, στα δεδομένα που παρέχονται οι χρήστες αποδίδονται συγκεκριμένα μεταδεδομένα και οι τρόποι γραφής τυποποιούνται. Οι όροι αναζήτησης («κριτήρια αναζήτησης») εμφανίζονται μετά τη διενέργεια της αναζήτησης κάτω από το δελτίο αναζήτησης, μαζί με τον αριθμό των θετικών αποτελεσμάτων. Υπάρχει πεδίο εισαγωγής δεδομένων στο οποίο μπορούν να εισαχθούν σχεδόν όλα τα κριτήρια συγκεκριμένης αναζήτησης, όπως στην περίπτωση μηχανής αναζήτησης στο διαδίκτυο.

Ήδη κατά την εισαγωγή του όρου αναζήτησης, τα πιθανά θετικά αποτελέσματα προτείνονται αυτόματα σε λίστα. Αφού ο χρήστης αρχίσει την εισαγωγή του κριτηρίου αναζήτησης, το κείμενο και άλλοι όροι αναζήτησης παρέχονται μέσω της λίστας προτάσεων που δημιουργείται αυτόματα και μπορούν να μεταφερθούν απευθείας στο πεδίο αναζήτησης. Επιπλέον, το σύστημα αναγνωρίζει και εμφανίζει σφάλματα εισαγωγής δεδομένων. Η γρήγορη αναζήτηση ερμηνεύει τις εισαγωγές δεδομένων και προσφέρει εναλλακτικούς τρόπους γραφής μέσω της λίστας προτάσεων (λειτουργία «μήπως εννοείτε;»).

Εξ ορισμού, τα στοιχεία εισόδου συνδέονται με «και», χωρίς να χρειάζεται να εισαχθεί η λέξη «και» από τον χρήστη. Πραγματοποιείται αυτόματα αναζήτηση διασυνδέσεων των διαδοχικών κριτηρίων αναζήτησης που εισάγονται. Με την εισαγωγή των τελεστών «ODER» (ή) ή «OHNE» (χωρίς), ο χρήστης μπορεί να συνδέσει ή να αποκλείσει στοιχεία σε σχέση με τα ζητούμενα έγγραφα. Η σειρά εισαγωγής των όρων αναζήτησης διατηρείται στην παρουσίαση των όρων αναζήτησης. Οι συνδέσεις με «ODER» (ή) ή «OHNE» (χωρίς) εμφανίζονται διακριτά στον κατάλογο των όρων αναζήτησης.

2. «Εκτεταμένη αναζήτηση»

Η εκτεταμένη αναζήτηση παρέχει τη δυνατότητα συσχέτισης διαφορετικών κριτηρίων αναζήτησης μεταξύ τους σε σχέση με όλα τα έγγραφα.

Εκτός από την αναζήτηση πλήρους κειμένου, η εκτεταμένη αναζήτηση επιτρέπει και την αναζήτηση μεταδεδομένων με βάση τα ακόλουθα κριτήρια αναζήτησης:

Δικαστήριο

Στοιχεία αναφοράς του προτύπου

Ημερομηνία

Αριθμός πρωτοκόλλου/ECLI

Διοικητικές διατάξεις στο διαδίκτυο

Υπό την αιγίδα του Ομοσπονδιακού Υπουργείου Εσωτερικών, η ομοσπονδιακή κυβέρνηση, στο πλαίσιο κοινού έργου με τη juris GmbH, παρέχει δωρεάν στους ενδιαφερόμενους πολίτες εκτενή βάση δεδομένων με τις ισχύουσες διοικητικές διατάξεις των ανώτατων ομοσπονδιακών αρχών στο διαδίκτυο. Η βάση

δεδομένων περιέχει «ζωντανά έγγραφα», δηλαδή οι ομοσπονδιακές υπηρεσίες επικαιροποιούν συνεχώς τα δημοσιευμένα έγγραφα. Οι αναθεωρημένες και νέες διοικητικές διατάξεις μπορούν να καταχωριστούν ανά πάσα στιγμή από τη juris GmbH.

Οι διοικητικές διατάξεις δεν αποτελούν κανόνες δικαίου. Οι διοικητικές διατάξεις αποτελούν αφηρημένους και γενικούς κανόνες της διοικητικής οργάνωσης, οι οποίοι εκδίδονται από ανωτέρους διοικητικούς φορείς ή ιεραρχικώς ανωτέρους υποκείμενων οργανισμών ή εκτάκτων υπαλλήλων και χρησιμεύουν για τον καθορισμό της οργάνωσης και της δράσης της διοίκησης. Λεπτομέρειες σχετικά με τις επιμέρους διοικητικές διατάξεις διατίθενται στον [ΕΛ ΙΣΤΟΤΟΠΟ](#) του Ομοσπονδιακού Υπουργείου στην αρμοδιότητα του οποίου εμπίπτει το ρυθμιζόμενο θέμα.

Παρέχεται δωρεάν πρόσβαση;

Ναι.

Σε ποιες γλώσσες είναι διαθέσιμη η βάση δεδομένων;

Οι διοικητικές διατάξεις είναι διαθέσιμες στα γερμανικά.

Ποια είναι τα κριτήρια αναζήτησης;

1. Αναζήτηση βάσει τίτλων

Μπορεί να διενεργηθεί έρευνα, περιοριζόμενη στις λέξεις του πλήρους ή σύντομου τίτλου και στα επίσημα αρκτικόλεξα όλων των διαθέσιμων διοικητικών διατάξεων. Είναι δυνατή η χρήση δύο ειδών συνδέσμων:

Συμπλεκτικός σύνδεσμος (και):

Αναζήτηση εγγράφων στα οποία υπάρχουν όλες οι λέξεις της αναζήτησης.

Διαζευκτικός σύνδεσμος (ή):

Αναζήτηση εγγράφων στα οποία υπάρχει τουλάχιστον μία από τις λέξεις της αναζήτησης.

2. Αναζήτηση πλήρους κειμένου

Επιπλέον, μπορεί να πραγματοποιηθεί αναζήτηση με λέξεις-κλειδιά σε όλα τα διαθέσιμα νομοθετικά κείμενα. Και στην περίπτωση αυτή είναι δυνατή η χρήση δύο ειδών συνδέσμων:

Συμπλεκτικός σύνδεσμος (και):

Αναζήτηση εγγράφων στα οποία υπάρχουν όλες οι λέξεις της αναζήτησης.

Διαζευκτικός σύνδεσμος (ή):

Αναζήτηση εγγράφων στα οποία υπάρχει τουλάχιστον μία από τις λέξεις της αναζήτησης.

[Πύλη της ομοσπονδιακής κυβέρνησης και των ομόσπονδων κρατών για τη δικαιοσύνη](#)

Το Ομοσπονδιακό Υπουργείο Δικαιοσύνης και οι διοικήσεις των ομόσπονδων κρατών παρέχουν στους ενδιαφερόμενους πολίτες νομοθετικά κείμενα στο διαδίκτυο. Ορισμένα από τα παρεχόμενα κείμενα παρέχονται επί πληρωμή. Τα κριτήρια αναζήτησης διαφέρουν μερικώς.

Άλλες νομικές βάσεις δεδομένων

[Εφημερίδα Ομοσπονδιακής Νομοθεσίας \(Bundesgesetzblatt\)](#)

Η Εφημερίδα Ομοσπονδιακής Νομοθεσίας δημοσιεύεται σε έντυπη μορφή και ηλεκτρονικά στον ακόλουθο σύνδεσμο: <https://www.bgbl.de/xaver/bgbl/start.xav> Verbindlich ist die gedruckte Fassung.

[Ομοσπονδιακό δελτίο γνωστοποιήσεων](#)

Η Ομοσπονδιακή Εφημερίδα (Bundesanzeiger) δημοσιεύεται ηλεκτρονικά στον ακόλουθο σύνδεσμο: <https://www.bundesanzeiger.de/pub/de/amtlicher-teil>
Η ηλεκτρονική έκδοση είναι αυθεντική.

[Σύστημα τεκμηρίωσης και πληροφόρησης για τις κοινοβουλευτικές δραστηριότητες](#)

Τελευταία επικαιροποίηση: 05/05/2023

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Εθνική νομοθεσία - Εσθονία

Στην παρούσα σελίδα παρέχονται πληροφορίες για το εσθονικό νομικό σύστημα και σύντομη επισκόπηση της εσθονικής νομοθεσίας.

Πηγές δικαίου

Η Εσθονία υπάγεται στο νομικό σύστημα της ηπειρωτικής Ευρώπης (σύστημα αστικού δικαίου). Οι σημαντικότερες πηγές δικαίου είναι νομικές πράξεις, όπως το Σύνταγμα, το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι διεθνείς συμφωνίες, οι νόμοι και οι κανονισμοί.

Οι νομικές ερμηνείες που δίδει το δικαστήριο ανώτατου βαθμού —το Ανώτατο Δικαστήριο (Riigikohus)— και τα σχόλια εμπειρογνομώνων (π.χ. η σχολιασμένη έκδοση του Συντάγματος) χρησιμοποιούνται επίσης ως σημεία αναφοράς. Οι δικαστικές αποφάσεις δεν γεννούν δικαιώματα και, γενικότερα, οι αποφάσεις που εκδίδονται από ανώτερα δικαστήρια δεν είναι δεσμευτικές για τα κατώτερα δικαιοδοτικά όργανα. Ωστόσο, το Riigikohus, το οποίο λειτουργεί και ως συνταγματικό δικαστήριο, έχει εξουσία να κηρύσσει άκυρες νομικές πράξεις οι οποίες δεν συνάδουν με το Σύνταγμα ή με άλλες νομικές πράξεις που υπερισχύουν αυτών. Στην πράξη, τα δικαστήρια δεν μπορούν να εφαρμόσουν τις εν λόγω ακυρωθείσες πράξεις· ομοίως, έχουν το δικαίωμα να μην εφαρμόζουν πράξεις που αντιβαίνουν στο Σύνταγμα. Το Riigikohus, ως συνταγματικό δικαστήριο, εξετάζει περαιτέρω την υπόθεση και μπορεί να κηρύσσει αυτές τις πράξεις αντισυνταγματικές (αλλά όχι να τις ακυρώνει).

Οι γενικά αναγνωρισμένες αρχές και κανόνες του διεθνούς δικαίου αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της έννομης τάξης της Εσθονίας.

Είδη νομικών πράξεων – περιγραφή

Οι νομικές πράξεις διαιρούνται σε πράξεις γενικής ισχύος, δηλαδή νομοθετικές πράξεις και ατομικές πράξεις, δηλαδή πράξεις εφαρμογής της νομοθεσίας.

Πράξεις γενικής ισχύος

Σύνταγμα – Σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 1 του Συντάγματος, η κρατική εξουσία ασκείται αποκλειστικά βάσει του Συντάγματος και των νόμων που συνάδουν με αυτό.

Νόμοι – Σύμφωνα με το άρθρο 65 του Συντάγματος, οι νόμοι θεσπίζονται από το εσθονικό κοινοβούλιο (το Riigikogu), το οποίο ασκεί τη νομοθετική εξουσία. Οι νόμοι θεσπίζονται σύμφωνα με το Σύνταγμα και δημοσιεύονται σύμφωνα με την προβλεπόμενη διαδικασία στη Riigi Teataja (Επίσημη Εφημερίδα της Εσθονίας). Μόνο οι νόμοι που έχουν δημοσιευθεί έχουν αναγκαστική ισχύ.

Διάταγμα – Νομική πράξη με ισχύ νόμου. Σύμφωνα με το άρθρο 109 του Συντάγματος, εάν δεν είναι εφικτή η σύγκληση του Riigikogu, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας μπορεί, σε περίπτωση έκτακτης εθνικής ανάγκης, να εκδώσει διατάγματα με ισχύ νόμου. Τα εν λόγω διατάγματα πρέπει να επικυρώνονται διά της υπογραφής του Προέδρου του Riigikogu και του Πρωθυπουργού. Σύμφωνα με το Σύνταγμα, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας μπορεί να εκδίδει διατάγματα, που χαρακτηρίζονται «ειδικά», σε περίπτωση έκτακτης εθνικής ανάγκης, εάν δεν είναι εφικτή η σύγκληση του Riigikogu

επείγοντα διατάγματα σε περίπτωση έκτακτης εθνικής ανάγκης, όταν η κυβέρνηση έχει κηρύξει κατάσταση έκτακτης ανάγκης και εάν δεν είναι εφικτή η σύγκληση του Riigikogu ή δεν επαρκεί ο χρόνος για τη σύγκλησή του.

Τα διατάγματα που εκδίδει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας τίθενται σε ισχύ τη δέκατη ημέρα από τη δημοσίευσή τους στη Riigi Teataja, εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά στο ίδιο το διάταγμα.

Μόλις συγκληθεί το Riigikogu, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας θέτει τα διατάγματα ενώπιον του Riigikogu, το οποίο θεσπίζει αμέσως νόμο με τον οποίο τα εγκρίνει ή τα καταργεί. Σύμφωνα με το άρθρο 110 του Συντάγματος, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δεν δύναται να χρησιμοποιήσει διάταγμα με σκοπό τη θέσπιση, τροποποίηση ή κατάργηση του Συντάγματος, των νόμων που αναφέρονται στο άρθρο 104 του Συντάγματος, νόμων που αφορούν την εθνική φορολογία ή τον κρατικό προϋπολογισμό.

Κανονισμός – Σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 94 του Συντάγματος, η κυβέρνηση και οι υπουργοί έχουν το δικαίωμα να εκδίδουν κανονισμούς βάσει νόμων και με σκοπό τη συμμόρφωση προς αυτούς. Για την αντιμετώπιση ζητημάτων τοπικής σημασίας ή σε περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος, τα δημοτικά συμβούλια έχουν επίσης το δικαίωμα να θεσπίζουν κανονισμούς. Εξάλλου, κανονισμούς μπορούν να εκδίδουν και ο πρόεδρος της Τράπεζας της Εσθονίας, ο ελεγκτής του κράτους και τα συμβούλια των δημόσιων πανεπιστημίων. Οι κανονισμοί μπορούν να εκδίδονται μόνο βάσει των αρμοδιοτήτων που ορίζει ο νόμος και εντός των ορίων αυτών.

Η κυβέρνηση και οι υπουργοί έχουν δικαίωμα να εκδίδουν κανονισμούς *intra legem*. Οι κανονισμοί τίθενται σε ισχύ την τρίτη ημέρα από τη δημοσίευσή τους στη Riigi Teataja, εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά στον ίδιο τον κανονισμό.

Ατομικές πράξεις

Διοικητικό διάταγμα – μεμονωμένη διοικητική πράξη διά της οποίας η δημόσια διοίκηση αποφασίζει και ρυθμίζει επιμέρους νομικά ζητήματα. Σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 6 του Συντάγματος, η κυβέρνηση εκδίδει διοικητικά διατάγματα βάσει συγκεκριμένων νόμων και με σκοπό τη συμμόρφωση προς αυτούς. Ο πρωθυπουργός, οι περιφερειάρχες και οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης έχουν επίσης εξουσία να εκδίδουν διοικητικά διατάγματα.

Απόφαση – μεμονωμένη διοικητική πράξη που εκδίδεται βάσει διοικητικών ενστάσεων ή προσφυγών ή μέσω της οποίας επιβάλλονται κυρώσεις. Αποφάσεις εκδίδονται επίσης από το Riigikogu, τα δημοτικά συμβούλια, την Εθνική Εκλογική Επιτροπή και τα δικαστήρια.

Υπουργικό διάταγμα – Δυνάμει του άρθρου 94 του Συντάγματος, οι υπουργοί εκδίδουν υπουργικά διατάγματα βάσει συγκεκριμένων νόμων και με σκοπό τη συμμόρφωση ως προς αυτούς. Το υπουργικό διάταγμα περιλαμβάνει έναν γενικό υποχρεωτικό κώδικα δεοντολογίας για τη ρύθμιση υπηρεσιακών ζητημάτων σε ένα υπουργείο ή για τον καθορισμό της δομής και της οργάνωσης των λειτουργιών των κρατικών φορέων που υπάγονται σε ένα υπουργείο.

Ιεραρχία νομικών πράξεων

Η ιεραρχία των νομικών πράξεων έχει ως εξής: Σύνταγμα, δικαίωμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, διεθνείς συμφωνίες, νόμοι και προεδρικά διατάγματα, κανονισμοί που εκδίδονται από την κυβέρνηση και κανονισμοί που εκδίδονται από υπουργούς. Πέραν των νομικών πράξεων γενικής ισχύος, υπάρχουν επίσης ατομικές νομικές πράξεις που εκδίδονται βάσει συγκεκριμένων νόμων και τοποθετούνται ιεραρχικά κάτω από το επίπεδο των νόμων και των κανονισμών. Οι νομικοί κανόνες κάθε επιπέδου πρέπει να συμμορφώνονται προς εκείνους των ανώτερων επιπέδων.

Θεσμικό πλαίσιο

Όργανα αρμόδια για τη θέσπιση νομικών πράξεων

Η θεσμική οργάνωση της Εσθονίας ακολουθεί την αρχή του διαχωρισμού των εξουσιών και της ισορροπίας μεταξύ αυτών (άρθρο 4 του Συντάγματος).

Η νομοθετική εξουσία ασκείται από το Riigikogu. Σύμφωνα με το άρθρο 103 του Συντάγματος, η πρωτοβουλία για τη θέσπιση νόμων ανήκει στους βουλευτές, τις κοινοβουλευτικές πολιτικές ομάδες του Riigikogu, τις κοινοβουλευτικές επιτροπές του Riigikogu, την κυβέρνηση και τον πρόεδρο της δημοκρατίας. Ωστόσο, ο πρόεδρος της δημοκρατίας δύναται να υποβάλλει μόνο προτάσεις τροποποίησης του Συντάγματος. Το Riigikogu συζητά τις νομοθετικές προτάσεις και αποφασίζει την έγκριση ή την απόρριψή τους.

Κατόπιν απόφασης εγκριθείσας με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του, το Riigikogu μπορεί να υποβάλει στην κυβέρνηση πρόταση για νομοσχέδιο που κρίνει σκόπιμο.

Το Κοινοβούλιο μπορεί να θέσει σε δημοψήφισμα νομοσχέδιο ή ζήτημα εθνικής σημασίας. Το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος προκύπτει από την πλειοψηφία των συμμετεχόντων στο δημοψήφισμα. Οι νόμοι που εγκρίνονται με δημοψήφισμα εκδίδονται άμεσα από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Οι αποφάσεις που λαμβάνονται βάσει δημοψηφίσματος είναι δεσμευτικές για όλες τις δημόσιες αρχές. Εάν νομοσχέδιο που τίθεται σε δημοψήφισμα δεν ψηφιστεί κατά πλειοψηφία, τότε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας κηρύσσει έκτακτες κοινοβουλευτικές εκλογές. Σε δημοψήφισμα δεν μπορούν να τεθούν ζητήματα που αφορούν τον προϋπολογισμό, τη φορολογία, τις οικονομικές υποχρεώσεις του κράτους, την επικύρωση ή καταγγελία διεθνών συμφωνιών, την κήρυξη ή την άρση κατάστασης έκτακτης ανάγκης και την εθνική άμυνα.

Η εκτελεστική εξουσία ασκείται από την κυβέρνηση. Στις περισσότερες περιπτώσεις, οι νομοθετικές προτάσεις υποβάλλονται από την κυβέρνηση στο Riigikogu. Τα νομοσχέδια υποβάλλονται στην κυβέρνηση από τα υπουργεία ύστερα από προηγούμενη διαβούλευση στους κόλπους των υπουργείων.

Ο επίτροπος δικαιοσύνης και ο ελεγκτής του κράτους συμμετέχουν στις κυβερνητικές συνεδριάσεις και έχουν δικαίωμα παρέμβασης. Οι εισηγήσεις τους δεν είναι δεσμευτικές για την κυβέρνηση, αλλά οι συστάσεις και οι προτάσεις τους λαμβάνονται συχνά υπόψη. Εάν ο επίτροπος δικαιοσύνης και ο ελεγκτής του κράτους το κρίνουν σκόπιμο, μπορούν να θέσουν απευθείας τις εισηγήσεις τους ενώπιον της αρμόδιας κοινοβουλευτικής επιτροπής που χειρίζεται το νομοσχέδιο. Σύμφωνα με το άρθρο 139 του Συντάγματος, ο Επίτροπος Δικαιοσύνης αναλύει όλες τις εισηγήσεις που έγιναν σε αυτόν σχετικά με νομοθετικές τροποποιήσεις, την έγκριση νέων νόμων και τη λειτουργία κυβερνητικών οργάνων, και, όπου είναι αναγκαίο, υποβάλλει έκθεση στο Riigikogu. Εάν ο Επίτροπος Δικαιοσύνης θεωρήσει μια νομική πράξη η οποία εγκρίθηκε από το νομοθετικό σώμα, το εκτελεστικό σώμα ή μια αρχή τοπικής αυτοδιοίκησης ότι είναι αντίθετη προς το Σύνταγμα ή προς έναν νόμο, εισηγείται στο σώμα που ενέκρινε την εν λόγω νομική πράξη να την προσαρμόσει ούτως ώστε να συνάδει με το Σύνταγμα ή με τον νόμο μέσα σε εν λόγω χρονικό διάστημα, ο επίτροπος δικαιοσύνης εισηγείται την ακύρωσή της ενώπιον του Riigikohus με βάση το άρθρο 142 του Συντάγματος.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εκδίδει τους νόμους που θεσπίζονται από το Riigikogu, ενώ μπορεί επίσης να αρνηθεί να το πράξει. Στην περίπτωση αυτή, ο Πρόεδρος αναπέμπει τον νόμο στο Riigikogu για νέα συζήτηση και απόφαση, παραθέτοντας επίσης τους λόγους της αναπομπής.

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης δημοσιεύει τους νόμους που εκδόθηκαν από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας στην Επίσημη Εφημερίδα της Εσθονίας, τη Riigi Teataja.

Διαδικασία λήψης αποφάσεων

Η νομοθετική διαδικασία στο πλαίσιο του Riigikogu περιλαμβάνει τα ακόλουθα στάδια:

υποβολή της νομοθετικής πρότασης

εξέταση της νομοθετικής πρότασης

έγκριση της νομοθετικής πρότασης

Υποβολή

Σύμφωνα με το άρθρο 103 του Συντάγματος, νομοθετικές προτάσεις μπορούν να υποβάλλονται από την κυβέρνηση, τους βουλευτές, τις κοινοβουλευτικές πολιτικές ομάδες, τις κοινοβουλευτικές επιτροπές και τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Ωστόσο, τελευταίος δύναται να υποβάλλει μόνο προτάσεις

τροποποίησης του Συντάγματος. Κάθε νομοσχέδιο πρέπει να συμμορφώνεται προς τους τεχνικούς κανονισμούς που εκδίδονται από το προεδρείο του Riigikogu, καθώς και προς τους νομοθετικούς και τεχνικούς κανονισμούς που εκδίδονται από την κυβέρνηση. Το προεδρείο του Riigikogu παραπέμπει τη νομοθετική πρόταση στην αρμόδια μόνιμη κοινοβουλευτική επιτροπή.

Εξέταση της νομοθετικής πρότασης

Τα νομοσχέδια καταρτίζονται για την ολομέλεια του Riigikogu από μόνιμη κοινοβουλευτική επιτροπή (επιτροπή νομικών θεμάτων, συνταγματική επιτροπή, επιτροπή οικονομικών θεμάτων κ.λπ.). Κατόπιν εισήγησης της αρμόδιας επιτροπής, το νομοσχέδιο προστίθεται στην ημερήσια διάταξη της ολομέλειας του Riigikogu.

Σύμφωνα με τον νόμο περί εσωτερικών κανονισμών και διαδικαστικών κανονισμών του Riigikogu, η πρώτη ανάγνωση του νομοσχεδίου πρέπει διενεργείται από την ολομέλεια του Riigikogu εντός προθεσμίας επτά εργάσιμων εβδομάδων από την ημερομηνία υποβολής του. Τα νομοσχέδια συζητούνται από την ολομέλεια του Riigikogu σε τρεις αναγνώσεις, κατά την πρώτη από τις οποίες συζητούνται οι γενικές αρχές που διέπουν το κάθε νομοσχέδιο. Εάν η αρμόδια επιτροπή ή οποιοδήποτε πολιτική ομάδα δεν προτείνει την απόρριψη του νομοσχεδίου κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων, η πρώτη ανάγνωση ολοκληρώνεται χωρίς ψηφοφορία. Ύστερα από την πρώτη ανάγνωση, τα μέλη του Riigikogu, οι κοινοβουλευτικές επιτροπές και οι πολιτικές ομάδες έχουν στη διάθεσή τους 10 ημέρες για να προτείνουν τροποποιήσεις. Εάν το εισηγηθεί η αρμόδια επιτροπή, ο πρόεδρος του Riigikogu μπορεί να ορίσει διαφορετική προθεσμία για την υποβολή προτάσεων τροποποιήσεων.

Η επιτροπή συμμετέχει στις συζητήσεις σχετικά με το έργο στις ομάδες συμφερόντων που συμμετείχαν στην προετοιμασία του νομοσχεδίου και επιθυμούν να συμμετάσχουν στις συζητήσεις.

Η αρμόδια επιτροπή εξετάζει όλες τις προτεινόμενες τροποποιήσεις και αποφασίζει εάν θα τις λάβει υπόψη κατά τη σύνταξη του νέου κειμένου του νομοσχεδίου. Για τη δεύτερη ανάγνωση, συντάσσει νέα έκδοση που ενσωματώνει όλες τις τροπολογίες που εγκρίθηκαν και τις τροπολογίες που επέφερε η ίδια η επιτροπή. Ενόψει της δεύτερης ανάγνωσης, η αρμόδια επιτροπή συντάσσει αιτιολογική έκθεση η οποία περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με την εξέταση του νομοσχεδίου, όπως τους λόγους για τους οποίους οι προτεινόμενες τροποποιήσεις έγιναν δεκτές ή απορρίφθηκαν και τις θέσεις του προσώπου που εισηγήθηκε ή υπέβαλε το νομοσχέδιο, των εμπειρογνομόνων και άλλων προσώπων που συμμετείχαν στην εξέταση.

Το νομοσχέδιο εγγράφεται στην ημερήσια διάταξη για δεύτερη ανάγνωση μετά από πρόταση της αρμόδιας επιτροπής. Κατόπιν εισήγησης του προεδρείου του Riigikogu, της αρμόδιας επιτροπής ή του εισηγητή του νομοσχεδίου, το Riigikogu δύναται να αναβάλει τη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου χωρίς ψηφοφορία. Εάν η αναστολή της ανάγνωσης προταθεί από κοινοβουλευτική ομάδα, η πρόταση αυτή τίθεται σε ψηφοφορία. Εάν ανασταλεί η δεύτερη ανάγνωση ενός νομοσχεδίου, μπορούν ακόμη να κατατεθούν τροπολογίες. Εάν δεν αναβληθεί η δεύτερη ανάγνωση στο Riigikogu, θεωρείται ολοκληρωθείσα και το νομοσχέδιο παραπέμπεται σε τρίτη ανάγνωση.

Μετά το τέλος της δεύτερης ανάγνωσης, μπορεί να τεθεί σε ψηφοφορία σχέδιο κοινοβουλευτικής απόφασης.

Η αρμόδια επιτροπή συντάσσει το τελικό κείμενο του νομοσχεδίου για την τρίτη ανάγνωση, πραγματοποιώντας γλωσσικές και τεχνικές βελτιώσεις, μετά το τέλος της δεύτερης ανάγνωσης. Ενόψει της τρίτης ανάγνωσης, η Επιτροπή μπορεί να συντάξει αιτιολογική έκθεση με επισκόπηση των αλλαγών που επήλθαν στο τέλος της δεύτερης ανάγνωσης. Κατά την τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου διεξάγονται διαπραγματεύσεις, κατά τη διάρκεια των οποίων αντιπρόσωποι των πολιτικών ομάδων παρουσιάζουν τις θέσεις τους. Κατά την τρίτη ανάγνωσή του, το νομοσχέδιο τίθεται σε τελική ψηφοφορία.

Έγκριση

Η έγκριση των νόμων και των κοινοβουλευτικών αποφάσεων αποφασίζεται με ανοικτή ψηφοφορία στο Riigikogu. Η τελική ψηφοφορία λαμβάνει χώρα κατά την τρίτη ανάγνωση των νομοσχεδίων. Τα άρθρα 73 και 104 του Συντάγματος ορίζουν τον απαιτούμενο αριθμό βουλευτών που πρέπει να ψηφίσει υπέρ της έγκρισης ενός νόμου. Σύμφωνα με τα άρθρα αυτά οι νόμοι κατηγοριοποιούνται ως εξής:

συνταγματικοί νόμοι, δηλαδή νόμοι οι οποίοι απαιτούν απόλυτη πλειοψηφία των μελών του Riigikogu (το ήμισυ τουλάχιστον από τα 101 μέλη του Riigikogu πρέπει να ψηφίσουν υπέρ της έγκρισης του νομοσχεδίου)· και

συνήθεις νόμοι, δηλαδή νόμοι που απαιτούν απλή πλειοψηφία (οι βουλευτές που υπερψηφίζουν απαιτείται να είναι περισσότεροι από τους βουλευτές που καταψηφίζουν).

Οι ακόλουθοι νόμοι μπορούν να εγκριθούν ή να τροποποιηθούν μόνο με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του Riigikogu:

ο νόμος περί ιθαγένειας·

ο νόμος περί εκλογής του Riigikogu·

ο νόμος περί εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας·

ο νόμος περί τοπικής αυτοδιοίκησης·

ο νόμος περί δημοψηφίσματος·

ο νόμος περί του κανονισμού του Riigikogu και ο νόμος περί των εσωτερικών κανόνων του Riigikogu·

ο νόμος περί της αμοιβής του Προέδρου της Δημοκρατίας και των μελών του Riigikogu·

ο νόμος περί κυβερνήσεως·

ο νόμος περί της κίνησης δικαστικών διαδικασιών κατά του Προέδρου της Δημοκρατίας και των μελών της κυβέρνησης·

ο νόμος περί της πολιτιστικής αυτονομίας των εθνικών μειονοτήτων·

ο νόμος περί του κρατικού προϋπολογισμού·

ο νόμος περί της Τράπεζας της Εσθονίας·

ο νόμος περί της Εθνικής Ελεγκτικής Υπηρεσίας·

ο νόμος περί της οργάνωσης των δικαστηρίων και οι νόμοι περί των δικαστικών διαδικασιών·

οι νόμοι περί εξωτερικού και εγχώριου δανεισμού και περί ιδιοκτησιακών υποχρεώσεων του κράτους·

ο νόμος περί καταστάσεων έκτακτης ανάγκης·

ο νόμος περί εθνικής άμυνας σε καιρό ειρήνης και ο νόμος περί εθνικής άμυνας σε καιρό πολέμου.

Μόλις εγκριθεί ένας νόμος ή μια κοινοβουλευτική απόφαση, υπογράφεται από τον πρόεδρο του Riigikogu ή, εάν αυτός απουσιάζει, από τον αντιπρόεδρο του Riigikogu που προήδρευσε της συνεδρίασης, το αργότερο την πέμπτη εργάσιμη ημέρα μετά την έγκρισή.

Έκδοση

Μετά την έγκριση και υπογραφή του, ο νόμος αποστέλλεται στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, ο οποίος είναι αρμόδιος για την έκδοσή του. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας μπορεί να αρνηθεί να εκδώσει νόμο ο οποίος έχει εγκριθεί από το Riigikogu και, εντός 14 ημερών από τη λήψη του, μπορεί να τον αναπέμψει, μαζί με τους λόγους για τους οποίους τον απορρίπτει, στο Riigikogu για νέα συζήτηση και απόφαση. Εάν το Riigikogu εγκρίνει για δεύτερη φορά χωρίς τροποποιήσεις νόμο ο οποίος έχει αναπεμφθεί από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, τότε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είτε εκδίδει τον νόμο είτε προτείνει στο Riigikohus να κηρύξει τον νόμο αντισυνταγματικό. Εάν το Riigikohus θεωρήσει ότι ο νόμος συμμορφώνεται με το Σύνταγμα, ο Πρόεδρος οφείλει να τον εκδώσει.

Ο νόμος αρχίζει να ισχύει κατά τη δέκατη ημέρα μετά τη δημοσίευσή του στη Riigi Teataja, εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά στον ίδιο τον νόμο.

Δημοσίευση νομικών πράξεων

Οι σημαντικότερες νομικές πράξεις και διεθνείς συμφωνίες δημοσιεύονται στη Riigi Teataja. Οι νόμοι και οι κανονισμοί αποκτούν νομική ισχύ μόνον αφού δημοσιευτούν στη Riigi Teataja.

Η [Riigi Teataja](#) αποτελεί την ηλεκτρονική έκδοση της επίσημης εφημερίδας της Εσθονίας και την κεντρική βάση νομικών πράξεων. Από την 1η Ιουνίου 2010 η Riigi Teataja δημοσιεύεται επισήμως μόνο μέσω διαδικτύου.

Από την 1η Ιανουαρίου 2011 η Riigi Teataja δημοσιεύεται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης.

Σύντομη περιγραφή περιεχομένου

Στη Riigi Teataja δημοσιεύονται νόμοι και κανονισμοί, διεθνείς συμφωνίες, αποφάσεις του Riigikogu και διατάγματα της κυβέρνησης· με τον ίδιο τρόπο διατίθενται επίσης και άλλες σημαντικές πληροφορίες (π.χ. μετάφραση νομικών πράξεων και διαδικαστικές πληροφορίες σχετικά με τα νομοσχέδια).

Στην πλειονότητά τους, οι πράξεις που θεσπίστηκαν από το 1990 και μετά είναι δημοσιευμένες στη Riigi Teataja.

Από την 1η Ιουνίου 2002 τα επίσημα ενοποιημένα κείμενα των νόμων, των διαταγμάτων του Προέδρου της Δημοκρατίας, των κυβερνητικών κανονισμών και διαταγμάτων, των υπουργικών κανονισμών, των κανονισμών του διοικητή της Τράπεζας της Εσθονίας και των κανονισμών της Εθνικής Εκλογικής Επιτροπής δημοσιεύονται στη Riigi Teataja. Τα ενοποιημένα κείμενα κοινοβουλευτικών αποφάσεων δημοσιεύονται στη Riigi Teataja από την 1η Ιουνίου 2010, ενώ τα ενοποιημένα κείμενα κανονισμών της τοπικής αυτοδιοίκησης από τα τέλη του 2011.

Κάθε φορά που τροποποιούνται οι αυτές οι νομικές πράξεις, συντάσσεται επικαιροποιημένο και ενοποιημένο κείμενο το οποίο δημοσιεύεται ταυτόχρονα με την τροποποιητική πράξη, μαζί με πληροφορίες σχετικά με την έναρξη ισχύος της πράξης. Τα ενοποιημένα κείμενα είναι επίσημα και μπορούν να χρησιμοποιούνται κατά την επιβολή της νομοθεσίας. Έχουν νομική ισχύ.

Όλες οι δημοσιευμένες νομικές πράξεις φέρουν ψηφιακή σφραγίδα όταν δημοσιεύονται. Ο καθένας έχει τη δυνατότητα να ελέγξει την ψηφιακή σφραγίδα, η οποία διασφαλίζει ότι η πράξη παρέμεινε αμετάβλητη μετά τη δημοσίευσή της. Όλες οι δημοσιευμένες πράξεις συνδέονται επίσης με χρονοσήμανση η οποία επιτρέπει τον εντοπισμό τυχόν περιπτώσεων παράνομης επεξεργασίας.

Είναι δυνατή η ανεύρεση των ενοποιημένων κειμένων που είναι/ήταν σε ισχύ σε κάποια δεδομένη ημερομηνία. Είναι επίσης δυνατή η πρόσβαση σε τυχόν μελλοντικές εκδόσεις των συγκεκριμένων πράξεων. Κάθε ενοποιημένο κείμενο συνδέεται με τις προηγούμενες και τις επόμενες εκδόσεις του. Αυτό επιτρέπει στους χρήστες να «μεταφέρονται χρονικά» από μια έκδοση του ενοποιημένου κειμένου στην επόμενη και αντίστροφα. Οι χρήστες έχουν την ευκαιρία να συγκρίνουν διαφορετικές ενοποιημένες εκδόσεις της ίδιας νομικής πράξης για να εντοπίσουν τις τροποποιήσεις που πραγματοποιήθηκαν.

Οι σύνδεσμοι που υπάρχουν στο ενοποιημένο κείμενο ενός νόμου παρέχουν στους χρήστες πρόσβαση στους κανονισμούς που θεσπίστηκαν βάσει του εν λόγω νόμου και δυνατότητα μετακίνησης από τους κανονισμούς αυτούς στις διατάξεις του νόμου βάσει του οποίου θεσπίστηκαν.

Εξάλλου, η Riigi Teataja παραπέμπει σε πληροφορίες επί της διαδικασίας σχετικά με τις δημοσιευθείσες πράξεις, επιτρέποντας, ιδίως, την πρόσβαση σε αιτιολογικές εκθέσεις (σύνδεσμοι προς τη βάση δεδομένων των διαβουλευσεων και των κοινοβουλευτικών διαδικασιών), ενώ περιέχει και συνδέσμους προς τη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μεταφράσεις και άλλες πρόσθετες πληροφορίες, απαραίτητες για την κατανόηση της νομικής πράξης.

Στον ιστότοπο της Riigi Teataja, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να αναζητήσουν τις αποφάσεις με ισχύ δεδικασμένου των περιφερειακών δικαστηρίων, των εφετείων και του Riigikohus. Διατίθενται επίσης πληροφορίες για την ημερομηνία και τον τόπο διεξαγωγής των δικαστικών διαδικασιών.

Δημοσιεύονται ακόμη περιλήψεις και ανασκοπήσεις των αποφάσεων του Riigikohus και των αποφάσεων που έχει εκδώσει το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΑΔ). Οι περιλήψεις έχουν συστηματοποιηθεί και είναι δυνατή η αναζήτηση στις περιλήψεις των αποφάσεων του Riigikohus με λέξεις-κλειδιά ή με στοιχεία αναφοράς νομικών πράξεων. Η αναζήτηση στις περιλήψεις των αποφάσεων του ΕΔΑΔ είναι δυνατή όταν κάποιος ξεκινά από το σχετικό άρθρο.

Η Riigi Teataja περιέχει ακόμη διάφορες ειδήσεις σχετικά με τη νομοθεσία και το δίκαιο.

Στις 30 Οκτωβρίου 2013 τέθηκε σε λειτουργία ο [ιστότοπος της Riigi Teataja στα αγγλικά](#), ο οποίος περιέχει τις επικαιροποιημένες αγγλικές μεταφράσεις των ενοποιημένων εκδόσεων των νόμων. Η αγγλική μετάφραση όλων των ενοποιημένων εκδόσεων των νόμων (εξαιρουμένων των νόμων επικύρωσης) είναι διαθέσιμη από τα τέλη του 2014. Οι νόμοι μεταφράζονται από ορκωτούς μεταφραστές. Η μετάφραση στα αγγλικά των επικαιροποιημένων εκδόσεων των κειμένων ξεκίνησε το 2011, με πρωτοβουλία του Υπουργείου Δικαιοσύνης. Παρά το γεγονός ότι οι μεταφράσεις δεν έχουν νομική ισχύ, επικαιροποιούνται σε τακτική βάση. Όλοι μπορούν να ζητήσουν να λαμβάνουν τις πιο πρόσφατες μεταφράσεις στο ηλεκτρονικό τους ταχυδρομείο δημιουργώντας λογαριασμό στην υπηρεσία My RT.

Διατίθεται επίσης λειτουργία αναζήτησης νομοσχεδίων, η οποία παρέχει τη δυνατότητα αναζήτησης των διαφόρων διαδικαστικών σταδίων, τόσο για τις πράξεις που έχουν ήδη ψηφιστεί όσο και για αυτές που βρίσκονται ακόμα στη διαδικασία ψήφισης· με τα ίδια μέσα είναι επίσης δυνατή η πρόσβαση σε όλες τις πληροφορίες που αφορούν τις νομοθετικές διαδικασίες και στα σχετικά έγγραφα. Επιπλέον, δημιουργώντας λογαριασμό στην υπηρεσία Minu RT, όλοι μπορούν να ζητήσουν να λαμβάνουν στη διεύθυνση ηλεκτρονικού τους ταχυδρομείου τις πληροφορίες σχετικά με την πορεία των διαφόρων διαδικαστικών σταδίων από τα οποία περνά ένα σχέδιο νομικής πράξης.

Χρησιμοποιώντας την υπηρεσία Minu RT, ο καθένας μπορεί να δημιουργήσει το δικό του προφίλ χρήστη, στο οποίο μπορεί να προσθέσει συνδέσμους προς διάφορες πράξεις και να ζητήσει να ενημερώνεται, μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, για την ύπαρξη νέων πράξεων ή την προσθήκη νέων πληροφοριών.

Είναι δωρεάν η πρόσβαση στη νομική βάση δεδομένων της Εσθονίας;

Η πρόσβαση στη Riigi Teataja και σε όλες τις υπηρεσίες νομικής πληροφόρησης είναι **δωρεάν** για τους χρήστες.

Για όποιον ενδιαφέρεται, δωρεάν πρόσβαση στην ηλεκτρονική έκδοση της Riigi Teataja παρέχεται στις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης και τις δημόσιες βιβλιοθήκες (περίπου 600). Παρέχεται επίσης βοήθεια κατά την αναζήτηση των πράξεων. Στους χρήστες επιτρέπεται η εκτύπωση έως και 20 σελίδων χωρίς χρέωση.

Ιστορικό της βάσης δεδομένων της εσθονικής νομοθεσίας

Η [Riigi Teataja](#) είναι η επίσημη εφημερίδα της Δημοκρατίας της Εσθονίας και εκδίδεται από την 27η Νοεμβρίου 1918. Η έκδοσή της σταμάτησε το 1940 και ξανάρχισε το 1990.

Η Riigi Teataja δημοσιεύεται στο διαδίκτυο από το 1996 ενώ, από την 1η Ιουνίου 2002, η ηλεκτρονική έκδοση θεωρείται επίσημη έκδοση.

Από την 1η Ιουνίου 2010 η Riigi Teataja δημοσιεύεται μόνο μέσω διαδικτύου, ως επίσημη ηλεκτρονική έκδοση. Έκτοτε δεν έχει εκδοθεί σε έντυπη μορφή.

Τον Νοέμβριο 2010 εφαρμόστηκε ένα φιλικότερο προς τους χρήστες ηλεκτρονικό σύστημα, που παρέχει περισσότερες νομικές πληροφορίες. Το σύστημα αυτό αναπτύχθηκε υπό την καθοδήγηση της γενικής γραμματείας της κυβέρνησης, με οικονομική ενίσχυση από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης.

Από τις 20 Ιανουαρίου 2012 διατίθενται στον ιστότοπο της Riigi Teataja περιλήψεις των αποφάσεων του Riigikohus και του ΕΔΑΔ, διάφορες τρέχουσες πληροφορίες σχετικά με τον νομικό τομέα γενικά και πληροφορίες για τη νομολογία και τις δικαστικές διαδικασίες.

Στα τέλη του 2012 τέθηκε σε εφαρμογή λειτουργία αναζήτησης σχεδίων νομικών πράξεων.

Από το 2013 όλοι οι κανονισμοί που εκδίδονται από την τοπική αυτοδιοίκηση, καθώς και οι επικαιροποιημένες ενοποιημένες εκδόσεις των κειμένων αυτών, δημοσιεύονται στη Riigi Teataja.

Από τις 24 Σεπτεμβρίου 2013, όλες οι νομικές πράξεις αποκτούν την ψηφιακή σφραγίδα και τη χρονοσήμανση της εκδούσας αρχής όταν δημοσιεύονται στη Riigi Teataja.

Στις 30 Οκτωβρίου 2013 άρχισε να λειτουργεί η διαδικτυακή έκδοση της Riigi Teataja στα αγγλικά.

Στο πλαίσιο της διαδικασίας ανάπτυξης του νέου ηλεκτρονικού συστήματος της Riigi Teataja, θα δημιουργηθεί σύνδεσμος με την ευρωπαϊκή διαδικτυακή πύλη N-Lex.

Τελευταία επικαιροποίηση: 14/09/2021

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Εθνική νομοθεσία - Ιρλανδία

Η σελίδα αυτή παρέχει πληροφορίες σχετικά με το νομικό σύστημα της Ιρλανδίας.

Έννομη τάξη

1. Νομικές πράξεις / πηγές δικαίου

1.1. Εθνικές πηγές

Το Σύνταγμα της Ιρλανδίας (στην ιρλανδική γλώσσα, Bunreacht na hÉireann), το οποίο τέθηκε σε ισχύ την 29η Δεκεμβρίου 1937, αποτελεί τον βασικό ή θεμελιώδη νόμο του κράτους. Θεσπίζει τα όργανα και τις δομές του κράτους και προβλέπει την τριμερή διάκριση των εξουσιών σε εκτελεστική, νομοθετική και δικαστική. Εγγυάται επίσης τα θεμελιώδη δικαιώματα που έχουν αποτελέσει αντικείμενο αυστηρής ερμηνείας και διαστολής από τα δικαστήρια. Το πρωτογενές δικαίο αποτελείται από τους νόμους που ψηφίζονται από το Oireachtas (Κοινοβούλιο), το οποίο απαρτίζεται από τον/την Πρόεδρο της Ιρλανδίας, τη Seanad Éireann (Άνω Βουλή) και την Dáil Éireann (Κάτω Βουλή). Το πρωτογενές δικαίο διακρίνεται σε: αναθεωρητικές πράξεις του Συντάγματος, οι οποίες πρέπει να εγκριθούν από τον λαό μέσω δημοψηφίσματος για να τεθούν σε ισχύ δημόσιους γενικούς νόμους, οι οποίοι είναι γενικής εφαρμογής και ατομικούς νόμους που αφορούν τη συμπεριφορά συγκεκριμένου φυσικού προσώπου ή συγκεκριμένης ομάδας φυσικών προσώπων. Το παράγωγο δικαίο αποτελεί μηχανισμό με τον οποίο το Oireachtas μπορεί να αναθέτει νομοθετικές εξουσίες σε υπουργό της κυβέρνησης ή σε συγκεκριμένη αρχή. Η εξουσία έκδοσης νομοθετικών πράξεων κατ' εξουσιοδότηση πρέπει να παρέχεται ρητά από το πρωτογενές δικαίο και η άσκηση της διέπεται από αυστηρούς όρους — οι αρχές και οι πολιτικές που θα πρέπει να εφαρμόζονται πρέπει να αναφέρονται σαφώς και χωρίς αμφισημία στην πράξη με την οποία παρέχεται η εξουσιοδότηση και να ακολουθούνται αυστηρά από την αρχή που θεσπίζει το παράγωγο δικαίο. Η συνηθέστερη μορφή παράγωγου δικαίου είναι τα νομοθετικά διατάγματα, αλλά μπορεί επίσης να λάβει τη μορφή κανονισμών, διατάξεων, κανόνων, σχεδίων ή καταστατικών. Δυνάμει του άρθρου 50 του Συντάγματος, οι προ του 1922 νόμοι που αφορούν την Ιρλανδία (π.χ. νόμοι του Κοινοβουλίου του Ηνωμένου Βασιλείου) και τα μέτρα που έλαβε το Ελεύθερο Ιρλανδικό Κράτος (1922-1937), τα οποία δεν αντίκεινται στο Σύνταγμα, παραμένουν σε ισχύ. Πολλοί από τους προ του 1922 νόμους, οι οποίοι δεν είχαν πλέον καμία σχέση με την Ιρλανδία, καταργήθηκαν από τους νόμους αναθεώρησης της νομοθεσίας 2005-2012.

Το ιρλανδικό νομικό σύστημα είναι σύστημα κοινοδικαίου (common law) και αυτό σημαίνει ότι η νομολογία αποτελεί σημαντική πηγή δικαίου. Σύμφωνα με την αρχή του νομολογιακού προηγούμενου ή stare decisis, το δικαστήριο δεσμεύεται να ακολουθεί τις αποφάσεις που έχουν εκδοθεί σε προηγούμενες υποθέσεις και ιδίως τις αποφάσεις ανώτερων δικαστηρίων. Πρόκειται, ωστόσο, για πολιτική και όχι για δεσμευτικό κανόνα μη επιδεχόμενο αποκλίσεις. Το εν λόγω σύνολο κανόνων δικαίου περιλαμβάνει κανόνες, γενικές αρχές, ερμηνευτικούς κανόνες και νομικά αξιώματα. Η αρχή του stare decisis διακρίνει μεταξύ, αφενός, του σκεπτικού και του διατακτικού της απόφασης (ratio decidendi), που είναι το δεσμευτικό μέρος της απόφασης που πρέπει να ακολουθείται, και, αφετέρου, των παρεμπιπτούσων κρίσεων (obiter dictum), δηλαδή παρατηρήσεων που διατύπωσε ο δικαστής ορισμένης υπόθεσης επί ζητημάτων τα οποία ήταν παρόντα ή δεν ήταν ουσιώδη για την υπόθεση ή τα οποία προέκυψαν κατά τρόπον ώστε να μην απαιτείται απόφαση επί' αυτών. Οι παρεμπιπτούσες κρίσεις δεν είναι δεσμευτικές για μελλοντικές υποθέσεις, αλλά μπορεί να είναι πειστικές.

1.2. Δικαίο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Δεδομένου ότι η Ιρλανδία είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), το δικαίο της ΕΕ αποτελεί σημαντικό τμήμα της εσωτερικής έννομης τάξης του κράτους. Οι υποχρεώσεις που απορρέουν από την ιδιότητα του μέλους της ΕΕ συνεπάγονται ότι το Σύνταγμα και οι λοιποί εθνικοί νόμοι έχουν κατώτερη τυπική ισχύ από το ενωσιακό δικαίο στους τομείς αρμοδιότητας της ΕΕ. Χρειάστηκε να αναθεωρηθεί το Σύνταγμα προκειμένου να επιτραπεί στη χώρα να προσχωρήσει στην ΕΕ και να αποφευχθεί η σύγκρουση μεταξύ διατάξεων του Συντάγματος και του δικαίου της ΕΕ.

1.3. Διεθνείς πηγές

Η Ιρλανδία έχει υπογράψει πολλές διεθνείς συμβάσεις και συνθήκες και είναι μέλος πολλών διεθνών οργανισμών. Σύμφωνα με το Σύνταγμα η Ιρλανδία αποδέχεται ότι οι γενικώς παραδεχόμενες αρχές του διεθνούς δικαίου διέπουν τις σχέσεις μεταξύ των κρατών.

Η Ιρλανδία αποτελεί δυαδικό κράτος και προκειμένου οι διεθνείς συμβάσεις να αποκτήσουν τυπική νομική ισχύ εντός του κράτους, και όχι μεταξύ των κρατών, πρέπει να ενσωματωθούν στο εθνικό δικαίο από το Oireachtas.

Η Ιρλανδία έχει υπογράψει την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) από το 1953 και έκτοτε, μέσω των διεθνών νομικών υποχρεώσεων του κράτους, οι πολίτες μπορούν να επικαλούνται τις διατάξεις της ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Οι διατάξεις της Σύμβασης απέκτησαν νομική ισχύ στο εσωτερικό δυνάμει του νόμου του 2003 για την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, με τον οποίο ενσωματώθηκε η ΕΣΔΑ στο ιρλανδικό δικαίο.

2. Άλλες πηγές

Ελλείψει τυπικών νομικών κανόνων, μπορεί να γίνει επίκληση της θεωρίας από δικηγόρο κατά την εκδίκαση υπόθεσης και από το δικαστήριο κατά την έκδοση της απόφασής του. Τα δικαστήρια βασίζονται στο φυσικό δικαίο και στα φυσικά δικαιώματα κατά την ερμηνεία του Συντάγματος και την απαρίθμηση των συνταγματικών δικαιωμάτων που δεν προβλέπονται ρητά στο κείμενο του Συντάγματος, αν και το κατά πόσον θα πρέπει το φυσικό δικαίο να εφαρμόζεται εν γένει αποτελεί αμφιλεγόμενο ζήτημα και η επιρροή του πιθανόν να έχει μετριαστεί τα τελευταία χρόνια.

3. Ιεράρχηση των πηγών του δικαίου

Το Σύνταγμα βρίσκεται στην κορυφή του νομικού συστήματος της Ιρλανδίας. Η νομοθεσία, οι κυβερνητικές και διοικητικές αποφάσεις και η πρακτική μπορούν να ελέγχονται ως προς τη συμμόρφωσή τους με το Σύνταγμα.

Το Σύνταγμα προβλέπει, ωστόσο, ότι δεν ακυρώνει τις πράξεις ή τα μέτρα που είναι αναγκαία λόγω της ιδιότητας της Ιρλανδίας ως μέλους της ΕΕ. Αυτό προβλέπεται στο άρθρο 29 παράγραφος 4 σημείο 6 του Συντάγματος. Ως εκ τούτου, το δικαίο της ΕΕ υπερισχύει όλων των εθνικών νόμων, συμπεριλαμβανομένου του Συντάγματος. Δεδομένου ότι το δικαίο της ΕΕ προβλέπει ότι οι μέθοδοι εφαρμογής του καθορίζονται από εθνικές διαδικαστικές απαιτήσεις, οι εφαρμοστικές πράξεις του δικαίου της ΕΕ πρέπει να εξακολουθούν να είναι σύμφωνες με τις διαδικαστικές απαιτήσεις του Συντάγματος. Ο νόμος του 2003 για την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου παρέχει στα φυσικά πρόσωπα τη δυνατότητα να επικαλούνται τις διατάξεις της ΕΣΔΑ ενώπιον των ιρλανδικών δικαστηρίων. Η ΕΣΔΑ έχει ενσωματωθεί στο εσωτερικό δικαίο με κατώτερη τυπική ισχύ από εκείνη του Συντάγματος και το Σύνταγμα εξακολουθεί να υπερισχύει. Σύμφωνα με τον νόμο, τα δικαστήρια ερμηνεύουν και εφαρμόζουν τις εθνικές διατάξεις, στο μέτρο του δυνατού, σύμφωνα με τις επιταγές της ΕΣΔΑ. Εάν η εθνική νομοθεσία δεν είναι σύμφωνη με την ΕΣΔΑ, εκδίδεται δήλωση ασυμβατότητας.

Τα δικαστήρια έχουν αποφανθεί ότι οι αρχές του εθιμικού διεθνούς δικαίου αποτελούν εσωτερικό δίκαιο δυνάμει του άρθρου 29 παράγραφος 3 του Συντάγματος, αλλά μόνο στον βαθμό που δεν αντίκεινται στο Σύνταγμα, τη νομοθεσία ή το κοινοδίκαιο. Οι διεθνείς συμβάσεις κυρώνονται μόνον εφόσον είναι σύμφωνες με το Σύνταγμα, διαφορετικά απαιτείται δημοψήφισμα.

Η νομοθεσία μπορεί να αντικατασταθεί ή να τροποποιηθεί από μεταγενέστερη νομοθεσία. Το παράγωγο δίκαιο, όπως και η εξουσία έκδοσης πράξεων του παράγωγου δικαίου κατ' εξουσιοδότηση, μπορεί να αντικατασταθεί από πρωτογενές δίκαιο, αλλά το παράγωγο δίκαιο δεν μπορεί να υπερισχύει του πρωτογενούς δικαίου. Τα δικαστήρια μπορούν να ακυρώσουν νομοθεσία για τον λόγο ότι είναι άκυρη βάσει των διατάξεων του Συντάγματος (νομοθεσία μετά το 1937) ή ότι δεν είναι σύμφωνη με το Σύνταγμα (νομοθεσία προ του 1937). Τεκμαίρεται ότι η μετά το 1937 νομοθεσία είναι σύμφωνη με το Σύνταγμα. Οι δικαστικές αποφάσεις μπορούν να αντικατασταθούν από νομοθετικές ή συνταγματικές πράξεις και από μεταγενέστερες δικαστικές αποφάσεις ισόβαθμων ή ανώτερων δικαστηρίων.

4. Έναρξη ισχύος υπερεθνικών νομοθετικών πράξεων

Το Σύνταγμα, στην αρχική του μορφή, δεν ήταν συμβατό με το ευρωπαϊκό κοινοτικό δίκαιο. Για παράδειγμα, προέβλεπε ότι το Oireachtas αποτελούσε το μοναδικό νομοθετικό σώμα του κράτους. Για τον λόγο αυτόν εισήχθη στο Σύνταγμα διάταξη που προβλέπει ότι το Σύνταγμα δεν ακυρώνει κανέναν νόμο, πράξη ή μέτρο που είναι αναγκαία λόγω της ιδιότητας της Ιρλανδίας ως μέλους της ΕΕ. Ωστόσο, έχει κριθεί ότι, εάν το πεδίο δράσης και οι στόχοι αλλάξουν, για παράδειγμα, μέσω νέας Συνθήκης, αυτή πρέπει να τεθεί στην κρίση του λαού με δημοψήφισμα και, εάν γίνει αποδεκτή από τον λαό, να εισαχθεί διάταξη που να επιβεβαιώνει ότι το κράτος μπορεί να κυρώσει την εν λόγω Συνθήκη.

Εάν το δίκαιο της ΕΕ απαιτεί από το κράτος μεταφορά στο εθνικό του δίκαιο, αυτή πραγματοποιείται με πρωτογενές δίκαιο ή, συνηθέστερα, με νομοθετικό διάταγμα που εκδίδεται από την κυβέρνηση ή από υπουργό της κυβέρνησης.

Σύμφωνα με το Σύνταγμα, οι διεθνείς συμβάσεις καθίστανται εσωτερικό δίκαιο με απόφαση του Oireachtas. Αυτό συμβαίνει συνήθως με νόμο και παράδειγμα αποτελεί ο νόμος του 2003 για την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, με τον οποίο η Σύμβαση ενσωματώθηκε στο εσωτερικό δίκαιο, με αποτέλεσμα τα φυσικά πρόσωπα να μπορούν να επικαλούνται τις διατάξεις της ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων.

5. Αρχές εξουσιοδοτημένες να θεσπίζουν κανόνες δικαίου

Το Σύνταγμα προβλέπει ότι το Oireachtas, που αποτελείται από το Dáil (Κάτω Βουλή), το Seanad (Άνω Βουλή) και τον/την Πρόεδρο, διαθέτει «τη μόνη και αποκλειστική εξουσία έκδοσης νόμων του κράτους», με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων που απορρέουν από την ιδιότητα της Ιρλανδίας ως μέλους της ΕΕ, όπως προβλέπεται στο Σύνταγμα. Η προτεινόμενη νομοθεσία με τη μορφή νομοσχεδίου πρέπει να υπογράφεται από τον/την Πρόεδρο προκειμένου να καθίσταται νόμος και να παράγει αποτελέσματα και ο/η Πρόεδρος, εάν αμφιβάλλει για τη συνταγματικότητα του προτεινόμενου νομοσχεδίου, μπορεί να συγκαλέσει το Συμβούλιο της Επικρατείας και, εν ανάγκη, να παραπέμψει το νομοσχέδιο στο Ανώτατο Δικαστήριο για την έκδοση απόφασης σύμφωνα με το άρθρο 26 του Συντάγματος.

Όπως αναφέρεται ανωτέρω, το Oireachtas μπορεί να χορηγήσει νομοθετική εξουσιοδότηση σε υπουργό της κυβέρνησης ή σε άλλη αρχή και η εν λόγω εξουσία οριοθετείται αυστηρά από την πράξη με την οποία χορηγείται η εξουσιοδότηση. Οι οδηγίες της ΕΕ ενσωματώνονται συνήθως στο εσωτερικό δίκαιο μέσω νομοθετικού διατάγματος που εκδίδεται από υπουργό. Νομοθετική εξουσιοδότηση μπορεί να χορηγηθεί σε διάφορους φορείς, όπως σε υπουργούς της κυβέρνησης, νομοθετικές επιτροπές, ημικρατικούς φορείς, ρυθμιστικούς φορείς, φορείς εμπειρογνομώνων και τοπικές αρχές.

Σύμφωνα με το Σύνταγμα, η κυβέρνηση είναι υπεύθυνη για την άσκηση της εξωτερικής πολιτικής και μπορεί να υπογράψει διεθνείς συνθήκες και συμβάσεις και να προσχωρεί σε διεθνείς οργανισμούς με την επιφύλαξη των συνταγματικών απαιτήσεων.

Σύμφωνα με το σύστημα του κοινοδικαίου, η νομολογία είναι δεσμευτική.

6. Διαδικασία θέσπισης κανόνων δικαίου

6.1. Σύνταγμα

Το πρώτο στάδιο για την αναθεώρηση του Συντάγματος, σύμφωνα με το άρθρο 46, είναι η κατάθεση νομοσχεδίου στην Dáil. Το νομοσχέδιο αυτό πρέπει να εγκριθεί και από τα δύο σώματα του Oireachtas και στη συνέχεια να υποβληθεί με δημοψήφισμα στην κρίση του λαού για την έγκριση ή την απόρριψή του. Σύμφωνα με το άρθρο 47 παράγραφος 1, η πρόταση θεωρείται ότι έχει εγκριθεί από τον λαό εάν η πλειοψηφία των ψηφισάντων ταχθεί υπέρ της θέσπισης του σχετικού νόμου. Το εν λόγω νομοσχέδιο πρέπει να διατυπωθεί ως «νόμος για την αναθεώρηση του Συντάγματος» και δεν πρέπει να περιλαμβάνει καμία άλλη πρόταση. Αν το νομοσχέδιο εγκριθεί από τον λαό, ο/η Πρόεδρος το υπογράφει και το νομοσχέδιο εκδίδεται προσηκόντως από τον/την Πρόεδρο ως νόμος.

Σύμφωνα με το άρθρο 47 παράγραφος 2, πρόταση που υποβάλλεται σε δημοψήφισμα και η οποία δεν κατατείνει στην αναθεώρηση του Συντάγματος, απορρίπτεται όταν η πλειοψηφία των ψηφισάντων ταχθεί κατά της πρότασης και οι ψήφοι κατά της πρότασης ανέρχονται τουλάχιστον στο ένα τρίτο των εγγεγραμμένων στο μητρώο εκλογέων.

6.2. Νομοπαρασκευαστική διαδικασία

Το πρώτο βήμα για τη θέσπιση πρωτογενούς δικαίου είναι συνήθως η κατάθεση νομοσχεδίου σε οποιοδήποτε από τα δύο σώματα του Oireachtas. Κάθε νομοσχέδιο που κατατίθεται στην Dáil πρέπει να αποστέλλεται στην Seanad προς συζήτηση και μπορούν να υποβληθούν τροπολογίες, τις οποίες η Dáil υποχρεούται να συζητήσει. Ωστόσο, εάν ένα νομοσχέδιο κατατεθεί στη Seanad, εγκριθεί από αυτήν και στη συνέχεια τροποποιηθεί από την Dáil, θεωρείται ότι είχε κατατεθεί στην Dáil και πρέπει να επιστρέψει στην Seanad προς συζήτηση.

Πριν από την έκδοσή του ως νόμου, το νομοσχέδιο πρέπει να εγκριθεί από αμφότερα τα σώματα του Oireachtas και να υπογραφεί από τον Πρόεδρο. Κατά τη διάρκεια της νομοπαρασκευαστικής διαδρομής του ένα νομοσχέδιο μπορεί να τροποποιηθεί στη Dáil και στη Seanad. Ωστόσο, το Σύνταγμα καθιερώνει την υπεροχή της δημοκρατικά εκλεγμένης Dáil. Το άρθρο 23 προβλέπει ότι, σε περίπτωση που η Seanad απορρίψει ή τροποποιήσει νομοσχέδιο αντίθετα προς τις επιθυμίες της Dáil, εναπόκειται στην Dáil να εγκρίνει ψήφισμα εντός 180 ημερών με το οποίο το νομοσχέδιο θεωρείται ότι έχει εγκριθεί και από τα δύο σώματα. Η Seanad έχει την εξουσία να καθυστερήσει νομοσχέδιο έως και κατά 90 ημέρες, αλλά δεν έχει την εξουσία να το εμποδίσει να καταστεί νόμος ή να το τροποποιήσει, εκτός εάν συμφωνεί η Dáil.

Η συντριπτική πλειοψηφία των νομοσχεδίων κατατίθενται στη Dáil Eireann από υπουργό της κυβέρνησης.

Τα δημοσιονομικά νομοσχέδια (π.χ. νομοσχέδια που αφορούν την επιβολή, την κατάργηση, την άρση, τη μεταρρύθμιση ή τη ρύθμιση φορολογίας και τα νομοσχέδια που συνεπάγονται επιβάρυνση για το δημόσιο ταμείο) μπορούν να κατατίθενται και να εγκρίνονται μόνο από την Dáil Éireann. Αυτό το είδος νομοσχεδίου αποστέλλεται στην Seanad για «παρατηρήσεις».

Το τελικό στάδιο της νομοπαρασκευαστικής διαδικασίας είναι η υπογραφή του νομοσχεδίου από τον/την Πρόεδρο, με την οποία το νομοσχέδιο καθίσταται νόμος. Ο/Η Πρόεδρος μπορεί, κατόπιν διαβούλευσης με το Συμβούλιο της Επικρατείας, να παραπέμψει νομοσχέδιο, ή ορισμένο τμήμα νομοσχεδίου, στο Ανώτατο Δικαστήριο για τον έλεγχο της συνταγματικότητάς του. Αυτό είναι γνωστό ως παραπομπή του άρθρου 26. Μόλις το Ανώτατο Δικαστήριο αποφασίσει ότι το νομοσχέδιο είναι σύμφωνο με το Σύνταγμα, η συνταγματικότητα του νομοσχεδίου δεν μπορεί να αμφισβητηθεί ποτέ ξανά ενώπιον των δικαστηρίων και ο/η Πρόεδρος υποχρεούται να το υπογράψει ώστε να καταστεί νόμος. Εάν διαπιστωθεί ότι το νομοσχέδιο είναι αντίθετο προς το Σύνταγμα, ο/η Πρόεδρος οφείλει να αρνηθεί να το υπογράψει και να το καταστήσει νόμο.

6.3. Παράγωγο δίκαιο

Η πράξη με την οποία παρέχεται νομοθετική εξουσιοδότηση προβλέπει συνήθως ότι οι νομοθετικές πράξεις που εκδίδονται βάσει της εν λόγω εξουσιοδότησης μπορούν να ακυρώνονται ή να εγκρίνονται από το Oireachtas. Κατά κανόνα, οι εν λόγω διατάξεις προβλέπουν ότι οι εν λόγω πράξεις «υποβάλλονται» ενώπιον ενός ή και των δύο σωμάτων του Oireachtas, το οποίο μπορεί να τις ακυρώσει εντός ορισμένης προθεσμίας. Όλο το παράγωγο δικαίο για την εφαρμογή των μέτρων της ΕΕ υπόκειται σε αυτόν τον μηχανισμό ακύρωσης. Μετά τη θέσπισή τους ορισμένα νομοθετικά διατάγματα πρέπει να κατατίθενται σε καθορισμένες βιβλιοθήκες και γνωστοποίηση της έκδοσής τους πρέπει να δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ιρλανδικής Κυβερνήσεως [Iris Oifigiúil](#).

6.4. Διεθνές δίκαιο

Η κυβέρνηση μπορεί να υπογράψει διεθνείς συνθήκες ή συμφωνίες ή να προσχωρεί σε διεθνείς οργανισμούς. Ωστόσο, έχει κριθεί ότι η κυβέρνηση δεν μπορεί να προβαίνει στις εν λόγω ενέργειες εάν περιορίζεται η αποκλειστική νομοθετική εξουσία που παρέχεται στο Oireachtas ή παραβιάζεται με άλλον τρόπο το Σύνταγμα. Για τον λόγο αυτόν, τα δικαστήρια έχουν κρίνει ότι Συνθήκες που μεταβάλλουν το πεδίο δράσης και τους στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν μπορούν να συνομολογούνται από την κυβέρνηση, αν δεν γίνουν δεκτές από τον λαό με συνταγματικό δημοψήφισμα.

7. Έναρξη ισχύος ή εθνικοί κανόνες

Οι αναθεωρήσεις του Συντάγματος αρχίζουν να ισχύουν μετά την αποδοχή τους από τον λαό και την υπογραφή του νομοσχεδίου που εισάγει την αναθεώρηση από τον/την Πρόεδρο.

Τα νομοσχέδια καθίστανται νόμοι την ημέρα της υπογραφής τους από τον/την Πρόεδρο και παράγουν αποτελέσματα από την ίδια ημέρα, εκτός εάν ο ίδιος ο νόμος προβλέπει διαφορετικά. Ο/Η Πρόεδρος δεν υπογράφει συνήθως νομοσχέδιο νωρίτερα από την 5η ή αργότερα από την 7η ημέρα μετά την υποβολή του. Ο νόμος μπορεί να καθορίζει την ημερομηνία από την οποία αρχίζει να παράγει αποτελέσματα ή να προβλέπει ότι υπουργός μπορεί να εκδώσει «διάταγμα έναρξης ισχύος» (παράγωγο δικαίο) για την έναρξη ισχύος του νόμου ή μέρους αυτού. Ο/Η Πρόεδρος υποχρεούται να εκδώσει το νομοσχέδιο με τη δημοσίευση γνωστοποίησης στην Iris Oifigiúil στην οποία αναφέρεται ότι έχει καταστεί νόμος.

Το παράγωγο δικαίο καθορίζει την ημερομηνία έναρξης ισχύος του.

Οι δικαστικές αποφάσεις είναι εν γένει ισχυρές από την ημέρα της έκδοσής τους.

8. Τρόποι επίλυσης συγκρούσεων μεταξύ διαφορετικών πηγών δικαίου

Αρμόδια για την επίλυση συγκρούσεων μεταξύ διαφορετικών νομικών κανόνων ή πηγών δικαίου είναι τα δικαστήρια.

Με την επιφύλαξη της υπεροχής του δικαίου της ΕΕ, το Σύνταγμα αποτελεί τον θεμελιώδη νόμο του κράτους και υπερισχύει σε κάθε περίπτωση σύγκρουσης με άλλους νόμους. Σύμφωνα με το άρθρο 34 του Συντάγματος, τα φυσικά πρόσωπα μπορούν να προσβάλουν νόμο ως αντισυνταγματικό ενώπιον του Ανωτέρου Δικαστηρίου. Μια τέτοια απόφαση μπορεί να προσβληθεί ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Τα φυσικά πρόσωπα μπορούν να επικαλεστούν επίσης προσβολή των συνταγματικών τους δικαιωμάτων ή παραβίαση της συνταγματικής διαδικασίας μέσω ενεργειών του κράτους.

Τεκμαίρεται ότι η νομοθεσία που θεσπίστηκε μετά την ψήφιση του Συντάγματος του 1937 είναι σύμφωνη με το Σύνταγμα έως ότου αποδειχθεί το αντίθετο.

Ενδέχεται να προκύψουν περιστάσεις υπό τις οποίες διατάξεις του Συντάγματος, και ιδίως οι διατάξεις για τα θεμελιώδη δικαιώματα, ενδέχεται να συγκρούονται σε κάποιον βαθμό. Τα δικαστήρια χρησιμοποιούν διάφορες μεθόδους για να αποφανθούν επί των εν λόγω υποθέσεων, συμπεριλαμβανομένης της γραμματικής ερμηνείας, της ιστορικής ερμηνείας, της τεολογικής ή εναρμονισμένης ερμηνείας, της αρχής της αναλογικότητας, της προσέγγισης της ιεράρχησης των δικαιωμάτων και της προσέγγισης της δέσμευσης από το φυσικό δικαίο και τα φυσικά δικαιώματα.

Υπήρξαν περιπτώσεις κατά τις οποίες, συνεπεία συνταγματικής διάταξης ή δικαστικής ερμηνείας αντίθετης προς το λαϊκό αίσθημα, διενεργήθηκε δημοψήφισμα για την αναθεώρηση του Συντάγματος.

Εάν φυσικό πρόσωπο επικαλείται προσβολή από τη νομοθεσία των δικαιωμάτων του που κατοχυρώνονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, μπορεί να ζητήσει την έκδοση δήλωσης ασυμβίβαστου από τα δικαστήρια.

Το δικαίο της ΕΕ απολαύει συνταγματικής ασυλίας, καθώς το Σύνταγμα προβλέπει ότι δεν ακυρώνει τις πράξεις ή τα μέτρα που είναι αναγκαία λόγω της ιδιότητας της Ιρλανδίας ως μέλους της ΕΕ, μολοντί οι εφαρμοστικές νομοθετικές πράξεις των εν λόγω πράξεων ή μέτρων πρέπει να είναι σύμφωνες με το Σύνταγμα.

Πέραν των συνταγματικών ζητημάτων, η εγκυρότητα των νομοθετικών πράξεων που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση κρίνεται βάσει της συμμόρφωσής τους με την πράξη με την οποία παρέχεται η νομοθετική εξουσιοδότηση.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το ιρλανδικό νομικό σύστημα, τη νομοθεσία και το Σύνταγμα διατίθενται στους ακόλουθους ιστοτόπους:

- <https://www.gov.ie/en/organisation/department-of-the-taoiseach>
- <https://www.courts.ie/judgments>
- <https://www.irishstatutebook.ie>
- <http://www.bailii.org>

Τελευταία επικαιροποίηση: 16/04/2024

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Εθνική νομοθεσία - Ελλάδα

Η παρούσα σελίδα παρέχει πληροφορίες σχετικά με την έννομη τάξη στην Ελλάδα.

Πηγές δικαίου

Νόμος

Έθιμο

Γενικά παραδεγμένοι κανόνες του διεθνούς δικαίου

Δικαίο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Διεθνείς συμβάσεις

Νομολογία

Είδη νομικών πράξεων – περιγραφή

Σύνταγμα (θεμελιώδης νόμος επάνω στον οποίο βασίζεται η διαμόρφωση ολόκληρης της νομοθεσίας)

Τυπικός νόμος (νομοθέτημα που θεσπίζεται από τη Βουλή και τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας)

Πράξεις νομοθετικού περιεχομένου (νομοθέτημα που θεσπίζεται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, ύστερα από πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου, για τη νομοθετική διευθέτηση μίας έκτακτης περιπτώσεως εξαιρετικά επείγουσας και απρόβλεπτης ανάγκης)

Κανονιστικό Προεδρικό διάταγμα (περιέχει κανόνες δικαίου και εκδίδεται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας ύστερα από ειδική ή γενική νομοθετική εξουσιοδότηση)

Κανονιστικές πράξεις της διοίκησης (εκδίδονται από διοικητικά όργανα, είναι απρόσωποι κανόνες δικαίου και έχουν ισχύ τυπικού νόμου)

Ιδρυτικές συνθήκες της ΕΕ (Με βάση τις Συνθήκες, τα θεσμικά όργανα της ΕΕ μπορούν να εκδίδουν νομοθετικές πράξεις, τις οποίες εφαρμόζουν στη συνέχεια τα κράτη μέλη)

Κανονισμοί (είναι δεσμευτικές νομοθετικές πράξεις. Η εφαρμογή τους σε όλες τις χώρες της ΕΕ είναι άμεση και υποχρεωτική).

Οδηγίες (είναι νομοθετικές πράξεις που ορίζουν έναν στόχο τον οποίο πρέπει να επιτύχουν όλες οι χώρες της ΕΕ. Ωστόσο, κάθε χώρα είναι υποχρεωμένη να θεσπίσει τους δικούς της νόμους για την επίτευξη των στόχων αυτών και την ενσωμάτωση της οδηγίας στην εθνική έννομη τάξη)

Διεθνείς συμβάσεις (είναι μία συμφωνία μεταξύ δύο ή περισσότερων μερών που υπάγονται σε διαφορετικό νομικό σύστημα επί συγκεκριμένου αντικειμένου συνεργασίας)

Νομικό καθεστώς του εθνικού δικαίου και της νομολογίας

Το έθιμο παράγεται από μια σταθερά επαναλαμβανόμενη πρακτική με συνείδηση δικαίου (opinio juris) σε θέματα που αφορούν τομείς που εμπίπτουν στο αντικείμενο του ουσιαστικού Συντάγματος. Το έθιμο αποτελεί άγραφη πηγή του δικαίου

Νομολογία είναι το σύνολο των αποφάσεων που έχουν ληφθεί από ένα Δικαστήριο, που αποτελούν τη δια δικαστικών αποφάσεων ερμηνεία και εφαρμογή νόμων. Η Νομολογία μπορεί να θεωρηθεί ως έμμεση πηγή δικαίου.

Μέτρα που λαμβάνουν οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης

Η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ανήκει στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού. Υπέρ των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης συντρέχει τεκμήριο αρμοδιότητας για τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης έχουν διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια. Το Κράτος λαμβάνει τα νομοθετικά, κανονιστικά και δημοσιονομικά μέτρα που απαιτούνται για την εξασφάλιση της οικονομικής αυτοτέλειας και των πόρων που είναι αναγκαίοι για την εκπλήρωση της αποστολής και την άσκηση των αρμοδιοτήτων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης με ταυτόχρονη διασφάλιση της διαφάνειας κατά τη διαχείριση των πόρων αυτών. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την απόδοση και κατανομή, μεταξύ των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των φόρων ή τελών που καθορίζονται υπέρ αυτών και εισπράττονται από το Κράτος.

Διεθνείς πηγές δικαίου και δικαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ιδρυτικές συνθήκες της ΕΕ (Με βάση τις Συνθήκες, τα θεσμικά όργανα της ΕΕ μπορούν να εκδίδουν νομοθετικές πράξεις, τις οποίες εφαρμόζουν στη συνέχεια τα κράτη μέλη)

Κανονισμοί (είναι δεσμευτικές νομοθετικές πράξεις. Η εφαρμογή τους σε όλες τις χώρες της ΕΕ είναι άμεση και υποχρεωτική).

Οδηγίες (είναι νομοθετικές πράξεις που ορίζουν έναν στόχο τον οποίο πρέπει να επιτύχουν όλες οι χώρες της ΕΕ. Ωστόσο, κάθε χώρα είναι υποχρεωμένη να θεσπίσει τους δικούς της νόμους για την επίτευξη των στόχων αυτών και την ενσωμάτωση της οδηγίας στην εθνική έννομη τάξη)

Διεθνείς συμβάσεις (είναι μία συμφωνία μεταξύ δύο ή περισσότερων μερών που υπάγονται σε διαφορετικό νομικό σύστημα επί συγκεκριμένου αντικειμένου συνεργασίας)

Σημαντικότερες πράξεις / νομοθεσία

Αστικό δίκαιο

Αστικός Κώδικας

Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας

Εμπορικό δίκαιο

Νόμος 4738/2020 «Ρύθμιση οφειλών-παροχή 2ης ευκαιρίας ΠΤΩΧΕΥΣΗ, Αφερεγγυότητα κλπ», με τον οποίο καταργήθηκε ο πτωχευτικός κώδικας

Νόμος 2121/1993: Πνευματική ιδιοκτησία, συγγενικά δικαιώματα κλπ

Νόμοι που ρυθμίζουν ζητήματα μορφής και λειτουργίας εταιριών

Διοικητικό δίκαιο

Σύνταγμα

Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας

Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας

Ποινικό δίκαιο

Ποινικός Κώδικας

Κώδικας Ποινικής Δικονομίας

Ιεραρχία νομικών πράξεων

Η ιεραρχία των νομικών πράξεων έχει ως εξής: Σύνταγμα, δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, διεθνείς συμφωνίες, νόμοι και προεδρικά διατάγματα, κανονισμοί που εκδίδονται από την κυβέρνηση και κανονισμοί που εκδίδονται από υπουργούς. Πέραν των νομικών πράξεων γενικής ισχύος, υπάρχουν επίσης ατομικές νομικές πράξεις που εκδίδονται βάσει συγκεκριμένων νόμων και τοποθετούνται ιεραρχικά κάτω από το επίπεδο των νόμων και των κανονισμών. Οι νομικοί κανόνες κάθε επιπέδου πρέπει να συμμορφώνονται προς εκείνους των ανώτερων επιπέδων.

Νομοθετική διαδικασία

Νομοθετική πρωτοβουλία

Το σχέδιο νόμου που καταρτίζει η ειδική νομοπαρασκευαστική επιτροπή διαβιβάζεται στην Κεντρική Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή της Γενικής Γραμματείας της Κυβέρνησης για επεξεργασία από συστηματική νομοτεχνική άποψη, κυρίως, και άλλες επιστημονικές (συνταγματική νομιμότητα, συμβατότητα με το διεθνές δίκαιο)

Θέσπιση νόμου

Το νομοσχέδιο υποβάλλεται στη Βουλή, συνοδευόμενο από σχετική αιτιολογική έκθεση, η οποία περιέχει τους λόγους και τους σκοπούς των προτεινόμενων διατάξεων. Εφόσον από τις σχετικές διατάξεις προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, συντάσσεται υποχρεωτικά ειδική έκθεση δαπάνης και σχετική έκθεση δαπανών από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους. Επίσης, τα νομοσχέδια συνοδεύονται υποχρεωτικά από έκθεση αξιολόγησης συνεπειών ρυθμίσεων καθώς και από έκθεση επί της δημόσιας διαβούλευσης που έχει προηγηθεί της κατάθεσής τους, εκτός εξαιρέσεων.

Ο Πρόεδρος της Βουλής παραπέμπει το σχέδιο νόμου για συζήτηση είτε στην Ολομέλεια, είτε στα τμήματα διακοπών της Βουλής ή στις διαρκείς κοινοβουλευτικές επιτροπές. Τα διατάγματα που προβλέπονται για την εκτέλεση νόμων, εκδίδονται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κατόπιν πρότασης των αρμόδιων Υπουργών. Βάσει ειδικών διατάξεων νόμων, παρέχεται στα όργανα της διοίκησης η εξουσιοδοτική έκδοση κανονιστικών πράξεων για τη ρύθμιση ειδικότερων θεμάτων ή θεμάτων τοπικού ενδιαφέροντος ή χαρακτήρα τεχνικού/λεπτομερειακού.

Μετά την υπογραφή ενός νόμου από όλους τους αρμόδιους υπουργούς, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εκδίδει και δημοσιεύει τον νόμο μέσα σε ένα μήνα από τη ψήφισή του από τη Βουλή

Την πρωτοβουλία τροποποίησης του νόμου έχει ο καθ' ύλην αρμόδιος Υπουργός. Ένας νόμος ισχύει εφόσον δεν καταργηθεί από νεότερο νόμο.

Έκδοση, δημοσίευση και έναρξη ισχύος

Ο νόμος προσδιορίζει τη χρονική στιγμή από την οποία τίθεται σε ισχύ. Διαφορετικά, σύμφωνα με το άρθρο 103 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα, η ισχύς του νόμου αρχίζει 10 ημέρες μετά τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Η ισχύς ενός νόμου που κυρώνει μια σύμβαση αρχίζει, καταρχήν, από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, και η σύμβαση παράγει έννομες συνέπειες από την ημερομηνία που προσδιορίζεται στο κείμενό της.

Στον δικτυακό τόπο της [Βουλής των Ελλήνων](#), παρατίθενται ηλεκτρονικά όλοι οι νόμοι που έχουν ψηφιστεί από 22-10-1993. Επιπλέον, στον δικτυακό τόπο του [Εθνικού Τυπογραφείου](#), μπορείτε να χρησιμοποιήσετε την ενότητα «Αναζητήσεις» για να βρείτε τους ετήσιους καταλόγους από το 1890 νόμων και προεδρικών διαταγμάτων που εγκρίθηκαν, το αντικείμενό τους και στοιχεία του φύλλου της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως στο οποίο δημοσιεύθηκαν.

Τρόποι επίλυσης συγκρούσεων μεταξύ διαφορετικών πηγών δικαίου

Βάσει του άρθρου 28 του Συντάγματος, οι διεθνείς συμβάσεις, από τον χρόνο επικύρωσής τους με νόμο, αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του εσωτερικού ελληνικού δικαίου και υπερισχύουν έναντι κάθε άλλης αντίθετης διάταξης νόμου, υπό τον όρο ότι αποτελούν μεταγενέστερο νόμο, εξαιρουμένων των διατάξεων του Συντάγματος.

Οι κανονισμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν καθολική ισχύ σε όλα τα κράτη μέλη είναι δεσμευτικοί και ισχύουν άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Η ενσωμάτωση των οδηγιών γίνεται μέσω νόμου, προεδρικού διατάγματος ή υπουργικής απόφασης.

Νομικές βάσεις δεδομένων (με κατάλληλους συνδέσμους)

Υπάρχει δωρεάν πρόσβαση;

Το Εθνικό Τυπογραφείο διαθέτει και διαχειρίζεται πλήρη [νομική βάση δεδομένων](#).

Η πρόσβαση παρέχεται δωρεάν (άρθρο 7 Ν. 3861/ 2010 ΦΕΚ Α/112/13-7-10).

Οι εταιρείες Intracom και Hol διαθέτουν και διαχειρίζονται [πλήρη νομική βάση δεδομένων «NOMOS»](#).

Η πρόσβαση παρέχεται επί πληρωμή.

Δικτυακός τόπος του [Νομικού Συμβουλίου του Κράτους](#)

Η πρόσβαση παρέχεται δωρεάν.

Σε ποιες γλώσσες είναι διαθέσιμη;

Τα περιεχόμενα στοιχεία διατίθενται μόνο στην ελληνική γλώσσα

Ποια είναι τα κριτήρια αναζήτησης;

Εθνικό Τυπογραφείο:

Τεύχος Δημοσίευσης

Έτος Δημοσίευσης

Φύλλο Δημοσίευσης

Νομική Βάση Δεδομένων NOMOS:

Ελληνικά νομοθετήματα βάσει ΑΡΙΘΜΟΥ & ΈΤΟΥΣ (ή σύνολο νομοθεσίας έτους)

Ελληνικά νομοθετήματα βάσει Τεύχους & Φύλλου ΦΕΚ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΩΔΙΚΩΝ, Συντάγματος & άλλων Θεσμικών Νομοθετημάτων

Έρευνα με ΛΕΞΕΙΣ μέσω ΜΗΧΑΝΗΣ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗΣ

Νομικό Συμβούλιο του Κράτους:

Αριθμός Προσφυγής ή Γνωμοδότησης

Σχετική Διάταξη

Προσφεύγων

Ημερομηνία ή Έτος

Λέξεις -Κλειδιά

Τελευταία επικαιροποίηση: 21/03/2024

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην ελληνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Εθνική νομοθεσία - Ισπανία

Η παρούσα σελίδα περιέχει πληροφορίες σχετικά με το ισπανικό νομικό σύστημα καθώς και μια γενική επισκόπηση της ισπανικής έννομης τάξης.

Πηγές του ισπανικού δικαίου

Οι πηγές του ισπανικού δικαίου ορίζονται στο άρθρο 1 του Αστικού Κώδικα:

οι πηγές του ισπανικού δικαίου είναι ο νόμος, το έθιμο και οι γενικές αρχές δικαίου.

Είναι άκυρες οι διατάξεις που αντιβαίνουν σε διατάξεις υπερισχύοντος κανόνα δικαίου.

Το έθιμο εφαρμόζεται μόνο ελλείψει εφαρμοστέου νόμου, υπό την προϋπόθεση ότι το έθιμο δεν αντίκειται στα χρηστά ήθη ή στη δημόσια τάξη και ότι αποδεικνύεται.

Η νομική παράδοση που δεν αποτελεί απλώς ερμηνεία δήλωσης βούλησης πρέπει να θεωρείται ως έθιμο.

Οι γενικές αρχές του δικαίου εφαρμόζονται ελλείψει νόμου ή εθίμου, με την επιφύλαξη της δικαιοπλαστικής φύσης τους.

Οι κανόνες δικαίου που περιλαμβάνονται σε διεθνείς συνθήκες δεν έχουν άμεση ισχύ στην Ισπανία, εφόσον δεν έχουν μεταφερθεί στην εθνική έννομη τάξη με τη δημοσίευση του πλήρους κειμένου τους στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (Boletín Oficial del Estado).

Η νομολογία συμπληρώνει την έννομη τάξη με τις αρχές που διαμορφώνει, κατ' επανάληψη, το Ανώτατο Δικαστήριο ως προς την ερμηνεία και την εφαρμογή των νόμων, του εθίμου και των γενικών αρχών του δικαίου.

Οι δικαστές και τα δικαστήρια, που υπακούν αποκλειστικά στο Σύνταγμα και το κράτος δικαίου, οφείλουν να εκδικάζουν τις υποθέσεις των οποίων επιλαμβάνονται με σεβασμό στο κατοχυρωμένο σύστημα πηγών.

Είδη κανόνων

Σύνταγμα: Ανώτατος κανόνας δικαίου του κράτους, στον οποίο υπάγονται οι δημόσιες αρχές και οι πολίτες στο σύνολό τους. Κάθε διάταξη ή πράξη αντίθετη με το Σύνταγμα είναι άκυρη. Χωρίζεται σε δύο διακριτά μέρη ως προς το περιεχόμενό του: α) το δογματικό και β) το οργανικό σκέλος.

Διεθνείς συνθήκες: γραπτές συμφωνίες που συνάπτονται από ορισμένα υποκείμενα του διεθνούς δικαίου και που διέπονται από αυτό. Μπορούν να αποτελούνται από μία ή περισσότερες συναφείς νομικές πράξεις, ανεξαρτήτως της ονομασίας τους. Οι διεθνείς συνθήκες που έχουν συναφθεί έγκυρα, μόλις δημοσιευτούν επίσημα στην Ισπανία, αποτελούν μέρος της εθνικής έννομης τάξης.

Πράξεις αυτονομίας: βασικοί ισπανικοί θεσμικοί κανόνες μιας αυτόνομης κοινότητας, που αναγνωρίζονται από το ισπανικό Σύνταγμα του 1978 και εγκρίνονται με οργανικό νόμο. Σ' αυτούς ορίζονται, τουλάχιστον, η ονομασία της αυτόνομης κοινότητας, η γεωγραφική οριοθέτηση, η ονομασία, η οργάνωση και η έδρα των οργάνων της, καθώς και οι αρμοδιότητές τους. Οι πράξεις αυτονομίας δεν αποτελούν έκφανση κυριαρχίας ούτε επέχουν θέση *συντάγματος*,

καθώς δεν προέρχονται από κάποια πρωτογενή συντακτική εξουσία (την οποία δεν διαθέτουν τα εδάφη που έχουν συσταθεί ως αυτόνομες κοινότητες), αλλά οφείλουν την ύπαρξή τους απλώς και μόνο στην αναγνώρισή τους από το κράτος, ενώ η αρχή της αυτονομίας δεν μπορεί να αντιπαχθεί με οποιονδήποτε τρόπο στην αρχή της ενότητας.

Νόμος: υπάρχουν διάφορα είδη νόμων.

Οργανικός νόμος: νόμος με τον οποίο κατοχυρώνονται τα θεμελιώδη δικαιώματα και οι δημόσιες ελευθερίες, εγκρίνονται οι πράξεις αυτονομίας και το γενικό εκλογικό σύστημα καθώς και λοιποί νόμοι που προβλέπονται στο Σύνταγμα.

Κοινός νόμος: νόμος που ρυθμίζει θέματα τα οποία δεν αποτελούν αντικείμενο οργανικού νόμου.

Νομοθετικό διάταγμα: προϋποθέτει την εξουσιοδότηση της κυβέρνησης από το Κοινοβούλιο (Cortes Generales) να θεσπίζει κανόνες με ισχύ νόμου για συγκεκριμένα θέματα.

Διάταγμα νομοθετικού περιεχομένου: προσωρινή ρύθμιση νομοθετικού χαρακτήρα που εκδίδεται από την κυβέρνηση σε περιπτώσεις έκτακτης και επείγουσας ανάγκης και η οποία δεν θίγει τους βασικούς πολιτειακούς θεσμούς, τα δικαιώματα, τις υποχρεώσεις και τις ελευθερίες των πολιτών που κατοχυρώνονται στον τίτλο Ι του Συντάγματος, το καθεστώς των αυτόνομων κοινοτήτων ούτε και το γενικό εκλογικό δίκαιο. Πρέπει να υποβάλλεται σε συζήτηση και ψηφοφορία στην ολομέλεια της Ισπανικής Βουλής (Congreso de los Diputados) εντός τριάντα ημερών από την ημερομηνία έκδοσής του.

Κανονισμός: γενικός κανόνας δικαίου που θεσπίζεται από την εκτελεστική εξουσία. Βρίσκεται ιεραρχικά κάτω από τον νόμο, τον οποίο σε γενικές γραμμές εξειδικεύει.

Έθιμο: ορίζεται ως «το σύνολο των κανόνων που πηγάζουν από την επανάληψη, περισσότερο ή λιγότερο σταθερή, ενιαίων πράξεων». Για να αποτυπώνει τη συλλογική και αυθόρμητη βούληση, το έθιμο πρέπει να έχει γενικό, σταθερό, ομοίμορφο και διαρκή χαρακτήρα.

Γενικές αρχές του δικαίου: γενικές κανονιστικές αρχές οι οποίες δεν έχουν ενσωματωθεί στην έννομη τάξη με επίσημες διαδικασίες, αλλά κρίνεται ότι αποτελούν τμήμα αυτής, καθώς σε αυτές εδράζονται άλλες ειδικές αρχές ή συνθέτουν με αφηρημένο τρόπο το περιεχόμενο ενός συνόλου αρχών. Σκοπός τους είναι η κάλυψη νομικών κενών ή η ερμηνεία κανόνων δικαίου.

Νομολογία: συγκροτούν νομολογία τουλάχιστον δύο αποφάσεις που ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο έναν κανόνα και εκδίδονται από το Ανώτατο Δικαστήριο ή, εφόσον πρόκειται για ζητήματα αποκλειστικής αρμοδιότητας των αυτόνομων κοινοτήτων, που εκδίδονται από τα ανώτερα δικαστήρια της αντίστοιχης αυτόνομης κοινότητας. Απόφαση δικαστή ή δικαστηρίου η οποία αφίσταται της νομολογίας που έχει διαμορφώσει το Ανώτατο Δικαστήριο δεν ακυρώνεται αυτομάτως, πλην όμως η εν λόγω απόκλιση αποτελεί λόγο αναιρέσης. Ωστόσο, τόσο το Ανώτατο Δικαστήριο όσο και τα ανώτερα δικαστήρια των αυτόνομων κοινοτήτων μπορούν αιτιολογημένα να αποκλίνουν ανά πάσα στιγμή από την πάγια νομολογία τους διαμορφώνοντας έτσι νέα νομολογία.

Ιεράρχηση των κανόνων

Σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 2 του Ισπανικού Αστικού Κώδικα οι διατάξεις που αντιβαίνουν σε διατάξεις υπέρτερης ισχύος είναι άκυρες. Αυτό σημαίνει ότι οι κανόνες πρέπει απαραίτητα να ιεραρχούνται και, για τον λόγο αυτό, το Ισπανικό Σύνταγμα καθορίζει τις μεταξύ τους σχέσεις καθώς και τις σχέσεις τους σε θέματα ιεραρχίας και αρμοδιότητας.

Σύμφωνα με το Σύνταγμα, στο Ισπανικό δίκαιο η ιεράρχηση των κανόνων δικαίου έχει ως εξής:

Σύνταγμα.

Διεθνείς συνθήκες.

Ο νόμος με τη στενή έννοια: οργανικός νόμος, κοινός νόμος και κανόνες που έχουν ισχύ νόμου (στους οποίους συγκαταλέγονται το βασιλικό διάταγμα νομοθετικού περιεχομένου και το βασιλικό νομοθετικό διάταγμα): αυτοί οι κανόνες δεν ιεραρχούνται αλλά αφορούν διαφορετικές διαδικασίες και πεδία εφαρμογής.

Οι κανόνες που πηγάζουν από την εκτελεστική εξουσία έχουν τη δική τους ιεράρχηση ανάλογα με τον φορέα έκδοσής τους (βασιλικό διάταγμα, υπουργική απόφαση κ.λπ.).

Πέραν αυτού ισχύει η αρχή της αρμοδιότητας για τους κανόνες που εκδίδουν οι αυτόνομες κοινότητες μέσω των κοινοβουλίων τους (διάταγμα, απόφαση αυτόνομης κοινότητας κ.λπ.).

Οι δικαστές και τα δικαστήρια δεν εφαρμόζουν κανονισμούς ή οποιοσδήποτε άλλες διατάξεις αντίκεινται στο Σύνταγμα, στους νόμους ή στην αρχή της ιεράρχησης των κανόνων.

Θεσμικό πλαίσιο

Θεσμοί υπεύθυνοι για την έκδοση κανόνων δικαίου.

Το θεσμικό πλαίσιο της Ισπανίας έχει ως θεμέλιό του την αρχή της διάκρισης των εξουσιών, ενώ τη νομοθετική εξουσία ασκούν το Κοινοβούλιο και τα νομοθετικά σώματα των αυτόνομων κοινοτήτων.

Η κυβέρνηση, τόσο στο επίπεδο του κράτους όσο και στο επίπεδο των αυτόνομων κοινοτήτων, ασκεί την εκτελεστική εξουσία, στην οποία περιλαμβάνεται η ρυθμιστική εξουσία ενώ, σε ορισμένες περιπτώσεις, και η νομοθετική εξουσία κατ' εξουσιοδότηση του Κοινοβουλίου.

Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης δεν διαθέτουν νομοθετική εξουσία, αλλά κανονιστική, κύρια έκφραση των οποίων είναι οι αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου.

Νομοθετική πρωτοβουλία μπορούν να αναλάβουν η κυβέρνηση, η Βουλή και η Γερουσία, τα νομοθετικά σώματα των αυτόνομων κοινοτήτων και σε ορισμένες περιπτώσεις οι πολίτες.

Η διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Διεθνείς συνθήκες: Οι συνθήκες εγκρίνονται με έναν από τους παρακάτω τρεις μηχανισμούς ανάλογα με το επιμέρους αντικείμενό τους.

Πρώτον, με οργανικό νόμο εγκρίνεται η σύναψη συνθηκών με τις οποίες ανατίθεται σε διεθνή οργανισμό ή θεσμό η άσκηση αρμοδιοτήτων που πηγάζουν από το Σύνταγμα.

Δεύτερον, η κυβέρνηση μπορεί να παράσχει την έγκριση του κράτους για την ανάληψη υποχρεώσεων μέσω συνθηκών ή συμβάσεων, κατόπιν προηγούμενης έγκρισης του Κοινοβουλίου, στις ακόλουθες περιπτώσεις: συνθήκες πολιτικής φύσης, συνθήκες ή συμβάσεις στρατιωτικής φύσης, συνθήκες ή συμβάσεις που επηρεάζουν την εδαφική ακεραιότητα του κράτους ή τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που ορίζονται στον τίτλο 1, συνθήκες ή συμβάσεις που επισείουν οικονομικές υποχρεώσεις για το δημόσιο, συνθήκες ή συμβάσεις που συνεπάγονται την τροποποίηση κάποιου νόμου ή την παρέκκλιση από αυτόν ή που απαιτούν την έκδοση νομοθετικών μέτρων για την εκτέλεσή τους.

Τέλος, σε κάθε άλλη περίπτωση, αρκεί να ενημερωθεί αμελλητί η Βουλή και η Γερουσία σχετικά με τη σύναψή τους.

Οι διεθνείς συνθήκες που έχουν συναφθεί έγκυρα δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης και μεταφέρονται στην Ισπανική έννομη τάξη. Οι διατάξεις τους καταργούνται, τροποποιούνται ή αναστέλλονται όπως προβλέπεται στις ίδιες τις συνθήκες ή σύμφωνα με τους γενικούς κανόνες του διεθνούς δικαίου. Η καταγγελία διεθνούς συνθήκης ή συμφωνίας γίνεται με τον ίδιο τρόπο με τον οποίο έγινε η κύρωσή της.

Νόμος:

Τα νομοσχέδια εγκρίνονται από το υπουργικό συμβούλιο, το οποίο τα υποβάλλει στη Βουλή, συνοδευόμενα από αιτιολογική έκθεση και τις απαραίτητες γενικές πληροφορίες, προκειμένου οι βουλευτές να αποφανθούν επ' αυτών.

Στην περίπτωση των αυτόνομων κοινοτήτων, τα νομοσχέδια εγκρίνονται από το αντίστοιχο κυβερνητικό συμβούλιο και υποβάλλονται, με παρόμοιες διαδικασίες, στο νομοθετικό σώμα της οικείας αυτόνομης κοινότητας.

Εφόσον σχέδιο οργανικού ή κοινού νόμου εγκριθεί από τη Βουλή, ο Πρόεδρος της Βουλής υποχρεούται να το διαβιβάσει πάραυτα στον Πρόεδρο της Γερουσίας, ο οποίος το υποβάλλει προς συζήτηση. Η Γερουσία, εντός δύο μηνών από την ημερομηνία παραλαβής του κειμένου, έχει τη δυνατότητα να αντιτάξει την αρνησικυρία της ή να υποβάλει τροπολογίες. Η αντίταξη αρνησικυρίας πρέπει να εγκριθεί με απόλυτη πλειοψηφία.

Το νομοσχέδιο δεν μπορεί να υποβληθεί προς κύρωση στον βασιλιά, εφόσον η Βουλή δεν το υπερψηφίσει στην αρχική μορφή του με απόλυτη πλειοψηφία, σε περίπτωση αρνησικυρίας της Γερουσίας, ή με απλή πλειοψηφία μετά την παρέλευση δύο μηνών από την αντίταξη αρνησικυρίας ή εφόσον η Βουλή δεν υπερψηφίσει ή δεν καταψηφίσει τις τροπολογίες της Γερουσίας με απλή πλειοψηφία. Η προθεσμία των δύο μηνών που έχει στη διάθεσή της η Γερουσία για να αντιτάξει την αρνησικυρία της ως προς το νομοσχέδιο ή για να υποβάλει τροπολογίες περιορίζεται σε είκοσι ημερολογιακές ημέρες για νομοσχέδια που υποβάλλονται με τη διαδικασία του κατεπείγοντος από την κυβέρνηση ή τη Βουλή.

Ο βασιλιάς κυρώνει εντός δεκαπέντε ημερών τους νόμους που εγκρίνει το Κοινοβούλιο, τους εκδίδει και διατάσσει την άμεση δημοσίευσή τους στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης.

Οργανικός νόμος: η ψήφιση, τροποποίηση ή κατάργηση οργανικού νόμου απαιτεί την απόλυτη πλειοψηφία της Βουλής σε τελική ψηφοφορία επί του συνόλου του νομοσχεδίου.

Κανονισμός: Για την έκδοση κανονισμών ακολουθείται η εξής διαδικασία:

η αρμόδια διοικητική αρχή λαμβάνει την πρωτοβουλία σύνταξης του οικείου σχεδίου, το οποίο συνοδεύεται από έκθεση σκοπιμότητας και αναγκαιότητας, καθώς και υπόμνημα οικονομικού χαρακτήρα με εκτίμηση του συνεπακόλουθου κόστους.

Κατά τη διαδικασία σύνταξης πρέπει να λαμβάνεται υπόψη, πέραν των απαιτούμενων εκθέσεων, γνωμοδοτήσεων και προηγούμενων εγκρίσεων, κάθε μελέτη και γνωμοδότηση που κρίνεται απαραίτητη, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η ορθότητα και η νομιμότητα του κανονισμού. Σε κάθε περίπτωση, οι κανονισμοί συνοδεύονται από έκθεση αντικτύπου, εφόσον το επιτάσσει η φύση των μέτρων που θεσπίζονται.

Εφόσον οι διατάξεις τους θίγουν τα δικαιώματα και τα έννομα συμφέροντα των πολιτών, οι τελευταίοι έχουν δικαίωμα ακρόασης εντός εύλογης προθεσμίας τουλάχιστον δεκαπέντε εργάσιμων ημερών. Παρομοίως, και όταν αυτό επιβάλλεται από τη φύση της διάταξης, ο κανονισμός τίθεται σε δημόσια διαβούλευση για όσο διάστημα προβλέπεται.

Σε κάθε περίπτωση, τα σχέδια κανονισμών τα εισηγείται η Γενική Τεχνική Γραμματεία, με την επιφύλαξη της γνωμοδότησης του Συμβουλίου της Επικρατείας στις περιπτώσεις που προβλέπονται από τον νόμο.

Σε περίπτωση που ο κανονισμός ενδέχεται να παράγει συνέπειες στην κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ κράτους και αυτόνομων κοινοτήτων, απαιτείται σχετική πρότερη έκθεση της δημόσιας διοίκησης.

Για να τεθεί σε ισχύ κανονισμός που εγκρίθηκε από την κυβέρνηση, απαιτείται η εξ ολοκλήρου δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης.

Νομικές βάσεις δεδομένων

Στη [βάση δεδομένων](#) της Εφημερίδας της Κυβέρνησης δημοσιεύεται το σύνολο της νομοθεσίας που ψηφίστηκε από το 1960.

Παρέχεται δωρεάν πρόσβαση στις βάσεις δεδομένων;

Ναι, η πρόσβαση στις βάσεις δεδομένων παρέχεται δωρεάν.

Σύντομη περιγραφή του περιεχομένου

Στον δικτυακό τόπο της Εφημερίδας της Κυβέρνησης διατίθενται όλα τα φύλλα που δημοσιεύθηκαν από το έτος 1960.

Διατίθεται επίσης μηχανή αναζήτησης της νομοθεσίας και των αναγγελιών, καθώς και των βάσεων δεδομένων της συναγματικής νομολογίας από το 1980, του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (εκθέσεις και γνωμοδοτήσεις από το 1997) και του Συμβουλίου της Επικρατείας. Προσφέρεται η δυνατότητα αναζήτησης στην **ενοποιημένη νομοθεσία**, στην οποία ενσωματώνονται οι κύριες τροποποιήσεις των κανόνων δικαίου. Τέλος, ο δικτυακός τόπος παρέχει υπηρεσίες ειδοποίησης σε περίπτωση ψήφισης νόμων και δημοσίευσης αναγγελιών, καθώς και τη δυνατότητα αναζήτησης πληροφοριών και τεκμηρίωσης.

Σχετικοί σύνδεσμοι

[Base de datos sobre legislación española](#)

Τελευταία επικαιροποίηση: 17/01/2024

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Εθνική νομοθεσία - Γαλλία

Στην παρούσα ενότητα παρέχεται επισκόπηση των διάφορων πηγών του δικαίου στη Γαλλία.

Πηγές δικαίου

Το δίκαιο της Γαλλίας απαρτίζεται κυρίως από γραπτούς κανόνες, οι οποίοι ονομάζονται **πηγές του δικαίου**. Περιλαμβάνουν κανόνες που θεσπίζονται από τα κράτη ή μεταξύ κρατών, σε εθνικό επίπεδο, αλλά και τη νομολογία των εθνικών ή διεθνών δικαστηρίων, καθώς και κανόνες που θεσπίζονται σε τοπικό επίπεδο, όπως οι αποφάσεις δημοτικών οργάνων ή επαγγελματικών οργανώσεων, όπως ο ιατρικός σύλλογος, κανόνες που συνάπτονται μεταξύ των πολιτών, όπως οι συλλογικές συμβάσεις εργασίας και οι συμβάσεις, και τέλος το απλό έθιμο.

Το σύνολο αυτό ταξινομείται σύμφωνα με την **ιεραρχία των κανόνων δικαίου**. Έτσι, ένας νέος κανόνας:

πρέπει να σέβεται τους προηγούμενους κανόνες ανώτερου επιπέδου,

μπορεί να τροποποιεί τους προηγούμενους κανόνες του ίδιου επιπέδου,

συνεπάγεται την κατάργηση αντίθετων κανόνων κατώτερου επιπέδου.

Οι διεθνείς πηγές δικαίου

Οι διεθνείς συμβάσεις και συμφωνίες

Η θέση σε ισχύ μιας σύμβασης στη Γαλλία εξαρτάται από την κύρωση ή την έγκρισή της και από τη δημοσίευσή της. Ορισμένες συμβάσεις **ισχύουν απευθείας** στη γαλλική έννομη τάξη, ενώ άλλες απαιτούν τη **μεταφορά** τους μέσω εσωτερικού κανόνα.

Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η έννοια του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης παραπέμπει στους κανόνες που θεσπίζονται από τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι κανόνες αυτοί μπορεί να είναι συστάσεις, γνώμες, κανονισμοί, αποφάσεις ή οδηγίες.

Οι εθνικές πηγές δικαίου

Οι κανόνες συναγματικής τάξης

το Σύνταγμα της 4ης Οκτωβρίου 1958·

το Προοίμιο του Συντάγματος της 27ης Οκτωβρίου 1946, η Διακήρυξη των δικαιωμάτων του ανθρώπου και του πολίτη της 26ης Αυγούστου 1789, καθώς και οι θεμελιώδεις αρχές που αναγνωρίζονται από τους νόμους της Δημοκρατίας στους οποίους παραπέμπει το Προοίμιο·

οι οργανικοί νόμοι που υποβάλλονται στο Συνταγματικό Συμβούλιο πριν από την κύρωσή τους και προορίζονται να συμπληρώσουν το Σύνταγμα.

Οι κανόνες νομοθετικής τάξης

Ο νόμος, ο οποίος θεσπίζεται από το Κοινοβούλιο, υπόκειται στο Σύνταγμα. Το Συνταγματικό Συμβούλιο ελέγχει, σε περίπτωση προσφυγής ενώπιόν του, τη **συνταγματικότητα των νόμων** πριν από την κύρωσή τους, δηλαδή επαληθεύει τη συμφωνία τους προς το Σύνταγμα. Προσφυγή στο Συνταγματικό Συμβούλιο μπορεί να ασκηθεί από τον πρόεδρο της Δημοκρατίας, τον πρωθυπουργό, τους προέδρους της Εθνοσυνέλευσης ή της Γερουσίας ή εξήντα βουλευτές ή εξήντα γερουσιαστές.

Επίσης, το Συμβούλιο της Επικρατείας ή το Ακυρωτικό Δικαστήριο μπορούν να παραπέμψουν στο Συνταγματικό Συμβούλιο αιτήσεις που αποβλέπουν στην κατάργηση ισχυόντων νόμων, οι οποίες υποβλήθηκαν από πολίτες που αμφισβητούν, στο πλαίσιο διαφοράς στην οποία εφαρμόζονται αυτοί οι νόμοι, τη συμφωνία των νόμων αυτών με τα δικαιώματα και τις ελευθερίες που κατοχυρώνονται στο Σύνταγμα.

Δυνάμει του άρθρου 55 του Συντάγματος, οι διεθνείς συνθήκες που κυρώνονται από τη Γαλλία υπερισχύουν των νόμων. Επομένως, ο δικαστής διοικητικού, αστικού ή ποινικού δικαστηρίου αποκλείει την εφαρμογή ενός νόμου που φαίνεται ασυμβίβαστος με μια συνθήκη, ανεξάρτητα από το κατά πόσον αυτή είναι προγενέστερη ή μεταγενέστερη του νόμου.

Οι κανόνες κανονιστικής τάξης

Διατάξεις

Σύμφωνα με το άρθρο 38 του Συντάγματος, η **κυβέρνηση** μπορεί να ζητήσει από το Κοινοβούλιο, για την εκτέλεση του προγράμματός της και για περιορισμένη διάρκεια, την άδεια να θεσπίσει πράξεις σε θέματα που άπτονται του πεδίου του νόμου. Οι εν λόγω διατάξεις, όσο δεν έχουν κυρωθεί από τον νομοθέτη, είναι επίσημες κανονιστικές πράξεις και, επομένως, μπορούν να αμφισβητηθούν ενώπιον του διοικητικού δικαστή μέχρι την κύρωσή τους.

Κανονισμοί

Οι κανονισμοί **διακρίνονται ανάλογα με την αρχή που τους εκδίδει** σε:

διατάγματα του Προέδρου της Δημοκρατίας ή του πρωθυπουργού (όταν θεσπίζονται στο πλαίσιο του υπουργικού συμβουλίου ή του Συμβουλίου της Επικρατείας, μπορούν να τροποποιηθούν μόνο υπό τις ίδιες προϋποθέσεις)

διυπουργικές ή υπουργικές αποφάσεις·

κανονιστικές αποφάσεις των περιφερειακών (νομάρχης, δήμαρχος κ.λπ.) ή αποκεντρωμένων αρχών του κράτους (κοινότητα, νομός, περιφέρεια).

Συλλογικές συμβάσεις εργασίας

Ο εργατικός κώδικας καθορίζει τους γενικούς κανόνες που διέπουν τους όρους εργασίας. Στο πλαίσιο αυτό, οι κοινωνικοί εταίροι του ιδιωτικού τομέα (εργοδότες και συνδικαλιστικές ενώσεις των εργαζομένων) διαπραγματεύονται συμβάσεις και συμφωνίες. Οι συλλογικές συμβάσεις εργασίας καθορίζουν το σύνολο των όρων εργασίας και των κοινωνικών εγγυήσεων που εφαρμόζονται στους εργαζομένους των οικείων οργανισμών (βιομηχανίες και επιχειρήσεις ανάκτησης, εστίες νέων εργαζομένων, ιδρύματα επικουρικής σύνταξης κ.λπ.). Από την πλευρά τους, οι **συλλογικές συμφωνίες** αφορούν μόνο έναν συγκεκριμένο τομέα (μισθοί, ωράριο εργασίας κ.λπ.). Οι συλλογικές συμφωνίες και συμβάσεις μπορούν να συναφθούν σε επίπεδο κλάδου (σύνολο των επιχειρήσεων που ασκούν την ίδια δραστηριότητα σε μια δεδομένη επικράτεια), επιχειρήσης ή ιδρύματος. Η συλλογική σύμβαση μπορεί να «επεκταθεί» από το υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικών Σχέσεων και Αλληλεγγύης ή το υπουργείο Γεωργίας και Αλιείας και να εφαρμόζεται πλέον σε όλους τους οργανισμούς του σχετικού κλάδου δραστηριότητας.

Νομολογία των αστικών, ποινικών και διοικητικών δικαστηρίων

Η νομολογία μπορεί να πηγάζει από τα αστικά και ποινικά ή διοικητικά **δικαστήρια**. Η νομολογία των αστικών και ποινικών δικαστηρίων ερμηνεύει το δίκαιο αλλά εφαρμόζεται κατ' αρχήν μόνο στις εκδικαζόμενες υποθέσεις. Η νομολογία των διοικητικών δικαστηρίων υπερέχει έναντι των κανονισμών, διότι μπορεί να ακυρώσει έναν κανονισμό, είναι όμως υποδεέστερη των νόμων.

Θεσμικό πλαίσιο

Η νομοθετική διαδικασία στη Γαλλία

Πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ του **νομοσχεδίου**, για το οποίο η πρωτοβουλία του νομοθετικού κειμένου ανήκει στην κυβέρνηση και το οποίο υποβάλλεται στο υπουργικό συμβούλιο από υπουργό, και της **πρότασης νόμου**, για την οποία η πρωτοβουλία του νομοθετικού κειμένου ανήκει στο Κοινοβούλιο. Το νομοσχέδιο ή η πρόταση νόμου κατατίθενται στη Γενική Συνέλευση ή στη Γερουσία.

Στη συνέχεια, το νομοθετικό κείμενο εξετάζεται από το Κοινοβούλιο. Για να γίνει νόμος, απαιτείται να εγκριθεί υπό τους ίδιους όρους και από τα δύο σώματα. Σε περίπτωση διαφωνίας μεταξύ των δύο σωμάτων, συγκαλείται μεικτή επιτροπή ίσης εκπροσώπησης. Η εν λόγω επιτροπή, απαρτιζόμενη από 7 βουλευτές και 7 γερουσιαστές, είναι επιφορτισμένη να προτείνει ένα κοινό νομοθετικό κείμενο, συνήθως ύστερα από δύο αναγνώσεις σε κάθε σώμα.

Ωστόσο, η κυβέρνηση μπορεί να κινήσει την ταχεία διαδικασία στην περίπτωση αυτή, μπορεί να συσταθεί μεικτή επιτροπή ίσης εκπροσώπησης μετά το τέλος της πρώτης ανάγνωσης.

Το νομοθετικό κείμενο κυρώνεται (δηλαδή, υπογράφεται) από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας εντός 15 ημερών από τη διαβίβαση στην κυβέρνηση του κειμένου που εγκρίθηκε από το Κοινοβούλιο. Στο διάστημα αυτό, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας μπορεί να ζητήσει επανεξέταση του κειμένου, και μπορεί να ασκηθεί προσφυγή στο Συνταγματικό Συμβούλιο για την επαληθεύση της συμφωνίας του κειμένου προς το Σύνταγμα. Ο **κυρωθείς νόμος** τίθεται σε ισχύ μετά τη δημοσίευσή του στην Επίσημη Εφημερίδα.

Δημοσίευση των νόμων και των κανονισμών

Προκειμένου να είναι υποχρεωτικοί, οι νόμοι και οι κανονισμοί πρέπει να **γνωστοποιούνται στους πολίτες**. Οι ατομικές πράξεις πρέπει να κοινοποιούνται στους ενδιαφερομένους, ενώ οι κανονιστικές πράξεις πρέπει να δημοσιεύονται.

Οι κανόνες που αφορούν την έναρξη ισχύος των νομοθετικών και κανονιστικών κειμένων τροποποιήθηκαν με τη διάταξη αριθ. 2004-164 της 20ής Φεβρουαρίου 2004 από την 1η Ιουνίου 2004. Το άρθρο 1 του αστικού κώδικα προβλέπει πλέον ότι, εκτός αν άλλως ορίζεται, **τα κείμενα τίθενται σε ισχύ την επομένη της δημοσίευσής τους στην Επίσημη Εφημερίδα**.

Ωστόσο, σε επείγουσες περιπτώσεις, τίθενται σε ισχύ την ημέρα της δημοσίευσής τους: οι νόμοι, των οποίων το διάταγμα κύρωσης ορίζει κάτι τέτοιο και οι διοικητικές πράξεις για τις οποίες η κυβέρνηση διατάσσει κάτι τέτοιο μέσω ειδικής διάταξης.

Εκτός από τα **διατάγματα, στην Επίσημη Εφημερίδα δημοσιεύονται και οι κανονιστικές πράξεις** που εκδίδονται από αρμόδιες αρχές του κράτους σε εθνικό επίπεδο (υπουργικές αποφάσεις, πράξεις ανεξάρτητων διοικητικών αρχών κ.λπ.). Οι υπουργικές αποφάσεις δημοσιεύονται συχνά και στα επίσημα δελτία των υπουργείων.

Η δημοσίευση μόνο στο επίσημο δελτίο δεν είναι δυνατή παρά μόνο εάν η κανονιστική πράξη αφορά μόνο μια πολύ συγκεκριμένη κατηγορία πολιτών (και κυρίως, υπαλλήλους και προστηθέντες του υπουργείου).

Για τις **πράξεις των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης** ισχύουν ειδικοί όροι δημοσίευσης. Οι πράξεις αυτές δεν δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα.

Καταρχήν, οι **εγκύκλιοι ή οι οδηγίες** δεν διαθέτουν κανονιστική αξία. Οι πράξεις αυτές περιορίζονται στην παροχή υποδείξεων στις υπηρεσίες για την εφαρμογή των νόμων και των διαταγμάτων ή στην αποσαφήνιση της ερμηνείας ορισμένων διατάξεων.

Για να μπορούν να εφαρμοστούν, οι πράξεις αυτές πρέπει να δημοσιεύονται στον προβλεπόμενο για τον σκοπό αυτό δικτυακό τόπο του πρωθυπουργού (διάταγμα 2008-1281 της 8ης Δεκεμβρίου 2008). Μόνο οι σημαντικότερες εγκύκλιοι δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα.

Νομικές βάσεις δεδομένων

Οι **δημόσιες νομικές βάσεις δεδομένων** της Γαλλίας αποτελούν αντικείμενο δημόσιας υπηρεσίας δημοσίευσης στο Διαδίκτυο (SPDDI), σύμφωνα με το [Εξ. διάταγμα αριθ. 2002-1064 της 7ης Αυγούστου 2002](#) ([Εξ. αγγλική έκδοση](#)).

Το σύστημα αυτό εξηγείται αναλυτικά στην [Επεξηγηματική ανακοίνωση](#) σχετικά με την επαναχρησιμοποίηση των δεδομένων που είναι διαθέσιμα στη βάση [Légifrance](#):

Η βάση δεδομένων [Légifrance](#) περιέχει τα ακόλουθα στοιχεία:

κώδικες, νόμους και κανονισμούς, στην ενοποιημένη τους έκδοση (**βάση «Legi»**):

έγγραφα όπως δημοσιεύονται στην έκδοση «νόμοι και διατάγματα» της Επίσημης Εφημερίδας (**βάση «Jorf»**):

επεκταθείσες εθνικές συλλογικές συμβάσεις εργασίας (**βάση «Kali»**):

αποφάσεις του Συνταγματικού Συμβουλίου (**βάση «Constit»**):

αποφάσεις του Ακυρωτικού Δικαστηρίου και των εφετείων (**βάση «Cass»**) για τις αποφάσεις που δημοσιεύονται στο Δελτίο, **βάση «Inca»** για τις αποφάσεις που δεν δημοσιεύονται, **βάση «Carrp»** για τις αποφάσεις των εφετείων):

αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας και του δικαστηρίου επίλυσης συγκρούσεων, αποφάσεις των διοικητικών εφετείων και επιλογή αποφάσεων των διοικητικών δικαστηρίων (**βάση «Jade»**):

αποφάσεις της εθνικής επιτροπής πληροφορικής και ελευθεριών (CNIL) (**βάση «CNIL»**):

Ενημερωτικά, και άλλοι δικτυακοί τόποι, στους οποίους παρέχεται πρόσβαση, είτε άμεσα είτε μέσω της [Légifrance](#), συμμετέχουν στην υπηρεσία SPDDI.

Πρόκειται για τους ακόλουθους δικτυακούς τόπους:

του [Ελεγκτικού Συνεδρίου](#) για τις αποφάσεις των οικονομικών δικαστηρίων,

κάθε υπουργείου για το επίσημο δελτίο του,

της γενικής φορολογικής διεύθυνσης για τη [φορολογική τεκμηρίωση](#),

του Υπουργείου Εξωτερικών και Ευρωπαϊκών Υποθέσεων για τις διεθνείς συμβάσεις (βάση «[Pacte](#)»).

Οι πληροφορίες σχετικά με τους όρους εξαγωγής και επαναχρησιμοποίησης των δεδομένων που ανήκουν στη δεύτερη αυτή κατηγορία είναι διαθέσιμες σε κάθε δικτυακό τόπο.

Στη βάση [Légifrance](#) διατίθεται επίσης [κατάλογος των βάσεων δεδομένων](#) που απαριθμούνται ανωτέρω.

Διατίθεται επίσης [κατάλογος των τιμών των αδειών χρήσης της βάσης \[Légifrance\]\(#\)](#).

Βάσεις δεδομένων

Ακολουθεί ενδεικτικός κατάλογος νομικών βάσεων δεδομένων:

Η βάση δεδομένων [LEGI](#) περιέχει κώδικες, νόμους και κανονισμούς στην ενοποιημένη τους έκδοση.

Η βάση δεδομένων [JORF](#) περιέχει έγγραφα όπως δημοσιεύονται στην έκδοση «νόμοι και διατάγματα» της Επίσημης Εφημερίδας.

Η βάση δεδομένων [KALI](#) περιέχει επεκταθείσες εθνικές συλλογικές συμβάσεις εργασίας.

Η βάση δεδομένων [CONSTIT](#) περιέχει αποφάσεις του Συνταγματικού Συμβουλίου.

Η βάση δεδομένων [JADE](#) περιέχει αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας και του δικαστηρίου επίλυσης συγκρούσεων, αποφάσεις των διοικητικών εφετείων και επιλογή αποφάσεων των διοικητικών δικαστηρίων.

Η βάση δεδομένων [CNIL](#) περιέχει αποφάσεις της CNIL (εθνική επιτροπή πληροφορικής και ελευθεριών).

Η νομολογία του [Ακυρωτικού Δικαστηρίου](#) είναι διαθέσιμη στον δικτυακό του τόπο.

Υπάρχει επιγραμμική υπηρεσία για την παραγγελία [αποφάσεων του Ακυρωτικού Δικαστηρίου](#), ενώ ορισμένες [αποφάσεις του Ακυρωτικού Δικαστηρίου](#) είναι **μεταφρασμένες** στα αγγλικά, στα αραβικά και στα μανδρινικά.

Τελευταία επικαιροποίηση: 13/12/2016

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [hr](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Εθνική νομοθεσία - Κροατία

Σύνταγμα της Δημοκρατίας της Κροατίας

[Σύνταγμα της Δημοκρατίας της Κροατίας](#)

Η σημαντικότερη ποινική νομοθεσία

Ποινικός κώδικας (Kazneni zakon) [Narodne Novine (NN) Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Κροατίας] φύλλα [125/11](#), [144/12](#), [56/15](#), [61/15](#), [101/17](#) και [126/19](#)

Ο νέος Ποινικός Κώδικας, που τέθηκε σε ισχύ την πρώτη ημέρα του 2013, εισήγαγε ορισμένες καινοτομίες, όπως υψηλότερες ποινές και μεγαλύτερους χρόνους παραγραφής, ενώ παράλληλα εισήγαγε νέα εγκλήματα, όπως η μη καταβολή μισθών, η επικίνδυνη οδήγηση και η διεξαγωγή παράνομων τυχερών παιχνιδιών. Μετά την τροποποίηση του Ποινικού Κώδικα τον Δεκέμβριο του 2012 στον τομέα της ποινικής ευθύνης, η κατοχή ναρκωτικών ουσιών για προσωπική χρήση μετατράπηκε σε πταίσμα.

Ο Ποινικός Κώδικας έχει γενικό και ειδικό μέρος:

A) Το γενικό μέρος του Ποινικού Κώδικα περιλαμβάνει τις διατάξεις που εφαρμόζονται για όλα τα εγκλήματα. Οι διατάξεις αυτές ρυθμίζουν τα γενικά τεκμήρια του αξιόποινου, τις χρηματικές και τις άλλες ποινές.

B) Το ειδικό μέρος του Ποινικού Κώδικα καθορίζει τα συγκεκριμένα εγκλήματα και τις ποινές τους, και περιλαμβάνει επίσης τα εγκλήματα και τις ποινές που επιβάλλονται σ' αυτά στο πλαίσιο άλλης νομοθεσίας. Τα εγκλήματα που προβλέπει ο Ποινικός Κώδικας της Κροατίας είναι τα ακόλουθα:

εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας και της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας

εγκλήματα κατά της ζωής και της σωματικής ακεραιότητας
εγκλήματα κατά των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών
εγκλήματα κατά της εργασίας και της κοινωνικής ασφάλισης
εγκλήματα κατά της προσωπικής ελευθερίας
εγκλήματα κατά της ιδιωτικής ζωής
εγκλήματα κατά της τιμής και της φήμης
εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας
εγκλήματα σεξουαλικής κακοποίησης και σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών
εγκλήματα κατά του γάμου, της οικογένειας και των παιδιών
εγκλήματα κατά της ανθρώπινης υγείας
εγκλήματα κατά του περιβάλλοντος
εγκλήματα κατά της γενικής ασφάλειας
εγκλήματα κατά της οδικής ασφάλειας
εγκλήματα κατά της περιουσίας
εγκλήματα κατά της οικονομίας
εγκλήματα κατά συστημάτων πληροφορικής, λογισμικού και δεδομένων
εγκλήματα πλαστογραφίας
εγκλήματα κατά της διανοητικής ιδιοκτησίας
εγκλήματα κατά δημόσιων λειτουργιών
εγκλήματα κατά του δικαστικού σώματος
εγκλήματα κατά της δημόσιας τάξης
εγκλήματα κατά του δικαιώματος ψήφου
εγκλήματα κατά της Δημοκρατίας της Κροατίας
εγκλήματα κατά αλλοδαπού κράτους ή διεθνούς οργανισμού και
εγκλήματα κατά των ενόπλων δυνάμεων της Δημοκρατίας της Κροατίας.

Νόμος για την ποινική δικονομία (Zakon o kaznenom postupku) [Επίσημη Εφημερίδα φύλλα 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 (Διαταγή και απόφαση του Συνταγματικού Δικαστηρίου της Κροατίας) 143/12, 56/13, 145/13, 152/14 και 126/19]

Ο νόμος αυτός καθορίζει τους κανόνες που διασφαλίζουν ότι δεν θα καταδικάζονται αθώοι και ότι ποινές ή άλλα μέτρα θα επιβάλλονται στους δράστες εγκλημάτων σύμφωνα με τον νόμο, βάσει νομίμως διεξαχθείσης διαδικασίας ενώπιον αρμόδιου δικαστηρίου.

Η ποινική δίωξη ασκείται και η ποινική διαδικασία διεξάγεται και αμφότερες ολοκληρώνονται μόνο σύμφωνα με τους κανόνες και τους όρους που προβλέπει ο εν λόγω νόμος.

Ο νόμος για την ποινική δικονομία μεταφέρει στο κροατικό νομικό σύστημα τις ακόλουθες ενωσιακές πράξεις:

Οδηγία 2010/64/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Οκτωβρίου 2010, σχετικά με το δικαίωμα σε διερμηνεία και μετάφραση κατά την ποινική διαδικασία (ΕΕ L 280 της 26.10.2010)

Οδηγία 2011/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 2011, για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της (ΕΕ L 101 της 15.4.2011)

Οδηγία 2011/93/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας (ΕΕ L 335 της 17.12.2011)

Οδηγία 2012/13/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2012, σχετικά με το δικαίωμα ενημέρωσης στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών (ΕΕ L 142 της 1.6.2012)

Απόφαση πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 27ης Νοεμβρίου 2008 για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τυγχάνουν επεξεργασίας στο πλαίσιο της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις (ΕΕ L 350 της 30.12.2008)

Οδηγία 2012/29/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 315 της 14.11.2012)

Οδηγία 2013/48/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2013, σχετικά με το δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας και διαδικασίας εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, καθώς και σχετικά με το δικαίωμα ενημέρωσης τρίτου προσώπου σε περίπτωση στέρησης της ελευθερίας του και με το δικαίωμα επικοινωνίας με τρίτα πρόσωπα και με προξενικές αρχές κατά τη διάρκεια της στέρησης της ελευθερίας (ΕΕ L 294 της 6.11.2013)

Οδηγία 2014/42/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 3ης Απριλίου 2014, σχετικά με τη δέσμευση και τη δήμηση οργάνων και προϊόντων εγκλήματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ L 127 της 29.4.2014)

Οδηγία 2014/62/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, σχετικά με την προστασία του ευρώ και άλλων νομισμάτων από την παραχάραξη και την κίβδηλεια μέσω του ποινικού δικαίου, και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2000/383/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 151 της 21.5.2014)

Οδηγία (ΕΕ) 2016/343 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2016, για την ενίσχυση ορισμένων πτυχών του τεκμηρίου αθωότητας και του δικαιώματος παράστασης του κατηγορουμένου στη δίκη του στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας (ΕΕ L 65 της 11.3.2016).

Οδηγία (ΕΕ) 2016/1919 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Οκτωβρίου 2016, σχετικά με τη δικαστική αρωγή για υπόπτους και κατηγορουμένους στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών και για καταζητούμενους σε διαδικασίες εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης (ΕΕ L 297 της 4.11.2016).

Η ποινική διαδικασία κινείται κατόπιν αιτήματος εγκεκριμένου κατηγορού.

Ο εγκεκριμένος κατηγορός για εγκλήματα που διώκονται αυτεπάγγελα είναι ο εισαγγελέας (državni odvjetnik), ενώ ο εγκεκριμένος κατηγορός για εγκλήματα που διώκονται κατόπιν ιδιωτικής πρωτοβουλίας είναι ο ιδιώτης κατηγορός. Στην περίπτωση ορισμένων εγκλημάτων που προβλέπει ο νόμος, η ποινική διαδικασία κινείται από τον εισαγγελέα κατόπιν αιτήματος του θύματος. Εκτός αν άλλως προβλέπει ο νόμος, ο εισαγγελέας ασκεί ποινική δίωξη όταν υπάρχουν εύλογες υπόνοιες ότι ένα πρόσωπο έχει διαπράξει έγκλημα που διώκεται αυτεπάγγελα και δεν υπάρχουν νομικά κωλύματα για τη δίωξή του. Αν ο εισαγγελέας δεν διαπιστώσει λόγους για την άσκηση της ποινικής δίωξης και τη διεξαγωγή ποινικής διαδικασίας, μπορεί να τον υποκαταστήσει το θύμα ως παθών, με την ιδιότητα του μηνυτή υπό τους όρους που καθορίζονται στον εν λόγω νόμο.

Νόμος για τις έννομες συνέπειες των καταδικαστικών αποφάσεων, το ποινικό μητρώο και την επανένταξη (Zakon o pravnim posljedicama osude, kaznenoj evidenciji i rehabilitaciji) (Επίσημη Εφημερίδα φύλλα 143/12 και 105/15)

Ο εν λόγω νόμος ρυθμίζει τις έννομες συνέπειες της καταδίκης, την οργάνωση, την τήρηση, την προσβασιμότητα, την παροχή και τη διαγραφή δεδομένων ποινικού μητρώου και τη διεθνή ανταλλαγή δεδομένων ποινικού μητρώου, καθώς και την επανένταξη.

Περιέχει διατάξεις που είναι σύμφωνες με τις ακόλουθες ενωσιακές πράξεις:

Απόφαση-πλαίσιο 2009/315/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009, σχετικά με τη διοργάνωση και το περιεχόμενο της ανταλλαγής πληροφοριών που προέρχονται από το ποινικό μητρώο μεταξύ των κρατών μελών·

Απόφαση 2009/316/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 6ης Απριλίου 2009 σχετικά με τη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Συστήματος Πληροφοριών Ποινικού Μητρώου (ECRIS) κατ' εφαρμογή του άρθρου 11 της απόφασης-πλαισίου 2009/315/ΔΕΥ.

Το ποινικό μητρώο στην Κροατία οργανώνεται και τηρείται από το Υπουργείο που είναι αρμόδιο για το δικαστικό σώμα, το οποίο είναι ταυτόχρονα η κεντρική αρχή για την ανταλλαγή των οικείων δεδομένων με άλλα κράτη (στο εξής: το Υπουργείο).

Τηρείται ποινικό μητρώο για φυσικά και νομικά πρόσωπα που έχουν καταδικαστεί για εγκλήματα με αμετάκλητη απόφαση στην Κροατία. Τηρείται επίσης ποινικό μητρώο για πολίτες της Κροατίας και νομικά πρόσωπα με έδρα στην Κροατία που έχουν καταδικαστεί για εγκλήματα με αμετάκλητη απόφαση εκτός Κροατίας, εφόσον τα στοιχεία αυτά έχουν παρασχεθεί στο Υπουργείο.

Το ποινικό μητρώο περιλαμβάνει κατάλογο των προσώπων που έχουν καταδικαστεί με αμετάκλητη απόφαση για σεξουαλική κακοποίηση και εκμετάλλευση παιδιών καθώς και για άλλα εγκλήματα που αναφέρονται στο άρθρο 13 παράγραφος 4 του εν λόγω νόμου.

A) Η σημαντικότερη νομοθεσία της Κροατίας στον τομέα του αστικού, του εμπορικού και του διοικητικού δικαίου είναι η ακόλουθη:

Ενοχικός νόμος (Zakon o obveznim odnosima) (Επίσημη Εφημερίδα φύλλα 35/05, 41/08 και 125/11)

Ο εν λόγω νόμος ρυθμίζει τα θεμέλια του ενοχικού δικαίου (γενικό μέρος), καθώς και τις ενοχές από δικαιοπραξία και τις εξωσυμβατικές ενοχές (ειδικό τμήμα). Οι συναλλασσόμενοι είναι ελεύθεροι να ρυθμίζουν τις ενοχές τους, όχι όμως με τρόπο που αντιβαίνει στο Σύνταγμα της Κροατίας, τους υποχρεωτικούς κανόνες και τα χρηστά ήθη.

Νόμος για την κυριότητα και άλλα εμπράγματα δικαιώματα (Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima) (Επίσημη Εφημερίδα φύλλα 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 και 152/14)

Ο εν λόγω νόμος περιέχει ρυθμίσεις για τα δικαιώματα των προσώπων επί πραγμάτων· οι κανόνες του ισχύουν επίσης και για τα δικαιώματα επί πραγμάτων που υπόκεινται σε ειδική νομική ρύθμιση, εκτός αν αντιβαίνουν στην εν λόγω ρύθμιση.

Οι διατάξεις του νόμου ως προς το δικαίωμα κυριότητας και τους κυριούς εφαρμόζονται αναλόγως για όλα τα άλλα εμπράγματα δικαιώματα, εκτός αν άλλως προβλέπεται από τον νόμο ή αν το επιτάσσει η νομική φύση των τελευταίων.

Νόμος περί κληρονομικής διαδοχής (Zakon o nasljedivanju) [Επίσημη Εφημερίδα φύλλα 48/03, 163/03, 35/05 (Ενοχικός νόμος) και 127/13]

Ο εν λόγω νόμος ρυθμίζει τα κληρονομικά δικαιώματα και διατυπώνει τους κανόνες με τους οποίους πρέπει να συμμορφώνονται τα δικαστήρια και άλλες αρχές και εξουσιοδοτημένα πρόσωπα σε υποθέσεις κληρονομικής διαδοχής.

Νόμος για το κτηματολόγιο (Zakon o zemljišnim knjigama) (Επίσημη εφημερίδα φύλλα [63/19](#))

Ο εν λόγω νόμος ρυθμίζει τα ζητήματα που αφορούν το νομικό καθεστώς των ακινήτων στην επικράτεια της Κροατίας, εφαρμόζεται στις δικαιοπραξίες και ρυθμίζει επίσης τον τρόπο και τη μορφή της τήρησης των μητρώων ακινήτων [κτηματολόγιο (gruntonica)], εκτός εάν άλλως προβλέπεται για ορισμένα αγροτεμάχια από ειδικές διατάξεις νόμου.

Νόμος για την πολιτική δικονομία (Zakon o parničnom postupku) [Επίσημη Εφημερίδα φύλλα 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 96/08, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 (ενοποιημένο κείμενο), 25/13 και 89/14]

Ο εν λόγω νόμος καθορίζει τους δικονομικούς κανόνες σύμφωνα με τους οποίους τα δικαστήρια εκδικάζουν και εκδίδουν αποφάσεις σε διαφορές που αφορούν θεμελιώδη δικαιώματα και υποχρεώσεις των πολιτών, τις προσωπικές και οικογενειακές τους σχέσεις, καθώς και σε διαφορές εργατικής, εμπορικής, ιδιοκτησιακής και άλλης φύσης, εκτός εάν ο νόμος προβλέπει ότι ορισμένες απ' αυτές τις διαφορές κρίνονται από τα δικαστήρια με βάση άλλους δικονομικούς κανόνες.

Νόμος για την εκτέλεση (Ovršni zakon) (Επίσημη Εφημερίδα φύλλα 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, και 73/17)

Ο εν λόγω νόμος ρυθμίζει τις διαδικασίες στο πλαίσιο των οποίων τα δικαστήρια και οι συμβολαιογράφοι επιβάλλουν τον διακανονισμό των απαιτήσεων με βάση πράξεις αναγκαστικής εκτέλεσης και δημόσια έγγραφα (διαδικασίες αναγκαστικής εκτέλεσης) και τις διαδικασίες στο πλαίσιο των οποίων τα δικαστήρια και οι συμβολαιογράφοι επιβάλλουν μέτρα εξασφάλισης των απαιτήσεων (διαδικασίες ασφαλιστικών μέτρων), εκτός αν άλλως προβλέπεται από διαφορετικό νόμο. Ο εν λόγω νόμος διέπει επίσης τις έννομες σχέσεις στο πλαίσιο των διαδικασιών αναγκαστικής εκτέλεσης και των διαδικασιών ασφαλιστικών μέτρων.

B) Η σημαντικότερη νομοθεσία που διέπει τη δικαστική συνεργασία:

Νόμος περί ιδιωτικού διεθνούς δικαίου (Επίσημη Εφημερίδα φύλλο 101/17)

Ο εν λόγω νόμος διέπει:

τη νομοθεσία που έχει εφαρμογή στις σχέσεις ιδιωτικού δικαίου με διεθνή διάσταση·

τη δικαιοδοσία των δικαστηρίων και άλλων αρχών της Δημοκρατίας της Κροατίας σε νομικά θέματα που αναφέρονται στο σημείο 1 του παρόντος άρθρου και τους δικονομικούς κανόνες·

την αναγνώριση και εκτέλεση αλλοδαπών αποφάσεων σε νομικά θέματα που αναφέρονται στο σημείο 1 του παρόντος άρθρου.

Περισσότερες λεπτομέρειες:

<https://pravosudje.gov.hr/pristup-informacijama-6341/zakoni-i-ostali-propisi/zakoni-i-propisi-6354/6354>

Περισσότερα

Τελευταία επικαιροποίηση: 30/09/2021

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [it](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Εθνική νομοθεσία - Ιταλία

Η παρούσα σελίδα παρέχει πληροφορίες σχετικά με την έννομη τάξη της Ιταλίας.

Πηγές δικαίου

Στην Ιταλία, όπως σε κάθε σύγχρονη δημοκρατία, το πολιτικό σύστημα βασίζεται στη διάκριση των εξουσιών μεταξύ νομοθετικής, εκτελεστικής και δικαστικής εξουσίας.

Οι πηγές του Ιταλικού δικαίου παρέχονται συνήθως από τη νομοθετική εξουσία και επιβάλλονται από την εκτελεστική εξουσία. Η δικαστική εξουσία παρεμβαίνει όταν παραβιάζονται οι νόμοι.

Είδη νομικών πράξεων - περιγραφή

Στην Ιταλία, οι πηγές του δικαίου, με ιεραρχική κατάταξη, είναι οι εξής:

το Σύνταγμα

οι νόμοι (κώδικες και άλλοι κοινοβουλευτικοί νόμοι, περιφερειακοί νόμοι)

οι κανονισμοί

το εθιμικό δίκαιο

Ένα δημοψήφισμα μπορεί να αποτελέσει πηγή δικαίου, εάν καταργήσει προηγούμενο νόμο.

Ο νόμος επιδέχεται ερμηνεία και η νομολογία μπορεί να επηρεάσει τις μεταγενέστερες αποφάσεις. Ωστόσο, η νομολογία δεν είναι αυστηρά δεσμευτική, καθώς η Ιταλία διαθέτει ένα σύστημα αστικού δικαίου, στο οποίο το θετικό, γραπτό δίκαιο αποτελεί τον κύριο οδηγό για την ερμηνεία των νόμων.

Το Σύνταγμα είναι η κύρια πηγή δικαίου. Διαθέτει συστατική ισχύ και μπορεί να τροποποιηθεί μόνον μέσω ειδικής διαδικασίας, η οποία είναι πιο πολύπλοκη από εκείνη που απαιτείται για την τροποποίηση κοινών νόμων.

Οι κοινοβουλευτικοί νόμοι προκύπτουν από την Camera dei Deputati (Βουλή των Αντιπροσώπων) και τη Senato (Γερουσία) και πρέπει να επιβάλλονται και να τηρούνται σε ολόκληρη την Ιταλία. Εξαιρούνται οι ειδικοί νόμοι που θεσπίζονται για συγκεκριμένες περιοχές ή συμβάνα – όπως, λόγω χάρη, για τη λήψη μέτρων που ακολουθούν ένα σεισμό.

Οι περιφερειακοί νόμοι ισχύουν μόνον στην επικράτεια της οικείας περιφέρειας και μπορούν να ρυθμίζουν μόνον συγκεκριμένα θέματα.

Σε ορισμένα θέματα, οι περιφερειακοί νόμοι μπορούν να ενσωματωθούν σε κρατικούς νόμους (εφόσον υπάρχουν) ή μπορεί να καταστούν αποκλειστικοί (απουσία εθνικής ρύθμισης), όπως το εμπόριο, η εκπαίδευση, η επιστημονική έρευνα, ο αθλητισμός, οι λιμένες και οι αερολιμένες, η ασφάλεια στην εργασία και τα πολιτιστικά αγαθά.

Οι κανονισμοί περιλαμβάνουν υποβληθείσες κανονιστικές πράξεις, με λεπτομέρειες σχετικά με την επιβολή των νόμων, τόσο εθνικών όσο και περιφερειακών.

Ιεραρχία κανόνων δικαίου

Το δικαιοδοτικό σύστημα της Ιταλίας συμμορφώνεται προς τους διεθνείς και τους κοινοτικούς κανόνες, τόσο εθιμικούς όσο και γραπτούς.

Υπάρχει ιεραρχία των πηγών του δικαίου. Σύμφωνα με το κράτος δικαίου, ένας νόμος δεν πρέπει να αντίκειται στο Σύνταγμα και μια παράγωγη νομοθετική πράξη δεν πρέπει να αντίκειται σε μια νομοθετική πηγή.

Θεσμικό πλαίσιο

Όργανα αρμόδια για τη θέσπιση νομικών κανόνων

Συνήθως, τα αρμόδια όργανα για τη θέσπιση νομικών κανόνων είναι η Βουλή και τα περιφερειακά συμβούλια.

Σε ειδικές περιπτώσεις, η κυβέρνηση μπορεί να θεσπίσει νόμους (με επακόλουθη επικύρωση/τροποποίηση από τη Βουλή). Αυτό μπορεί να συμβεί σε επείγουσες περιπτώσεις ή εάν η Βουλή έχει αναθέσει τη σχετική εξουσία.

Οι κανονισμοί εκδίδονται κατά κανόνα από την κυβέρνηση ή τα περιφερειακά συμβούλια και περιέχουν λεπτομέρειες σχετικά με την εφαρμογή των νόμων.

Διαδικασία λήψης αποφάσεων

Η συνήθης διαδικασία θέσπισης ενός νόμου περιλαμβάνει τρία στάδια:

Πρώτα: το προνόμιο αυτό ανήκει στην κυβέρνηση, σε κάθε βουλευτή, σε ομάδες ψηφοφόρων (πολίτες), σε περιφερειακά συμβούλια και σε ορισμένα ειδικά όργανα.

Συζήτηση και ψηφοφορία: πραγματοποιούνται με πολλούς διαφορετικούς τρόπους, ανάλογα με τον εσωτερικό κανονισμό της Βουλής.

Επικύρωση και δημοσίευση: πρόκειται για την επικύρωση από τον πρόεδρο της Δημοκρατίας και τη δημοσίευση στην επίσημη εφημερίδα.

Νομικές βάσεις δεδομένων

Το πρόγραμμα Normattiva ξεκίνησε τον Μάρτιο του 2010 για να προωθήσει τη μηχανογράφηση και την ταξινόμηση των κρατικών και περιφερειακών διατάξεων που τέθηκαν σε ισχύ από όργανα της δημόσιας διοίκησης, να παρέχει τη δυνατότητα δωρεάν αναζήτησης και κατανόησης των εν λόγω διατάξεων από τους πολίτες και να παρέχει μέσα για τη νομοθετική αναθεώρηση, για την οποία αρμόδια όργανα είναι το Γραφείο του Πρωθυπουργού, η Γερουσία της Δημοκρατίας και το Κογκρέσο των Βουλευτών.

Τα έγγραφα στη βάση δεδομένων «Normattiva» μπορούν να αναγνωστούν σε τρεις μορφές:

στην πρωτότυπη έκδοση που δημοσιεύτηκε στην Ιταλική Επίσημη Εφημερίδα

στην ισχύουσα και εφαρμοστέα έκδοση κατά την ημερομηνία χρήσης της βάσης δεδομένων και

στην έκδοση που ίσχυε οποιαδήποτε προηγούμενη χρονική στιγμή που καθορίζει ο χρήστης.

Όταν ολοκληρωθεί, η βάση δεδομένων θα περιέχει το σύνολο της κρατικής νομοθεσίας με τη μορφή αριθμημένων πράξεων (νόμοι, διατάγματα με ισχύ νόμου, νομοθετικά διατάγματα και άλλες αριθμημένες πράξεις).

Προς το παρόν περιέχει περίπου 75.000 πράξεις, οι οποίες εγκρίθηκαν το 1946 και μετά. Δεν περιλαμβάνει υπουργικά διατάγματα.

Το πρόγραμμα βρίσκεται ακόμα στο στάδιο της ανάπτυξης. Στο μέλλον:

θα υπάρχει η δυνατότητα πλοήγησης σε ολόκληρη τη βάση δεδομένων, μέσω δυναμικών συνδέσμων, από την τροποποιηθείσα διάταξη στο σχετικό άρθρο της επόμενης τροποποιητικής πράξης

η λειτουργία της αναζήτησης θα αναβαθμιστεί ώστε να περιλαμβάνει την αναζήτηση «κατά έννοια», καθώς και κατά σημασιολογική κατηγορία

όλες οι νομοθετικές πράξεις που δημοσιεύτηκαν ενόσω η Ιταλία ήταν βασιλεία (1861-1946) θα συγκεντρωθούν και θα περιληφθούν στο πρόγραμμα

θα περιλαμβάνονται σύνδεσμοι σε όλες τις άλλες δημόσιες νομοθετικές βάσεις δεδομένων, αρχίζοντας με αυτές οι οποίες περιέχουν περιφερειακούς νόμους και κοινοτική νομοθεσία.

Τελευταία επικαιροποίηση: 18/01/2022

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Εθνική νομοθεσία - Κύπρος

Σύμφωνα με το Άρθρο 1 του Συντάγματος «η Κυπριακή Πολιτεία είναι ανεξάρτητη και κυρίαρχη Δημοκρατία, προεδρικού συστήματος», και βασίζεται στις αρχές της νομιμότητας, της διάκρισης των εξουσιών (εκτελεστικής, νομοθετικής και δικαστικής), του ανεπηρέαστου της δικαστικής εξουσίας και του σεβασμού και της προστασίας των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ελευθεριών.

Τα θεμελιώδη ανθρωπίνια δικαιώματα και ελευθερίες διασφαλίζονται στο Μέρος ΙΙ του Συντάγματος, που ακολουθεί το πρότυπο της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Ε.Σ.Α.Δ.), και σύμφωνα με το άρθρο 35 του Συντάγματος «οι νομοθετικές, εκτελεστικές και δικαστικές αρχές της Δημοκρατίας υποχρεούνται να διασφαλίζουν την αποτελεσματική εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος μέρους, η κάθε μια εντός των ορίων της αρμοδιότητας της».

Η νομιμότητα εξασφαλίζεται όχι μόνο από το γραπτό Σύνταγμα και τις νομικές διατάξεις αλλά επίσης από την δέσμευση της Κυβέρνησης να τηρεί τους υπό εντολή συνταγματικούς περιορισμούς, τη ψήφιση από την Νομοθετική εξουσία μη-αντισυνταγματικών νόμων και την ύπαρξη μιας ανεξάρτητης και ανεπηρέαστης δικαστικής εξουσίας.

Πηγές δικαίου

1. Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Από την 1.5.2004 η Κύπρος αποτελεί πλήρες και ισότιμο μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και υπάγεται στο δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύμφωνα με την νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπερισχύει του εθνικού δικαίου των χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, περιλαμβανομένων τώσων των ημεδαπών νόμων όσο και του Συντάγματος.

Η υπεροχή του Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης έναντι του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας κατοχυρώνεται στο Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας, το οποίο τροποποιήθηκε με τον Περί της Πέμπτης Τροποποίησης του Συντάγματος Νόμο (Ν. 127(Ι)/2006) έτσι ώστε να προκύπτει με σαφήνεια η υπεροχή και αυξημένη ισχύς του Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης έναντι του Συντάγματος.

Η Κυπριακή Δημοκρατία έχει επίσης προσαρμόσει και εναρμονίσει την κυπριακή νομοθεσία προς το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τη θέσπιση ενός όγκου νομοθετημάτων και την ταυτόχρονη κατάργηση ή τροποποίηση ορισμένων διατάξεων του κυπριακού δικαίου, συμπεριλαμβανομένων και διατάξεων του Συντάγματος ως ανωτέρω.

Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης επομένως αποτελεί πηγή δικαίου που έχει αυξημένη ισχύ στην Κυπριακή Δημοκρατία και περιλαμβάνει τόσο τους κανόνες που θεσπίστηκαν από τα κράτη-μέλη, δηλαδή τις Συνθήκες που προέβλεπαν την ίδρυση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, τα Πρωτόκολλα και τα Παραρτήματά τους, όπως συμπληρώθηκαν ή τροποποιήθηκαν μεταγενέστερα, όσο τους κανόνες που προέρχονται από τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και λαμβάνουν την μορφή Κανονισμών, Οδηγιών ή Αποφάσεων. Περιλαμβάνει επίσης και τους κανόνες Διεθνών Συμβάσεων που συνάπτει η Ευρωπαϊκή Ένωση με τρίτα κράτη ή διεθνείς οργανισμούς, τις γενικές και θεμελιώδεις αρχές δικαίου, το εθιμικό δίκαιο, τους γενικούς κανόνες δημόσιου διεθνούς δικαίου αλλά και την νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με την οποία τα θεμελιώδη ανθρωπίνια δικαιώματα αποτελούν ως γενικές αρχές δικαίου, αναπόσπαστο μέρος του ευρωπαϊκού κεκτημένου.

2. Το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας

Το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας θεσπίστηκε το 1960 με την ανακήρυξη της Κυπριακής Δημοκρατίας και αποτελεί σύμφωνα με το άρθρο 179 του Συντάγματος τον υπέρτατο νόμο της Κυπριακής Δημοκρατίας. Μετά την εισδοχή της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την τροποποίηση του Συντάγματος ως αναφέρεται στην παράγραφο 1 ανωτέρω το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπερισχύει στην εσωτερική συνταγματική τάξη και κανόνες δικαίου που περιέχονται στο Σύνταγμα πρέπει να συνάδουν με το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

3. Διεθνείς Συνθήκες / Συμβάσεις / Συμφωνίες

Με βάση το άρθρο 169 του Συντάγματος Διεθνείς Συμβάσεις, Συνθήκες ή Συμφωνίες που συνομολογούνται μετά από απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, έχουν μετά την κύρωση του με νόμο και την δημοσίευσή τους στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, αυξημένη ισχύ έναντι οποιουδήποτε ημεδαπού νόμου (αλλά όχι του Συντάγματος) και υπερισχύουν σε περίπτωση σύγκρουσής τους με οποιοδήποτε τέτοιο νόμο υπό την προϋπόθεση ότι εφαρμόζονται αντίστοιχα και από τον αντισυμβαλλόμενο.

4. Τυπικοί Νόμοι

Τυπικοί νόμοι είναι οι νόμοι που ψηφίζονται από την Βουλή των Αντιπροσώπων η οποία ασκεί νομοθετική εξουσία και πρέπει να συνάδουν τόσο με το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και με το Σύνταγμα.

Οι νόμοι οι οποίοι ισχύουν σήμερα στην Κυπριακή Δημοκρατία είναι αυτοί οι οποίοι βρίσκονταν σε ισχύ δυνάμει του άρθρου 188 του Συντάγματος την ημέρα πριν από την ημέρα της ανεξαρτησίας, σύμφωνα με τους όρους που προνοούνται στο άρθρο αυτό του Συντάγματος, εκτός εάν έγινε άλλη πρόβλεψη ή θα γίνει δυνάμει νόμου εφαρμοστέου ή γενομένου δυνάμει του Συντάγματος καθώς και οι Νόμοι οι οποίοι ψηφίστηκαν από τη Βουλή των Αντιπροσώπων μετά την ανεξαρτησία.

5. Κανονιστικές Πράξεις

Οι κανονιστικές πράξεις είναι νομοθετικού περιεχομένου πράξεις, που εκδίδονται από την εκτελεστική εξουσία κατόπιν νομοθετικής εξουσιοδότησης και πρέπει να συνάδουν τόσο με το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και με το Σύνταγμα και τους Νόμους.

Η εξουσία αυτή της διοίκησης να θεσπίζει συμπληρωματικούς κανόνες δικαίου (δευτερογενής νομοθεσία), αναγκαίους για την εφαρμογή και εκτέλεση ενός νόμου, καλείται κανονιστική εξουσία και επιτρέπεται, παρόλο που η νομοθετική εξουσία στην Κύπρο ανήκει τη Βουλή των Αντιπροσώπων, προκειμένου να ρυθμιστούν ειδικότερα θέματα ή θέματα με τοπικό ενδιαφέρον ή με χαρακτήρα τεχνικό ή λεπτομερειακό.

6. Νομολογία Ανώτατου Δικαστηρίου

Στην Κύπρο ισχύει το δόγμα της δεσμευτικότητας των αποφάσεων του Ανωτάτου Δικαστηρίου για όλα τα κατώτερα δικαστήρια. Έτσι, μια απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου, με την οποία ερμηνεύεται συγκεκριμένος κανόνας δικαίου, θεωρείται ως πηγή δικαίου.

7. Κοινό Δίκαιο - Αρχές Επείκειας

Πηγή δικαίου αποτελούν επίσης το κοινό δίκαιο (common law) και οι αρχές της επείκειας (equity) στις περιπτώσεις όπου δεν υπάρχει άλλη νομοθετική πρόνοια.

Είδη νομικών εργαλείων - περιγραφή

Γραπτά

Το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας

Οι Διεθνείς Συμβάσεις/ Συμφωνίες/ Συνθήκες οι οποίες συνομολογούνται με τρίτες χώρες, κυρώνονται με νόμο και δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, και έχουν αυξημένη ισχύ έναντι οποιουδήποτε ημεδαπού νόμου υπό την προϋπόθεση ότι εφαρμόζονται αντίστοιχα και από τον αντισυμβαλλόμενο.

Οι νόμοι οι οποίοι βρίσκονταν σε ισχύ δυνάμει του άρθρου 188 του Συντάγματος την ημέρα πριν από την ημέρα της ανεξαρτησίας, σύμφωνα με τους όρους που προνοούνται σε αυτό, εκτός εάν έγινε άλλη πρόβλεψη ή θα γίνει δυνάμει νόμου εφαρμοστέου ή γενομένου δυνάμει του Συντάγματος. Νόμοι οι οποίοι ψηφίστηκαν από τη Βουλή των Αντιπροσώπων μετά την ανεξαρτησία.

Κανονιστικές Πράξεις (Κανονισμοί).

Άγραφα

Νομολογία που περιλαμβάνει τόσο την νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου, αλλά και του Δικαστηρίου Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και του Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Το κοινοδικαίο (common law) και οι αρχές της επιείκειας (equity) εκτός εάν έγινε άλλη πρόβλεψη ή θα γίνει δυνάμει νόμου εφαρμοστέου ή γενομένου δυνάμει του Συντάγματος.

Ιεραρχία πηγών

Μετά την ένταξη της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση η ιεραρχία των πηγών Δικαίου στην Κυπριακή Δημοκρατία έχει ως εξής:

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ / ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ/ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ

ΤΥΠΙΚΟΙ ΝΟΜΟΙ

ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΑΝΩΤΑΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ

ΚΟΙΝΟΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΕΙΚΕΙΑΣ

Το κοινοδικαίο (common law) και οι αρχές της επιείκειας (equity) αποτελούν πηγή του κυπριακού δικαίου και εφαρμόζονται στις περιπτώσεις όπου δεν υπάρχει άλλη νομοθετική πρόνοια. Θεσμικό πλαίσιο

Οργανισμοί αρμόδιοι για υιοθέτηση νομικών κανόνων

Στο σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας γίνεται σαφής διάκριση των τριών πολιτειακών εξουσιών. Η εκτελεστική εξουσία ασκείται από τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο και το Υπουργικό Συμβούλιο, η δικαστική από τα δικαστήρια της Δημοκρατίας και η νομοθετική εξουσία από τη Βουλή των Αντιπροσώπων η οποία αποτελεί το κατ' εξοχήν νομοθετικό όργανο της Δημοκρατίας. Παρά το γεγονός ότι το κατ' εξοχήν νομοθετικό όργανο είναι η Βουλή των Αντιπροσώπων, η εκτελεστική εξουσία έχει περιβληθεί με την ικανότητα να θέτει κανόνες δικαίου αναγκάσιους για να καθίσταται δυνατή η εφαρμογή ενός νόμου και να ανταποκρίνεται στις πολλές συνθήκες στις οποίες μπορεί να κληθεί να εφαρμοστεί. Η εξουσία αυτή της διοίκησης να θεσπίζει συμπληρωματικούς κανόνες δικαίου αναγκάσιους για την εφαρμογή και εκτέλεση ενός νόμου καλείται κανονιστική εξουσία.

Διαδικασία λήψης αποφάσεων

Η διαδικασία ψήφισης ενός νόμου αρχίζει με την υποβολή πρότασης νόμου ή νομοσχεδίου. Το δικαίωμα υποβολής προτάσεων νόμου ανήκει στους Βουλευτές και των νομοσχεδίων στους Υπουργούς. Όλα τα νομοσχέδια και όλες οι προτάσεις νόμου οι οποίες εισάγονται στη Βουλή των Αντιπροσώπων παραπέμπονται αρχικά για συζήτηση ενώπιον της αρμόδιας επί του θέματος κοινοβουλευτικής επιτροπής και στη συνέχεια για συζήτηση στην ολομέλεια της Βουλής.

Οι νόμοι και οι αποφάσεις της Βουλής των Αντιπροσώπων ψηφίζονται δια απλής πλειοψηφίας των παρόντων και ψηφιζόντων βουλευτών και αφού ψηφιστούν κοινοποιούνται στο Γραφείο του Προέδρου της Δημοκρατίας ο οποίος είτε προχωρεί στην έκδοσή τους δια της δημοσίευσης τους στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας είτε στην αναπομπή τους στην Βουλή για επανεξέταση του θέματος. Σε αυτή την περίπτωση εάν η Βουλή εμμένει στην απόφασή της τότε ο Πρόεδρος θα πρέπει να προχωρήσει στην έκδοση του εν λόγω Νόμου εκτός εάν ο Πρόεδρος εξασκήσει το δικαίωμα της αναφοράς που του παρέχεται από το Σύνταγμα με το οποίο μπορεί να απευθυνθεί στο Ανώτατο Δικαστήριο για να αποφασιστεί από αυτό κατά πόσο ο νόμος είναι σύμφωνος με το Σύνταγμα ή το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εάν κριθεί ότι είναι σύμφωνος τότε δημοσιεύεται παραχρήμα αν όχι δεν δημοσιεύεται. Οι νόμοι τίθενται σε ισχύ από της δημοσίευσής τους στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας ή σε ημερομηνία την οποία καθορίζει ο νόμος και μπορούν να καταργηθούν με την ψήφιση άλλου νόμου ή σιωπηρά υπό τις συγκεκριμένες προϋποθέσεις.

Τράπεζες νομικής πληροφόρησης

Οι διαθέσιμες νομικές βάσεις δεδομένων στην Κυπριακή Δημοκρατία είναι:

 [CYLAW](#)

 [NOMIKOS KOMBOS ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ](#) (THE CYPRUS LEGAL PORTAL)

Είναι δωρεάν η πρόσβαση στις τράπεζες πληροφόρησης;

Η πρόσβαση στο CYLAW είναι δωρεάν. Η πρόσβαση στο ΝΟΜΙΚΟ ΚΟΜΒΟ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ είναι δυνατή μόνο σε συνδρομητές.

Σύντομη περιγραφή

1. CYLAW

Το CyLaw δημιουργήθηκε στον Ιανουάριο του 2002 με σκοπό να παρέχει ελεύθερη, ανεξάρτητη και μη κερδοσκοπική νομική πληροφόρηση και πρόσβαση στις πηγές του Κυπριακού Δικαίου στα πλαίσια των αρχών του διεθνούς κινήματος για την ελεύθερη πρόσβαση στο νόμο του οποίου είναι μέλος. Οι βάσεις δεδομένων του CyLaw περιλαμβάνουν τις αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου και Δευτεροβάθμιου Οικογενειακού Δικαστηρίου που εκδόθηκαν από το 1997, τους Θεσμούς Πολιτικής Δικονομίας και αριθμό νομικών άρθρων και κειμένων.

Οι αποφάσεις που περιλαμβάνονται στο CyLaw παραχωρήθηκαν σε ηλεκτρονική μορφή από το Ανώτατο Δικαστήριο. Τα κείμενα των αποφάσεων που περιλαμβάνονται είναι τα αυθεντικά κείμενα όπως δημοσιεύθηκαν από το Ανώτατο Δικαστήριο χωρίς οποιαδήποτε επέμβαση ή διόρθωση.

2. Νομικός Κόμβος στο Διαδίκτυο

Από τον Νομικό Κόμβο στο Διαδίκτυο (The Cyprus Legal Portal) παρέχεται, μεταξύ άλλων, εύκολη πρόσβαση σε ειδησεογραφία, κείμενα και άρθρα άμεσου ενδιαφέροντος για όσους ασχολούνται με Νομικά θέματα καθώς και πρόσβαση στην συνδρομητική Τράπεζα Νομικής Πληροφόρησης που περιέχει τις βάσεις δεδομένων «Νομοθεσία» και «Νομολογία» της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Στο Ευρετήριο των Νόμων περιλαμβάνονται το ευρετήριο όλων των Νόμων είτε αυτοί ισχύουν είτε καταργήθηκαν και το ευρετήριο όλων των σχετικών Κανονισμών. Τα ευρετήρια ενημερώνονται συνεχώς με την έκδοση της Επίσημης Εφημερίδας της Δημοκρατίας.

Στο ευρετήριο της Νομολογίας το σύστημα παρέχει την δυνατότητα για έρευνα στο κείμενο οποιασδήποτε απόφασης με βάση διάφορα κριτήρια.

Σχετικοί σύνδεσμοι

 [Νομική Υπηρεσία](#)

 [Ανώτατο Δικαστήριο](#)

 [Βουλή των Αντιπροσώπων](#)

Τελευταία επικαιροποίηση: 11/03/2024

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Εθνική νομοθεσία - Λετονία

Στην παρούσα ενότητα παρέχονται πληροφορίες σχετικά με το λετονικό νομικό σύστημα.

Πηγές δικαίου

Το νομικό σύστημα της Λετονίας ανήκει στα νομικά συστήματα της ηπειρωτικής Ευρώπης. Η σημαντικότερη πηγή δικαίου είναι η γραπτή νομοθεσία.

Νομοθεσία

Οι σχέσεις μεταξύ οργανισμών δημοσίου δικαίου, φυσικών προσώπων και άλλων φορέων δικαιωμάτων ρυθμίζονται από τη νομοθεσία (*ārējie normatīvie akti*).

Είδη νομοθετικών πράξεων, κατά φθίνουσα ιεραρχική σειρά:

το Σύνταγμα της Δημοκρατίας της Λετονίας,

τα νομοθετήματα: οι νόμοι τους οποίους θεσπίζει το κοινοβούλιο,

οι κανονισμοί του υπουργικού συμβουλίου,

οι κανονισμοί της Τράπεζας της Λετονίας, της Επιτροπής Χρηματοπιστωτικών Αγορών και Κεφαλαιαγορών και της Επιτροπής Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας (στο λετονικό νομικό σύστημα οι εν λόγω κανονισμοί έχουν την ίδια ισχύ με τους κανονισμούς που εκδίδει το υπουργικό συμβούλιο),

οι δεσμευτικοί κανονισμοί της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Οι διατάξεις του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης εφαρμόζονται ανάλογα με τη θέση τους στην ιεραρχία των νομοθετικών πράξεων. Οι αρχές και τα δικαστήρια, όταν εφαρμόζουν διατάξεις του δικαίου της ΕΕ, πρέπει να λαμβάνουν επίσης υπόψη τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι διατάξεις του διεθνούς δικαίου εφαρμόζονται ανεξάρτητα από την πηγή τους, ανάλογα με τη θέση τους στην ιεραρχία των νομοθετικών πράξεων. Αν διάταξη του διεθνούς δικαίου και διάταξη του λετονικού δικαίου με την ίδια κατάταξη στην ιεραρχία είναι ασυμβίβαστες, εφαρμόζεται η διάταξη του διεθνούς δικαίου.

Οι δεσμευτικοί κανονισμοί της τοπικής αυτοδιοίκησης δεσμεύουν όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα εντός της σχετικής διοικητικής περιφέρειας.

Η νομοθεσία και άλλες νομικές πράξεις δημοσιεύονται στην επίσημη εφημερίδα της Λετονίας, τη [Latvijas Vēstnesis](#). Η επίσημη δημοσίευση καθιστά την πράξη αυθεντική και νομικά δεσμευτική. Κανείς δεν μπορεί να επικαλεστεί άγνοια των νομικών πράξεων ή των επίσημων ανακοινώσεων που δημοσιεύονται στην επίσημη εφημερίδα.

Νομοθετικές πράξεις μπορούν να εκδίδουν:

ο λαός της Λετονίας όταν ασκεί νομοθετική εξουσία (το ένα δέκατο του συνόλου των εκλογέων δύναται να υποβάλλει νομοσχέδια στο κοινοβούλιο ο λαός μπορεί να συμμετέχει επίσης σε δημοψηφίσματα),

το Saeima (κοινοβούλιο) έχει την εξουσία να ψηφίζει νόμους,

το υπουργικό συμβούλιο έχει την εξουσία να εκδίδει κανονισμούς κατόπιν νομοθετικής εξουσιοδότησης,

η Τράπεζα της Λετονίας, η Επιτροπή Χρηματοπιστωτικών Αγορών και Κεφαλαιαγορών και η Επιτροπή Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας έχουν ομοίως εξουσία έκδοσης κανονισμών κατόπιν νομοθετικής εξουσιοδότησης,

η τοπική αυτοδιοίκηση έχει την εξουσία να εκδίδει κανονισμούς κατόπιν νομοθετικής εξουσιοδότησης.

Εσωτερικές κανονιστικές πράξεις

Οι εσωτερικές κανονιστικές πράξεις (*iekšējie normatīvie akti*) εκδίδονται από οργανισμό δημοσίου δικαίου με σκοπό τη θέσπιση διαδικασιών για τη δική του εσωτερική λειτουργία ή τη λειτουργία οργανισμών υποκείμενων σε αυτόν ή για την αποσαφήνιση της διαδικασίας εφαρμογής της γενικής νομοθεσίας στο πλαίσιο των εργασιών του. Οι εσωτερικές κανονιστικές πράξεις δεν είναι δεσμευτικές για τα φυσικά πρόσωπα. Αν οργανισμός εκδώσει απόφαση που αφορά φυσικό πρόσωπο, δεν μπορεί στην εν λόγω απόφαση να παραπέμψει σε εσωτερική κανονιστική πράξη.

Στα είδη των εσωτερικών κανονιστικών πράξεων περιλαμβάνονται:

το καταστατικό (*nolikums*) ή ο εσωτερικός κανονισμός (*reglaments*) ενός οργανισμού, που καθορίζει την εσωτερική δομή και την οργάνωσή του ή την εσωτερική δομή και οργάνωση συμβουλίου ή μονάδας που έχει συστήσει,

οι συστάσεις (*ieteikumi*): θεσπίζουν διαδικασίες για την άσκηση της διακριτικής ευχέρειας που παρέχεται από τη νομοθεσία και τις εσωτερικές κανονιστικές πράξεις, προβλέποντας ενιαίο τρόπο δράσης σε παρόμοιες περιστάσεις. Σε ορισμένες περιπτώσεις οι συστάσεις μπορούν να παραβλέπονται, αν συντρέχουν βάσιμοι λόγοι,

οι οδηγίες (*instrukcija*): καθορίζουν πώς πρέπει να εφαρμόζονται η γενική νομοθεσία και οι γενικές αρχές του δικαίου,

οι εσωτερικοί κανονισμοί (*iekšējie noteikumi*): καθορίζουν τη διαδικασία έκδοσης διοικητικών αποφάσεων, τον τρόπο με τον οποίο οι διοικητικοί και άλλοι υπάλληλοι πρέπει να ασκούν τα καθήκοντά τους, τους κανόνες δεοντολογίας, την ασφάλεια στην εργασία και άλλα θέματα τα οποία αφορούν τις εργασίες του οικείου οργανισμού.

Οι κάθε είδους εσωτερικές κανονιστικές πράξεις έχουν την ίδια νομική ισχύ. Αν διαπιστωθεί ασυμφωνία μεταξύ εσωτερικών κανονιστικών πράξεων, υπερισχύει η πράξη που εκδόθηκε από την ανώτερη αρχή ή τον ανώτερο υπάλληλο.

Αν υπάλληλος διαπιστώσει σύγκρουση μεταξύ των εσωτερικών κανονιστικών πράξεων που εκδίδονται από αρχές ή υπαλλήλους της ίδιας ιεραρχικής βαθμίδας, τότε εφαρμόζει:

τον γενικό νομικό κανόνα, στο μέτρο που αυτός δεν περιορίζεται από ειδικό νομικό κανόνα

αν αμφότεροι οι κανόνες είναι γενικοί ή ειδικοί, τον πιο πρόσφατο από τους δύο καθοριστική είναι η ημερομηνία έκδοσης της εσωτερικής κανονιστικής πράξης.

Αν υπάλληλος εντοπίσει σύγκρουση μεταξύ μιας εσωτερικής κανονιστικής πράξης και ενός κανόνα που προβλέπεται στη νομοθεσία, τότε εφαρμόζει τη νομοθεσία.

Εσωτερικές κανονιστικές πράξεις μπορούν να εκδίδουν:

το υπουργικό συμβούλιο,

κάθε μέλος του υπουργικού συμβουλίου,

κάθε διοικητικό όργανο δημόσιου φορέα,

ο/η επικεφαλής αρχής,

ο/η επικεφαλής οργανικής μονάδας που έχει συσταθεί από κάποια αρχή.

Πηγές δικαίου: κατηγορίες

Οι πηγές του δικαίου υποδιαιρούνται στις ακόλουθες κατηγορίες:

νόμοι και κανονισμοί (*normatīvie akti*): νομικές πράξεις οι οποίες θεσπίζουν νομικούς κανόνες, τους θέτουν σε ισχύ, τους τροποποιούν ή τους καταργούν οι νόμοι και οι κανονισμοί υποδιαιρούνται σε νομοθεσία και εσωτερικές κανονιστικές πράξεις,

γενικές αρχές του δικαίου: γραπτοί (περιεχόμενοι σε νόμο ή κανονισμό) ή άγραφοι βασικοί κανόνες οι οποίοι διέπουν την αντικειμενική νομιμότητα στην κοινωνική ζωή,

εθιμικό δίκαιο: κανόνες συμπεριφοράς οι οποίοι αναπτύχθηκαν ως αποτέλεσμα της διαχρονικής εφαρμογής τους στην πράξη το εθιμικό δίκαιο εφαρμόζεται κατά την ανάπτυξη δικαιωμάτων και την ερμηνεία νομοθετικών διατάξεων, αν ο νόμος ή άλλη νομοθετική πράξη δεν δίνουν απάντηση στο επίμαχο ζήτημα,

νομολογία: το σύνολο των δικαστικών αποφάσεων που περιέχει ορθά και πολύτιμα αφηρημένα νομικά πορίσματα, τα οποία μπορούν να επικαλούνται οι δικαστές άλλων υποθέσεων στο σκεπτικό των δικών τους αποφάσεων,
θεωρία (*doktrīna*): το σύνολο των παγιωμένων ακαδημαϊκών απόψεων οι οποίες παρέχουν ερμηνεία διατάξεων του δικαίου και πληροφορίες για την προέλευση και την εφαρμογή τους στο σκεπτικό δικαστικών αποφάσεων και αποφάσεων δημόσιων διοικητικών οργάνων γίνονται εκτεταμένες αναφορές στη θεωρία.

Ιεραρχία των πηγών δικαίου

Πρωτογενείς πηγές δικαίου

νόμοι και κανονισμοί: πρόκειται για τις πηγές δικαίου με την ανώτατη νομική ισχύ εφαρμόζονται ανάλογα με τη θέση τους στην ιεραρχία των νομοθετικών πράξεων,

γενικές αρχές του δικαίου: η συγκεκριμένη πηγή δικαίου εφαρμόζεται αν το επίμαχο ζήτημα δεν ρυθμίζεται από νόμο ή κανονισμό οι γενικές αρχές του δικαίου χρησιμοποιούνται επίσης για την ερμηνεία κανόνων και κανονισμών δεν υπάρχει ιεραρχία μεταξύ των γενικών αρχών του δικαίου: έχουν όλες την ίδια νομική ισχύ,

εθιμικό δίκαιο: εφαρμόζεται κατά την ανάπτυξη δικαιωμάτων και την ερμηνεία νομοθετικών διατάξεων, αν ο νόμος ή άλλη νομοθετική πράξη δεν δίνουν απάντηση στο επίμαχο ζήτημα.

Δευτερογενείς πηγές δικαίου

νομολογία —δικαστικές αποφάσεις οι οποίες, σύμφωνα με τους δικονομικούς κανόνες, δεσμεύουν τα δικαστήρια τα οποία εκδικάζουν αγωγές οι εν λόγω αποφάσεις έχουν νομική ισχύ, δεσμεύουν όλους τους διαδίκους και πρέπει να γίνονται σεβαστές όπως τα νομοθετήματα.

Οι αποφάσεις του Συνταγματικού Δικαστηρίου (*Satversmes tiesa*) δεσμεύουν όλες τις κρατικές και τοπικές αρχές, τα όργανα και τους υπαλλήλους, συμπεριλαμβανομένων των δικαστηρίων, καθώς και τα φυσικά και νομικά πρόσωπα. Διάταξη νόμου (ή πράξης), η οποία κρίνεται από το Συνταγματικό Δικαστήριο ότι αντιβαίνει σε άλλη διάταξη νόμου υπέρτερης νομικής ισχύος, θεωρείται άκυρη από την ημερομηνία δημοσίευσης της απόφασης του Συνταγματικού Δικαστηρίου, εκτός εάν το Συνταγματικό Δικαστήριο αποφασίσει διαφορετικά.

Αν το Συνταγματικό Δικαστήριο κρίνει αντισυνταγματική διεθνή συμφωνία την οποία υπέγραψε ή σύναψε η Λετονία, το υπουργικό συμβούλιο υποχρεούται να μεριμνήσει για την τροποποίηση, την καταγγελία ή την αναστολή της συμφωνίας, ή την υπαναχώρηση από αυτή.

Αν απόφαση του Συνταγματικού Δικαστηρίου με την οποία περατώνεται μια υπόθεση περιέχει ερμηνεία διάταξης νόμου, η ερμηνεία αυτή είναι δεσμευτική για όλες τις κρατικές και τοπικές αρχές, τα όργανα και τους υπαλλήλους, τα δικαστήρια, καθώς και τα φυσικά και νομικά πρόσωπα.

στο σκεπτικό δικαστικών αποφάσεων και αποφάσεων δημόσιων διοικητικών οργάνων γίνονται εκτεταμένες αναφορές στη θεωρία η θεωρία δεν έχει νομική ισχύ ούτε καθολική εφαρμογή.

Θεσμικό πλαίσιο

Όργανα που δικαιούνται να θεσπίζουν νομοθεσία

Δικαίωμα να νομοθετούν έχουν το **Saeima** (κοινοβούλιο) και ο **λαός της Λετονίας** μέσω του δικαιώματος συμμετοχής σε δημοψηφίσματα.

Το **υπουργικό συμβούλιο** μπορεί να εκδίδει νομοθεσία με τη μορφή κανονισμών (*noteikumi*) στις ακόλουθες περιπτώσεις:

βάσει νομοθετικής εξουσιοδότησης,

για την έγκριση διεθνούς συμφωνίας ή σχεδίου διεθνούς συμφωνίας, την καταγγελία ή την αναστολή διεθνούς συμφωνίας, εκτός εάν το Σύνταγμα ή ο νόμος προβλέπουν διαφορετικά,

αν είναι απαραίτητο για την εφαρμογή νομοθετικών πράξεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή αν το επίμαχο ζήτημα δεν ρυθμίζεται από νόμο οι εν λόγω κανονισμοί δεν πρέπει να περιορίζουν τα θεμελιώδη δικαιώματα των φυσικών προσώπων.

Η **Τράπεζα της Λετονίας**, η **Επιτροπή Χρηματοπιστωτικών Αγορών και Κεφαλαιαγορών** και η **Επιτροπή Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας** μπορούν να θεσπίζουν νομοθεσία (κανονισμούς, *noteikumi*) μόνον βάσει νομοθετικής εξουσιοδότησης και εντός του πεδίου της αρμοδιότητάς τους.

Η **τοπική αυτοδιοίκηση** μπορεί να θεσπίζει νομοθεσία (δεσμευτικούς κανονισμούς) βάσει νόμων ή κανονισμών του υπουργικού συμβουλίου.

Νομοθετική διαδικασία

Στην παρούσα ενότητα παρέχεται σύντομη επισκόπηση της νομοθετικής διαδικασίας.

Νόμος

Κατάθεση νομοσχεδίου στο κοινοβούλιο

Νομοσχέδια μπορούν να υποβληθούν στο κοινοβούλιο από τον/την πρόεδρο, το υπουργικό συμβούλιο, κοινοβουλευτικές επιτροπές, από τουλάχιστον πέντε μέλη του κοινοβουλίου ή, στις συνταγματικά προβλεπόμενες περιπτώσεις και σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται στο Σύνταγμα, από το ένα δέκατο του συνόλου των εκλογέων.

Εξέταση και έγκριση νομοσχεδίου στο κοινοβούλιο

Το κοινοβούλιο εξετάζει τα νομοσχέδια σε τρεις αναγνώσεις. Τα νομοσχέδια που θεωρούνται επείγοντα, το σχέδιο του κρατικού προϋπολογισμού, οι τροποποιήσεις του κρατικού προϋπολογισμού και τα νομοσχέδια που αφορούν την έγκριση διεθνών συμφωνιών εγκρίνονται σε δεύτερη ανάγνωση.

Το νομοσχέδιο θεωρείται ότι εγκρίθηκε και καθίσταται νόμος αν εξετάστηκε σε τρεις αναγνώσεις ή, στις περιπτώσεις που απαριθμούνται ανωτέρω, αν εξετάστηκε σε δύο αναγνώσεις και, όταν τέθηκε σε ψηφοφορία, υπερψηφίστηκε από την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών του κοινοβουλίου.

Δημοσίευση νόμων

Όλοι οι εγκριθέντες νόμοι διαβιβάζονται από το προεδρείο (*Prezidijs*) του κοινοβουλίου στον/στην πρόεδρο για δημοσίευση.

Ο/Η πρόεδρος δημοσιεύει τους νόμους που ενέκρινε το κοινοβούλιο στο διάστημα από τη δέκατη έως την εικοστή πρώτη ημέρα από την έγκρισή τους. Οι νόμοι τίθενται σε ισχύ τη δέκατη τέταρτη ημέρα από τη δημοσίευσή τους στην επίσημη εφημερίδα της Λετονίας, τη *Latvijas Vēstnesis*, εκτός εάν προβλέπουν διαφορετική προθεσμία.

Δικαίωμα αναστολής της δημοσίευσης νόμου

Ο/Η πρόεδρος έχει την εξουσία να ζητήσει την επανεξέταση νόμου ή να αναβάλει τη δημοσίευσή του για μέγιστο διάστημα δύο μηνών.

Ο/Η πρόεδρος ασκεί το δικαίωμα να ζητήσει την επανεξέταση νόμου με δική του/της πρωτοβουλία, αλλά μπορεί να αναβάλει τη δημοσίευση νόμου μόνον αν του/της το ζητήσει τουλάχιστον το ένα τρίτο του συνόλου των μελών του κοινοβουλίου. Ο/Η πρόεδρος ή το ένα τρίτο του συνόλου των μελών του κοινοβουλίου μπορούν να ασκήσουν τα προαναφερθέντα δικαιώματα εντός δέκα ημερών από την έγκριση του νόμου από το κοινοβούλιο.

Νόμος ο οποίος αναστέλλεται σύμφωνα με την προαναφερθείσα διαδικασία παραπέμπεται για ψηφοφορία σε εθνικό δημοψήφισμα, εφόσον το ζητήσει τουλάχιστον το ένα δέκατο του συνόλου των εκλογέων στο πλαίσιο διαδικασίας συλλογής υπογραφών. Ωστόσο, αν δεν ληφθεί τέτοιο αίτημα εντός δύο μηνών, ο νόμος δημοσιεύεται. Δεν διενεργείται δημοψήφισμα αν το κοινοβούλιο ψηφίσει εκ νέου επί του εν λόγω νόμου και ο νόμος υπερψηφιστεί από τουλάχιστον τα τρία τέταρτα του συνόλου των μελών του κοινοβουλίου.

Νόμος ο οποίος εγκρίνεται από το κοινοβούλιο και αναστέλλεται από τον/την πρόεδρο μπορεί να καταργηθεί με δημοψήφισμα, αν τουλάχιστον το ήμισυ του συνόλου των εκλογέων που έλαβαν μέρος στις προηγούμενες εκλογές του κοινοβουλίου συμμετάσχουν στο δημοψήφισμα και η πλειοψηφία αυτών ταχθεί υπέρ της κατάργησής του νόμου.

Ωστόσο, δεν μπορούν να υποβληθούν όλοι οι νόμοι σε δημοψήφισμα. Ο προϋπολογισμός, καθώς και νόμοι σχετικοί με δάνεια, φόρους, τελωνειακούς δασμούς, σιδηροδρομικά τιμολόγια, στρατιωτική θητεία, κήρυξη πολέμου και έναρξη εχθροπραξιών, σύναψη συνθήκης ειρήνης, κήρυξη και λήξη κατάσταση έκτακτης ανάγκης, επιστράτευση και αποστράτευση καθώς και συμφωνίες με ξένες χώρες, δεν υποβάλλονται σε δημοψήφισμα.

Έναρξη ισχύος νόμου

Οι νόμοι τίθενται σε ισχύ τη δέκατη τέταρτη ημέρα από τη δημοσίευσή τους στην επίσημη εφημερίδα της Λετονίας, τη *Latvijas Vēstnesis*, εκτός εάν προβλέπουν διαφορετική προθεσμία. Η προθεσμία για την έναρξη ισχύος νόμου αρχίζει την επομένη της δημοσίευσής του.

Ακύρωση νόμου

Ο νόμος παύει να ισχύει στις ακόλουθες περιπτώσεις:

με την έναρξη ισχύος νόμου που καταργεί τον προγενέστερο νόμο,

με την έναρξη ισχύος μεταβατικής διάταξης άλλου νόμου η οποία προβλέπει την κατάργηση του προγενέστερου νόμου,

με την έναρξη ισχύος απόφασης του Συνταγματικού Δικαστηρίου η οποία ακυρώνει τον εν λόγω νόμο,

σε περίπτωση νόμου ο οποίος εκδίδεται για περιορισμένο χρονικό διάστημα, όταν λήξει η προβλεπόμενη περίοδος ισχύος του.

Κανονισμοί του υπουργικού συμβουλίου

Υποβολή σχεδίου κανονισμού στο υπουργικό συμβούλιο

Σχέδιο κανονισμού το οποίο καταρτίζεται από υπουργείο, την καγκελαρία ή δημόσιο διοικητικό όργανο που υπάγεται στον/στην πρωθυπουργό μπορεί να υποβληθεί στο υπουργικό συμβούλιο από μέλος του υπουργικού συμβουλίου.

Σχέδιο κανονισμού που καταρτίζεται από τον/την επικεφαλής άλλης κρατικής ή τοπικής αρχής, ΜΚΟ ή οργάνωσης κοινωνικών εταίρων μπορεί να υποβληθεί προς εξέταση σε επιτροπή του υπουργικού συμβουλίου ή στο ίδιο το υπουργικό συμβούλιο μόνο από το μέλος του υπουργικού συμβουλίου που είναι πολιτικά αρμόδιο για το σχετικό θέμα, τον τομέα ή τον επιμέρους τομέα.

Εξέταση και έγκριση σχεδίου κανονισμού του υπουργικού συμβουλίου

Τα σχέδια κανονισμών που υποβάλλονται στο υπουργικό συμβούλιο κοινοποιούνται και συζητούνται σε συνεδριάσεις υφυπουργών. Μετά την κοινοποίηση σχεδίου κανονισμού του υπουργικού συμβουλίου, αυτό διαβιβάζεται στα αρμόδια υπουργεία προς έγκριση και, εφόσον απαιτείται, σε άλλα αρμόδια όργανα. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης και το Υπουργείο Οικονομικών γνωμοδοτούν επί όλων των νομοσχεδίων. Οι εκπρόσωποι ΜΚΟ μπορούν επίσης να υποβάλουν τις γνωμοδοτήσεις τους κατά τη διαδικασία έγκρισης.

Σχέδια κανονισμών τα οποία έχουν εγκριθεί εξετάζονται σε συνεδρίαση του υπουργικού συμβουλίου, ενώ εκείνα επί των οποίων δεν έχει επιτευχθεί συμφωνία συζητούνται σε συνεδρίαση υφυπουργών ή σε συνεδρίαση επιτροπής του υπουργικού συμβουλίου. Κάθε σχέδιο το οποίο συμφωνείται σε τέτοια συνεδρίαση παραπέμπεται για περαιτέρω εξέταση σε συνεδρίαση του υπουργικού συμβουλίου. Αν το σχέδιο κανονισμού εγκριθεί κατά τη συνεδρίαση του υπουργικού συμβουλίου, θεωρείται ότι εγκρίθηκε και καθίσταται κανονισμός του υπουργικού συμβουλίου.

Δημοσίευση κανονισμών του υπουργικού συμβουλίου

Οι κανονισμοί του υπουργικού συμβουλίου δημοσιεύονται στην επίσημη εφημερίδα της Λετονίας, τη *Latvijas Vēstnesis*.

Έναρξη ισχύος κανονισμών του υπουργικού συμβουλίου

Οι κανονισμοί του υπουργικού συμβουλίου τίθενται σε ισχύ από την επομένη της δημοσίευσής τους στη *Latvijas Vēstnesis*, εκτός εάν ορίζουν διαφορετικά.

Ακύρωση κανονισμών του υπουργικού συμβουλίου

Οι κανονισμοί του υπουργικού συμβουλίου παύουν να ισχύουν στις ακόλουθες περιπτώσεις:

με την έναρξη ισχύος κανονισμού του υπουργικού συμβουλίου που καταργεί τον προγενέστερο κανονισμό,

με την έναρξη ισχύος τελικής διάταξης κανονισμού του υπουργικού συμβουλίου που καταργεί τον προγενέστερο κανονισμό,

αν η διάταξη νόμου βάσει της οποίας εκδόθηκε ο κανονισμός του υπουργικού συμβουλίου παύσει να ισχύει,

με την έναρξη ισχύος απόφασης του Συνταγματικού Δικαστηρίου η οποία ακυρώνει τον εν λόγω κανονισμό του υπουργικού συμβουλίου,

σε περίπτωση κανονισμού του υπουργικού συμβουλίου ο οποίος εκδίδεται για περιορισμένο χρονικό διάστημα, όταν λήξει η προβλεπόμενη περίοδος ισχύος του.

Κανονισμοί της Τράπεζας της Λετονίας, της Επιτροπής Χρηματοπιστωτικών Αγορών και Κεφαλαιαγορών και της Επιτροπής Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας

Η διαδικασία δημοσίευσης, έναρξης ισχύος και ακύρωσης κανονισμών της Τράπεζας της Λετονίας, της Επιτροπής Χρηματοπιστωτικών Αγορών και Κεφαλαιαγορών και της Επιτροπής Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας είναι αντίστοιχη με τη διαδικασία δημοσίευσης, έναρξης ισχύος και ακύρωσης κανονισμών του υπουργικού συμβουλίου.

Δεσμευτικοί κανονισμοί της τοπικής αυτοδιοίκησης

Υποβολή σχεδίων δεσμευτικών κανονισμών της τοπικής αυτοδιοίκησης σε τοπικό συμβούλιο

Σχέδια δεσμευτικών κανονισμών της τοπικής αυτοδιοίκησης μπορούν να υποβληθούν σε τοπικό συμβούλιο από τον/την πρόεδρο του συμβουλίου, από επιτροπή του συμβουλίου, από μέλη του συμβουλίου, από το πρόσωπο που συγκαλεί έκτακτη συνεδρίαση ή τον/την επικεφαλής αρχής δήμου, κοινότητας ή δημοτικού διαμερίσματος.

Εξέταση και έγκριση σχεδίων δεσμευτικών κανονισμών της τοπικής αυτοδιοίκησης

Τα σχέδια δεσμευτικών κανονισμών της τοπικής αυτοδιοίκησης εγκρίνονται και οι κανονισμοί καθίστανται δεσμευτικοί εφόσον υπερψηφιστούν από την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών του τοπικού συμβουλίου και εάν δεν υπάρχει αντίθετη διάταξη νόμου.

Το συμβούλιο διαβιβάζει τους κανονισμούς με αιτιολογική έκθεση στο Υπουργείο Προστασίας του Περιβάλλοντος και Περιφερειακής Ανάπτυξης σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή εντός τριών ημερών από την ημερομηνία της υπογραφής τους. Το Υπουργείο αξιολογεί τη νομιμότητα των κανονισμών εντός προθεσμίας ενός μήνα από την παραλαβή τους και διαβιβάζει τη γνώμη του στο τοπικό συμβούλιο.

Αν η γνώμη του Υπουργείου δεν περιέχει αντιρρήσεις όσον αφορά τη νομιμότητα των κανονισμών ή αν το τοπικό συμβούλιο δεν λάβει καμία γνώμη εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας, το τοπικό συμβούλιο εκδίδει τους δεσμευτικούς κανονισμούς όπως εγκρίθηκαν.

Αν ληφθεί γνώμη του Υπουργείου με την οποία διαπιστώνεται ότι οι κανονισμοί είναι παράνομοι εν όλω ή εν μέρει, το τοπικό συμβούλιο επιφέρει βελτιώσεις στους κανονισμούς σύμφωνα με τη γνώμη και εκδίδει τροποποιημένους κανονισμούς. Αν το τοπικό συμβούλιο δεν συμφωνεί με τη γνώμη εν όλω ή εν μέρει, αιτιολογεί τη θέση του στην απόφασή του και εκδίδει τους κανονισμούς. Οι κανονισμοί διαβιβάζονται στο Υπουργείο Προστασίας του Περιβάλλοντος και Περιφερειακής Ανάπτυξης σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή εντός τριών ημερών από την ημερομηνία της υπογραφής τους.

Δημοσίευση δεσμευτικών κανονισμών της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Τα δημοτικά συμβούλια (*Republikas pilsētas dome*) δημοσιεύουν δεσμευτικούς κανονισμούς και τις αιτιολογικές εκθέσεις τους στην επίσημη εφημερίδα, τη [Latvijas Vēstnesis](#), τα κοινοτικά συμβούλια (*novada dome*) δημοσιεύουν δεσμευτικούς κανονισμούς και τις αιτιολογικές εκθέσεις τους στη *Latvijas Vēstnesis* (από τις 6 Νοεμβρίου 2015) ή σε τοπική εφημερίδα ή δωρεάν έκδοση.

Το εκάστοτε κοινοτικό συμβούλιο πρέπει να εκδίδει δεσμευτικό κανονισμό σχετικά με το πού θα δημοσιεύονται οι δεσμευτικοί κανονισμοί του και να δημοσιεύει τον εν λόγω κανονισμό στη *Latvijas Vēstnesis*. Το κοινοτικό συμβούλιο δύναται να αλλάζει την επιλεγείσα μέθοδο δημοσίευσης των δεσμευτικών κανονισμών έως μία φορά ανά έτος. Οι δεσμευτικοί κανονισμοί της τοπικής αυτοδιοίκησης, αφού τεθούν σε ισχύ, δημοσιεύονται στον ιστότοπο της τοπικής

αυτοδιοίκησης. Οι δεσμευτικοί κανονισμοί που θεσπίζονται από τα κοινοτικά συμβούλια διατίθενται επίσης στα κτίρια των κοινοτικών συμβουλίων και στα γραφεία διοικητικών υπηρεσιών του εκάστοτε δημοτικού διαμερίσματος, της κοινότητας ή του δήμου.

Έναρξη ισχύος δεσμευτικών κανονισμών της τοπικής αυτοδιοίκησης

Οι δεσμευτικοί κανονισμοί τίθενται σε ισχύ από την επομένη της δημοσίευσής τους στον επίσημο δίαυλο δημοσίευσής τους, εκτός εάν προβλέπουν μεταγενέστερη ημερομηνία έναρξης ισχύος.

Ακύρωση δεσμευτικών κανονισμών της τοπικής αυτοδιοίκησης

Οι δεσμευτικοί κανονισμοί της τοπικής αυτοδιοίκησης παύουν να ισχύουν στις ακόλουθες περιπτώσεις: με την έναρξη ισχύος δεσμευτικού κανονισμού που καταργεί τον προγενέστερο δεσμευτικό κανονισμό, με την έναρξη ισχύος τελικής διάταξης άλλου δεσμευτικού κανονισμού που καταργεί τον προγενέστερο δεσμευτικό κανονισμό, αν η διάταξη νόμου ή κανονισμού υπέρτερης ισχύος, βάσει της οποίας εκδόθηκε ο εν λόγω δεσμευτικός κανονισμός, παύσει να ισχύει, με την έναρξη ισχύος απόφασης του Συνταγματικού Δικαστηρίου η οποία ακυρώνει τον εν λόγω δεσμευτικό κανονισμό, σε περίπτωση δεσμευτικού κανονισμού ο οποίος εκδίδεται για περιορισμένο χρονικό διάστημα, όταν λήξει η προβλεπόμενη περίοδος ισχύος του.

Νομικές βάσεις δεδομένων

Latvijas Vēstnesis, επίσημη εφημερίδα της Δημοκρατίας της Λετονίας

Η *Latvijas Vēstnesis* είναι η επίσημη εφημερίδα της Δημοκρατίας της Λετονίας. Η δημοσίευση πληροφοριών σε αυτή συνιστά επίσημη δημοσίευση. Η επίσημη δημοσίευση καθιστά την πράξη αυθεντική και νομικά δεσμευτική.

Κανείς δεν μπορεί να επικαλεστεί άγνοια των νομικών πράξεων ή επίσημων ανακοινώσεων που δημοσιεύονται στην επίσημη εφημερίδα.

Από την 1η Ιουλίου 2012, η επίσημη εφημερίδα *Latvijas Vēstnesis* δημοσιεύεται επίσημα σε ηλεκτρονική μορφή στον ιστότοπο <https://www.vestnesis.lv>.

Πληροφορίες δημοσιευμένες στον ιστότοπο <https://www.vestnesis.lv> πριν από την προαναφερθείσα ημερομηνία προορίζονταν μόνο για σκοπούς ενημέρωσης, καθώς η επίσημη δημοσίευση πραγματοποιούνταν στην έντυπη έκδοση της *Latvijas Vēstnesis*.

Κωδικοποιημένη νομοθεσία

Κωδικοποιημένοι νόμοι, κανονισμοί του υπουργικού συμβουλίου και άλλοι νόμοι και κανονισμοί είναι διαθέσιμοι στον ιστότοπο όπου περιέχεται η νομοθεσία της Λετονίας <https://likumi.lv/>. Όλοι οι κωδικοποιημένοι νόμοι και κανονισμοί οι οποίοι δημοσιεύονται στον ιστότοπο προορίζονται μόνο για σκοπούς ενημέρωσης. Τον ιστότοπο τηρεί ο επίσημος εκδότης [VSIA Latvijas Vēstnesis](https://www.vesia.lv/).

Επίσημος εκδότης

Εκδότης της ηλεκτρονικής επίσημης εφημερίδας *Latvijas Vēstnesis* παραμένει ο εκδότης της προηγούμενης έντυπης έκδοσης με το ίδιο όνομα: [VSIA Latvijas Vēstnesis](https://www.vesia.lv/).

Παρέχεται δωρεάν πρόσβαση στη βάση δεδομένων;

Ο επίσημος εκδότης λειτουργεί σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα ISO 9001:2015 (διαχείριση ποιότητας) και ISO 27001:2013 (ασφάλεια των πληροφοριών).

Παρέχεται δωρεάν πρόσβαση στη βάση δεδομένων;

Ναι, η *Latvijas Vēstnesis* διατίθεται δωρεάν. Το ηλεκτρονικό αρχείο της προγενέστερης έντυπης έκδοσης της *Latvijas Vēstnesis* διατίθεται επίσης δωρεάν. Η πρόσβαση στον ιστότοπο των κωδικοποιημένων νομικών πράξεων παρέχεται επίσης δωρεάν.

Σύνδεσμοι

- [Saeima \(κοινοβούλιο της Δημοκρατίας της Λετονίας\)](#)
- [Υπουργικό συμβούλιο της Δημοκρατίας της Λετονίας](#)
- [Τράπεζα της Λετονίας](#)
- [Επιτροπή Χρηματοπιστωτικών Αγορών και Κεφαλαιαγορών](#)
- [Επιτροπή Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας](#)
- [Στοιχεία επικοινωνίας για αρχές της τοπικής αυτοδιοίκησης](#)
- [Επίσημη εφημερίδα Latvijas Vēstnesis](#)
- [Ιστότοπος με τη νομοθεσία της Λετονίας](#)

Τελευταία επικαιροποίηση: 05/04/2024

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [lt](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Υπάρχει ήδη μετάφραση στις ακόλουθες γλώσσες: [bg](#) [es](#) [en](#) [fr](#) [hr](#) [pl](#)

Εθνική νομοθεσία - Λιθουανία

Η παρούσα σελίδα παρέχει πληροφορίες σχετικά με την έννομη τάξη της Λιθουανίας καθώς και επισκόπηση της λιθουανικής νομοθεσίας.

Πηγές δικαίου

Πηγές δικαίου είναι τα τυπικά μέσα με τα οποία εκφράζονται και θεσπίζονται οι νομικές διατάξεις.

Η **νομική πράξη** αποτελεί επίσημο έγγραφο που εκδίδεται από το αρμόδιο κρατικό όργανο, θεσπίζει και επεξηγεί νομικές διατάξεις ή αναφέρει τη βάση επί της οποίας εφαρμόζονται οι νομικές διατάξεις σε μία μεμονωμένη περίπτωση. Ανάλογα με τη φύση των νομικών πληροφοριών που ορίζονται σε αυτές, οι νομικές πράξεις περιλαμβάνουν τα εξής:

Νομοθετικές πράξεις — πρόκειται για αποφάσεις κρατικών οργάνων σε γραπτή μορφή για τη θέσπιση, τροποποίηση ή κατάργηση κανόνων γενικού χαρακτήρα που εφαρμόζονται σε απροσδιόριστο σύνολο αποδεκτών και έχουν εγκριθεί από το κράτος. Οι νομοθετικές πράξεις διακρίνονται σε δύο κατηγορίες:

Νόμοι, οι ανώτατες νομικές πράξεις, που εγκρίνονται από το Κοινοβούλιο της Δημοκρατίας της Λιθουανίας [Seimas] ή με εθνικό δημοψήφισμα, θεσπίζουν γενικές νομικές διατάξεις με στόχο τη ρύθμιση των κύριων τομέων των ανθρώπινων σχέσεων και έχουν υπέρτερη νομική ισχύ. Οι νόμοι θεωρούνται πρωταρχική πηγή δικαίου.

Κανονιστικές πράξεις, δηλαδή νομοθετικές πράξεις που εκδίδονται βάσει νόμου με σκοπό τη συγκεκριμενοποίησή του και τη διασφάλιση της εφαρμογής του. Οι κανονιστικές πράξεις δεν μπορούν να αντιβαίνουν στους νόμους. Περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

κοινοβουλευτικά ψηφίσματα, κυβερνητικά ψηφίσματα, οδηγίες και διαταγές υπουργικών υπηρεσιών,

ψηφίσματα και αποφάσεις τοπικών αρχών και της δημόσιας διοίκησης, λοιπές πράξεις.

Ερμηνευτικές πράξεις που εκδίδονται προκειμένου να αποσαφηνιστεί η έννοια και το περιεχόμενο εφαρμοστέων νομικών διατάξεων. Εκδίδονται από θεσμικό όργανο που είναι αρμόδιο για την ερμηνεία του δικαίου.

Ατομικές εκτελεστικές πράξεις, με τις οποίες τίθενται σε ισχύ οι απαιτήσεις που θεσπίζονται με νομικές πράξεις. Κατά τον ίδιο τρόπο με τις νομοθετικές πράξεις, οι ατομικές εκτελεστικές πράξεις παράγουν έννομα αποτελέσματα χωρίς να έχουν το καθεστώς πηγής δικαίου, διότι δεν θεσπίζουν γενικούς κανόνες καθολικής εφαρμογής, αλλά απευθύνονται από πλευράς κανονιστικού περιεχομένου σε συγκεκριμένα πρόσωπα σε συγκεκριμένες περιστάσεις και έχουν έκτακτο χαρακτήρα, υπό την έννοια ότι δεν ισχύουν πλέον όταν παύει να υφίσταται η συγκεκριμένη κοινωνική σχέση (πρόσληψη, ειδοποίηση, χορήγηση σύνταξης κ.λπ.).

Άλλες πηγές δικαίου

Πέραν των νομοθετικών πράξεων, πηγές πρωτογενούς δικαίου θεωρούνται επίσης τα ακόλουθα:

Γενικές αρχές δικαίου (καλή πίστη, δικαιοσύνη, ατομική ευθύνη, λογικότητα), οι οποίες θεωρούνται αναπόσπαστο μέρος της λιθουανικής έννομης τάξης, τόσο για την ερμηνεία νομικών διατάξεων όσο και για την κάλυψη νομικών κενών. Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 135 παράγραφος 1 του Συντάγματος της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, οι παγκοσμίως αναγνωρισμένες αρχές του διεθνούς δικαίου θεωρείται επίσης ότι αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της λιθουανικής έννομης τάξης και, συνεπώς, τα λιθουανικά δικαστήρια οφείλουν να τις εφαρμόζουν και να καθοδηγούνται από αυτές.

Νομικά έθιμα, δηλαδή οι εγκεκριμένοι από το κράτος και εδραιωμένοι στην κοινωνία κανόνες συμπεριφοράς με επαναλαμβανόμενα και μακροχρόνια αποτελέσματα. Ο αστικός κώδικας της Δημοκρατίας της Λιθουανίας καθιερώνει τα έθιμα ως άμεση πηγή δικαίου. Μπορούν να εφαρμόζονται όταν νόμος ή σύμβαση προβλέπει άμεσα την εφαρμογή τους ή εάν υπάρχει κενό σε νομική ρύθμιση. Τα έθιμα που αντιβαίνουν στις γενικές αρχές δικαίου ή στις αναγκαστικές νομικές διατάξεις δεν μπορούν να εφαρμόζονται.

Ως δευτερογενείς πηγές δικαίου αναγνωρίζονται τα ακόλουθα:

Δικαστικό προηγούμενο, δηλαδή δικαστική απόφαση σε συγκεκριμένη υπόθεση, η οποία έχει καταστεί κατευθυντήρια αρχή για δικαστήρια του ίδιου ή χαμηλότερου βαθμού κατά την εξέταση ανάλογων υποθέσεων. Τα προηγούμενα έχουν μάλλον συμβουλευτικό χαρακτήρα στο πλαίσιο της λιθουανικής έννομης τάξης.

Νομική θεωρία.

Ιεραρχία κανόνων δικαίου

Η ιεραρχία των νομικών πράξεων έχει ως εξής:

Σύνταγμα,

συνταγματικοί νόμοι,

επικυρωμένες συνθήκες,

νόμοι,

λοιπές νομικές πράξεις για την εφαρμογή νόμων (προεδρικές και κυβερνητικές πράξεις, πράξεις του Συνταγματικού Δικαστηρίου κ.λπ.).

Θεσμική οργάνωση:

Το **Λιθουανικό Κοινοβούλιο** [Seimas] είναι το μόνο όργανο που έχει το δικαίωμα να εκδίδει νόμους. Οι νομικές πράξεις που εκδίδονται από άλλα κρατικά όργανα πρέπει να συνάδουν με το Σύνταγμα της Δημοκρατίας της Λιθουανίας και τους λοιπούς νόμους.

Άλλες νομοθετικές πράξεις μπορούν να εκδίδονται από:

το λιθουανικό κοινοβούλιο (ψηφίσματα),

τον Πρόεδρο (διατάγματα),

την κυβέρνηση (ψηφίσματα),

τα υπουργεία και άλλα κυβερνητικά όργανα (διαταγές),

τις τοπικές αρχές (αποφάσεις, διαταγές).

Νομικές βάσεις δεδομένων

Η **λιθουανική βάση νομικών πράξεων** (Lietuvos teisės aktų duomenų bazė) ανήκει στο **Κοινοβούλιο της Δημοκρατίας της Λιθουανίας**, το οποίο είναι αρμόδιο για την τήρησή της.

Περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

εκδοθείσες νομικές πράξεις,

σχέδια νομικών πράξεων,

ψηφίσματα,

συμπεράσματα,

λοιπές κατηγορίες νομοθετικών πράξεων.

Τα έγγραφα που περιέχονται στη συγκεκριμένη βάση δεδομένων δεν είναι ούτε επίσημα ούτε νομικώς δεσμευτικά.

Η αναζήτηση στη βάση δεδομένων είναι δυνατή τόσο στην αγγλική όσο και στη λιθουανική γλώσσα. Η πρόσβαση στις διάφορες κατηγορίες νομοθετικών εγγράφων είναι δυνατή με απλό κλικ στο αναπτυσσόμενο μενού δίπλα από την ένδειξη «Type».

Νομοθεσία και άλλα νομικά έγγραφα μπορείτε να βρείτε επίσης στο **μητρώο νομικών πράξεων της Λιθουανίας** (Lietuvos teisės aktų registras). Για την τήρηση του εν λόγω δικτυακού τόπου αρμόδιο είναι το **κρατικό επιχειρηματικό κέντρο μητρώων** (valstybės įmonė Teisinės informacijos centras), ενώ για την εποπτεία του το **Υπουργείο Δικαιοσύνης**. Από τις 31 Αυγούστου 2013 το μητρώο θα τηρείται από την Καγκελαρία του Κοινοβουλίου της Δημοκρατίας της Λιθουανίας.

Παρέχεται δωρεάν πρόσβαση στη βάση δεδομένων;

Ναι, η πρόσβαση στο μητρώο και στη βάση δεδομένων νομικών πράξεων της Λιθουανίας παρέχεται **δωρεάν**.

Τελευταία επικαιροποίηση: 07/04/2023

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Εθνική νομοθεσία - Λουξεμβούργο

Στη σελίδα αυτή παρουσιάζονται συνοπτικά οι διάφορες πηγές δικαίου στο Λουξεμβούργο.

Πηγές δικαίου

Οι διεθνείς πηγές δικαίου

Το Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου δεσμεύεται από διεθνείς, πολυμερείς και διμερείς συνθήκες. Εκτός από τις υποχρεώσεις που επιβάλλουν οι δεσμεύσεις αυτές στο κράτος του Λουξεμβούργου όσον αφορά τις σχέσεις του με άλλα κράτη, ορισμένες από τις συνθήκες αυτές αποτελούν πηγή δικαιωμάτων και για τα άτομα (π.χ. οι πολίτες της ΕΕ μπορούν να επικαλούνται απευθείας το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας βάσει των ευρωπαϊκών συνθηκών).

Οι διεθνείς συμβάσεις

Πρόκειται για διεθνείς συνθήκες και συμφωνίες που έχουν συναφθεί μεταξύ του Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου και άλλων κρατών. Σε αυτές συγκαταλέγονται, για παράδειγμα, η σύμβαση για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών, η οποία υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950, ή η συνθήκη Μπενελούξ, που υπογράφηκε στη Χάγη αντίστοιχα στις 3 Φεβρουαρίου 1958 και στις 17 Ιουνίου 2008 και η οποία δεσμεύει το Βέλγιο, τις Κάτω Χώρες και το Λουξεμβούργο.

Το ενωσιακό δίκαιο

Το ενωσιακό δίκαιο περιλαμβάνει τις ευρωπαϊκές συνθήκες καθώς και τους κανόνες του παράγωγου δικαίου, οι οποίοι περιλαμβάνονται στις πράξεις που θεσπίζουν τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης — τις οδηγίες, τις αποφάσεις, τους κανονισμούς, τις γνώμες και τις συστάσεις.

Οι εθνικές πηγές του δικαίου

Οι κανόνες συνταγματικής ισχύος

Το Σύνταγμα του Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου εκδόθηκε στις 17 Οκτωβρίου 1868. Το συνταγματικό σύστημα που θεσπίστηκε το 1868 έχει πολλά κοινά γνωρίσματα με το σύστημα του βελγικού Συντάγματος του 1831. Αν και υπάρχουν πολλές διαφορές σε επιμέρους θέματα, όσον αφορά τις γενικές αρχές μπορεί κανείς να συμβουλευτεί χωρίς επιφύλαξη τα βελγικά εγχειρίδια συνταγματικού δικαίου. Παρά τις πολυάριθμες αναθεωρήσεις που έχουν λάβει χώρα από την έκδοσή του έως σήμερα, το ισχύον Σύνταγμα αντιστοιχεί ακόμη σε μεγάλο βαθμό στο κείμενο που εκδόθηκε το 1868.

Το λουξεμβουργιανό Σύνταγμα είναι αυστηρό Σύνταγμα, δηλαδή η αναθεώρησή του απαιτεί την τήρηση ειδικής διαδικασίας, πιο πολύπλοκης από τη συνήθη νομοθετική διαδικασία. Η αναθεώρηση του Συντάγματος απαιτεί δύο διαδοχικές ψηφοφορίες στο Κοινοβούλιο με πλειοψηφία τουλάχιστον των δύο τρίτων του συνολικού αριθμού των μελών του Κοινοβουλίου, ενώ δεν επιτρέπεται η ψήφος κατ' εξουσιοδότηση. Οι δύο ψηφοφορίες πρέπει να απέχουν μεταξύ τους τουλάχιστον τρεις μήνες.

Εάν μέσα στους δύο μήνες μετά την πρώτη ψηφοφορία το ζητήσουν πάνω από το ένα τέταρτο των μελών του Κοινοβουλίου ή περισσότεροι από είκοσι πέντε χιλιάδες εκλογείς, το κείμενο που εγκρίθηκε σε πρώτη ανάγνωση από το Κοινοβούλιο τίθεται σε δημοψήφισμα. Στην περίπτωση αυτή δεν διενεργείται δεύτερη ψηφοφορία και η αναθεώρηση εγκρίνεται μόνον εφόσον λάβει την πλειοψηφία των έγκυρων ψήφων.

Οι κανόνες νομοθετικής ισχύος

Ο νόμος ορίζεται ως ο κανόνας που ψηφίζεται από το Κοινοβούλιο και στη συνέχεια εκδίδεται από τον Μεγάλο Δούκα. Η λουξεμβουργιανή νομοθεσία καθορίζει κυρίως τις κατευθύνσεις του διοικητικού δικαίου, εκτός από τις περιπτώσεις που η ελευθερία της περιορίζεται από συνταγματικές διατάξεις ή κανόνες του διεθνούς δικαίου.

Οι κανόνες κανονιστικής ισχύος

Είναι προφανές ότι η νομοθεσία δεν μπορεί να ρυθμίσει όλα τα ζητήματα μέχρι την τελευταία λεπτομέρεια. Επιπλέον, η προσφυγή στη σχετικά πολύπλοκη νομοθετική διαδικασία δεν είναι πάντα πρόσφορη, για παράδειγμα όταν πρόκειται για την έκδοση νομοθεσίας σε έναν τομέα όπου οι ρυθμίσεις πρέπει να υφίστανται συχνές τροποποιήσεις.

Στην περίπτωση αυτή χρησιμοποιείται ο κανονισμός του Μεγάλου Δουκάτου, ο οποίος αποτελεί το μέσο εκτέλεσης του νόμου. Πράγματι, το λουξεμβουργιανό Σύνταγμα αναθέτει στον Μεγάλο Δούκα την αποστολή *«να εκδίδει τους κανονισμούς και τα διατάγματα που απαιτούνται για την εκτέλεση των νόμων.»*

Ποιες είναι, αν υπάρχουν, οι άλλες πηγές του δικαίου και ποια είναι η ισχύς τους;

Η νομολογία

Η ενσωμάτωση της νομολογίας στις πηγές του δικαίου δεν γίνεται χωρίς δυσκολίες. Στο λουξεμβουργιανό δίκαιο δεν υπάρχει ο «κανόνας του δικαστικού προηγούμενου» που ισχύει στα αγγλοσαξωνικά νομικά συστήματα, και οι δικαστές δεν δεσμεύονται γενικά από δικαστικές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί σε άλλες υποθέσεις, ακόμη και αν αυτές είναι απόλυτα όμοιες. Επιπλέον, οι δικαστές δεν επιτρέπεται να αποφαινούνται μέσω γενικής διάταξης και συνεπώς η απόφασή τους πρέπει να περιορίζεται πάντα στη συγκεκριμένη υπόθεση η οποία έχει τεθεί υπό την κρίση τους.

Στην πράξη, ωστόσο, μια προηγούμενη απόφαση που έχει εκδοθεί σε όμοια υπόθεση έχει αναμφισβήτητη επίδραση σε μια υπόθεση. Επίσης, όταν ένα κείμενο επιδέχεται ερμηνεία, η εξουσία του δικαστή είναι αναμφίβολα σημαντικότερη, καθώς έχει τη δυνατότητα να διαμορφώσει το δίκαιο μέσω της ερμηνείας του.

Η διεθνής νομολογία

Το Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου αναγνωρίζει την άμεση εξουσία πολλών διεθνών δικαστηρίων, μεταξύ των οποίων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου με έδρα το Στρασβούργο.

Η ευρωπαϊκή νομολογία

Σύμφωνα με το άρθρο 267 της ΣΛΕΕ, η νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι δεσμευτική για τα εθνικά δικαστήρια μέσω του μηχανισμού της προδικαστικής παραπομπής, ο οποίος επιτρέπει στους εθνικούς δικαστές να ζητήσουν από το Δικαστήριο, πριν αποφασίσουν, την επίλυση των προβλημάτων που θέτει η εφαρμογή του ενωσιακού δικαίου, το οποίο μπορούν να επικαλεστούν οι ιδιώτες.

Η εθνική νομολογία

Κατά γενικό κανόνα, οι αποφάσεις που εκδίδονται στις αστικές και εμπορικές υποθέσεις είναι δεσμευτικές μόνο για την υπόθεση που αφορούν: οι αποφάσεις αυτές είναι υποχρεωτικές για τους διαδίκους, αλλά δεν αλλάζουν τη δομή του δικαίου.

Αυτό ισχύει και για την πλειονότητα των αποφάσεων των διοικητικών δικαστηρίων. Κατ' εξαίρεση, σε περίπτωση προσφυγής στο Διοικητικό Πρωτοδικείο (Tribunal administratif) ή το Διοικητικό Εφετείο (Cour administrative) κατά κανονιστικής πράξης, η απόφαση του δικαστηρίου έχει γενική ισχύ και δημοσιεύεται στη «Mémorial», την Επίσημη Εφημερίδα του Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου.

Οι αποφάσεις του Συνταγματικού Δικαστηρίου έχουν επίσης γενική ισχύ και δημοσιεύονται στη «Mémorial».

Οι γενικές αρχές του δικαίου

Μεταξύ των κανόνων που προκύπτουν από τη νομολογία, πρέπει να επισημανθεί ιδίως η κατηγορία των γενικών αρχών του δικαίου, οι οποίες ορίζονται ως «υποχρεωτικοί κανόνες δικαίου για τη διοίκηση, η ύπαρξη των οποίων επιβεβαιώνεται νομολογιακά από τον δικαστή».

Η ιεραρχία των κανόνων

Στο εσωτερικό δίκαιο οι πηγές του δικαίου είναι ιεραρχημένες. Το Σύνταγμα είναι η ανώτερη πηγή δικαίου και ακολουθούν οι νόμοι και οι κανονισμοί.

Όταν δεν υπάρχουν σχετικές συνταγματικές διατάξεις, η θέση του λουξεμβουργιανού δικαίου σχετικά με τις σχέσεις μεταξύ του διεθνούς δικαίου και του εσωτερικού δικαίου βασίζεται αποκλειστικά στη νομολογία.

Η λουξεμβουργιανή νομολογία στο θέμα αυτό αναπτύχθηκε από τις αρχές της δεκαετίας του 1950, όταν πρώτα το Ακυρωτικό Δικαστήριο (Cour de cassation) και κατόπιν το Συμβούλιο της Επικρατείας (Conseil d'Etat) έθεσαν τέλος στη θέση που υποστηριζόταν έως τότε, η οποία ήταν ότι ένας δικαστής ήταν αδύνατον να ελέγξει τη συμμόρφωση των νόμων με τις διεθνείς συνθήκες λόγω του διαχωρισμού των εξουσιών.

Σύμφωνα με την απόφαση αναφοράς του Συμβουλίου της Επικρατείας του 1951, «μια διεθνής συνθήκη που ενσωματώθηκε στο εσωτερικό δίκαιο με κυρωτικό νόμο αποτελεί νόμο υπέρτερης ισχύος, του οποίου η προέλευση είναι σημαντικότερη από τη βούληση ενός εσωτερικού οργάνου. Συνεπώς, σε περίπτωση σύγκρουσης μεταξύ των διατάξεων μιας διεθνούς συνθήκης και εκείνων ενός μεταγενέστερου εθνικού νόμου, το διεθνές δίκαιο υπερέχει του εθνικού δικαίου» (Συμβούλιο της Επικρατείας, 28 Ιουλίου 1951, Pas. lux. t. XV, σ. 263).

Η διατύπωση της απόφασης αυτής είναι προφανώς πολύ ευρεία, δεδομένου ότι επιβεβαιώνει χωρίς καμία επιφύλαξη ότι ο διεθνής κανόνας κασιχύνει της βούλησης οποιουδήποτε εσωτερικού οργάνου. Ωστόσο, τα λουξεμβουργιανά δικαστήρια δεν αποφάνθησαν ποτέ ρητά υπέρ της υπεροχής των διεθνών κανόνων έναντι του Σύνταγματος.

Αντιθέτως, σημειώνεται ότι κατά την αναθεώρηση του 1956 η Συντακτική Συνέλευση απέρριψε ρητά το κυβερνητικό σχέδιο που όριζε ότι «Οι κανόνες του διεθνούς δικαίου αποτελούν μέρος της εθνικής έννομης τάξης. Υπερέχουν των νόμων και όλων των άλλων εθνικών διατάξεων». Στα σχόλια των άρθρων προσδιοριζόταν σαφώς ότι αυτή η τελευταία διατύπωση θα περιλάμβανε και τις συνταγματικές διατάξεις.

Εντούτοις, το Συμβούλιο της Επικρατείας αποδέχθηκε σιωπηρά την εν λόγω υπεροχή σε γνώμη της 26ης Μαΐου 1992 σχετικά με το σχέδιο νόμου για την κύρωση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Στη γνώμη αυτή αναφέρεται ότι «πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι, σύμφωνα με τον κανόνα της ιεραρχίας των νομικών κανόνων, το διεθνές δίκαιο υπερέχει έναντι του εθνικού δικαίου και ότι, σε περίπτωση σύγκρουσης, τα δικαστήρια απορρίπτουν το εσωτερικό δίκαιο και εφαρμόζουν τη Συνθήκη. Δεδομένου ότι δεν πρέπει να υπάρχει αντίθεση μεταξύ του εθνικού μας και του διεθνούς δικαίου, το Συμβούλιο της Επικρατείας ζητεί επιμόνως να γίνει εγκαίρως η αναγκαία αναθεώρηση του Σύνταγματος ώστε να αποφευχθεί μια τέτοια κατάσταση ασυμβατότητας». Το Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου φαίνεται συνεπώς ότι ακολουθεί σαφή διεθνιστική πορεία.

Αυτή η κατάσταση αποτελεί αναμφίβολα τεχνική συνέπεια της απουσίας ελέγχου της συνταγματικότητας των νόμων στο Λουξεμβούργο. Το Συνταγματικό Δικαστήριο ελέγχει τη συμμόρφωση των νόμων προς το Σύνταγμα, αλλά δεν είναι δυνατή η προσφυγή σε αυτό για ένα ζήτημα που αφορά τη συμμόρφωση προς το Σύνταγμα ενός νόμου για την κύρωση διεθνούς συνθήκης.

Στη λουξεμβουργιανή έννομη τάξη το Συνταγματικό Δικαστήριο μπορεί να κηρύξει αντισυνταγματικούς τους νόμους που είναι αντίθετοι με το Σύνταγμα. Η προσφυγή στο εν λόγω δικαστήριο από ένα λουξεμβουργιανό πολιτικό ή διοικητικό δικαστήριο είναι δυνατή όταν, στο πλαίσιο διαδικασίας ενώπιον του δικαστηρίου αυτού, εγείρεται το ζήτημα της συνταγματικότητας. Δεν είναι δυνατή η άμεση προσφυγή.

Είναι επίσης δυνατή η προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου, με δυνατότητα άσκησης στο Διοικητικό Εφετείο, για την ακύρωση παράνομων κανονιστικών πράξεων. Η προσφυγή αυτή είναι ωστόσο παραδεκτή μόνον εντός προθεσμίας τριών μηνών από τη δημοσίευση του κανονισμού.

Εάν, μετά την παρέλευση της προθεσμίας αυτής, η νομιμότητα μιας κανονιστικής πράξης συζητηθεί ενώπιον πολιτικού ή διοικητικού δικαστηρίου, το δικαστήριο αυτό διατηρεί τη δυνατότητα να απορρίψει το κανονιστικό κείμενο και να εφαρμόσει τον νόμο, αλλά, σε αντίθεση με την άμεση προσφυγή που είναι δυνατή κατά τη διάρκεια των τριών μηνών μετά τη δημοσίευση, η απόφαση αυτή δεν έχει γενική ισχύ.

Διαδικασίες βάσει των οποίων τίθενται σε ισχύ στην εθνική επικράτεια οι κανόνες που περιέχονται στις υπερεθνικές πράξεις

Οι διεθνείς συμβάσεις

Η διάταξη του λουξεμβουργιανού Σύνταγματος που αφορά τη διαδικασία κύρωσης των διεθνών συνθηκών είναι ιδιαίτερα σύντομη, αφού ορίζει απλώς ότι «οι διεθνείς συνθήκες δεν παράγουν αποτελέσματα έως ότου κυρωθούν με νόμο και δημοσιευθούν κατά τον τρόπο που προβλέπεται για τη δημοσίευση των νόμων».

Το Μεγάλο Δουκάτο είναι χώρα που ακολουθεί το μονιστικό σύστημα. Με άλλα λόγια, η συνθήκη αυτή καθεαυτή εφαρμόζεται όπως ακριβώς ένας εσωτερικός κανόνας του Μεγάλου Δουκάτου, χωρίς να απαιτείται η μεταφορά της με τη μία ή την άλλη μορφή.

Ως εκ τούτου, το περιεχόμενο του κυρωτικού νόμου είναι πολύ σύντομο και περιορίζεται γενικά σε ένα μόνο άρθρο σύμφωνα με το οποίο μια συνθήκη «κυρώνεται». Ο νόμος αυτός δεν έχει ρυθμιστικό περιεχόμενο. Ο κυρωτικός νόμος εγκρίνει, αλλά δεν μεταφέρει ο μοναδικός του σκοπός είναι να επιτρέψει στην κυβέρνηση να προβεί στην κύρωση της συνθήκης.

Ο νόμος αυτός ψηφίζεται από το Κοινοβούλιο σύμφωνα με τη συνήθη διαδικασία. Ως συνήθως, στην ψηφοφορία απαιτείται απόλυτη πλειοψηφία, εκτός εάν η συνθήκη περιλαμβάνει μεταβίβαση εξουσιών (βλ. παρακάτω). Μετά την αναθεώρηση του 1956, το λουξεμβουργιανό Σύνταγμα περιέχει ρητή διάταξη που επιτρέπει να πραγματοποιούνται μέσω συνθήκης μεταβιβάσεις αρμοδιοτήτων σε διεθνείς οργανισμούς. Το άρθρο 49bis του Σύνταγματος ορίζει ότι «η άσκηση των αρμοδιοτήτων που ανατίθενται από το Σύνταγμα στη νομοθετική, στην εκτελεστική και στη δικαστική εξουσία μπορεί να μεταβιβαστεί προσωρινά μέσω συνθήκης σε οργανισμούς διεθνούς δικαίου». Ωστόσο, το άρθρο 37 δεύτερο εδάφιο του Σύνταγματος προβλέπει ότι οι συνθήκες αυτού του τύπου πρέπει να κυρωθούν από το Κοινοβούλιο με σημαντικά ενισχυμένη πλειοψηφία.

Εκτός εάν αυτό προβλέπεται ρητά, η ψήφιση ενός κυρωτικού νόμου δεν έχει ως αποτέλεσμα την έναρξη ισχύος μιας συνθήκης στην εσωτερική έννομη τάξη του Λουξεμβούργου. Ο κυρωτικός νόμος αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την έναρξη ισχύος της διεθνούς συνθήκης, αλλά αυτή θα πραγματοποιηθεί μόνο μετά την κύρωση. Στο Λουξεμβούργο θεωρείται ότι, ακόμη και μετά την έγκριση από το Κοινοβούλιο, η εκτελεστική εξουσία έχει απόλυτη διακριτική ευχέρεια ως προς την κύρωση του κειμένου και ότι η άσκηση της εξουσίας αυτής δεν υπόκειται σε κανένα δικαστικό έλεγχο.

Η έναρξη ισχύος μιας συνθήκης στο εσωτερικό δίκαιο υπόκειται γενικά σε τρεις όρους. Πρέπει 1) το Μεγάλο Δουκάτο να έχει κυρώσει τη συνθήκη, 2) η συνθήκη να ισχύει σε διεθνές επίπεδο και 3) το κείμενο της συνθήκης να έχει δημοσιευθεί ολόκληρο στη «Mémorial» του Λουξεμβούργου όπως ακριβώς δημοσιεύεται ένας νόμος.

Πρέπει να τονιστεί ότι η δημοσίευση της συνθήκης (την οποία επιβάλλει το άρθρο 37 του Σύνταγματος) αποτελεί ξεχωριστή απαίτηση από την απαίτηση της δημοσίευσης του κυρωτικού νόμου. Είναι αλήθεια ότι στις περισσότερες περιπτώσεις οι δύο απαιτήσεις πληρούνται ταυτόχρονα, δηλαδή το κείμενο της συνθήκης δημοσιεύεται στη «Mémorial» αμέσως μετά το κείμενο του νόμου. Ωστόσο, οι δύο πράξεις δεν πρέπει να συγχέονται και η δημοσίευσή τους μπορεί να είναι ξεχωριστή, καθώς η συνθήκη δεν αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του κυρωτικού νόμου.

Οι ενωσιακοί κανόνες

Το λουξεμβουργιανό Σύνταγμα δεν περιέχει καμία ειδική διάταξη σχετικά με τη μεταφορά του ευρωπαϊκού παράγωγου δικαίου στην εσωτερική έννομη τάξη του Λουξεμβούργου.

Η κανονική πράξη για την εφαρμογή των ευρωπαϊκών οδηγιών είναι ο νόμος που εγκρίνεται με τη συνήθη πλειοψηφία από το κοινοβούλιο.

Ενώ η αρχή που εφαρμόζεται είναι ότι οι ευρωπαϊκές οδηγίες πρέπει να μεταφέρονται κανονικά στο λουξεμβουργιανό δίκαιο μέσω νόμου, δεν απαιτείται η χρήση της επίσημης νομοθεσίας όταν η οδηγία αφορά ένα θέμα το οποίο ρυθμίζεται ήδη από συμβατό λουξεμβουργιανό νόμο. Στην περίπτωση αυτή η μεταφορά μπορεί να γίνει μέσω κανονισμού του Μεγάλου Δουκάτου βάσει της γενικής αρμοδιότητας εκτέλεσης της νομοθεσίας που παρέχουν στην κυβέρνηση τα άρθρα 33 και 36 του Σύνταγματος. Συνεπώς, ο Μεγάλος Δούκας εκτελεί τυπικά το λουξεμβουργιανό δίκαιο, ακόμη και εάν το περιεχόμενο του κανονισμού βασίζεται στην πραγματικότητα στην ευρωπαϊκή οδηγία.

Η χρήση της νομοθετικής οδού μπορεί επίσης να αποφευχθεί όταν το θέμα που εναρμονίζει η οδηγία καλύπτεται ήδη από εξουσιοδοτικό νόμο με τον οποίο το Κοινοβούλιο παρέχει στην κυβέρνηση την εξουσία να ρυθμίζει με απλούς κανονισμούς θέματα τα οποία κανονικά ρυθμίζονται διά του νόμου.

Οι εν λόγω «εξουσιοδοτικοί νόμοι» εκδίδονται κάθε χρόνο από το Κοινοβούλιο από το 1915 και μετά, και η κυβέρνηση έχει έτσι εκτεταμένες εξουσίες όσον αφορά την έκδοση κανονιστικών πράξεων στους τομείς της οικονομίας και των δημοσιονομικών, οι οποίες, ακόμη και χωρίς ρητή αναφορά στην Ευρώπη, θα της είχαν επιτρέψει αναμφίβολα να μεταφέρει επίσης πολλές ευρωπαϊκές οδηγίες.

Η μεταφορά των ευρωπαϊκών οδηγιών ρυθμίζεται ωστόσο σήμερα με ειδικό εξουσιοδοτικό νόμο της 9ης Αυγούστου 1971, που τροποποιήθηκε με νόμο της 8ης Δεκεμβρίου 1980, του οποίου ο στόχος περιορίζεται στο να εξουσιοδοτήσει στην κυβέρνηση ώστε να εκτελεί και να επικυρώνει τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον οικονομικό, τεχνικό, γεωργικό, δασικό και κοινωνικό τομέα καθώς και στον τομέα των μεταφορών. Κατά παρέκκλιση από τη συνήθη κανονιστική διαδικασία, για τους εν λόγω κανονισμούς πρέπει να έχει δώσει τη συγκατάθεσή της η αντίστοιχη κοινοβουλευτική επιτροπή. Η διαδικασία έκδοσης των κανονισμών του Μεγάλου Δουκάτου χαρακτηρίζεται, όπως και η νομοθετική διαδικασία, από την υποχρέωση της κυβέρνησης να υποβάλλει το σχέδιο κειμένου στο Συμβούλιο της Επικρατείας και στα επαγγελματικά επιμελητήρια προς γνωμοδότηση. Ωστόσο, σε αντίθεση με τη νομοθετική διαδικασία, η κανονιστική διαδικασία επιτρέπει στην κυβέρνηση να αποφεύγει αυτές τις διαβουλευσεις χαρακτηρίζοντας εμπίγουσα την έκδοση του προτεινόμενου μέτρου. Ωστόσο, η κυβέρνηση δεν έχει αυτή την τελευταία επιλογή στην περίπτωση που σκοπεύει να μεταφέρει μια ευρωπαϊκή οδηγία μέσω κανονισμού του Μεγάλου Δουκάτου. Πράγματι, ο νόμος της 9ης Αυγούστου 1971 συμπληρώνει τη συνήθη κανονιστική διαδικασία με την απαίτηση, αφενός, για υποχρεωτική γνωμοδότηση του Συμβουλίου της Επικρατείας και, αφετέρου, για συγκατάθεση της αντίστοιχης κοινοβουλευτικής επιτροπής. Και στις δύο περιπτώσεις το κείμενο του κανονισμού εγκρίνεται από το Υπουργικό Συμβούλιο και, στη συνέχεια, υπογράφεται από τον αρμόδιο υπουργό και υποβάλλεται στο Μεγάλο Δούκα προς έκδοση. Ο κανονισμός αρχίζει να ισχύει μετά τη δημοσίευσή του στη «Mémorial».

Διαδικασίες βάσει των οποίων τίθενται σε ισχύ οι εθνικοί κανόνες δικαίου

Στο Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου οι νόμοι και οι κανονισμοί τίθενται σε ισχύ μόνο μετά τη δημοσίευσή τους στη «Mémorial», την *Επίσημη Εφημερίδα του Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου*.

Αρχές με αρμοδιότητα να θεσπίζουν κανόνες δικαίου

Οι διεθνείς κανόνες

Το λουξεμβουργιανό Σύνταγμα ορίζει ότι «Ο Μεγάλος Δούκας συνάπτει τις συνθήκες». Προσθέτει ωστόσο ότι «οι συνθήκες δεν παράγουν αποτελέσματα έως ότου κυρωθούν με νόμο και δημοσιευθούν κατά τον τρόπο που προβλέπεται για τη δημοσίευση των νόμων».

Επισημαίνεται ότι η κύρωση απαιτείται για όλες τις διεθνείς συνθήκες, ανεξάρτητα από το αντικείμενό τους, και ότι η κύρωση αυτή πρέπει να γίνει με νόμο. Αυτή η τελευταία διευκρίνιση ενσωματώθηκε το 1956 με ρητό αίτημα του Συμβουλίου της Επικρατείας, το οποίο εκτιμούσε ότι «η συγκατάθεση αυτή συνδέεται με τη νομοθετική διαδικασία, επειδή το Σύνταγμα προβλέπει μόνο αυτή τη μοναδική διαδικασία, η οποία εφαρμόζεται σε όλες τις εκφράσεις βούλησης του Κοινοβουλίου, ανεξάρτητα από το θέμα».

Οι εθνικοί κανόνες

Στο νομοθετικό σύστημα του Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου, η **νομοθετική πρωτοβουλία** μπορεί να προέλθει από το [ΕΚ Κοινοβούλιο](#) ή από την [ΕΚ κυβέρνηση](#).

Το δικαίωμα πρωτοβουλίας της κυβέρνησης αποκαλείται «κυβερνητική πρωτοβουλία» και ασκείται με την υποβολή **«σχεδίων νόμου»**.

Το δικαίωμα πρωτοβουλίας του Κοινοβουλίου αποκαλείται «κοινοβουλευτική πρωτοβουλία» και ασκείται με την υποβολή **«προτάσεων νόμου»**.

Στη συνέχεια, γι' αυτά τα σχέδια ή προτάσεις νόμου, ζητείται η γνώμη των διάφορων ενδιαφερόμενων φορέων (επαγγελματικά επιμελητήρια), αλλά κυρίως η γνώμη του [ΕΚ Συμβουλίου της Επικρατείας](#). Αφού ληφθεί η γνώμη του Συμβουλίου της Επικρατείας, το σχέδιο ή η πρόταση νόμου επιστρέφει στο Κοινοβούλιο.

Διαδικασία θέσπισης αυτών των κανόνων δικαίου

Οι νόμοι

Το λουξεμβουργιανό Κοινοβούλιο έχει ένα μόνο Σώμα.

Για να μειωθούν οι κίνδυνοι βεβιασμένων ενεργειών που ενέχει ένα σύστημα με ένα μόνο Σώμα, το λουξεμβουργιανό Σύνταγμα προβλέπει ότι κάθε σχέδιο νόμου πρέπει κατ' αρχήν να υποβάλλεται σε δύο ψηφοφορίες οι οποίες να απέχουν μεταξύ τους τουλάχιστον τρεις μήνες.

Το Σύνταγμα προβλέπει ωστόσο ότι η απαίτηση της δεύτερης ψηφοφορίας (που αναφέρεται ως «δεύτερη συνταγματική ψηφοφορία») μπορεί να παραλειφθεί «εάν το Κοινοβούλιο, σε συμφωνία με το Συμβούλιο της Επικρατείας και σε δημόσια συνεδρίαση, αποφασίσει διαφορετικά».

Το Συμβούλιο της Επικρατείας διαδραματίζει στην περίπτωση αυτή έναν πολύ πρωτότυπο ρόλο, παρόμοιο με εκείνο των δεύτερων νομοθετικών σωμάτων σε άλλα κράτη (και ιδίως με τον ρόλο που διαδραματίζει η Βουλή των Λόρδων στην Αγγλία). Παρεμβαίνει για πρώτη φορά πριν από τις κοινοβουλευτικές συζητήσεις. Το Σύνταγμα απαιτεί τη γνωμοδότηση του Συμβουλίου της Επικρατείας για κάθε σχέδιο ή πρόταση νόμου. Το Συμβούλιο της Επικρατείας παρεμβαίνει κατόπιν για δεύτερη φορά μετά την πρώτη ψηφοφορία του Κοινοβουλίου για να αποφασίσει, σε δημόσια συνεδρίαση, αν θα εγκρίνει ή όχι την απαλλαγή από τη δεύτερη ψηφοφορία.

Στην πράξη, για τη μεγάλη πλειοψηφία των νόμων εγκρίνεται απαλλαγή από τη δεύτερη ψηφοφορία. Το Συμβούλιο της Επικρατείας εφαρμόζει πολιτική σύμφωνα με την οποία η απαλλαγή εγκρίνεται σε όλες σχεδόν τις περιπτώσεις, εκτός από τις πιο σοβαρές. Πιθανά εμπόδια για την απαλλαγή αίρονται συνήθως κατά τη διάρκεια της προκαταρκτικής διαδικασίας.

Πρέπει επίσης να τονιστεί ότι η εξουσία που διαθέτει το Συμβούλιο της Επικρατείας δεν συνιστά πραγματικό δικαίωμα αρνησικυρίας. Εξάλλου, ένα τέτοιο δικαίωμα θα συμβιβαζόταν δύσκολα με το γεγονός ότι το Συμβούλιο της Επικρατείας είναι μη εκλεγμένο όργανο, καθώς τα μέλη του διορίζονται από τον Μεγάλο Δούκα. Σε περίπτωση κενής θέσης, οι αντικαταστάτες διορίζονται εκ περιτροπής —ο πρώτος από τον ίδιο τον Μεγάλο Δούκα, ο δεύτερος από κατάλογο τριών υποψηφίων που προτείνει το Κοινοβούλιο και ο τρίτος από κατάλογο τριών υποψηφίων που προτείνει το Συμβούλιο της Επικρατείας. Το Συμβούλιο της Επικρατείας μπορεί μόνο να καθυστερήσει την ψήφιση ενός νόμου κατά δύο μήνες, ώστε να δοθεί επιπλέον χρόνος εξέτασης στον νομοθέτη. Ο Μεγάλος Δούκας παρεμβαίνει όχι μόνο στην αρχή της νομοθετικής διαδικασίας (για τα σχέδια νόμου), αλλά και μετά την οριστική ψήφιση του κειμένου του νόμου από το Κοινοβούλιο. Το Σύνταγμα του Λουξεμβούργου προβλέπει ότι «*Ο Μέγας Δούκας εκδίδει τους νόμους εντός τριών μηνών από την ψήφισή τους από το Κοινοβούλιο*».

Οι κανονισμοί του Μεγάλου Δούκα

Σύμφωνα με το άρθρο 2 του νόμου της 12ης Ιουλίου 1996 για τη μεταρρύθμιση του Συμβουλίου της Επικρατείας, κανένα **σχέδιο κανονισμού** που εκδίδεται για την εκτέλεση των νόμων και των συνθηκών δεν μπορεί να υποβληθεί στον Μεγάλο Δούκα πριν από την έκδοση **γνώμης** από το **Συμβούλιο της Επικρατείας**.

Εντούτοις, η κυβέρνηση μπορεί να παρεκκλίνει από αυτόν τον γενικό κανόνα σε επείγουσες περιστάσεις (το επείγον εκτιμάται από τον Μεγάλο Δούκα βάσει δεόντως αιτιολογημένης έκθεσης του αρμόδιου υπουργού) και να μη ζητήσει τη γνώμη του ανώτατου αυτού οργάνου. Η προσφυγή σε αυτή τη **διαδικασία επείγοντος**, ωστόσο, περιορίζεται σε εξαιρετικές μόνο περιπτώσεις.

Εξάλλου, αν ένας νόμος απαιτεί ρητώς γνώμη του Συμβουλίου της Επικρατείας για τους κανονισμούς που εκδίδονται για την εκτέλεσή του, η διαδικασία επείγοντος δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε καμία περίπτωση. Το ίδιο ισχύει και για τις τροποποιήσεις σχεδίου κανονισμού για το οποίο έχει ήδη εκδοθεί πρώτη γνώμη του ανώτατου αυτού οργάνου.

Όπως και στην περίπτωση των νόμων, η γνώμη του Συμβουλίου της Επικρατείας για τα σχέδια κανονισμού εκδίδεται υπό μορφή **απολογημένης έκθεσης** η οποία περιλαμβάνει γενικές εκτιμήσεις, εξέταση του κειμένου του σχεδίου και, ανάλογα με την περίπτωση, εναλλακτικό σχέδιο.

Το Συμβούλιο της Επικρατείας εξετάζει την ουσία και τον τύπο των σχεδίων κανονισμού, καθώς και τη συμβατότητα του κανονισμού με υπέρτερης ισχύος κανόνες δικαίου.

Οι νομικές βάσεις δεδομένων

Ο ιστότοπος [Légilux](#) είναι η νομική δικτυακή πύλη της κυβέρνησης του Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου.

Επιτρέπει την πρόσβαση στη λουξεμβουργιανή νομοθεσία, είτε υπό τη μορφή απλών κειμένων όπως δημοσιεύονται στο τεύχος A της «Mémorial», είτε υπό τη μορφή κωδικοποιημένων κειμένων, τα οποία περιλαμβάνονται κατά μεγάλο μέρος στους κώδικες και στις συλλογές νομοθεσίας.

Ο ιστότοπος υποδιαιρείται σε τρεις κύριους τομείς:

Ο [νομοθετικός τομέας](#) περιλαμβάνει τις δημοσιεύσεις που αφορούν τη νομοθεσία του Λουξεμβούργου, διάφορες άλλες δημοσιεύσεις, καθώς και κωδικοποιημένα κείμενα.

Ο [διοικητικός τομέας](#) περιλαμβάνει τις λεγόμενες «διοικητικές» δημοσιεύσεις. Πρόκειται κυρίως για τις συλλογές του τεύχους B της «Mémorial», καθώς και για το επίσημο ευρετήριο διοίκησης και νομοθεσίας (Annuaire Officiel d'Administration et de Législation).

Ο [τομέας εταιρειών και σωματείων](#), το τεύχος C της «Mémorial», έχει αντικατασταθεί από την 1η Ιουνίου 2016 από κατάλογο των δημοσιεύσεων ο οποίος διατίθεται στον ιστότοπο του [μητρώου εμπορίου και εταιρειών](#) (Registre de commerce et des Sociétés – RCS). Τα αρχεία του τεύχους C της «Mémorial», από το 1996 έως το τελευταίο τεύχος το οποίο δημοσιεύτηκε στις 27 Ιουλίου 2016, θα παραμείνουν προσβάσιμα στον [τομέα εταιρειών και σωματείων](#).

Η πρόσβαση στις βάσεις δεδομένων είναι δωρεάν;

Ναι, η πρόσβαση στις βάσεις δεδομένων παρέχεται **δωρεάν**.

Σχετικοί σύνδεσμοι

[Ιστότοπος Légilux](#)

[Συμβούλιο της Επικρατείας](#)

[Κοινοβούλιο](#)

[Κυβέρνηση](#)

[Υπουργείο Δικαιοσύνης](#)

Τελευταία επικαιροποίηση: 17/07/2020

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Εθνική νομοθεσία - Ουγγαρία

Η παρούσα σελίδα παρέχει πληροφορίες σχετικά με την έννομη τάξη της Ουγγαρίας.

Πηγές δικαίου

I. Νομοθετική ιεραρχία

1. Θεμελιώδης Νόμος

Ο **Θεμελιώδης Νόμος της Ουγγαρίας** (ο οποίος κυρώθηκε στις 25 Απριλίου 2011) βρίσκεται στην κορυφή της νομοθετικής ιεραρχίας της Ουγγαρίας και κάθε άλλος νομικός κανόνας πρέπει να συμμορφώνεται προς αυτόν. Ο Θεμελιώδης Νόμος ψηφίστηκε από το **ουγγρικό Κοινοβούλιο** (γνωστό και ως Εθνοσυνέλευση) και οποιαδήποτε **αναθεώρηση** απαιτεί **πλειοψηφία των δύο τρίτων των ψήφων του συνόλου των μελών του Κοινοβουλίου** (άρθρο S παράγραφος 2 του Θεμελιώδους Νόμου)

Ο Θεμελιώδης Νόμος και οι μεταβατικές του διατάξεις (οι οποίες κυρώθηκαν στις 31 Δεκεμβρίου 2011) **τέθηκαν σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2012**.

Ο Θεμελιώδης Νόμος της Ουγγαρίας αποτελείται από **έξι τμήματα**: από ένα προοίμιο που τιτλοφορείται **Εθνική Διακήρυξη** και από τα τμήματα με τους τίτλους **Θεμελιώδεις αρχές** (άρθρα Α–U), **Δικαιώματα και υποχρεώσεις** (άρθρα I–XXXI), **Κράτος** (άρθρα 1–54), **Ειδικοί νομικοί κανόνες και Καταληκτικές και διάφορες διατάξεις**.

Το τμήμα με τίτλο **Θεμελιώδεις αρχές** περιέχει γενικές διατάξεις και καθορίζει:

τη μορφή του πολιτεύματος,

τις θεμελιώδεις αρχές της λειτουργίας του κράτους,

την εκχώρηση ορισμένων εξουσιών στην Ευρωπαϊκή Ένωση,

τους κεντρικούς και περιφερειακούς διοικητικούς φορείς της Ουγγαρίας,

τις βασικές διατάξεις για την ουγγρική ιθαγένεια και τους τρόπους κτήσης της,

την επίσημη γλώσσα της Ουγγαρίας, το εθνόσημο, τη σημαία, τον εθνικό ύμνο, τις εθνικές εορτές και το επίσημο νόμισμα,

τη θέση του Θεμελιώδους Νόμου στην έννομη τάξη της Ουγγαρίας, αναγνωρίζοντάς τον ως το θεμέλιο της ουγγρικής έννομης τάξης,

τη διαδικασία θέσπισης και τροποποίησης του Θεμελιώδους Νόμου,

την τυπολογία των νόμων στην Ουγγαρία,

σειρά θεμελιωδών αρχών, μεταξύ των οποίων:

η απαγόρευση της κατάληψης της εξουσίας με τη βία,

η ευθύνη για τη μοίρα των Ούγγρων εκτός των συνόρων της Ουγγαρίας,

η συνεργασία για την εδραίωση της ευρωπαϊκής ενότητας,

η προστασία του θεσμού του γάμου,

η διασφάλιση όρων δίκαιου ανταγωνισμού,

η αρχή της ισόρροπης, διαφανούς και βιώσιμης δημοσιονομικής διαχείρισης,

η υποχρέωση προστασίας και διατήρησης των φυσικών πόρων,

η διασφάλιση της ειρήνης και της ασφάλειας και η συνεργασία σε διεθνές και διακρατικό επίπεδο με σκοπό τη διαρκή ευημερία της ανθρωπότητας.

Στην ενότητα με τίτλο **Δικαιώματα και υποχρεώσεις** καθορίζονται τα θεμελιώδη δικαιώματα και οι υποχρεώσεις. **Ως θεμελιώδη δικαιώματα αναγνωρίζονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:**

το δικαίωμα στη ζωή και στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια,

η απαγόρευση των βασανιστηρίων, κάθε απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης ή ποινής, της δουλείας ή της ειλωτείας και της εμπορίας ανθρώπινων όντων,

η απαγόρευση των πρακτικών ευγονικής, κάθε είδους χρήσης του ανθρώπινου σώματος ή μερών αυτού για σκοπούς εμπορικού κέρδους και της ανθρωπίνης κλωνοποίησης,
το δικαίωμα στην ελευθερία και στην ασφάλεια και οι διατάξεις που διασφαλίζουν ότι κανείς δεν στερείται την ελευθερία του,
το δικαίωμα στην ελεύθερη κυκλοφορία και επιλογή διαμονής,
το δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής και της οικογενειακής ζωής,
το δικαίωμα στην προστασία των προσωπικών δεδομένων και της πρόσβασης σε δεδομένα δημόσιου ενδιαφέροντος,
το δικαίωμα στην ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας,
το δικαίωμα του συνέρχεσθαι ειρηνικώς,
το δικαίωμα της ελευθερίας του λόγου,
το δικαίωμα στην εκπαίδευση και τον πολιτισμό,
το δικαίωμα ελεύθερης επιλογής θέσης εργασίας, επαγγέλματος και επιχειρηματικής δραστηριότητας,
το δικαίωμα στην ιδιοκτησία,
η απαγόρευση απέλασης Ούγγρων πολιτών από το έδαφος της Ουγγαρίας,
το δικαίωμα ασύλου,
η ισονομία,
η απαγόρευση των διακρίσεων,
η απαγόρευση της παιδικής εργασίας,
το δικαίωμα σε ένα υγιές περιβάλλον,
το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι στις βουλευτικές εκλογές και στις δημοτικές εκλογές της Ουγγαρίας, καθώς και στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,
το δικαίωμα στην αμερόληπτη, δίκαιη και εντός ευλόγου προθεσμίας εξέταση των υποθέσεων των προσώπων από τις αρχές,
το δικαίωμα κάθε Ούγγρου πολίτη να προστατεύεται από την Ουγγαρία κατά την παραμονή του στο εξωτερικό,
ο Θεμελιώδης Νόμος καθορίζει επίσης τα δικαιώματα των εθνικοτήτων και τα βασικά δικαιώματα των προσώπων που υφίστανται ποινική δίωξη.
Σύμφωνα με τον Θεμελιώδη Νόμο, η Ουγγαρία μεριμνά, μεταξύ άλλων, για:
την παροχή κοινωνικής πρόνοιας σε όλους τους πολίτες της,
την παροχή σε κάθε πρόσωπο αξιοπρεπών συνθηκών στέγασης και πρόσβασης στις δημόσιες υπηρεσίες.
Ο Θεμελιώδης Νόμος καθορίζει επίσης διάφορες **υποχρεώσεις**, συγκεκριμένα:
την υποχρέωση συνεισφοράς στην κάλυψη των κοινών αναγκών (μοίρασμα δημοσίων βαρών), και
την υποχρέωση των Ούγγρων πολιτών να υπερασπίζονται τη χώρα τους.
Το τμήμα του Θεμελιώδους Νόμου με τον τίτλο **Κράτος** περιέχει τους πλέον θεμελιώδεις κανόνες σχετικά με τους δημόσιους αξιωματούχους και τα σημαντικότερα θεσμικά όργανα της χώρας και καθορίζει το νομικό καθεστώς και τα καθήκοντα:

του Κοινοβουλίου,
του προέδρου της Δημοκρατίας,
της κυβέρνησης,
των ανεξάρτητων ρυθμιστικών φορέων,
του Συνταγματικού Δικαστηρίου,
των δικαστηρίων και της Εισαγγελίας,
του Επιτρόπου για τα Θεμελιώδη Δικαιώματα,
της τοπικής αυτοδιοίκησης,
της Εθνικής Τράπεζας της Ουγγαρίας,
της Κρατικής Ελεγκτικής Υπηρεσίας,
των ενόπλων δυνάμεων της Ουγγαρίας,
της αστυνομίας και των υπηρεσιών εθνικής ασφάλειας,
των εθνικών δημοψηφισμάτων.

Το τμήμα του Θεμελιώδους Νόμου με τίτλο **Ειδικό νομικό κανόνες** περιέχει τους κανόνες που εφαρμόζονται σε περιπτώσεις εθνικής κρίσης, έκτακτης ανάγκης, άμυνας, αιφνίδιων επιθέσεων και ακραίου κινδύνου.

2. Οι νόμοι του Κοινοβουλίου

Στην Ουγγαρία, οι νόμοι εκδίδονται από το **Κοινοβούλιο**. Ο Θεμελιώδης Νόμος απαιτεί οι **κανόνες σχετικά με τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις υποχρεώσεις** να καθορίζονται με νόμο. Οι νόμοι του Κοινοβουλίου εγκρίνονται με **απλή πλειοψηφία** (πάνω από τις μισές ψήφους των παρόντων μελών). Αυτό δεν ισχύει για τους λεγόμενους **βασικούς νόμους** που ορίζονται στον Θεμελιώδη Νόμο, η έγκριση και τροποποίηση των οποίων απαιτεί πλειοψηφία των **δύο τρίτων** των ψήφων των **παρόντων** μελών του Κοινοβουλίου.

Σύμφωνα με τον Θεμελιώδη Νόμο, οι βασικοί νόμοι διέπουν, για παράδειγμα, την ιθαγένεια, τα εκκλησιαστικά θέματα, τα δικαιώματα των εθνικών μειονοτήτων στην Ουγγαρία, το νομικό καθεστώς και τους μισθούς των μελών του Κοινοβουλίου και του προέδρου της Δημοκρατίας, το Συνταγματικό Δικαστήριο, την τοπική αυτοδιοίκηση, τους κανόνες για τη χρήση του εθνόσημου και της σημαίας και τις διατάξεις για την απονομή διασήμων.
Σύμφωνα με τον Θεμελιώδη Νόμο, για την αναγνώριση του δεσμευτικού χαρακτήρα των ιδρυτικών και τροποποιητικών συνθηκών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την κήρυξη πολέμου, τη σύναψη ειρήνης και την κήρυξη κατάστασης έκτακτης ανάγκης απαιτείται πλειοψηφία των δύο τρίτων όλων των μελών του Κοινοβουλίου.

Πριν από την έκδοση του νόμου XXXI του 1989 περί αναθεώρησης του Συντάγματος, η εξουσία έκδοσης νομοθετικών διαταγμάτων ανήκε στο Προεδρικό Συμβούλιο της Ουγγαρίας. Από άποψης νομοθετικής ιεραρχίας, τα νομοθετικά διατάγματα που εξακολουθούν να τελούν εν ισχύ θεωρούνται κανόνες ισοδύναμοι με τους νόμους.

3. Διατάγματα

Ο Θεμελιώδης Νόμος αναγνωρίζει τα κυβερνητικά διατάγματα, τα πρωθυπουργικά διατάγματα, τα υπουργικά διατάγματα, τα διατάγματα του διοικητή της Εθνικής Τράπεζας της Ουγγαρίας, τα διατάγματα των επικεφαλής των ανεξάρτητων ρυθμιστικών φορέων και τα διατάγματα της τοπικής αυτοδιοίκησης. Διατάγματα μπορεί να εκδίδει και το Συμβούλιο Εθνικής Άμυνας, σε περιπτώσεις εθνικής κρίσης, όπως και ο πρόεδρος της Δημοκρατίας, όταν η χώρα περιέρχεται σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης.

3.1. Κυβερνητικά διατάγματα

Η εξουσία της **κυβέρνησης** όσον αφορά τη θέσπιση **διαταγμάτων** μπορεί να είναι **πρωτογενής, αλλά μπορεί και να βασίζεται σε νομοθετικές εξουσιοδοτήσεις**. Οι πρωτογενείς εξουσίες θεσπίζονται στο άρθρο 15 παράγραφος 3 του Θεμελιώδους Νόμου, το οποίο ορίζει ότι η κυβέρνηση μπορεί, στη σφαίρα των

αρμοδιοτήτων της, να εκδίδει διατάγματα επί οποιουδήποτε ζητήματος δεν ρυθμίζεται με νόμο. Τα διατάγματα της κυβέρνησης δεν μπορούν να αντιβαίνουν προς τους νόμους. Αυτό δεν περιορίζει τις εξουσίες του Κοινοβουλίου, το οποίο δύναται να θέσει οποιοδήποτε κανονιστικό πεδίο υπό τον έλεγχό του. Σύμφωνα με τον Θεμελιώδη Νόμο και τον νόμο CXXX του 2010 περί νομοθεσίας, η κυβέρνηση δύναται, ομοίως κατόπιν ειδικής νομοθετικής εξουσιοδότησης, να εκδίδει διατάγματα για την εκτέλεση νόμων. Σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 1 του νόμου CXXX του 2010, η εξουσιοδότηση για την έκδοση εκτελεστικών κανονισμών πρέπει να ορίζει τον εξουσιοδοτούμενο, το αντικείμενο και το εύρος της εξουσιοδότησης. Ο εξουσιοδοτούμενος δεν δύναται να μεταβιβάσει τη νομοθετική εξουσιοδότηση σε άλλο μέρος.

3.2. Πρωθυπουργικά διατάγματα

Σύμφωνα με τον Θεμελιώδη Νόμο, διατάγματα μπορεί να εκδίδει και ο πρωθυπουργός, π.χ. να διορίζει βάσει διατάγματος αντιπρόεδρο της κυβέρνησης μεταξύ των υπουργών. Τα πρωθυπουργικά διατάγματα είναι ισοδύναμα με τα υπουργικά διατάγματα στην ιεραρχία της νομοθεσίας.

3.3. Υπουργικά διατάγματα

Τα **υπουργικά διατάγματα** κατατάσσονται κάτω από το επίπεδο των κυβερνητικών διαταγμάτων στην ιεραρχία της νομοθεσίας. Σύμφωνα με τον Θεμελιώδη Νόμο, οι υπουργοί μπορούν να εκδίδουν διατάγματα **βάσει εξουσιοδότησης** που τους παρέχει νόμος ή κυβερνητικό διάταγμα (που εκδίδεται στο πλαίσιο πρωτογενούς νομοθετικής αρμοδιότητας), είτε αυτόνομα είτε από κοινού με άλλους υπουργούς. Τα διατάγματα αυτά δεν μπορούν να αντιβαίνουν προς τους νόμους, τα κυβερνητικά διατάγματα ή τα διατάγματα του διοικητή της Εθνικής Τράπεζας της Ουγγαρίας.

3.4. Διατάγματα του διοικητή της Εθνικής Τράπεζας της Ουγγαρίας

Εντός του πεδίου των αρμοδιοτήτων του, όπως αυτό ορίζεται δυνάμει βασικού νόμου, ο διοικητής της Εθνικής Τράπεζας της Ουγγαρίας μπορεί να εκδίδει, **βάσει εξουσιοδότησης που του παρέχεται διά νόμου, διατάγματα**, τα οποία δεν μπορούν να αντίκεινται στη νομοθεσία.

3.5. Διατάγματα των επικεφαλής ανεξάρτητων ρυθμιστικών φορέων

Σύμφωνα με το άρθρο 23 παράγραφος 4 του Θεμελιώδους Νόμου, οι επικεφαλής των ανεξάρτητων ρυθμιστικών φορέων, ενεργώντας εντός του πεδίου των αρμοδιοτήτων τους όπως αυτό ορίζεται δυνάμει βασικού νόμου, εκδίδουν, βάσει εξουσιοδότησης που τους παρέχεται διά νόμου, διατάγματα τα οποία δεν μπορούν να αντίκεινται στους νόμους, στα κυβερνητικά διατάγματα, στα πρωθυπουργικά διατάγματα, στα υπουργικά διατάγματα ή στα διατάγματα του διοικητή της Εθνικής Τράπεζας της Ουγγαρίας.

3.6. Διατάγματα της τοπικής αυτοδιοίκησης

Σύμφωνα με το άρθρο 32 παράγραφος 2 του Θεμελιώδους Νόμου, οι φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης δύνανται, εντός του πεδίου των αρμοδιοτήτων τους, να εκδίδουν τοπικά διατάγματα για να ρυθμίσουν τις σχέσεις των μελών των τοπικών κοινωνιών οι οποίες δεν ρυθμίζονται από νόμο ή βάσει εξουσιοδότησης που παρέχεται διά νόμου. Τα διατάγματα της τοπικής αυτοδιοίκησης δεν μπορούν να αντιβαίνουν προς τις λοιπές νομοθετικές πράξεις.

Αναλυτικοί κανόνες σχετικά με τα διατάγματα που εκδίδονται από τους φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης καθορίζονται από τον νόμο CLXXXIX του 2011 σχετικά με την τοπική αυτοδιοίκηση της Ουγγαρίας.

4. Οι διεθνείς συμφωνίες και οι θεμελιώδεις αρχές του διεθνούς δικαίου

Η **κυβέρνηση της Ουγγαρίας** δύναται να συνάπτει **διεθνείς συμφωνίες** με άλλα κράτη / τις κυβερνήσεις άλλων κρατών. Στην Ουγγαρία, η σχέση μεταξύ διεθνών συμφωνιών και εσωτερικού δικαίου βασίζεται σε δυαδικό σύστημα. Αυτό σημαίνει ότι οι διεθνείς συμφωνίες καθίστανται **τμήμα του εθνικού δικαίου** μέσω **κύρωσής** τους με νομικούς κανόνες.

Αρχές του διεθνούς δικαίου

Σύμφωνα με το άρθρο Q παράγραφος 3 του Θεμελιώδους Νόμου, η Ουγγαρία αποδέχεται τις γενικά αναγνωρισμένες αρχές του διεθνούς δικαίου. Το εθιμικό διεθνές δίκαιο και οι γενικές αρχές του διεθνούς δικαίου καθίστανται μέρος του εθνικού δικαίου χωρίς να χρειάζεται μετασχηματισμός τους.

II. Μη νομοθετικές πηγές δικαίου

1. Νομικές πράξεις της κρατικής διοίκησης

Η ουγγρική έννομη τάξη περιλαμβάνει νομικές πράξεις της κρατικής διοίκησης οι οποίες, αν και περιέχουν κανονιστικές διατάξεις, δεν χαρακτηρίζονται ως νομοθετικές. Ο νόμος περί νομοθεσίας (νόμος CXXX του 2010) καθορίζει δύο τύπους νομικών πράξεων της κρατικής διοίκησης: τις κανονιστικές αποφάσεις και τις κανονιστικές εντολές. Πρόκειται για κανόνες συμπεριφοράς που δεν είναι γενικούς δεσμευτικοί, δηλαδή η ισχύς των οποίων δεν είναι δεσμευτική για όλους. Πρόκειται απλώς για εσωτερικές διατάξεις, οργανωτικούς και επιχειρησιακούς κανόνες που αφορούν μόνο την εκδίδουσα αρχή ή τα υπαγόμενα σε αυτήν όργανα ή πρόσωπα. Οι κανονιστικές αποφάσεις και εντολές δεν ρυθμίζουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις πολιτών. Οι νομικές πράξεις της κρατικής διοίκησης δεν μπορούν να αντιβαίνουν προς τις λοιπές νομοθετικές πράξεις ούτε να επαναλαμβάνουν νομοθετικές διατάξεις.

Σύμφωνα με τον προηγούμενο νόμο περί νομοθεσίας (νόμος XI του 1987), οι **στατιστικές ανακοινώσεις** και οι **νομικές κατευθυντήριες γραμμές** θεωρούνταν πηγές δικαίου (υπό τον ευρύτερο όρο «άλλες νομικές διοικητικές πράξεις»), αλλά όχι νομοθετικές πράξεις. Στον νέο νόμο περί νομοθεσίας δεν μνημονεύονται πλέον. Ενώ όμως οι νομικές κατευθυντήριες γραμμές καταργήθηκαν με την έναρξη ισχύος του νέου νόμου (την 1η Ιανουαρίου 2011), οι πράξεις στατιστικού περιεχομένου που εκδόθηκαν σε προγενέστερο χρόνο παραμένουν σε ισχύ έως ότου καταργηθούν. (Οι στατιστικές ανακοινώσεις εκδίδονται από τον πρόεδρο της Κεντρικής Στατιστικής Υπηρεσίας και περιλαμβάνουν νομικά δεσμευτικές διατάξεις που συνίστανται αποκλειστικά σε στατιστικές έννοιες, μεθόδους, ταξινομήσεις, καταλόγους και αριθμητικά στοιχεία).

1.1. Κανονιστικές αποφάσεις

Μέσω των κανονιστικών αποφάσεων, το Κοινοβούλιο, η κυβέρνηση και άλλα κεντρικά διοικητικά όργανα, το Συνταγματικό Δικαστήριο και το Συμβούλιο Προϋπολογισμού καθορίζουν τη δομή και τη λειτουργία τους, τις δραστηριότητες και το πρόγραμμα εργασιών τους.

Κανονιστικές αποφάσεις εκδίδουν και οι φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης για τον καθορισμό των οικείων δραστηριοτήτων και προγραμμάτων εργασιών τους, καθώς και για τη ρύθμιση των δραστηριοτήτων, της δομής και της λειτουργίας των υπαγόμενων σε αυτούς οργάνων. Ομοίως, η οργάνωση, η λειτουργία, οι δραστηριότητες και τα προγράμματα εργασιών των φορέων αυτοδιοίκησης των εθνικών μειονοτήτων και των υπαγόμενων σε αυτούς οργάνων μπορούν να καθορίζονται μέσω κανονιστικών αποφάσεων.

1.2. Κανονιστικές εντολές

Εντός του πεδίου αρμοδιοτήτων τους και με τον τρόπο που ορίζεται στη νομοθεσία, ο πρόεδρος της Δημοκρατίας, ο πρωθυπουργός, ή επικεφαλής των κεντρικών διοικητικών οργάνων (εκτός από την κυβέρνηση), ο πρόεδρος της Εθνικής Δικαστικής Υπηρεσίας, ο Ανώτατος Εισαγγελέας, ο Επίτροπος Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, ο διοικητής της Εθνικής Τράπεζας της Ουγγαρίας, ο πρόεδρος της Κρατικής Ελεγκτικής Υπηρεσίας, ο επικεφαλής της μητροπολιτικής ή κομητειακής κυβερνητικής υπηρεσίας, οι δήμαρχοι ή οι δημοτικοί υπάλληλοι μπορούν μέσω κανονιστικών εντολών να καθορίζουν την οργάνωση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες των οργάνων που εποπτεύουν, διαχειρίζονται ή επιβλέπουν.

Επιπλέον, το Κοινοβούλιο, ο πρόεδρος της Δημοκρατίας, το Συνταγματικό Δικαστήριο, ο Επίτροπος Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, οι ανεξάρτητοι ρυθμιστικοί φορείς, το Γραφείο του Πρωθυπουργού και οι γενικοί διευθυντές των υπουργείων μπορούν να εκδίδουν κανονιστικές εντολές οι οποίες είναι δεσμευτικές για το προσωπικό τους.

2. Αποφάσεις του Συνταγματικού Δικαστηρίου

Οι αποφάσεις του Συνταγματικού Δικαστηρίου διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στο νομοθετικό σύστημα της Ουγγαρίας.

Σύμφωνα με τον νόμο CLI του 2011 σχετικά με το Συνταγματικό Δικαστήριο, οι **αρμοδιότητες** του Συνταγματικού Δικαστηρίου είναι οι εξής:

ο ex post έλεγχος της συμμόρφωσης της νομοθεσίας προς τον Θεμελιώδη Νόμο (διαδικασία ex post ελέγχου)

ο προληπτικός έλεγχος της συμμόρφωσης των νόμων που έχουν εκδοθεί αλλά δεν έχουν ακόμη κυρωθεί, καθώς και ορισμένων διατάξεων διεθνών συνθηκών, προς τον Θεμελιώδη Νόμο

η διενέργεια μεμονωμένου ελέγχου κατόπιν αιτήματος δικαστή: εάν κατά την εκδίκαση μιας υπόθεσης ο δικαστής καλείται να εφαρμόσει διάταξη την οποία ο ίδιος θεωρεί ή το Συνταγματικό Δικαστήριο έχει κρίνει αντισυνταγματική, ο δικαστής διακόπτει τις εργασίες του δικαστηρίου και καλεί το Συνταγματικό Δικαστήριο να κηρύξει τη διάταξη αντισυνταγματική και να απαγορεύσει την εφαρμογή της

η έκδοση αποφάσεων σχετικά με συνταγματικές προσφυγές για προσβολή συνταγματικών δικαιωμάτων τα οποία κατοχυρώνονται στον Θεμελιώδη Νόμο: το εμπλεκόμενο στην υπόθεση φυσικό ή νομικό πρόσωπο μπορεί να καταθέσει συνταγματική προσφυγή εάν, κατόπιν εφαρμογής αντισυνταγματικής διάταξης κατά την υπό εξέλιξη δικαστική διαδικασία, παραβιάστηκε δικαίωμά του που κατοχυρώνεται μέσω του Θεμελιώδους Νόμου και εφόσον έχει εξαντλήσει όλα τα διαθέσιμα ένδικα μέσα ή δεν έχει δικαίωμα προσβολής με ένδικα μέσα

η εξέταση νομοθετικών πράξεων για τυχόν σύγκρουση με διεθνείς συμφωνίες

η παύση νομοθετικών παραλείψεων που αντιβαίνουν προς τον Θεμελιώδη Νόμο

η επίλυση ορισμένων περιπτώσεων σύγκρουσης αρμοδιοτήτων μεταξύ κρατικών φορέων ή μεταξύ φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης και κρατικών φορέων

η ερμηνεία των διατάξεων του Θεμελιώδους Νόμου

η διενέργεια διαφόρων διαδικασιών που εμπίπτουν στο πεδίο αρμοδιοτήτων του και σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου.

Το Συνταγματικό Δικαστήριο παρέχει λεπτομερή αιτιολόγηση των αποφάσεών του. Οι αποφάσεις του Συνταγματικού Δικαστηρίου δεν μπορούν να προσβληθούν με ένδικα μέσα και είναι δεσμευτικές για όλους.

3. Νομολογία των δικαστηρίων

Για τη διασφάλιση της ομοιόμορφης εφαρμογής της νομοθεσίας και την παροχή δικαστικής καθοδήγησης στα δικαστήρια κατώτερου βαθμού, το Ανώτατο Δικαστήριο της Ουγγαρίας, γνωστό ως **Curia** (μετά την 1η Ιανουαρίου 2012), εκδίδει **αποφάσεις εναρμόνισης** και **αποφάσεις αρχής**.

Η **διαδικασία εναρμόνισης** κινείται εφόσον η εξέλιξη και η ομοιομορφία της δικαστικής πρακτικής απαιτεί την έκδοση απόφασης εναρμόνισης για ζητήματα αρχής και εφόσον ένα τμήμα του Ανωτάτου Δικαστηρίου σκοπεύει να αποκλίνει από την απόφαση άλλου τμήματος του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Οι αποφάσεις που αφορούν την ενότητα του δικαίου είναι δεσμευτικές για τα δικαστήρια.

Οι **αποφάσεις αρχής** πηγάζουν από την πρακτική των δικαστικών τμημάτων του Ανωτάτου Δικαστηρίου και επίσης προωθούν την ομοιομορφία στην επιβολή των ποινών.

Οι αποφάσεις που εκδίδονται για τη διασφάλιση της ενότητας του δικαίου και οι αποφάσεις αρχής δημοσιεύονται στον **Επίσημο Κατάλογο Αποφάσεων του Ανωτάτου Δικαστηρίου**.

III. Πεδίο εφαρμογής της νομοθεσίας

Το γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής της νομοθεσίας καλύπτει το έδαφος της Ουγγαρίας, ενώ το γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής των διαταγμάτων της τοπικής αυτοδιοίκησης καλύπτει τη διοικητική επικράτεια της εκάστοτε τοπικής αυτοδιοίκησης. Στο προσωπικό πεδίο εφαρμογής της νομοθεσίας εμπίπτουν φυσικά και νομικά πρόσωπα, καθώς και οργανισμοί χωρίς νομική προσωπικότητα στο έδαφος της Ουγγαρίας και οι Ούγγροι πολίτες εκτός του εδάφους της Ουγγαρίας, ενώ στο προσωπικό πεδίο εφαρμογής των διαταγμάτων της τοπικής αυτοδιοίκησης εμπίπτουν φυσικά και νομικά πρόσωπα και οργανισμοί χωρίς νομική προσωπικότητα στη διοικητική επικράτεια της εκάστοτε τοπικής αυτοδιοίκησης.

Ο νόμος περί νομοθεσίας απαγορεύει την **αναδρομική ισχύ**, ορίζοντας ότι η νομοθεσία δεν μπορεί να επιβάλλει υποχρεώσεις ούτε να καθιστά υποχρεώσεις πιο επαχθείς, και δεν μπορεί να ανακαλεί ούτε να περιστέλλει δικαιώματα ούτε να κηρύσσει συμπεριφορές παράνομες για τη χρονική περίοδο που προηγείται της έναρξης ισχύος της.

Οι νόμοι πρέπει πάντα να ορίζουν την ημερομηνία **έναρξης ισχύος** τους κατά τρόπο που να αφήνει επαρκές χρονικό περιθώριο προετοιμασίας για την εφαρμογή τους.

Η **νομοθεσία** και οι **εκτελεστικοί της κανονισμοί** πρέπει να τίθενται σε ισχύ ταυτόχρονα. Βάσει του νόμου περί νομοθεσίας, τα νομοθετήματα (ή οι νομοθετικές διατάξεις) παύουν να ισχύουν εάν καταργηθούν ή εάν περιέχουν μόνο τροποποιητικές ή καταργητικές διατάξεις.

IV. Νομικές βάσεις δεδομένων

Η Επίσημη Εφημερίδα της Ουγγαρίας είναι η [Magyar Közlöny](#), η οποία εκδίδεται σε ηλεκτρονική μορφή και το περιεχόμενό της πρέπει να θεωρείται γνήσιο.

Η Επίσημη Εφημερίδα περιέχει την ουγγρική νομοθεσία (εκτός των διαταγμάτων της τοπικής αυτοδιοίκησης) και μεταξύ άλλων:

τις διατάξεις και αποφάσεις του Συνταγματικού Δικαστηρίου οι οποίες πρέπει να δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου ή βάσει απόφασης του Συνταγματικού Δικαστηρίου

τις αποφάσεις του Κοινοβουλίου

τις αποφάσεις εναρμόνισης του Ανωτάτου Δικαστηρίου

τις γνωμοδοτήσεις της Εθνικής Επιτροπής Εκλογών

παραρτήματα, περιλαμβανομένης της συλλογής αποφάσεων

την επίσημη έκθεση.

Η βάση δεδομένων εθνικής νομοθεσίας ([Nemzeti Jogszabálytár](#)) περιέχει το σύνολο της νομοθεσίας (εξαιρουμένων των διαταγμάτων της τοπικής αυτοδιοίκησης) και των νομικών πράξεων κρατικής διοίκησης που τελούν εν ισχύι κατά την ημερομηνία αναζήτησης. Η συλλογή παρουσιάζεται σε μορφή ενοποιημένης έκδοσης, με τις τροποποιήσεις και άλλες αλλαγές που έχουν επέλθει.

Η αναζήτηση των πληροφοριών γίνεται βάσει τίτλου και αριθμού, ενώ είναι εφικτή και η αναζήτηση κειμένου.

Η πρόσβαση στις προαναφερόμενες βάσεις δεδομένων παρέχεται **δωρεάν** και δεν ισχύουν περιορισμοί.

Σχετικοί σύνδεσμοι

[Ηλεκτρονική Επίσημη Εφημερίδα](#)

[Βάση δεδομένων εθνικής νομοθεσίας](#)

Τελευταία επικαιροποίηση: 17/07/2020

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Εθνική νομοθεσία - Μάλτα

Η παρούσα σελίδα παρέχει πληροφορίες σχετικά με την έννομη τάξη της Μάλτας.

Πηγές δικαίου

Νόμοι της Βουλής (Acts of Parliament) (πρωτογενής νομοθεσία)

Κανονισμοί (Regulations), κανόνες (Rules), αποφάσεις (Orders), παρεπόμενοι κανονισμοί (Bylaws) (παράγωγη νομοθεσία) και Δίκαιο της ΕΕ συμπεριλαμβανομένων των αποφάσεων του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το Σύνταγμα είναι η βασική πηγή του εθνικού δικαίου και ορίζει ότι οι νόμοι εγκρίνονται από τη Βουλή υπό μορφή νόμων της Βουλής, αλλά ότι η Βουλή μπορεί να εκχωρήσει νομοθετικές εξουσίες σε άλλα όργανα (δηλαδή υπουργούς, αρχές, δημόσιους φορείς κ.λπ.), τα οποία εξουσιοδοτούνται να εκδίδουν παράγωγη νομοθεσία στον τομέα αρμοδιότητας που τους εκχωρείται βάσει νόμου της Βουλής.

Η εθνική έννομη τάξη πρέπει να εξετάζεται επίσης στο πλαίσιο της νομοθεσίας της ΕΕ και ειδικότερα της Συνθήκης Προσχώρησης.

Στη Μάλτα δεν υπάρχει δίκαιο που διαπλάθεται από τα δικαστήρια: το δικαστήριο ερμηνεύει τις νομικές διατάξεις που περιέχονται στις διάφορες νομικές πράξεις. Ωστόσο, αυτό δεν σημαίνει ότι τα δικαστικά προηγούμενα (νομολογία) δεν έχουν αυθεντικό χαρακτήρα. Στην πράξη, και κατά γενικό κανόνα, οι δικαστές δεν αφίστανται από πάγια νομολογιακή αρχή παρά μόνο για σοβαρό λόγο. Είναι επίσης πρακτική των κατώτερων δικαστηρίων να ακολουθούν τις αρχές που θεσπίζουν τα ανώτερα δικαστήρια για νομικά θέματα.

Είδη νομικών πράξεων - περιγραφή

Οι διεθνείς συνθήκες μπορούν επίσης να αποτελούν μέρος της εγχώριας νομοθεσίας.

Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

Βάσει νόμου της Βουλής της Μάλτας, συγκεκριμένα του νόμου XIV του 1987, ενσωματώθηκε στο δίκαιο της Μάλτας η Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Κανένας νόμος της Μάλτας δεν μπορεί να παραβιάζει τα δικαιώματα και τις ελευθερίες που καθορίζονται στη Σύμβαση. Η εξουσία ελέγχου ανήκει στα δικαστήρια.

Ιεραρχία κανόνων δικαίου

Σε εθνικό επίπεδο, το Σύνταγμα είναι ο ανώτατος νόμος της χώρας, και ακολουθούν οι νόμοι της Βουλής και στη συνέχεια η παράγωγη νομοθεσία. Ωστόσο, όπως προαναφέρθηκε, η Συνθήκη Προσχώρησης και οι κανονισμοί της ΕΕ είναι νομικά δεσμευτικοί και ισχύουν στη Μάλτα, όπως σε όλα τα κράτη μέλη, και πρέπει να λαμβάνονται υπόψη μαζί με το δίκαιο της ΕΕ γενικότερα.

Θεσμικό πλαίσιο

Όργανα αρμόδια για τη θέσπιση νομικών κανόνων

Στην ουσία, εφαρμόζεται ένα σύστημα ελέγχων και ισορροπιών μεταξύ της νομοθετικής, της εκτελεστικής και της δικαστικής εξουσίας. Παρότι οι τρεις πυλώνες ασκούν νομοθετικές, εκτελεστικές και δικαστικές εξουσίες καθένας στον τομέα του, το σύστημα των ελέγχων και ισορροπιών, το οποίο η Μάλτα κληρονόμησε από τις αγγλικές αρχές του κράτους δικαίου, επιτρέπει την ομαλή λειτουργία της έννομης τάξης της Μάλτας.

Διαδικασία λήψης αποφάσεων

Η Μάλτα εφαρμόζει το βρετανικό κοινοβουλευτικό σύστημα, πράγμα αναμενόμενο ύστερα από 180 χρόνια βρετανικής κυριαρχίας στο νησί. Ένας υπουργός προτείνει ένα νομοσχέδιο, το οποίο δημοσιεύεται ακολούθως στην Επίσημη Εφημερίδα εν όψει της πρώτης ανάγνωσης στη Βουλή. Ανάλογα με τη σημασία του υπό εξέταση νόμου, ενδέχεται να δημοσιευθεί προηγουμένως μια Λευκή Βίβλος. Στη συνέχεια, η Βουλή των Αντιπροσώπων συστήνει μια επιτροπή και, μετά τη δεύτερη ανάγνωση κατά την οποία οι βουλευτές έχουν την ευκαιρία να σχολιάσουν γενικά το συγκεκριμένο υπό εξέταση νομοθέτημα, η αρμόδια επιτροπή εξετάζει μεμονωμένα και αναλυτικά κάθε άρθρο και προτείνει τυχόν τροποποιήσεις. Μετά την ολοκλήρωση της εξέτασης από την αρμόδια επιτροπή, το νομοσχέδιο ανατέμνεται στη Βουλή για την τελική τρίτη ανάγνωση, λαμβάνει στη συνέχεια τη συγκατάθεση του Προέδρου της Δημοκρατίας και έπειτα γίνεται νόμος.

Κατά γενικό κανόνα, ένας νόμος τίθεται σε ισχύ από την ημερομηνία της δημοσίευσής του, εκτός εάν ορίζεται ρητά στον ίδιο τον νόμο ότι ο αρμόδιος υπουργός μπορεί να θέσει τον νόμο (ή μέρος του νόμου) σε ισχύ σε άλλη ημερομηνία.

Νομικές βάσεις δεδομένων

Εθνική νομοθετική βάση δεδομένων: [Συλλογή νομοθεσίας της Μάλτας](#) – Νομικές υπηρεσίες

Η υπηρεσία παρέχει δωρεάν πρόσβαση σε:

κάθε εθνική πρωτογενή και παράγωγη νομοθεσία,

νομικές δημοσιεύσεις, συμπεριλαμβανομένων νόμων, νομοσχεδίων, ανακοινώσεων νομικού περιεχομένου και κανονισμών.

Σχετικοί σύνδεσμοι

[Συλλογή νομοθεσίας της Μάλτας](#)

Τελευταία επικαιροποίηση: 04/05/2021

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [nl](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Εθνική νομοθεσία - Κάτω Χώρες

Στη σελίδα αυτή παρέχονται πληροφορίες σχετικά με το δικαστικό σύστημα των Κάτω Χωρών.

Η κυβέρνηση των Κάτω Χωρών απαρτίζεται από τους υπουργούς και τον βασιλιά. Οι Κάτω Χώρες καταλαμβάνουν έτσι ιδιαίτερη θέση μεταξύ των μοναρχιών της Δυτικής Ευρώπης, δεδομένου ότι στις περισσότερες από αυτές ο βασιλιάς δεν αποτελεί μέλος της κυβέρνησης. Από τη ριζική αναθεώρηση του Συντάγματος το 1848, οι Κάτω Χώρες είναι συνταγματική μοναρχία με κοινοβουλευτικό σύστημα.

Πηγές δικαίου

Είδη νομικών πράξεων - περιγραφή

Το Σύνταγμα προβλέπει το πλαίσιο για την οργάνωση του κράτους των Κάτω Χωρών και αποτελεί τη βάση της νομοθεσίας. Σημαντική πηγή δικαίου αποτελούν οι συνθήκες μεταξύ των Κάτω Χωρών και άλλων κρατών. Το άρθρο 93 του Συντάγματος ορίζει ότι οι διατάξεις συνθηκών και οι αποφάσεις διεθνών οργανισμών μπορούν να έχουν άμεση ισχύ στο νομικό σύστημα των Κάτω Χωρών. Στην περίπτωση αυτή, οι εν λόγω διατάξεις υπερισχύουν του δικαίου των Κάτω Χωρών. Η ισχύουσα νομοθεσία στο Βασίλειο των Κάτω Χωρών δεν εφαρμόζεται εάν δεν συνάδει με τις προαναφερθείσες διατάξεις. Κατά συνέπεια, οι κανόνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που περιέχονται σε συνθήκες, κανονισμούς και οδηγίες αποτελούν σημαντική πηγή του δικαίου των Κάτω Χωρών.

Ο Καταστατικός Χάρτης του Βασιλείου των Κάτω Χωρών ρυθμίζει τις πολιτικές σχέσεις μεταξύ των Κάτω Χωρών, της Αρούμπα, του Κουρασάο και του Αγίου Μαρτίνου.

Οι νόμοι εκδίδονται σε εθνικό επίπεδο. Βάσει νομοθετικής εξουσιοδότησης, η κεντρική κυβέρνηση μπορεί να θεσπίζει (περαιτέρω) κανόνες μέσω διοικητικών κανονισμών και υπουργικών αποφάσεων. Είναι επίσης δυνατό να εκδοθούν ανεξάρτητοι διοικητικοί κανονισμοί (που δεν βασίζονται σε νόμο). Το Σύνταγμα απονέμει κανονιστικές εξουσίες στους κατώτερους οργανισμούς δημοσίου δικαίου (επαρχίες, δήμους και συμβούλια υδάτων).

Η νομολογία αποτελεί πηγή δικαίου, διότι η σημασία των δικαστικών αποφάσεων δεν εξαντλείται στη συγκεκριμένη υπόθεση για την οποία εκδίδεται κάθε απόφαση. Οι αποφάσεις των ανώτερων δικαστηρίων παρέχουν κατευθυντήριες γραμμές. Ιδιαίτερη σημασία έχουν οι αποφάσεις του Ανώτατου Δικαστηρίου των Κάτω Χωρών (Hoge Raad), διότι καθήκον αυτού του δικαστηρίου είναι να εξασφαλίζει την ομοιόμορφη εφαρμογή του νόμου. Κατά συνέπεια, στις νέες υποθέσεις, το κατώτερο δικαστήριο λαμβάνει υπόψη την απόφαση του Ανώτατου Δικαστηρίου κατά την έκδοση της δικής του απόφασης.

Οι γενικές αρχές του δικαίου δεσμεύουν την κυβέρνηση και την απονομή δικαιοσύνης. Ενίοτε ο νόμος αναφέρεται σε γενικές αρχές του δικαίου, όπως και ο Αστικός Κώδικας (κοινή λογική και ευθυδικία). Το δικαστήριο μπορεί επίσης να βασιστεί στις γενικές αρχές του δικαίου κατά την έκδοση αποφάσεων.

Το εθιμικό δίκαιο, που επίσης αναφέρεται ως άγραφο δίκαιο, αποτελεί πρόσθετη πηγή δικαίου. Κατ' αρχήν, το έθιμο εφαρμόζεται μόνον όταν ο νόμος παραπέμπει σε αυτό, αλλά και το δικαστήριο μπορεί επίσης να λάβει υπόψη το έθιμο στην απόφασή του, αν υπάρχει σύγκρουση. Το εθιμικό δίκαιο δεν μπορεί να αποτελέσει πηγή δικαίου για τη στοιχειοθέτηση ποινικού αδικήματος (άρθρο 16 του Συντάγματος).

Ιεράρχηση των κανόνων δικαίου

Σύμφωνα με το άρθρο 94 του Συντάγματος, ορισμένοι κανόνες του διεθνούς δικαίου υπερισχύουν ιεραρχικώς των υπολοίπων: οι νομοθετικές διατάξεις που δεν συνάδουν με αυτούς τους κανόνες του διεθνούς δικαίου δεν εφαρμόζονται. Από το ίδιο το ευρωπαϊκό δίκαιο προκύπτει ότι υπερισχύει του εθνικού δικαίου. Ακολουθούν ο Καταστατικός Χάρτης, το Σύνταγμα και οι πράξεις του Κοινοβουλίου (τυπικοί νόμοι). Οι εν λόγω κανόνες δικαίου υπερισχύουν των άλλων νομοθετικών κανόνων. Οι πράξεις του Κοινοβουλίου θεσπίζονται από κοινού από την κυβέρνηση και από τα δύο κοινοβουλευτικά σώματα (τους αιρετούς αντιπροσώπους του λαού).

Προβλέπεται επίσης ότι ένας νόμος μπορεί να απωλέσει την ισχύ του εν όλω ή εν μέρει μόνο λόγω μεταγενέστερου νόμου. Επίσης, ισχύει ο γενικός ερμηνευτικός κανόνας ότι οι ειδικοί νόμοι υπερισχύουν των γενικών. Επιπλέον, σύμφωνα με τη νομική παράδοση της ηπειρωτικής Ευρώπης, ο νόμος θεωρείται ιεραρχικά ανώτερη πηγή δικαίου από τη νομολογία.

Θεσμικό πλαίσιο

Αρχές αρμόδιες για την έκδοση νομοθετικών πράξεων

Η νομοθετική διαδικασία

Οι νόμοι θεσπίζονται από κοινού από την κυβέρνηση και τα δύο κοινοβουλευτικά σώματα. Νομοθετικές προτάσεις μπορούν να υποβληθούν από την κυβέρνηση ή από την Κάτω Βουλή (Tweede Kamer). Το Συμβούλιο της Επικρατείας (Raad van State) γνωμοδοτεί σχετικά με τις νομοθετικές προτάσεις και με τους διοικητικούς κανονισμούς. Συνήθως ζητείται η γνώμη άλλων ενδιαφερομένων κατά το στάδιο της εκπόνησης νομοθετικής πρότασης.

Συνήθως, το Υπουργικό Συμβούλιο εγκρίνει τις νομοθετικές προτάσεις και τις αποστέλλει στο γνωμοδοτικό τμήμα του Συμβουλίου της Επικρατείας. Μετά την έκδοση της γνωμοδότησης, η κυβέρνηση εκπονεί νέα έκθεση. Στη συνέχεια, η κυβέρνηση αποστέλλει τη νομοθετική πρόταση — με τις τυχόν απαιτούμενες τροποποιήσεις — στην Κάτω Βουλή μέσω Βασιλικού Μηνύματος (Koninklijke boodschap). Η νομοθετική πρόταση μπορεί να τροποποιηθεί ενόσω συζητείται από την Κάτω Βουλή. Η Κάτω Βουλή έχει το δικαίωμα τροποποιήσεων. Μετά την έγκριση της νομοθετικής πρότασης από την Κάτω Βουλή, η Άνω Βουλή την εξετάζει (Eerste Kamer). Η Άνω Βουλή μπορεί μόνο να εγκρίνει ή να απορρίψει τη νομοθετική πρόταση. Στο στάδιο αυτό, δεν μπορούν να γίνουν περαιτέρω τροποποιήσεις. Μετά την έγκριση από την Άνω Βουλή, ο βασιλιάς και ο Υπουργός υπογράφουν το νομοθετικό κείμενο και έτσι τίθεται σε ισχύ ο νόμος.

Νομικές βάσεις δεδομένων

Η κεντρική πύλη πρόσβασης σε όλες τις πληροφορίες σχετικά με τα κυβερνητικά όργανα των Κάτω Χωρών είναι η [Overheid.nl](https://www.overheid.nl), μέσω της οποίας παρέχεται πρόσβαση, μεταξύ άλλων στην εθνική και τοπική νομοθεσία.

Στην ιστοσελίδα [officielebekendmakingen.nl](https://www.officielebekendmakingen.nl) διατίθενται οι δημοσιεύσεις των επίσημων εφημερίδων Staatsblad, Staatscourant και Tractatenblad. Εκεί θα βρείτε επίσης το σύνολο των δημοσιεύσεων του Κοινοβουλίου των Κάτω Χωρών.

Παρέχεται δωρεάν πρόσβαση στη βάση δεδομένων;

Η πρόσβαση στους ιστοτόπους παρέχεται δωρεάν.

Σχετικοί σύνδεσμοι

[Κεντρική κυβέρνηση](#)

[Κυβέρνηση](#)

[Υπουργείο Εξωτερικών](#)

[Κάτω Βουλή](#)

[Government.nl](#)

[Houseofrepresentatives.nl](#)

Τελευταία επικαιροποίηση: 19/11/2021

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [de](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Εθνική νομοθεσία - Αυστρία

Εισαγωγή — Η σελίδα αυτή παρέχει πληροφορίες σχετικά με την αυστριακή έννομη τάξη και παρέχει επισκόπηση του αυστριακού δικαίου.

Πηγές δικαίου

Το αυστριακό δίκαιο είναι κατά κύριο λόγο γραπτό («τεθειμένο») δίκαιο. Αντιθέτως, το εθιμικό δίκαιο διαδραματίζει πολύ περιορισμένο ρόλο. Η νομολογία των ανώτατων δικαστηρίων, η οποία παρέχει σημαντικές κατευθύνσεις για την εφαρμογή του δικαίου, έχει μεγάλη σημασία. Ωστόσο, το νομολογιακό δίκαιο δεν αναγνωρίζεται επισήμως ως πηγή δικαίου.

Σύμφωνα με τον **ομοσπονδιακό συνταγματικό νόμο της Αυστρίας**, οι γενικώς παραδεδεγμένοι κανόνες του διεθνούς δικαίου αποτελούν μέρος του ομοσπονδιακού δικαίου και **οι διεθνείς συμβάσεις** ενσωματώνονται στην αυστριακή έννομη τάξη (γενική και ειδική μετατροπή). Η ιεράρχηση μιας διεθνούς σύμβασης στην εσωτερική έννομη τάξη καθορίζεται από το περιεχόμενο της σύμβασης.

Για τη χορήγηση άδειας από το Εθνικό Συμβούλιο για τη σύναψη διεθνών συμβάσεων με τις οποίες αναθεωρείται ή συμπληρώνεται το Σύνταγμα, απαιτούνται οι ίδιες ειδικές πλειοψηφίες όπως για τη λήψη αποφάσεων επί ομοσπονδιακών συνταγματικών νόμων. Για τις αποφάσεις επί διεθνών συμβάσεων με τις οποίες τροποποιούνται ή συμπληρώνονται νόμοι ισχύουν οι ίδιες απαιτήσεις όπως και για τις αποφάσεις για την ψήφιση νόμων.

Κατ' αρχήν, ο/η πρόεδρος της ομοσπονδιακής δημοκρατίας συνάπτει διεθνείς συμβάσεις κατόπιν αιτήματος της ομοσπονδιακής κυβέρνησης ή του/της εξουσιοδοτημένου/-ης απ' αυτήν ομοσπονδιακού/-ής υπουργού. Για τη σύναψη διεθνών συμβάσεων πολιτικού χαρακτήρα ή με τις οποίες τροποποιούνται ή συμπληρώνονται νόμοι απαιτείται η προηγούμενη άδεια του Εθνικού Συμβουλίου. Ο/η πρόεδρος της ομοσπονδιακής δημοκρατίας μπορεί να εξουσιοδοτήσει την ομοσπονδιακή κυβέρνηση ή τα αρμόδια μέλη της ομοσπονδιακής κυβέρνησης να συνάπτουν ορισμένες κατηγορίες διεθνών συμβάσεων οι οποίες δεν έχουν ούτε πολιτικό χαρακτήρα ούτε τροποποιούν ή συμπληρώνουν νόμο.

Σύμφωνα με το ομοσπονδιακό Σύνταγμα της Αυστρίας, τα **εννέα ομόσπονδα κράτη**, παράλληλα με το ομοσπονδιακό (συνταγματικό) δίκαιο, διαθέτουν το δικό τους **(συνταγματικό) δίκαιο των ομόσπονδων κρατών**. Το συνταγματικό δίκαιο των ομόσπονδων κρατών δεν πρέπει να αντίκειται στο ομοσπονδιακό συνταγματικό δίκαιο και, ως εκ τούτου, έχει **κατώτερη τυπική ισχύ** απ' αυτό. Ωστόσο, τέτοια ιεράρχηση δεν ισχύει, κατ' αρχήν, μεταξύ των διατάξεων της ομοσπονδιακής νομοθεσίας και της νομοθεσίας των ομόσπονδων κρατών. Από το 1988 τα ομόσπονδα κράτη έχουν επίσης τη δυνατότητα να συνάπτουν συμβάσεις διεθνούς δικαίου (διεθνείς συμβάσεις) σε ζητήματα που εμπήτουν στην αρμοδιότητά τους. Ωστόσο, η ομοσπονδιακή κυβέρνηση εξακολουθεί να έχει το προβάδισμα σε ζητήματα εξωτερικών υποθέσεων.

Είδη νομικών πράξεων — Ιεράρχηση των κανόνων δικαίου

Για την ψήφιση ομοσπονδιακού συνταγματικού νομοθετήματος απαιτείται πλειοψηφία των 2/3 των ψήφων στο Εθνικό Συμβούλιο, με απαρτία τουλάχιστον των μισών μελών του. Επιπλέον, το νομοθέτημα που ψηφίζεται κατ' αυτόν τον τρόπο πρέπει να τιτλοφορείται ρητώς «συνταγματικός νόμος» ή «συνταγματική διάταξη».

Αντιθέτως, για την έγκυρη λήψη απόφασης από το Εθνικό Συμβούλιο σχετικά με ομοσπονδιακά νομοθέτηματα απαιτείται απαρτία τουλάχιστον του ενός τρίτου των μελών του και απόλυτη πλειοψηφία των ψηφισάντων.

1. Κατευθυντήριες αρχές του ομοσπονδιακού Συντάγματος

Οι ακόλουθες κατευθυντήριες αρχές (θεμελιώδεις αρχές) του αυστριακού ομοσπονδιακού Συντάγματος αποτελούν τις σημαντικότερες νομοθετικές διατάξεις της αυστριακής έννομης τάξης:

- η δημοκρατική αρχή
- η αρχή της διάκρισης των εξουσιών
- η αρχή του κράτους δικαίου
- η αρχή της αβασίλευτου κράτους
- η αρχή του ομοσπονδιακού κράτους
- η αρχή του φιλελεύθερου κράτους

Οι εν λόγω κατευθυντήριες αρχές συναποτελούν τη **βασική συνταγματική τάξη**.

Είναι υψίστης σημασίας από την άποψη του συνταγματικού δικαίου. Εάν **με αναθεώρηση του ομοσπονδιακού Συντάγματος** εγκαταλειφθεί μια από τις κατευθυντήριες αρχές ή μεταβληθεί ριζικά η σχέση των αρχών μεταξύ τους, αυτό θεωρείται συνολική αναθεώρηση του Συντάγματος **και προϋποθέτει τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος**.

2. Πρωτογενές και παράγωγο δίκαιο της ΕΕ

Η **προσχώρηση της Αυστρίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση** την 1η Ιανουαρίου 1995 επέφερε συνολική αναθεώρηση του αυστριακού ομοσπονδιακού Συντάγματος. Από την προσχώρηση, η θεμελιώδης έννομη τάξη της Αυστρίας δεν διέπεται πλέον μόνο από το συνταγματικό δίκαιο αλλά και από το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (**συνταγματικός δυϊσμός**). Σύμφωνα με την κρατούσα γνώμη, **το δίκαιο της ΕΕ** υπερισχύει του εθνικού δικαίου και του κοινού ομοσπονδιακού συνταγματικού δικαίου, όχι όμως των θεμελιωδών αρχών του ομοσπονδιακού Συντάγματος.

3. «Κοινό» ομοσπονδιακό συνταγματικό δίκαιο

Το συνταγματικό δίκαιο θέτει τους «κανόνες του παιχνιδιού» της πολιτικής δράσης, καθορίζοντας τα ακόλουθα:

- τη νομοπαρασκευαστική διαδικασία,
- τη θέση των ανώτατων οργάνων του κράτους,
- τη σχέση μεταξύ της ομοσπονδιακής κυβέρνησης και των ομόσπονδων κρατών όσον αφορά τη θέσπιση και την επιβολή της νομοθεσίας, τον έλεγχο της κρατικής δράσης από τα διοικητικά δικαστήρια.

4. Ομοσπονδιακοί νόμοι

Σύμφωνα με τη θεμελιώδη αρχή του κράτους δικαίου που κατοχυρώνεται στο Σύνταγμα, όλες οι πράξεις επιβολής (διοικητικής και δικαστικής) διέπονται από τον νόμο. Το ομοσπονδιακό Σύνταγμα κατανέμει τις νομοθετικές αρμοδιότητες μεταξύ της ομοσπονδιακής κυβέρνησης και των ομόσπονδων κρατών.

5. Διατάγματα

Τα διατάγματα είναι **γενικά νομοθετήματα που εκδίδονται από τις διοικητικές αρχές** και δεσμεύουν εξίσου όλα τα υποκείμενα δικαίου. Υπάρχει γενική συνταγματική εξουσιοδότηση για την έκδοση εκτελεστικών διαταγμάτων προς εξειδίκευση άλλων γενικών νομοθετημάτων, κυρίως νόμων. Τα διατάγματα με τα οποία τροποποιούνται ή συμπληρώνονται νόμοι προϋποθέτουν ρητή συνταγματική εξουσιοδότηση.

6. Αποφάσεις

Οι αποφάσεις είναι κυρίως εκτελεστικές διοικητικές πράξεις οι οποίες απευθύνονται μόνο στα πρόσωπα που κατονομάζονται σ' αυτές.

Θεσμικό πλαίσιο

Όργανα της νομοθετικής εξουσίας

Σύμφωνα με την ομοσπονδιακή συνταγματική διάκριση των εξουσιών μεταξύ της ομοσπονδιακής κυβέρνησης και των ομόσπονδων κρατών, στη νομοπαρασκευαστική διαδικασία συμμετέχουν διάφορα όργανα.

Το Εθνικό Συμβούλιο εκδίδει ομοσπονδιακούς νόμους, κατά κανόνα με τη σύμπραξη του **Ομοσπονδιακού Συμβουλίου**. Τα 183 μέλη του Εθνικού Συμβουλίου εκλέγονται άμεσα από τον λαό. Αντίθετα, το Ομοσπονδιακό Συμβούλιο διαθέτει μόνο δικαίωμα αρνησικυρίας.

Η νομοθεσία των ομόσπονδων κρατών θεσπίζεται από τα κοινοβούλια των ομόσπονδων κρατών.

Νομοπαρασκευαστική διαδικασία

Η νομοθετική πρωτοβουλία για την ψήφιση ομοσπονδιακών νόμων ασκείται ενώπιον του Εθνικού Συμβουλίου ως εξής:

- ως πρόταση των μελών του (πρόταση νόμου)
- ως νομοσχέδιο της ομοσπονδιακής κυβέρνησης (κυβερνητικό νομοσχέδιο)
- ως πρόταση του Ομοσπονδιακού Συμβουλίου

Επιπλέον, πρωτοβουλία πολιτών που έχει συγκεντρώσει περισσότερες από 100 000 υπογραφές πολιτών με δικαίωμα ψήφου ή του ενός έκτου των πολιτών με δικαίωμα ψήφου σε τρία ομόσπονδα κράτη κατατίθεται προς συζήτηση ενώπιον του Εθνικού Συμβουλίου.

Στην πράξη, οι περισσότερες **νομοθετικές πρωτοβουλίες** προέρχονται από την **ομοσπονδιακή κυβέρνηση**. Τα κυβερνητικά νομοσχέδια πρέπει να εγκρίνονται ομόφωνα από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση (στο υπουργικό συμβούλιο). Προηγουμένως, το νομοσχέδιο που έχει καταρτιστεί από τον/την αρμόδιο/-α ομοσπονδιακό υπουργό δημοσιεύεται προς αξιολόγηση από άλλους φορείς (ομόσπονδα κράτη, ενδιαφερόμενοι φορείς).

Μετά την απόφαση του Εθνικού Συμβουλίου, το Ομοσπονδιακό Συμβούλιο πρέπει να εγκρίνει το νομοσχέδιο. (Τα ομοσπονδιακά δημοσιονομικά νομοσχέδια δεν χρειάζεται να κατατίθενται ενώπιον του Ομοσπονδιακού Συμβουλίου — ομοσπονδιακή εξουσία του Εθνικού Συμβουλίου). Ο/η ομοσπονδιακός/-ή καγκελάριος υποβάλλει στη συνέχεια τον νόμο **προς κύρωση** στον/στην πρόεδρο της ομοσπονδιακής δημοκρατίας.

Το Εθνικό Συμβούλιο μπορεί να αποφασίσει τη διεξαγωγή **δημοψηφίσματος**. Τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος μπορεί επίσης να ζητήσει η πλειοψηφία των μελών του Εθνικού Συμβουλίου. Στην περίπτωση αυτή, το νομοσχέδιο που έχει ήδη εγκριθεί από το Εθνικό Συμβούλιο πρέπει να εγκριθεί και με δημοψήφισμα προτού επικυρωθεί. Επιπλέον, πρέπει να διεξαχθεί δημοψήφισμα για κάθε συνολική αναθεώρηση του ομοσπονδιακού Συντάγματος.

Ο πρόεδρος της ομοσπονδιακής δημοκρατίας κυρώνει τη σύμφωνη με το Σύνταγμα έκδοση του νόμου με την υπογραφή του. Στη συνέχεια, ο/η ομοσπονδιακός/-ή καγκελάριος προσυπογράφει την **κύρωση** του νόμου.

Μετά την προσυπογραφή του από τον/την ομοσπονδιακό/-ή καγκελάριο, ο ομοσπονδιακός νόμος δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Αυστρίας. Εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά στον ίδιο τον νόμο (αναδρομικότητα ή αδράνεια νόμου), ο νόμος αρχίζει να **ισχύει** από την παρέλευση της ημέρας δημοσίευσής του στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Αυστρίας και κυκλοφορίας της εν λόγω έκδοσης.

Νόμος μπορεί να καταργηθεί είτε ρητώς (τυπική κατάργηση) είτε με τη διαφορετική ρύθμιση από νέο ομοσπονδιακό νόμο ζητήματος που ρυθμιζόταν ήδη νομοθετικά (ουσιαστική κατάργηση), χωρίς ο νέος νόμος να προβλέπει την επίσημη λήξη ισχύος του παλαιότερου (lex posterior derogat legi priori). Ο ειδικότερος νόμος υπερισχύει των γενικών (lex specialis derogat legi generali). Επιπλέον, η διάρκεια ισχύος ενός νόμου μπορεί να είναι εξ αρχής περιορισμένη.

Νομικές βάσεις δεδομένων

Η αυστριακή νομοθεσία είναι διαθέσιμη διαδικτυακά μέσω του **εθνικού συστήματος νομικής πληροφόρησης (RIS)**, το οποίο παρέχεται από το **Ομοσπονδιακό Υπουργείο Ψηφιακών και Οικονομικών Υποθέσεων**.

Παρέχεται δωρεάν πρόσβαση στη βάση δεδομένων;

Η πρόσβαση στο **εθνικό σύστημα νομικής πληροφόρησης (RIS)** παρέχεται δωρεάν.

Σύντομη περιγραφή του περιεχομένου

Το **εθνικό σύστημα νομικής πληροφόρησης** παρέχει πληροφορίες σχετικά με τα ακόλουθα:

Ομοσπονδιακό δίκαιο

Κωδικοποιημένο ομοσπονδιακό δίκαιο

Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Αυστρίας από το 2004 και εξής

Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Αυστρίας 1945-2003

Επίσημες Εφημερίδες 1848-1940

Συλλογές νόμων και διαταγμάτων 1740-1848 (εξωτερικές)

Γερμανική Επίσημη Εφημερίδα 1919-1945 (εξωτερική)

Σχέδια αξιολογήσεων

Κυβερνητικά νομοσχέδια

Δίκαιο των ομόσπονδων κρατών

Κωδικοποιημένο κείμενο του δικαίου των ομόσπονδων κρατών

Αυθεντικές και μη αυθεντικές επίσημες εφημερίδες των ομόσπονδων κρατών (διάφορες χρονικές περιόδους)

Δίκαιο τοπικής αυτοδιοίκησης: επιλεγμένα νομοθετήματα των φορέων τοπικής αυτοδιοίκησης των ακόλουθων ομόσπονδων κρατών:

Καρινθία (όλοι οι φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης)

Κάτω Αυστρία

Άνω Αυστρία

Σάλτσμπουργκ

Στυρία

Βιέννη

Νομολογία

Συνταγματικό Δικαστήριο (Verfassungsgerichtshof—VfGH)

Διοικητικό Εφετείο (Verwaltungsgerichtshof—VwGH)

Κατάλογος κανόνων του Διοικητικού Εφετείου

Δικαιοσύνη [ανώτατο δικαστήριο (OGH), εφετείο (OLG), πρωτοδικείο (LG), ειρηνοδίκαιο (BG), ανώτατο δικαστήριο διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και σημάτων (OPMS), διεθνή δικαστήρια (AUSL)]

Ομοσπονδιακό Διοικητικό Δικαστήριο (Bundesverwaltungsgericht—BVwG)

Περιφερειακά Διοικητικά Δικαστήρια (Landesverwaltungsgerichte—LVwG)

Ομοσπονδιακό Φορολογικό Δικαστήριο (Bundesfinanzgericht) (εξωτερικό)

Αρχή προστασίας δεδομένων (Datenschutzbehörde) (πριν από το 2014: επιτροπή προστασίας δεδομένων)

Πειθαρχικές επιτροπές, ανώτατη πειθαρχική επιτροπή, επιτροπή προσφυγών

Εποπτική αρχή των εκπροσώπων του προσωπικού (πριν από το 2014: εποπτική επιτροπή των εκπροσώπων του προσωπικού)

Επιτροπές ίσης μεταχείρισης από το 2014 και εξής

Επιτροπές ίσης μεταχείρισης από το 2008 και εξής (εξωτερικές)

Δημοσιονομική τεκμηρίωση, ανεξάρτητο όργανο φορολογικών διαφορών (Unabhängiger Finanzsenat) (εξωτερικό)

Ανεξάρτητα διοικητικά τμήματα (Unabhängige Verwaltungsstellen) — επιλεγμένες αποφάσεις από το 1991 έως το 2013

Δικαστήριο υποθέσεων ασύλου (Asylgerichtshof — AsylGH) — Ιούλιος 2008 έως 2013

Ανεξάρτητο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο Ασύλου (Unabhängiger Bundesasylsenat) — επιλεγμένες αποφάσεις από το 1998 έως το τέλος Ιουνίου 2008

Ανεξάρτητη διοικητική αρχή αρμόδια επί περιβαλλοντικών ζητημάτων (Umweltsenat) — επιλεγμένες αποφάσεις από το 1994 έως το 2013

Ανώτατο ομοσπονδιακό συμβούλιο τηλεπικοινωνιών (Bundeskommunikationssenat) — επιλεγμένες αποφάσεις από το 2001 έως το 2013

Αρχές ελέγχου δημόσιων συμβάσεων (Vergabekontrollbehörden) — επιλεγμένες αποφάσεις έως το 2013

Αποφάσεις του Ανώτατου Δικαστηρίου (Oberstes Gericht) και του Ανώτατου Ακυρωτικού Δικαστηρίου (Cassationshof) σε αστικές και ποινικές υποθέσεις (1885-1897) (εξωτερικές)

Συλλογή πορισμάτων του αυστριακού Ανώτατου Δικαστηρίου (Reichsgericht) για την περίοδο 1869-1918 (εξωτερική)

Συλλογή πορισμάτων του Συνταγματικού Δικαστηρίου της Αυστρίας (Verfassungsgerichtshof) για την περίοδο 1919-1979 (εξωτερική)

Συλλογή πορισμάτων του Διοικητικού Εφετείου της Αυστρίας (Verwaltungsgerichtshof) για την περίοδο 1876-1934 (εξωτερική)

Άλλες εκδόσεις:

Κανονισμοί εξετάσεων (Prüfungsordnungen) σύμφωνα με τον κανονισμό περί ασκήσεως βιοτεχνικών, εμπορικών και βιομηχανικών επαγγελματιών (Gewerbeordnung)

Επίσημες ανακοινώσεις κοινωνικής ασφάλισης — αυθεντικές από το 2002 και εξής

Δομικά σχέδια για την υγεία (ÖSG, RSG)

Επίσημα κτηνιατρικά μηνύματα (AVN) από τις 15.09.2004 και εξής

Διατάγματα (Erlässe)

Διατάγματα των ομοσπονδιακών υπουργείων

Κατευθυντήριες γραμμές και διατάγματα του Ομοσπονδιακού Υπουργείου Οικονομικών (εξωτερικά)

Διατάγματα του Ομοσπονδιακού Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικών Υποθέσεων, Υγείας και Προστασίας του Καταναλωτή σε ζητήματα κοινωνικής ασφάλισης (εξωτερικά)

Αυστριακή νομοθεσία

Ορισμένοι αυστριακοί νόμοι είναι επίσης διαθέσιμοι στα αγγλικά.

Περαιτέρω πληροφορίες

Περαιτέρω πληροφορίες είναι διαθέσιμες στον ιστότοπο του [Εθνικού συστήματος νομικής πληροφόρησης](#).

Τελευταία επικαιροποίηση: 13/09/2021

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Εθνική νομοθεσία - Πολωνία

Στη σελίδα αυτή μπορείτε να βρείτε πληροφορίες για το νομικό σύστημα της Πολωνίας.

Η Πολωνία είναι αβασίλευτη δημοκρατία με δημοκρατική μορφή διακυβέρνησης. Η νομοθετική εξουσία ασκείται από το Κοινοβούλιο, το οποίο αποτελείται από την Κάτω Βουλή – **Sejm** – και την Άνω Βουλή – **Γερουσία**. Η εκτελεστική εξουσία ασκείται από τον **Πρόεδρο της Δημοκρατίας της Πολωνίας (Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej)** και από το **Υπουργικό Συμβούλιο (Rada Ministrów)**. Η δικαστική εξουσία ασκείται από τα τακτικά και τα ειδικά δικαστήρια.

Το πολωνικό νομικό σύστημα βασίζεται στο νομικό σύστημα της ηπειρωτικής Ευρώπης (**παράδοση του αστικού δικαίου**). Τα πολωνικά τακτικά δικαστήρια είναι τα **εφετεία (sądy apelacyjne)**, τα **πρωτοδικεία (okręg)(sądy okręgowo)** και τα **περιφερειακά δικαστήρια (rejon)(sady rejonowe)** και είναι αρμόδια για την εκδίκαση ποινικών υποθέσεων, αστικών υποθέσεων, υποθέσεων οικογενειακού δικαίου και επιμέλειας, υποθέσεων εργατικού δικαίου και κοινωνικών ασφαλίσεων.

Η **διοικητική δικαιοσύνη** απονέμεται από το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο (Naczelny Sąd Administracyjny), το οποίο ασκεί δικαστικό έλεγχο στη δημόσια διοίκηση.

Το **Ενώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο (Sąd Najwyższy)** είναι το ανώτατο κεντρικό δικαστικό όργανο της Δημοκρατίας της Πολωνίας, και συνεπώς αποτελεί τον ανώτατο βαθμό δικαιοδοσίας. Τα κύρια καθήκοντά του είναι η απόδοση δικαιοσύνης στην Πολωνία (μαζί με τα τακτικά, τα διοικητικά και τα στρατιωτικά δικαστήρια), να εκδικάζει το έκτακτο ένδικο μέσω της αναιρέσεως και να εκδίδει αποφάσεις σχετικά με την ερμηνεία του νόμου.

Το **Συνταγματικό Δικαστήριο (Trybunał Konstytucyjny)** είναι δικαστικό όργανο αρμόδιο να κρίνει:

τη συμβατότητα εκδοθέντος νόμου με το Σύνταγμα

διαφορές περί αρμοδιότητας μεταξύ των οργάνων της κεντρικής διοίκησης

τη συμβατότητα των σκοπών και των δραστηριοτήτων των πολιτικών κομμάτων με το Σύνταγμα

συνταγματικές προσφυγές που ασκούνται από πολίτες

Ο νόμος που δίδεται το Συνταγματικό Δικαστήριο και άλλοι συναφείς νόμοι δημοσιεύονται στα αγγλικά στο δικτυακό τόπο του [Πολωνικού Συνταγματικού Δικαστηρίου](#).

Πηγές δικαίου

Πηγές του πολωνικού δικαίου είναι το Σύνταγμα, οι νόμοι, οι διεθνείς συμφωνίες που έχουν κυρωθεί και οι κανονισμοί. Το Σύνταγμα θεωρείται η σημαντικότερη πηγή του πολωνικού δικαίου. Περιέχει πληροφορίες για το πολωνικό νομικό σύστημα, τη θεσμική οργάνωση, το σύστημα απονομής της δικαιοσύνης και τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης. Καλύπτει επίσης τις πολιτικές ελευθερίες και δικαιώματα. Το Σύνταγμα που ισχύει σήμερα ψηφίστηκε το 1997. Το κείμενο του πολωνικού Συντάγματος δημοσιεύεται στο δικτυακό τόπο της [Κάτω Βουλής του Πολωνικού Κοινοβουλίου \(Sejm\)](#) στα πολωνικά, στα αγγλικά, στα γερμανικά, στα γαλλικά και στα ρωσικά.

Είδη νομικών πράξεων - περιγραφή

Οι **νόμοι (ustawy)** είναι γενικά δεσμευτικές πράξεις που ρυθμίζουν σημαντικά θέματα. Οποιοδήποτε θέμα μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο νόμου. Σε ορισμένες περιπτώσεις, το Σύνταγμα επιβάλλει υποχρέωση ρύθμισης ενός συγκεκριμένου θέματος με νόμο, για παράδειγμα του προϋπολογισμού ή της νομικής κατάστασης των πολιτών.

Σύμφωνα με το πολωνικό Σύνταγμα, ορισμένες **διεθνείς συμφωνίες (umowy międzynarodowe)** πρέπει, πριν κυρωθούν, να περιληφθούν σε νόμο ο οποίος εγκρίνεται από το Κοινοβούλιο και υπογράφεται από τον Πρόεδρο. Οι συμφωνίες αυτές αφορούν ζητήματα όπως οι συμμαχίες· οι πολιτικές ή στρατιωτικές συνθήκες· οι ελευθερίες, τα δικαιώματα και τα καθήκοντα των πολιτών· η συμμετοχή σε διεθνείς οργανισμούς· και άλλα ζητήματα που ρυθμίζονται από το Σύνταγμα.

Οι **κανονισμοί (rozporządzenia)** εκδίδονται από τα κυβερνητικά όργανα που αναφέρονται στο Σύνταγμα βάσει νομοθετικής εξουσιοδότησης.

Το Υπουργικό Συμβούλιο είναι αρμόδιο για την έκδοση **αποφάσεων (uchwały)** εσωτερικής φύσεως, που είναι δεσμευτικές μόνο για τις οργανωτικές μονάδες των οποίων προϊστάται το όργανο που εκδίδει την απόφαση. Οι αποφάσεις αυτές δεν μπορούν να αποτελέσουν νομική βάση για τη λήψη αποφάσεων σχετικά με τους πολίτες, τα νομικά πρόσωπα και άλλα υποκείμενα δικαίου.

Οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης και οι τοπικές αρχές της κυβέρνησης μπορούν να εκδίδουν, βάσει νομοθετικής εξουσιοδότησης, **τοπικούς νόμους (akty prawa miejscowego)** που ισχύουν στις περιοχές αρμοδιότητάς τους.

Ιεραρχία κανόνων δικαίου

Η πρώτη πηγή του πολωνικού δικαίου είναι το Σύνταγμα. Οι υπόλοιποι κανόνες δικαίου κατά την ιεραρχική σειρά που ορίζει το πολωνικό Σύνταγμα είναι: οι κυρωθείσες διεθνείς συμφωνίες, οι κανονισμοί, οι οδηγίες και αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι νόμοι, τα διατάγματα και οι πράξεις των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης.

Θεσμικό πλαίσιο

Όργανα αρμόδια για τη θέσπιση νομικών κανόνων

Η **νομοθετική εξουσία** ασκείται από το Sejm και τη Γερουσία, τα δύο Σώματα του **πολωνικού Κοινοβουλίου**. Τα μέλη τους εκλέγονται για **θητεία τεσσάρων ετών**. Δικαίωμα υποβολής νομοσχεδίων έχουν οι βουλευτές, η Γερουσία, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας της Πολωνίας και το Υπουργικό Συμβούλιο, καθώς και ομάδες **τουλάχιστον 100 000 πολιτών** που έχουν δικαίωμα να συμμετέχουν στις εκλογές για το Sejm.

Το Sejm συζητεί τα νομοσχέδια σε τρεις αναγνώσεις. Αν ένα νομοσχέδιο εγκριθεί από το Sejm και τη Γερουσία, αποστέλλεται στον Πρόεδρο για υπογραφή. Ο Πρόεδρος μπορεί, πριν υπογράψει νομοσχέδιο, να το παραπέμψει στο Συνταγματικό Δικαστήριο, προκειμένου να αποφανθεί σχετικά με τη συμβατότητά του προς το Σύνταγμα.

Το Υπουργικό Συμβούλιο εγγυάται την εφαρμογή των **νόμων**, εκδίδει **κανονισμούς**, συνάπτει **διεθνείς συμφωνίες που απαιτούν κύρωση** και αποδέχεται ή καταγγέλλει **άλλες διεθνείς συμφωνίες**.

Διαδικασία λήψης αποφάσεων

Ανάληψη πρωτοβουλιών

Πρωτοβουλία για τη θέσπιση νομοθεσίας μπορούν να αναλάβουν οι βουλευτές, η Γερουσία, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας της Πολωνίας και το Υπουργικό Συμβούλιο, καθώς και ομάδες τουλάχιστον 100 000 πολιτών που έχουν δικαίωμα να συμμετέχουν στις εκλογές για το Sejm.

Στις περισσότερες περιπτώσεις, τα νομοσχέδια υποβάλλονται από το Υπουργικό Συμβούλιο ή από βουλευτές.

Το νομοσχέδιο, συνοδευόμενο από εισηγητική έκθεση, υποβάλλεται στον **Πρόεδρο του Sejm (Marszałek Sejmu)**, ο οποίος το διαβιβάζει στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, στη Γερουσία και στον Πρόεδρο του Υπουργικού Συμβουλίου (πρωθυπουργό).

Συζήτηση

Το Sejm συζητεί τα νομοσχέδια σε τρεις αναγνώσεις. Τα νομοσχέδια εξετάζονται επίσης από τις ειδικές επιτροπές του Sejm και της Γερουσίας.

Έγκριση

Η **Γερουσία** υποχρεούται, **εντός 30 ημερών από την υποβολή νομοσχεδίου**, να το εγκρίνει χωρίς τροποποιήσεις, να εγκρίνει τροποποιήσεις ή να αποφασίσει την πλήρη απόρριψή του. Το **Sejm** μπορεί να απορρίψει τις τροποποιήσεις που επιφέρει η Γερουσία μόνο με απόλυτη πλειοψηφία σε ψηφοφορία στην οποία συμμετέχει τουλάχιστον το ήμισυ του νομοθετικού προβλεπόμενου αριθμού βουλευτών.

Έναρξη ισχύος

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας στο Sejm και στη Γερουσία, ο Πρόεδρος του Sejm υποβάλλει το εγκεκριμένο νομοσχέδιο στον Πρόεδρο για υπογραφή. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας πρέπει να υπογράψει το νομοσχέδιο εντός 21 ημερών από την υποβολή του και να διατάξει τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα των Νόμων της Δημοκρατίας της Πολωνίας (Dziennik Ustaw). Ο νόμος αρχίζει να ισχύει μετά από δεκατέσσερις ημέρες. Εντούτοις, η ημερομηνία **έναρξης ισχύος** μπορεί επίσης να ορίζεται στο κείμενο του νόμου. Σύμφωνα με το πολωνικό νομικό σύστημα, ο νόμος μπορεί να καταργηθεί μόνο με άλλο νόμο. Η ημερομηνία λήξης της ισχύος νόμου ή άλλης νομοθετικής πράξης πρέπει να αναγράφεται στο κείμενο του νόμου ή της νομοθετικής πράξης.

Νομικές βάσεις δεδομένων

Οι νομοθετικές πράξεις από το 1918, καθώς και κατάλογος των πράξεων αυτών, δημοσιεύονται στην ιστοθέρση της [πολωνικής νομικής βάσης δεδομένων \(Sejm\)](#).

Η πρόσβαση στη βάση δεδομένων παρέχεται **δωρεάν**.

Τελευταία επικαιροποίηση: 01/02/2024

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Εθνική νομοθεσία - Πορτογαλία

Στην παρούσα σελίδα παρέχονται πληροφορίες σχετικά με το νομικό σύστημα της Πορτογαλίας.

1. Πράξεις που αποτυπώνουν τους κανόνες δικαίου – πηγές δικαίου

Σύμφωνα με την κλασική θεωρία, στην Πορτογαλία οι πηγές του δικαίου είναι οι ακόλουθες:

Οι συνταγματικοί νόμοι – δηλαδή το Σύνταγμα της Πορτογαλικής Δημοκρατίας, οι ειδικοί συνταγματικοί νόμοι και οι τροποποιητικοί του Συντάγματος νόμοι· Οι «κανόνες και οι αρχές του γενικού ή κοινού διεθνούς δικαίου», οι «διατάξεις των δεόντως κυρωμένων ή εγκεκριμένων διεθνών συμβάσεων», οι «κανόνες που θεσπίζονται από αρμόδια όργανα των διεθνών οργανισμών στους οποίους συμμετέχει η Πορτογαλία (...) εφόσον αυτό προβλέπεται στις αντίστοιχες ιδρυτικές συνθήκες», οι «διατάξεις των συνθηκών που διέπουν την Ευρωπαϊκή Ένωση και οι κανόνες που εκδίδουν τα θεσμικά της όργανα κατά την άσκηση των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους» — άρθρο 8 του Συντάγματος της Πορτογαλικής Δημοκρατίας·

Η κοινή νομοθεσία, που περιλαμβάνει τους νόμους του πορτογαλικού κοινοβουλίου (Assembleia da República), τα κυβερνητικά νομοθετικά διατάγματα και τα περιφερειακά νομοθετικά διατάγματα που εκδίδονται από τις νομοθετικές συνελεύσεις των Αυτόνομων Περιφερειών των Αζορών και της Μαδέρας·

Οι πράξεις με ισχύ νόμου, όπως πράξεις κύρωσης διεθνών συμβάσεων, συνθηκών ή συμφωνιών, οι αποφάσεις του Συνταγματικού Δικαστηρίου, που κηρύσσουν μια διάταξη αντισυνταγματική ή παράνομη με καθολική δεσμευτική ισχύ, οι συλλογικές συμβάσεις εργασίας και οι λοιπές συλλογικές πράξεις που ρυθμίζουν τις εργασιακές σχέσεις·

Οι κανονισμοί, δηλαδή κανονιστικές πράξεις χαμηλότερου επιπέδου από εκείνο των νόμων, που αποσκοπούν στην ερμηνεία και συμπλήρωση των νόμων προκειμένου να επιτραπεί η εφαρμογή ή η εκτέλεσή τους. Σ' αυτούς περιλαμβάνονται τα εκτελεστικά διατάγματα, οι κανονισμοί, τα διατάγματα, τα περιφερειακά εκτελεστικά διατάγματα, οι αποφάσεις, οι ρυθμιστικοί κανόνες, οι εκτελεστικές υπουργικές αποφάσεις, οι αστυνομικές διατάξεις των διοικητών διαμερισμάτων, οι αποφάσεις και κανονισμοί της τοπικής αυτοδιοίκησης.

2. Άλλες πηγές δικαίου

Οι απόψεις διαφέρουν ως προς το παραδεκτό και τη συνάφεια άλλων πηγών που δεν απορρέουν από την πολιτική εξουσία του κράτους να θεσπίζει γραπτό δικαίο. Οι εν λόγω αποκλίσεις απορρέουν, ιδίως, από το γεγονός ότι ορισμένοι θεωρούν τις πηγές μέσω διατύπωσης νομικών κανόνων, άλλοι τις θεωρούν μέσω παρουσίασης των κανόνων, και άλλοι και τα δύο. Μερικές φορές γίνεται διάκριση μεταξύ άμεσων και έμμεσων πηγών, γεγονός που παρακάμπτει ορισμένες δυσχέρειες που απορρέουν από τις αποκλίσεις ως προς τη βασική προσέγγιση.

Ως πιθανές πηγές δικαίου συνήθως αναφέρονται οι ακόλουθες:

Το έθιμο, δηλαδή η επανειλημμένη και συνήθης συμπεριφορά που συνοδεύεται από γενικευμένο αίσθημα ως προς τη δεσμευτικότητά της. Το έθιμο μπορεί να θεωρηθεί πηγή δικαίου μόνο σε ορισμένους τομείς. Ως εκ τούτου, το έθιμο είναι συναφές στο δημόσιο διεθνές δικαίο (π.χ. η αρχή της ετεροδικίας των αλλοδαπών κρατών), το ιδιωτικό διεθνές δικαίο και το διοικητικό δικαίο·

Η νομολογία –δηλαδή η ερμηνεία των νόμων που απορρέει από τις δικαστικές αποφάσεις– δεν θεωρείται, από κάποιους, ως πραγματική πηγή δικαίου, αλλά απλώς ως μέσο αποσαφήνισης της έννοιας των διατάξεων του νόμου, το οποίο παρέχει λύσεις ως προς την ερμηνεία που μπορεί να υιοθετηθεί και σε άλλες περιπτώσεις, σε συνάρτηση με τη βαρύτητα των λογικών και τεχνικών διατυπώσεων στις οποίες βασίζεται. Ορισμένοι συγγραφείς περιλαμβάνουν στην

κατηγορία αυτή όχι μόνον δικαστικές αποφάσεις σε συγκεκριμένες υποθέσεις, αλλά και κανονιστικές δικαιοδοτικές πράξεις (αποφάσεις του Συνταγματικού Δικαστηρίου με καθολική δεσμευτική ισχύ), διότι, κατά την άποψη τους, αποτελούν όλες πράξεις δημιουργίας θετικού δικαίου·

Η αρχή της επείκειας (equidade), στο πλαίσιο της οποίας τα δικαιοδοτικά όργανα έχουν την εξουσία να διατυπώνουν νομικούς κανόνες σε συνάρτηση με τα ειδικά χαρακτηριστικά των εκάστοτε συγκεκριμένων υπό εξέταση υποθέσεων, με βάση τις γενικές αρχές της δικαιοσύνης και την ηθική-νομική συνείδηση του δικαστή. «Τα δικαστήρια μπορούν να αποφαινόμενα βάσει της αρχής της επείκειας μόνο στις ακόλουθες περιπτώσεις: α) όταν αυτό επιτρέπεται από διάταξη του νόμου· β) όταν υπάρχει συμφωνία μεταξύ των διαδίκων και υφίσταται έννομη σχέση· γ) οι διάδικοι έχουν συμφωνήσει εκ των προτέρων να υπαχθούν στην αρχή της επείκειας» – άρθρο 4 του πορτογαλικού αστικού κώδικα.

Τα συναλλακτικά ήθη, δηλαδή οι επαναλαμβανόμενες κοινωνικές πρακτικές που δεν είναι υποχρεωτικές αλλά θεωρούνται συναφείς στο πλαίσιο των συναλλαγών, ιδίως στην πλήρωση του κενού δικαιοπραξίας και, ειδικότερα, στον τομέα του εμπορίου. Τα συναλλακτικά ήθη μπορεί να ληφθούν υπόψη από τα δικαστήρια όταν αυτό προβλέπεται από τον νόμο και εφόσον δεν είναι «αντίθετα προς τις αρχές της καλής πίστης» – άρθρο 3 του πορτογαλικού αστικού κώδικα. Επομένως, δεν αποτελούν αυτόνομο τρόπο δημιουργίας δικαίου και για πολλούς δεν αποτελούν πραγματική πηγή δικαίου·

Η νομική θεωρία, η οποία αποτελεί το σύνολο των απόψεων των νομικών, δηλαδή απορρέει από τη θεωρητική ή δογματική μελέτη του δικαίου, φαίνεται πως δεν θα πρέπει να θεωρείται πραγματική πηγή δικαίου, αν και διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην επιστημονική και τεχνική εξέλιξη της νομικής επιστήμης και έχει σημαντικό αντίκτυπο στο τελικό αποτέλεσμα του έργου των προσώπων που είναι αρμόδια για την ερμηνεία και την εφαρμογή των νομικών κανόνων.

3. Ιεράρχηση των πηγών δικαίου

Η έννοια της ιεράρχησης των κανόνων δικαίου αναφέρεται στη σχετική αξία αυτών, δηλαδή τη θέση τους σε μια μεθοδική κλίμακα.

Σ' αυτό το πλαίσιο, ορισμένοι υποστηρίζουν ότι η ιεράρχηση αφορά μόνο τον τρόπο θέσπισης του δικαίου. Σύμφωνα με την άποψη αυτή, η ιεράρχηση δεν βασίζεται στο σχετικό καθεστώς των νομικών κανόνων, αλλά ορίζεται με βάση τις πηγές θέσπισής τους.

Ανάλογα με την άποψη που υιοθετείται, είναι δυνατή η δημιουργία μιας σειράς προτεραιότητας.

Η ιεράρχηση των διαφόρων πηγών που αναφέρονται στο πρώτο μέρος είναι η εξής:

Το Σύνταγμα της Πορτογαλικής Δημοκρατίας και οι συνταγματικοί νόμοι·

Οι κανόνες και οι αρχές του γενικού ή κοινού διεθνούς δικαίου και των διεθνών συμβάσεων [δηλαδή όλες οι πράξεις που αναφέρονται στο σημείο 1 στοιχείο β)]·

Οι νόμοι και τα νομοθετικά διατάγματα·

Τα περιφερειακά νομοθετικά διατάγματα·

Οι πράξεις με ισχύ νόμου·

Οι κανονισμοί.

4. Λεπτομέρειες θέσης σε ισχύ, στην εθνική επικράτεια, κανόνων που περιέχονται σε διεθνείς πράξεις

Οι διεθνείς νομοθετικές πράξεις μεταφέρονται στο πορτογαλικό δίκαιο σύμφωνα με τις ακόλουθες αρχές που ορίζονται στο άρθρο 8 του Συντάγματος της Πορτογαλικής Δημοκρατίας:

«Οι κανόνες και οι αρχές του γενικού ή κοινού διεθνούς δικαίου αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του πορτογαλικού δικαίου·

«Οι κανόνες που ορίζονται σε δεόντως κυρωθείσες ή εγκριθείσες διεθνείς συμβάσεις τίθενται σε ισχύ στο πορτογαλικό εθνικό δίκαιο από την επίσημη δημοσίευσή τους και παραμένουν σε ισχύ για όσο χρονικό διάστημα δεσμεύουν, σε διεθνές επίπεδο, το πορτογαλικό κράτος·

«Οι κανόνες που θεσπίζονται από τους αρμόδιους φορείς των διεθνών οργανισμών στους οποίους η Πορτογαλία είναι μέλος τίθενται άμεσα σε ισχύ στο πορτογαλικό εθνικό δίκαιο, υπό τον όρο ότι αυτό προβλέπεται στις αντίστοιχες ιδρυτικές συνθήκες·

«Οι διατάξεις των συνθηκών που διέπουν την Ευρωπαϊκή Ένωση και οι κανόνες που εκδίδουν τα θεσμικά της όργανα κατά την άσκηση των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, εφαρμόζονται στο πορτογαλικό εθνικό δίκαιο, σύμφωνα με τη νομοθεσία της Ένωσης, με σεβασμό προς τις θεμελιώδεις αρχές ενός δημοκρατικού κράτους δικαίου».

5. Οι διάφορες αρχές που έχουν αρμοδιότητα έκδοσης κανόνων δικαίου

Οι αρχές που είναι αρμόδιες να εκδίδουν κανόνες δικαίου είναι το πορτογαλικό, η κυβέρνηση, οι περιφερειακές κυβερνήσεις και οι περιφερειακές συνελεύσεις των Αζορών και της Μαδέρας, οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης και ορισμένες διοικητικές αρχές.

6. Διαδικασία θέσπισης των κανόνων δικαίου

Ο τρόπος με τον οποίο θεσπίζονται οι κανόνες ποικίλλει ανάλογα με τις ειδικές διαδικασίες που πρέπει να ακολουθήσει το οικείο αρμόδιο όργανο. Κατά συνέπεια, τα διάφορα είδη νομοθετικών πράξεων παράγονται μέσω διαφορετικών διαδικασιών. Στη συνέχεια περιγράφονται τα δύο πιο επίσημα και πιο συναφή συστήματα θέσπισης κανόνων δικαίου.

Η πλέον περίπλοκη διαδικασία, που διεξάγεται ενώπιον του κοινοβουλίου, περιλαμβάνει συνοπτικά τα ακόλουθα στάδια:

Νομοθετική πρωτοβουλία: λαμβάνεται από «τους βουλευτές, τις κοινοβουλευτικές ομάδες και την κυβέρνηση, και επίσης, υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται από τον νόμο, ομάδες εγγεγραμμένων εκλογέων». Την εξουσία νομοθετικής πρωτοβουλίας για τις αυτόνομες περιοχές έχουν οι αντίστοιχες περιφερειακές νομοθετικές συνελεύσεις» (άρθρο 167 παράγραφος 1 του Συντάγματος της Πορτογαλικής Δημοκρατίας)·

Αρχική αποδοχή, δημοσίευση, καταχώριση, αρίθμηση και αξιολόγηση: Αυτή η φάση περιλαμβάνει την εξέταση του παραδεκτού του νομοσχεδίου, τη δημοσίευσή του στην Επίσημη Εφημερίδα του πορτογαλικού κοινοβουλίου (Diário da Assembleia), τη διοικητική του επεξεργασία και, τέλος, την αξιολόγηση του περιεχομένου του·

Συζήτηση και έγκριση: Η διαδικασία αυτή περιλαμβάνει συζήτηση επί του συνόλου του νομοσχεδίου, μια δευτερή συζήτηση σε επιμέρους σημεία αυτού, ψηφοφορία επί του νομοσχεδίου στο σύνολό του, ψηφοφορία για τα επιμέρους σημεία, και μια τελική συνολική ψηφοφορία. Για να εγκριθεί ένα νομοσχέδιο, μπορεί να απαιτείται απλή πλειοψηφία, απόλυτη πλειοψηφία ή ειδική πλειοψηφία·

Έλεγχος: τον ασκεί ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εντός της προθεσμίας που ορίζεται από τον νόμο. Μετά την ολοκλήρωση του ελέγχου, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είτε εγκρίνει το προτεινόμενο κείμενο είτε ασκεί το δικαίωμα αρνησιουργίας. Στην τελευταία περίπτωση το κείμενο αναπέμπεται στο κοινοβούλιο ώστε να συζητηθεί εκ νέου. Αν με την ψηφοφορία εγκριθεί το κείμενο ως έχει ή με τροποποιήσεις, το εν λόγω κείμενο αποστέλλεται και πάλι στον Πρόεδρο για κύρωση που πρέπει επίσης να πραγματοποιηθεί εντός συγκεκριμένης προθεσμίας. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είναι υπεύθυνος για «την κύρωση νόμων, νομοθετικών διαταγμάτων και κανονιστικών διαταγμάτων και διατάσσει τη δημοσίευσή τους, καθώς επίσης υπογράφει τις αποφάσεις του κοινοβουλίου με τις οποίες εγκρίνονται διεθνείς συμφωνίες και άλλα κυβερνητικά διατάγματα» [άρθρο 134, στοιχείο β) του Συντάγματος της Πορτογαλικής Δημοκρατίας].

Δημοσίευση: Μετά την κύρωση, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας πρέπει να διατάξει τη δημοσίευση του νέου νομοθετικού κειμένου στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Πορτογαλίας (Diário da República).

Η διαδικασία με την οποία η κυβέρνηση θεσπίζει νομοθεσία περιλαμβάνει τα ακόλουθα στάδια:

Νομοθετική πρωτοβουλία: Νομοσχέδιο που υποβάλλεται από το γραφείο του αρμόδιου υπουργού·

Διερεύνηση: Κατά τη διάρκεια αυτού του σταδίου, ο υπουργός που προτείνει το νομοσχέδιο πρέπει να συγκεντρώσει γνώμες, καθώς και να διεξάγει διαβουλεύσεις με τα όργανα που ορίζονται από το Σύνταγμα και από τον νόμο·

Προκαταρκτική και επί της ουσίας αξιολόγηση: Οι προτάσεις εξετάζονται και αξιολογούνται μετά την αρχική τους αποδοχή·

Έγκριση: Η έγκριση ορισμένων πράξεων από το Συμβούλιο των Υπουργών δεν είναι υποχρεωτική, ωστόσο, κατά κανόνα, το Συμβούλιο των Υπουργών είναι αρμόδιο γι' αυτό το στάδιο·

Έλεγχος: «Εντός σαράντα ημερών από την παραλαβή κυβερνητικού διατάγματος προς κύρωση (...), ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είτε κυρώνει το διάταγμα είτε ασκεί το δικαίωμα αρνησικυρίας. Στην τελευταία περίπτωση, ενημερώνει την κυβέρνηση γραπτώς για τους σχετικούς λόγους» (άρθρο 136 παράγραφος 4 του Συντάγματος της Πορτογαλικής Δημοκρατίας)·

Δημοσίευση: το κείμενο του νόμου δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Πορτογαλίας.

7. Διαδικασίες βάσει των οποίων τίθενται σε ισχύ οι εθνικοί κανόνες δικαίου

«Οι νόμοι είναι δεσμευτικοί μόνο μετά τη δημοσίευσή τους στην Επίσημη Εφημερίδα». «Μετά τη δημοσίευσή του, ο νόμος τίθεται σε ισχύ μετά την προθεσμία που ορίζεται σ' αυτόν ή, εάν δεν έχει οριστεί προθεσμία, μετά το χρονικό διάστημα που προβλέπεται σε ειδική νομοθεσία» (άρθρο 5 του πορτογαλικού αστικού κώδικα).

Σύμφωνα με τον νόμο αριθ. 74/98, της 11ης Νοεμβρίου 1998, άρθρο 2, όπως ισχύει:

παράγραφος 1 – «Οι νομοθετικές πράξεις και άλλες πράξεις γενικού περιεχομένου αρχίζουν να ισχύουν από την ημερομηνία που ορίζεται σ' αυτές. Σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να τεθούν σε ισχύ την ημερομηνία της δημοσίευσής τους».

παράγραφος 2 – «Εφόσον δεν ορίζεται ημερομηνία, οι πράξεις της παραγράφου 1 τίθενται σε ισχύ σε όλη την πορτογαλική επικράτεια και στην αλλοδαπή την πέμπτη ημέρα μετά τη δημοσίευσή τους».

παράγραφος 4 – «Η προθεσμία της παραγράφου 2 αρχίζει να τρέχει την αμέσως επόμενη ημέρα από τη δημοσίευση στον ιστότοπο που διαχειρίζεται η Imprensa Nacional Casa da Moeda, SA (Εθνικό Τυπογραφείο-Νομισματοκοπείο)».

8. Μέσα επίλυσης συγκρούσεων κανόνων δικαίου

Τον πλέον σημαντικό ρόλο διαδραματίζει το Συνταγματικό Δικαστήριο, το οποίο πρέπει να κηρύσσει αντισυνταγματικούς τους κανόνες που έρχονται σε σύγκρουση με το Σύνταγμα της Πορτογαλικής Δημοκρατίας ή τις αρχές που διατυπώνονται σ' αυτό.

Κατά την εξέταση των ειδικών περιπτώσεων που εκκρεμούν ενώπιόν τους, τα δικαστήρια δεν εφαρμόζουν διατάξεις που παραβιάζουν το Σύνταγμα ή τις συνταγματικές αρχές.

Στο πλαίσιο της ερμηνείας, με σκοπό την εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών που τους υποβάλλονται προς εξέταση, τα δικαστήρια πρέπει να επιλύουν τυχόν συγκρούσεις που προκύπτουν μεταξύ των διαφόρων νομικών κανόνων, συνεκτιμώντας πάντα την προαναφερθείσα ιεράρχηση των πηγών δικαίου.

Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να λαμβάνουν υπόψη το σύστημα ως ενιαίο σύνολο, χωρίς να δέχονται τυχόν κενά ή αντιφάσεις, ιδίως λογικού ή σημασιολογικού χαρακτήρα, σταθμίζοντας τη βαρύτητα των σχετικών περιστάσεων στη νομοθετική διαδικασία και τις ειδικές συνθήκες κατά τη στιγμή της απόφασης, απαιτώντας πάντα μια ελάχιστη λεκτική αντιστοιχία, ακόμη και ατελή, με την επιλεγείσα λύση και με την παραδοχή ότι ο νομοθέτης επέλεξε την «πλέον συνετή» λύση και ήταν σε θέση «να εκφράσει τις προθέσεις του με κατάλληλους όρους» – άρθρο 9 του πορτογαλικού αστικού κώδικα.

Όσον αφορά τη σύγκρουση νόμων στον τομέα του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου, σας παραπέμπουμε στο ενημερωτικό σημείωμα με θέμα «Εφαρμοστέο δικαίο».

Νομικές βάσεις δεδομένων

Η βάση **Digesto** αποτελεί την επίσημη νομική βάση δεδομένων της Πορτογαλίας και περιλαμβάνει την Επίσημη Εφημερίδα (Diário da República).

Digesto – Ολοκληρωμένο σύστημα επεξεργασίας των νομικών πληροφοριών

Η βάση δεδομένων Digesto δημιουργήθηκε με την απόφαση του υπουργικού συμβουλίου αριθ. 48/92, της 31ης Δεκεμβρίου 1992, και περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

Τις πράξεις που δημοσιεύονται στις σειρές 1 και 2 της Επίσημης Εφημερίδας της Δημοκρατίας της Πορτογαλίας.

Πλήρεις, λεπτομερείς και επικαιροποιημένες νομικές πληροφορίες που διατίθενται δωρεάν, ιδίως τις ακόλουθες:

ισχύ, αποτελέσματα και σημειώσεις σχετικά με τις πράξεις που δημοσιεύονται στη σειρά 1 της Επίσημης Εφημερίδας από τις 5 Οκτωβρίου 1910 και διάφορα έγγραφα προηγούμενων δεκαετιών, και με τις πράξεις που δημοσιεύονται στη σειρά 2 της Επίσημης Εφημερίδας και υποβάλλονται σε επεξεργασία στο πλαίσιο της βάσης δεδομένων PCMLEX·

όλες τις σχετικές πληροφορίες, όπως τις εξουσιοδοτικές διατάξεις, τους κανονισμούς, τα σχέδια νόμου (diploma de desenvolvimento), τις τροποποιήσεις που επήλθαν και έγιναν δεκτές, το ισχύον κοινοτικό δίκαιο, διοικητικές κατευθυντήριες γραμμές της Γενικής Διεύθυνσης Προϋπολογισμού, εκδοθείσα νομολογία και πράξεις συλλογικής ρύθμισης της εργασίας·

πρόσβαση σε τρεις άλλες βάσεις δεδομένων: τη βάση LEGAÇOR, δηλαδή την περιφερειακή νομοθετική βάση δεδομένων των Αζορών, τη REGTRAB, δηλαδή την ειδική βάση δεδομένων ρύθμισης της εργασίας, και τη DGO–DOUT, την ειδική βάση δεδομένων εγκυκλίων και γνωμοδοτήσεων της Γενικής Διεύθυνσης Προϋπολογισμού.

πρόσβαση, μέσω διαλειτουργικότητας με τις νομικές βάσεις δεδομένων του Υπουργείου Δικαιοσύνης, με τη Γενική Εισαγγελία και με το κοινοβούλιο, μέσω της βάσης δεδομένων της κοινοβουλευτικής δραστηριότητας, αντίστοιχα, στη νομολογία των κύριων δικαστηρίων, στις γνωμοδοτήσεις της Γενικής Εισαγγελίας και σε όλες τις προπαρασκευαστικές εργασίες που αφορούν έναν νόμο από τη νομοθετική πρωτοβουλία έως τη δημοσίευσή του.

Επίσημη Εφημερίδα σε ηλεκτρονική μορφή (DRE)

Σύμφωνα με το νομοθετικό διάταγμα αριθ. 83/2016, της 16ης Δεκεμβρίου 2006, η Επίσημη Εφημερίδα είναι δημόσια υπηρεσία, η πρόσβαση σ' αυτήν είναι δωρεάν για όλους, και εκδίδεται αποκλειστικά σε ηλεκτρονική μορφή. Αυτή η δημόσια υπηρεσία παρέχεται από το Imprensa Nacional-Casa da Moeda, S.A. (Εθνικό Τυπογραφείο-Νομισματοκοπείο), που καθιστά διαθέσιμη την Επίσημη Εφημερίδα στον ιστότοπό του. Η καθολική και δωρεάν πρόσβαση περιλαμβάνει τη δυνατότητα εκτύπωσης, αρχειοθέτησης, αναζήτησης και ελεύθερης πρόσβασης στο περιεχόμενο των πράξεων που δημοσιεύονται στις σειρές 1 και 2 της Επίσημης Εφημερίδας, σε ηλεκτρονικούς μορφώτπους ανοικτής πρόσβασης.

Η Επίσημη Εφημερίδα, όπως διατίθεται, περιλαμβάνει υποχρεωτικά τα ακόλουθα:

το κείμενο των πράξεων που δημοσιεύονται υποχρεωτικά στην Επίσημη Εφημερίδα σύμφωνα με το Σύνταγμα και τον νόμο, ιδίως τον νόμο αριθ. 74/98, της 11ης Νοεμβρίου 1998, όπως τροποποιήθηκε και αναδημοσιεύτηκε με τον νόμο αριθ. 43/2014, της 11ης Ιουλίου 2014.

επικαιροποιημένο εργαλείο που επιτρέπει στους ενδιαφερόμενους να συμβουλευονται το χωρίς νομική αξία ενοποιημένο κείμενο της οικείας νομοθεσίας της έννομης τάξης·

εργαλείο που επιτρέπει τη μετάφραση νομικών όρων

εργαλείο αναζήτησης, με λέξεις-κλειδιά, πράξεων που δημοσιεύονται υποχρεωτικά στην Επίσημη Εφημερίδα·

δεόντως επεξεργασμένες και συστηματοποιημένες νομικές πληροφορίες·

διασύνδεση με πρόσθετες τομεακές βάσεις συμπληρωματικών νομικών πληροφοριών, ιδίως νομολογίας, κοινοτικού δικαίου, διοικητικών κατευθυντήριων γραμμών και νομικής θεωρίας·

δωρεάν αποστολή στη διεύθυνση ηλεκτρονικής αλληλογραφίας των ενδιαφερόμενων συνδρομητών αυτής της υπηρεσίας του ευρητήριου των σειρών 1 και 2 της Επίσημης Εφημερίδας.

Χρήσιμοι σύνδεσμοι

Επίσημη Εφημερίδα της Πορτογαλικής Δημοκρατίας (Diário da República)

Τελευταία επικαιροποίηση: 07/04/2024

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Εθνική νομοθεσία - Ρουμανία

Η παρούσα σελίδα παρέχει πληροφορίες σχετικά με το νομικό σύστημα της Ρουμανίας και επισκόπηση της νομοθεσίας στη Ρουμανία.

Πηγές δικαίου

Οι πηγές του ρουμανικού δικαίου είναι:

το Σύνταγμα της Ρουμανίας·

οι νόμοι που θεσπίζονται από το Κοινοβούλιο (συνταγματικοί νόμοι, οργανικοί νόμοι και κοινοί νόμοι)·

τα προεδρικά διατάγματα·

οι νομοθετικές πράξεις της κυβέρνησης (διατάγματα, έκτακτα διατάγματα, αποφάσεις)·

οι κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται από την κεντρική διοίκηση (υπουργικές αποφάσεις, κατευθύνσεις και κανονισμοί)·

οι κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται από τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης (επαρχιακό συμβούλιο, τοπικό συμβούλιο, γενικό δημοτικό συμβούλιο Βουκουρεστίου)·

η νομοθεσία της ΕΕ (κανονισμοί, οδηγίες)·

οι διεθνείς συμβάσεις στις οποίες η Ρουμανία είναι συμβαλλόμενο μέρος.

Είδη νομικών πράξεων - περιγραφή

Το νομικό πλαίσιο της Ρουμανίας περιλαμβάνει τις ακόλουθες νομικές πράξεις:

Το **Σύνταγμα** είναι ο υπέρτατος νόμος της Ρουμανίας. Ρυθμίζει τη δομή της Ρουμανίας ως εθνικού, ενιαίου και αδιαίρετου κράτους, τις σχέσεις μεταξύ εκτελεστικής, νομοθετικής και δικαστικής εξουσίας, καθώς και μεταξύ κρατικών οργάνων, πολιτών και νομικών προσώπων.

Οι συνταγματικοί νόμοι προέρχονται από τη συντακτική εξουσία, δηλαδή από τη συντακτική συνέλευση που εξελέγη και συγκλήθηκε για τον σκοπό αυτόν.

Οι **οργανικοί νόμοι** ρυθμίζουν θέματα μεγάλης σημασίας για το κράτος, όπως είναι τα εθνικά σύνορα, η ρουμανική ιθαγένεια, το κρατικό εθνόσημο και η κρατική σφραγίδα, το νομικό καθεστώς για την ιδιοκτησία και την κληρονομία, η διοργάνωση και διεξαγωγή δημοψηφισμάτων, τα ποινικά αδικήματα, οι ποινές και οι κανόνες για την εκτέλεση των ποινών, η οργάνωση και λειτουργία του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου, των δικαστηρίων, της Εισαγγελίας και του Ελεγκτικού Συνεδρίου, τα δικαιώματα των προσώπων που έχουν υποστεί ζημία από δημόσια αρχή, η εθνική άμυνα, η οργάνωση κυβερνητικών φορέων και τα πολιτικά κόμματα.

Οι **κοινοί νόμοι** ρυθμίζουν όλους τους λοιπούς τομείς που δεν διέπονται από τους οργανικούς νόμους. Κοινός νόμος δεν μπορεί να τροποποιήσει ή να μεταβάλει κανόνα ανώτερης τυπικής ισχύος, όπως έναν οργανικό νόμο ή το Σύνταγμα.

Σε ειδικές περιπτώσεις (διακοπή των εργασιών του Κοινοβουλίου) ορισμένοι τομείς, οι οποίοι καθορίζονται από το Κοινοβούλιο, μπορούν να ρυθμιστούν, βάσει νομοθετικής εξουσιοδότησης, με **κυβερνητικά διατάγματα**. Τα εν λόγω διατάγματα εκδίδονται με βάση ειδική πράξη χορήγησης νομοθετικής εξουσιοδότησης, εντός των ορίων και υπό τους όρους που προβλέπονται από την εν λόγω πράξη. Σε έκτακτες περιπτώσεις, η κυβέρνηση μπορεί να εκδώσει έκτακτα διατάγματα σε οποιονδήποτε τομέα, εάν αυτό θεωρείται αναγκαίο.

Οι **κυβερνητικές αποφάσεις** καθορίζουν με ποιον τρόπο εφαρμόζονται στην πράξη οι νόμοι και διάφορες άλλες οργανωτικές πτυχές της εφαρμογής τους.

Κανονιστικές πράξεις (αποφάσεις και κατευθύνσεις) **εκδίδονται από την κεντρική διοίκηση** μόνο με βάση τη νομοθεσία, τις κυβερνητικές αποφάσεις και τα κυβερνητικά διατάγματα και με σκοπό να τα εφαρμόσουν.

Οι πράξεις αυτόνομων διοικητικών αρχών.

Οι **κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται από όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης** (επαρχιακό συμβούλιο, τοπικό συμβούλιο, γενικό δημοτικό συμβούλιο Βουκουρεστίου) ρυθμίζουν τομείς που υπάγονται στην αρμοδιότητα των εν λόγω οργάνων.

Άλλες πηγές δικαίου

Η νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και η νομολογία των δικαστηρίων της ΕΕ.

Παρότι η εθνική νομολογία δεν αποτελεί πηγή δικαίου, οι αποφάσεις του Ανώτατου Ακυρωτικού Δικαστηρίου οι οποίες διασφαλίζουν την ομοιόμορφη ερμηνεία ορισμένων διατάξεων της νομοθεσίας αποτελούν αναμφισβήτητα δευτερεύουσες πηγές δικαίου. Επιπλέον, οι αποφάσεις του Συνταγματικού Δικαστηρίου οι οποίες παράγουν αποτελέσματα *erga omnes* (έναντι όλων) και όχι *inter partes litigantes* (μεταξύ των διαδίκων) μπορούν να θεωρηθούν δευτερεύουσες πηγές δικαίου.

Σύμφωνα με το άρθρο 1 του νόμου 287/2009 περί Αστικού Κώδικα, πηγές του αστικού δικαίου είναι ο νόμος, **οι πρακτικές και οι γενικές αρχές του δικαίου**.

Με τον όρο «πρακτικές» εννοούμε την παράδοση (έθιμα) και τις επαγγελματικές πρακτικές.

Οι προαναφερθείσες διατάξεις θεσπίζουν τους ακόλουθους κανόνες για την εφαρμογή των πρακτικών ως πηγής δικαίου:

Οι πρακτικές εφαρμόζονται σε περιπτώσεις που δεν ρυθμίζονται από τον νόμο. Όταν δεν υπάρχουν πρακτικές, ισχύουν οι νομικές διατάξεις για παρόμοιες περιπτώσεις και, όταν δεν υπάρχουν τέτοιες διατάξεις, εφαρμόζονται οι γενικές αρχές του δικαίου.

Σε θέματα που ρυθμίζονται από τον νόμο, οι πρακτικές εφαρμόζονται μόνον όταν ο νόμος κάνει ρητή αναφορά σ' αυτές.

Μόνο οι πρακτικές που συνάδουν με τη δημόσια τάξη και τα χρηστά ήθη αναγνωρίζονται ως πηγές δικαίου.

Ο ενδιαφερόμενος πρέπει να αποδείξει την ύπαρξη των πρακτικών και το περιεχόμενό τους. Οι πρακτικές που δημοσιεύονται σε συλλογές οι οποίες καταρτίζονται από φορείς ή οργανισμούς που είναι εξουσιοδοτημένοι στον τομέα τεκμαίρεται ότι υπάρχουν, μέχρι αποδείξεως του εναντίου.

Ιεράρχηση κανόνων δικαίου

Η ιεράρχηση των κανόνων δικαίου στη Ρουμανία έχει ως ακολούθως:

Το Σύνταγμα της Ρουμανίας και οι συνταγματικοί νόμοι κατέχουν την κορυφαία θέση στην ιεραρχία των κανόνων δικαίου. Όλα τα άλλα νομοθετήματα πρέπει να συμφωνούν με αυτά.

Οι οργανικοί νόμοι κατέχουν τη δεύτερη θέση στην ιεραρχία των κανόνων δικαίου. Το Κοινοβούλιο θεσπίζει οργανικούς νόμους με ειδική πλειοψηφία.

Οι κοινοί νόμοι αποτελούν την τρίτη κατηγορία στην ιεραρχία των κανόνων δικαίου. Το Κοινοβούλιο θεσπίζει κοινούς νόμους με απλή πλειοψηφία. Κοινός νόμος δεν μπορεί να τροποποιήσει ούτε να μεταβάλει οργανικούς νόμους ή το Σύνταγμα.

Τα κυβερνητικά διατάγματα αποτελούν την τέταρτη κατηγορία στην ιεραρχία των κανόνων δικαίου.

Οι κυβερνητικές αποφάσεις κατέχουν την πέμπτη θέση στην ιεραρχία των κανόνων δικαίου.

Οι κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται από την κεντρική διοίκηση και από αυτόνομες διοικητικές αρχές αποτελούν την έκτη κατηγορία στην ιεραρχία των κανόνων δικαίου.

Οι κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται από όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης (επαρχιακό συμβούλιο, τοπικό συμβούλιο, γενικό δημοτικό συμβούλιο Βουκουρεστίου) κατέχουν την τελευταία θέση στην ιεραρχία των κανόνων δικαίου.

Θεσμικό πλαίσιο

Όργανα αρμόδια για τη θέσπιση νομικών κανόνων

Σύμφωνα με το Σύνταγμα, το κράτος βασίζεται στις δημοκρατικές συνταγματικές αρχές της **διάκρισης των εξουσιών και του ελέγχου και της εξισορρόπησης των κρατικών εξουσιών** (νομοθετικής, εκτελεστικής και δικαστικής).

Η εξουσία κατανέμεται επίσης και ασκείται από το Κοινοβούλιο, την κυβέρνηση και τις δικαστικές αρχές. Το Συνταγματικό Δικαστήριο, ο Συνήγορος του Πολίτη της Ρουμανίας, το Ελεγκτικό Συνέδριο και το Νομοθετικό Συμβούλιο εγγυώνται επίσης την εξισορρόπηση των εξουσιών μεταξύ δημόσιων αρχών και πολιτών.

Το Κοινοβούλιο είναι το ανώτατο όργανο εκπροσώπησης των πολιτών και η μοναδική νομοθετική αρχή της χώρας. Απαρτίζεται από τη [Βουλή των Αντιπροσώπων](#) και τη [Γερουσία](#). Καταρχήν, η **νομοθετική εξουσία** ανήκει αποκλειστικά στο Κοινοβούλιο, αλλά σε ορισμένες περιπτώσεις το Κοινοβούλιο μοιράζεται την εν λόγω εξουσία με την [εκτελεστική εξουσία](#) (την κυβέρνηση) και το εκλογικό σώμα (τους πολίτες).

Η [κυβέρνηση](#) μπορεί να εκδίδει διατάγματα, βάσει ειδικής νομοθετικής εξουσιοδότησης που θεσπίζεται από το Κοινοβούλιο. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις που πρέπει να αντιμετωπίζονται επείγοντως, η κυβέρνηση μπορεί επίσης να εκδίδει έκτακτα διατάγματα.

Νομοπαρασκευαστική διαδικασία

Η νομοπαρασκευαστική διαδικασία περιλαμβάνει τρία στάδια:

1. Το κυβερνητικό στάδιο ή προκοινοβουλευτικό στάδιο αφορά:

την επεξεργασία του νομοσχεδίου σε κυβερνητικό επίπεδο·

την υποβολή του νομοσχεδίου σε δημόσια διαβούλευση, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από τη νομοθεσία·

τη σύμφωνη γνώμη του Νομοθετικού Συμβουλίου, των υπουργών και άλλων οργάνων·

την έγκριση του νομοσχεδίου από την κυβέρνηση.

2. Το κοινοβουλευτικό στάδιο αφορά:

τη διαβίβαση του νομοσχεδίου σε ένα από τα σώματα του Κοινοβουλίου (τη Βουλή των Αντιπροσώπων ή τη Γερουσία ως πρώτο σώμα), ανάλογα με τις αρμοδιότητες που καθορίζει το ρουμανικό Σύνταγμα·

τη συζήτηση και την έγκριση της έκθεσης/γνωμοδότησης για το νομοσχέδιο στις διαρκείς κοινοβουλευτικές επιτροπές (σε ορισμένες περιπτώσεις μπορούν να συσταθούν ειδικές επιτροπές)·

στη σύνοδο της ολομέλειας, το πρώτο σώμα γνωμοδοτεί σχετικά με τα νομοσχέδια και τις προτάσεις νόμων που παραπέμπονται σε αυτό εντός 45 ημερών από την ημερομηνία υποβολής τους ενώπιον του Προεδρείου του Κοινοβουλίου·

στην περίπτωση κωδίκων ή άλλων ιδιαίτερα περίπλοκων νόμων, η προθεσμία είναι 60 ημέρες από την ημερομηνία υποβολής τους ενώπιον του Προεδρείου· για έκτακτα κυβερνητικά διατάγματα, η προθεσμία είναι 30 ημέρες.

Σε περίπτωση που η προθεσμία παρέλθει, το νομοσχέδιο ή η πρόταση νόμου θεωρείται ότι έχει εγκριθεί και προωθείται στη Βουλή των Αντιπροσώπων, η οποία λαμβάνει την τελική απόφαση.

Στη συνέχεια, διεξάγεται ψηφοφορία επί του νομοσχεδίου ή της πρότασης νόμου (υπερψηφίζεται ή καταψηφίζεται) και διαβιβάζεται στο σώμα που έχει αρμοδιότητα λήψης αποφάσεων (Βουλή των Αντιπροσώπων ή Γερουσία), το οποίο εγκρίνει την τελική έκδοση της νομοθετικής πράξης.

3. Το μετακοινοβουλευτικό στάδιο αφορά:

Τον έλεγχο της συνταγματικότητας του νόμου (*a priori* έλεγχος) (το Συνταγματικό Δικαστήριο ελέγχει τη συμβατότητα του νόμου με το Σύνταγμα). Ο έλεγχος μπορεί να ζητηθεί από τον [πρόεδρο της Ρουμανίας](#), τον πρόεδρο ενός εκ των νομοθετικών σωμάτων, την κυβέρνηση, το Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο, τον Συνήγορο του Πολίτη της Ρουμανίας, τουλάχιστον 50 βουλευτές ή τουλάχιστον 25 γερουσιαστές. Μπορεί επίσης να διενεργηθεί αυτεπάγγελτα σε περίπτωση συνταγματικής αναθεώρησης.

Τέλος, **ο νόμος εκδίδεται** από τον πρόεδρο εντός 20 ημερών από την παραλαβή του. Εάν ο πρόεδρος ζητήσει την επανεξέταση του νόμου (τέτοια αίτηση μπορεί να υποβληθεί μόνο μία φορά) ή της συνταγματικότητάς του, ο νόμος εκδίδεται εντός 10 ημερών από την παραλαβή του μετά την επανεξέταση ή από την παραλαβή της επιβεβαίωσης της συμμόρφωσής του προς το Σύνταγμα από το Συνταγματικό Δικαστήριο.

Ο νόμος τίθεται σε ισχύ τρεις ημέρες από τη δημοσίευσή του στην Επίσημη Εφημερίδα της Ρουμανίας, Μέρος Ι, ή σε μεταγενέστερη ημερομηνία που αναφέρεται στον νόμο.

Νομικές βάσεις δεδομένων:

α) Η [δικτυακή πύλη για τη νομοθεσία](#), την οποία διαχειρίζεται το υπουργείο Δικαιοσύνης, αποτελεί σύστημα πληροφοριών για τη νομοθεσία που επιτρέπει σε κάθε ενδιαφερόμενο ταχεία, δωρεάν και απεριόριστη πρόσβαση στην εθνική νομοθεσία, με επικαιροποιημένη και ενοποιημένη μορφή. Η νομοθετική εφαρμογή είναι συνδεδεμένη με την ευρωπαϊκή ενιαία πύλη πρόσβασης στην εθνική νομοθεσία [N-Lex](#).

Η πύλη για τη νομοθεσία αναπτύχθηκε από το υπουργείο Δικαιοσύνης στο πλαίσιο έργου που χρηματοδοτήθηκε από το επιχειρησιακό πρόγραμμα *για την ανάπτυξη διοικητικών ικανοτήτων* του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου.

Η βάση δεδομένων επικαιροποιείται σε ημερήσια βάση και παρέχει πρόσβαση σε περισσότερες από 150 000 κανονιστικές πράξεις από το 1989 έως σήμερα, όπως και σε σειρά σχετικών προγενέστερων πράξεων.

Η αναζήτηση στη βάση δεδομένων μπορεί να γίνει με βάση πολλά κριτήρια, όπως:

λέξεις στον τίτλο·

λέξεις στο κείμενο·

το είδος του εγγράφου·

τον αριθμό του εγγράφου·

το είδος και τον αριθμό της επίσημης δημοσίευσης·

την ημερομηνία δημοσίευσης·

το όργανο που εξέδωσε την κανονιστική πράξη κ.λπ.

β) Μια άλλη [ρουμανική νομική βάση δεδομένων](#), την οποία σχεδίασε, διαχειρίζεται και επικαιροποιεί το Νομοθετικό Συμβούλιο της Ρουμανίας, επίσης παρέχει δωρεάν δημόσια πρόσβαση στη ρουμανική νομοθεσία.

Πρόκειται για τη διαδικτυακή έκδοση του *Repertoriul legislației României*® (κατάλογος της ρουμανικής νομοθεσίας) – του επίσημου αρχείου της ρουμανικής νομοθεσίας, το οποίο παρέχει ακριβείς και ορθές πληροφορίες σχετικά με τη νομική ισχύ του κάθε νόμου σε διαφορετικές χρονικές στιγμές.

Η βάση δεδομένων καλύπτει το χρονικό διάστημα από το 1864 έως σήμερα.

Η αναζήτηση στην εν λόγω βάση δεδομένων μπορεί να γίνει με βάση:

το είδος/την κατηγορία της νομοθετικής πράξης·
τον αριθμό·
το έτος (την περίοδο) έκδοσης·
την περίοδο δημοσίευσης·
την επίσημη δημοσίευση (είδος, αριθμός, έτος)·
λέξεις-κλειδιά στον τίτλο·

την κατάσταση της πράξης (σε ισχύ, όχι πια σε ισχύ)·
άλλα κριτήρια (νομοθετικά, επιμέρους/δημοσιευμένα, μη δημοσιευμένα).

Το ενδοδίκτυο του **Νομοθετικού Συμβουλίου** φιλοξενεί βάση δεδομένων, η οποία ενημερώνεται με λεπτομερείς νομικές πληροφορίες που απαιτούνται για τους συγκεκριμένους σκοπούς της διαμόρφωσης γνώμης επί νομοσχεδίων ή παρέχει χρήσιμες πληροφορίες για τη νομοθετική διαδικασία.

γ) Επίσης, μια άλλη νομική [βάση δεδομένων](#) (παρότι είναι οργανωμένη διαφορετικά) είναι προσπελάσιμη μέσω του ιστοτόπου της [Βουλής των Αντιπροσώπων](#) (ενός από τα σώματα του Κοινοβουλίου). Αναζητήσεις μπορούν να γίνουν με βάση:

το είδος της νομοθετικής πράξης·
τον αριθμό·
την ημερομηνία·
τη δημόσια αρχή που εξέδωσε τη νομοθετική πράξη·
την ημερομηνία δημοσίευσης και τις λέξεις-κλειδιά (τόσο στον τίτλο όσο και στο κείμενο της πράξης).

Παρέχεται δωρεάν πρόσβαση στη βάση δεδομένων;

Ναι, η πρόσβαση στη βάση δεδομένων παρέχεται **δωρεάν**.

Τελευταία επικαιροποίηση: 16/07/2020

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Εθνική νομοθεσία - Σλοβενία

Στη σελίδα αυτή μπορείτε να βρείτε πληροφορίες για την έννομη τάξη της Σλοβενίας.

Πηγές δικαίου

Είδη νομικών πράξεων – περιγραφή

Στην έννομη τάξη της Δημοκρατίας της Σλοβενίας, νομικοί κανόνες γενικής εφαρμογής εκδίδονται τόσο σε κρατικό όσο και σε τοπικό επίπεδο. Οι νομικές πράξεις κρατικού επιπέδου είναι το Σύνταγμα (ustava), οι νόμοι (zakoni) και οι εκτελεστικοί κανονισμοί, που υπάγονται σε δύο κυρίως κατηγορίες: διατάγματα (uredbe) και κανονισμοί (pravilnik).

Τα όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης εκδίδουν κυρίως αποφάσεις (odloki).

Η έννομη τάξη της Σλοβενίας δεν αναγνωρίζει το νομολογιακό προηγούμενο ως υποχρεωτική πηγή δικαίου, πράγμα που σημαίνει ότι τα δικαστήρια κατώτερου βαθμού (nižja sodišča) τυπικά δεν δεσμεύονται από τις αποφάσεις των δικαστηρίων ανώτερου βαθμού (višja sodišča). Εντούτοις, τα δικαστήρια κατώτερου βαθμού συνήθως τηρούν και ακολουθούν τη νομολογία των δικαστηρίων ανώτερου βαθμού και του Ανώτατου Δικαστηρίου (Vrhovno sodišče).

Η ολομέλεια του Ανώτατου Δικαστηρίου μπορεί να εκδίδει **νομικές γνωμοδοτήσεις αρχής** (načelna pravna mnenja) για ζητήματα που είναι σημαντικά για την ομοιομορφία εφαρμογής των νόμων. Σύμφωνα με τον νόμο περί δικαστηρίων (Zakon o sodiščih), αυτές οι νομικές γνωμοδοτήσεις αρχής δεσμεύουν μόνο τις διάφορες συνθέσεις του Ανώτατου Δικαστηρίου και μπορούν να τροποποιηθούν μόνον από την ολομέλεια. Εντούτοις, τα δικαστήρια κατώτερου βαθμού συνήθως ακολουθούν τις νομικές γνωμοδοτήσεις αρχής και το Ανώτατο Δικαστήριο με τη νομολογία του ζητεί να λαμβάνεται δεόντως υπόψη διάδικος που επικαλείται εκδοθείσα νομική γνωμοδότηση για κρινόμενο ζήτημα.

Οι νόμοι και τα διατάγματα πρέπει να συνάδουν με τις γενικά αποδεκτές αρχές του διεθνούς δικαίου και με τις συνθήκες που δεσμεύουν τη Σλοβενία (όπως ορίζει το άρθρο 8 του Συντάγματος). Οι διεθνείς συνθήκες που έχουν κυρωθεί και δημοσιευθεί ισχύουν άμεσα. Η θέση του σλοβενικού Συνταγματικού Δικαστηρίου (Ustavno sodišče) είναι ότι οι διεθνείς συνθήκες υπερισχύουν των νομοθετικών διατάξεων στην ιεραρχία των πηγών δικαίου. Οι διεθνείς συνθήκες που έχουν κυρωθεί εντάσσονται στην εσωτερική έννομη τάξη, δημιουργώντας δικαιώματα και υποχρεώσεις για τα φυσικά και νομικά πρόσωπα στη χώρα (υπό την προϋπόθεση ότι έχουν άμεση ισχύ).

Η σλοβενική έννομη τάξη ανήκει στην οικογένεια των έννομων τάξεων της ηπειρωτικής Ευρώπης και είναι σύστημα αστικού δικαίου, πράγμα που σημαίνει ότι το εθιμικό δίκαιο, αυτό καθαυτό, δεν αποτελεί τμήμα της. Εντούτοις, το εθιμικό δίκαιο αναγνωρίζεται εν μέρει από το σλοβενικό δίκαιο. Για παράδειγμα, σύμφωνα με το άρθρο 12 του Κώδικα περί Ενοχών (Obligacijski zakonik), που διέπει τις συμβάσεις μεταξύ φυσικών και νομικών προσώπων, τα συναλλακτικά ήθη, έθιμα και πρακτικές που έχουν παγιωθεί μεταξύ των συμβαλλομένων λαμβάνονται υπόψη για την αξιολόγηση της απαιτούμενης συμπεριφοράς και των επιπτώσεών της στις ενοχικές σχέσεις των εμπορικών οντοτήτων.

Κατά την άσκηση του λειτουργημάτων του/της, ο/η δικαστής δεσμεύεται από το Σύνταγμα, τους νόμους, τις γενικές αρχές του διεθνούς δικαίου και τις διεθνείς συνθήκες που έχουν κυρωθεί και δημοσιευθεί. Ο νόμος περί δικαστηρίων προβλέπει ότι, αν μια αστική διαφορά δεν μπορεί να επιλυθεί βάσει ισχυουσών διατάξεων, ο δικαστής πρέπει να λάβει υπόψη τις διατάξεις που ισχύουν για παρόμοιες υποθέσεις. Αν, παρά ταύτα, η λύση που πρέπει να δοθεί παραμένει νομικά αμφίβολη, ο/η δικαστής πρέπει να εκδώσει απόφαση με βάση τις γενικές αρχές της εθνικής έννομης τάξης. Στην προκειμένη περίπτωση, ο/η δικαστής πρέπει να ενεργήσει σύμφωνα με τη νομική παράδοση και τις παγιωμένες αρχές της νομολογίας. Ο/η δικαστής πρέπει πάντα να ενεργεί σαν να είχε ενώπιόν του/της απροσδιόριστο αριθμό παρόμοιων υποθέσεων.

Ιεραρχία κανόνων δικαίου

Όλοι οι κανόνες δικαίου πρέπει να συνάδουν με το Σύνταγμα. Οι νόμοι και τα διατάγματα πρέπει να συνάδουν με τις γενικά αποδεκτές αρχές του διεθνούς δικαίου και με τις συνθήκες που δεσμεύουν τη Σλοβενία (όπως ορίζει το άρθρο 8 παράγραφος 1 του Συντάγματος). Οι εκτελεστικοί κανονισμοί και οι αποφάσεις των οργάνων της τοπικής αυτοδιοίκησης πρέπει, επίσης, να συνάδουν με τους νόμους.

Οι γενικές πράξεις που εκδίδονται για την άσκηση δημόσιας εξουσίας (splošni akti za izvrševanje javnih pooblastil) πρέπει να συνάδουν με το Σύνταγμα, τους νόμους και τους εκτελεστικούς κανονισμούς.

Οι ατομικές πράξεις και οι πράξεις των κρατικών αρχών, των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης και των φορέων δημόσιας εξουσίας πρέπει να βασίζονται σε εκδοθέντα νόμο ή νομοθετική ρύθμιση.

Όσον αφορά την υπεροχή του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Σύνταγμα παρέχει τη βάση για την αποδοχή της από τη σλοβενική έννομη τάξη, διακηρύσσοντας ότι οι νομικές πράξεις και αποφάσεις που εκδίδονται από διεθνείς οργανισμούς στους οποίους η Σλοβενία έχει μεταβιβάσει την άσκηση μέρους των κυριαρχικών της δικαιωμάτων (εν προκειμένω από την Ευρωπαϊκή Ένωση) πρέπει να εφαρμόζονται στη Σλοβενία σύμφωνα με το νομικό καθεστώς των οργανισμών αυτών.

Θεσμικό πλαίσιο

Όργανα αρμόδια για τη θέσπιση κανόνων δικαίου

Οι **νόμοι** εκδίδονται από την Κάτω Βουλή του σλοβενικού κοινοβουλίου, την **Εθνοσυνέλευση** (Državni zbor). Σύμφωνα με τα άρθρα 80 και 81 του Συντάγματος, η Εθνοσυνέλευση απαρτίζεται από 90 βουλευτές που εκπροσωπούν τους πολίτες της Σλοβενίας. Ογδόντα οκτώ βουλευτές εκλέγονται με καθολική, ισότιμη, άμεση και μυστική ψηφοφορία. Στην Εθνοσυνέλευση πρέπει πάντα να συμμετέχει ένας/μία βουλευτής από την ιταλική εθνική κοινότητα και ένας/μία βουλευτής από την ουγγρική εθνική κοινότητα, που εκλέγονται από τα μέλη των κοινοτήτων αυτών. Η Εθνοσυνέλευση εκλέγεται για θητεία τεσσάρων ετών.

Τα **διατάγματα** εκδίδονται από την **κυβέρνηση** (Vlada), ενώ οι **κανονισμοί** εκδίδονται από **μεμονωμένους/-ες υπουργούς** της κυβέρνησης. Σύμφωνα με τα άρθρα 110-119 του Συντάγματος, η κυβέρνηση αποτελείται από πρωθυπουργό (predsednik vlade) και υπουργούς. Εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων τους, η κυβέρνηση και οι μεμονωμένοι/-ες υπουργοί είναι ανεξάρτητοι/-ες και υπόλογοι/-ες στην Εθνοσυνέλευση, η οποία μπορεί να τους καθαιρέσει (προσφεύγοντας ενώπιον του Συνταγματικού Δικαστηρίου), να μην τους δώσει ψήφο εμπιστοσύνης ή να τους παύσει από τα καθήκοντά τους υπερψηφίζοντας πρόταση δυσπιστίας. Ο πρωθυπουργός εκλέγεται από την Εθνοσυνέλευση και προτείνει τους/τις υπουργούς, οι οποίοι/-ες διορίζονται (και παύονται) από την Εθνοσυνέλευση.

Το **Συνταγματικό Δικαστήριο** διαδραματίζει ζωτικό ρόλο στο θεσμικό πλαίσιο, διότι μπορεί να ακυρώνει νόμους, εκτελεστικούς κανονισμούς και αποφάσεις των οργάνων της τοπικής αυτοδιοίκησης τους οποίους θεωρεί αντισυνταγματικούς. Επίσης, εκδίδει γνωμοδοτήσεις για τη συνταγματικότητα των διεθνών συνθηκών και κρίνει ατομικές συνταγματικές προσφυγές θιγόμενων πολιτών, οι οποίες μπορούν να ασκηθούν αφού εξαντληθούν όλα τα υπόλοιπα ένδικα βοηθήματα.

Οι αποφάσεις των οργάνων της τοπικής αυτοδιοίκησης εκδίδονται από τα τοπικά συμβούλια (občinski sveti, mestni sveti) που εκλέγονται απευθείας από τους κατοίκους κάθε δήμου.

Διαδικασία λήψης αποφάσεων

Πρόταση νόμου στην Εθνοσυνέλευση μπορεί να υποβάλει η κυβέρνηση, μεμονωμένοι βουλευτές της Εθνοσυνέλευσης, η Άνω Βουλή του κοινοβουλίου, δηλαδή το Εθνικό Συμβούλιο (Državni svet), ή πέντε χιλιάδες εκλογείς. Σύμφωνα με τον Κανονισμό της Εθνοσυνέλευσης (Poslovnik Državnega zbora), η συνήθης διαδικασία έγκειται σε τρεις αναγνώσεις του προτεινόμενου νόμου.

Στον Κανονισμό προβλέπεται επίσης μια συνοπτική, επείγουσα διαδικασία. Σύμφωνα με το άρθρο 86, η Εθνοσυνέλευση μπορεί να λάβει απόφαση εφόσον παρίσταται η πλειοψηφία των βουλευτών και ο νόμος εγκρίνεται από την πλειοψηφία των παρισταμένων, εκτός αν προβλέπεται ειδική πλειοψηφία. Το Εθνικό Συμβούλιο μπορεί να ασκήσει δικαίωμα αρνησικυρίας για νόμο που ψηφίστηκε, οπότε η Εθνοσυνέλευση πρέπει να υπερψηφίσει τον νόμο με πλειοψηφία του συνόλου των βουλευτών.

Το **νομοθετικό δημοψήφισμα** (Zakonodajni referendum) (όπως ορίζεται στο άρθρο 90 του Συντάγματος) διέπεται από τον νόμο περί δημοψηφισμάτων και δημόσιας πρωτοβουλίας (Zakon o referendumu in o ljudski iniciativi). Η σχετική διαδικασία μπορεί να κινηθεί από την ίδια την Εθνοσυνέλευση ή, μετά από αίτημα του Εθνικού Συμβουλίου, από το ένα τρίτο των βουλευτών ή σαράντα χιλιάδες ψηφοφόρους. Οι ψηφοφόροι μπορούν να υπερψηφίσουν ή να απορρίψουν νόμο που έχει εγκρίνει η Εθνοσυνέλευση πριν κυρωθεί από τον/την **Πρόεδρο της Δημοκρατίας** (Predsednik republike).

Ο/η Πρόεδρος της Δημοκρατίας πρέπει να κυρώσει ψηφισθέντα νόμο σε οκτώ ημέρες από την ψήφισή του. Σύμφωνα με το άρθρο 154 του Συντάγματος, όλοι οι κανόνες δικαίου πρέπει να δημοσιεύονται πριν τεθούν σε ισχύ. Οι νομοθετικές πράξεις που εκδίδονται από όργανα του κράτους δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Σλοβενίας (Uradni list Republike Slovenije: UL RS), ενώ οι αποφάσεις και άλλες τοπικές πράξεις δημοσιεύονται σε τοπικές εφημερίδες.

Οι **τροποποιήσεις στο Σύνταγμα** θεσπίζονται με ειδική διαδικασία που προβλέπεται στο Σύνταγμα. Πρόταση τροποποίησης του Συντάγματος μπορεί να υποβληθεί από 20 βουλευτές της Εθνοσυνέλευσης, την κυβέρνηση ή τριάντα χιλιάδες ψηφοφόρους. Επί της πρότασης αυτής αποφασίζει η Εθνοσυνέλευση με ψηφοφορία, με πλειοψηφία των δύο τρίτων των παρόντων βουλευτών, αλλά η τροποποίηση θεσπίζεται μόνο εάν εγκριθεί σε ψηφοφορία με πλειοψηφία των δύο τρίτων όλων των βουλευτών. Σύμφωνα με το άρθρο 87 του Συντάγματος, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των πολιτών και άλλων προσώπων μπορούν να καθοριστούν από την Εθνοσυνέλευση της Δημοκρατίας της Σλοβενίας μόνο διά νόμου.

Οι **ενωσιακοί κανονισμοί και αποφάσεις** που εκδίδονται από θεσμικά όργανα της ΕΕ ισχύουν άμεσα στη Δημοκρατία της Σλοβενίας. Δεν χρειάζεται να κυρωθούν και να δημοσιευθούν στην Επίσημη Εφημερίδα, ώστε να τεθούν σε ισχύ.

Οι **διεθνείς συνθήκες** των οποίων η Δημοκρατία της Σλοβενίας είναι συμβαλλόμενο μέρος τίθενται σε ισχύ μόλις κυρωθούν από την Εθνοσυνέλευση μέσω ειδικής διαδικασίας. Οι διεθνείς συνθήκες κυρώνονται με την έγκριση νόμου που καταθέτει η κυβέρνηση. Ένας νόμος για την κύρωση μιας διεθνούς συνθήκης εγκρίνεται εάν ψηφιστεί από απλή πλειοψηφία των παρόντων βουλευτών, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά στο Σύνταγμα ή σε σχετικό νόμο.

- Νομικές βάσεις δεδομένων

- Σύστημα νομικών πληροφοριών (Pravno-informacijski sistem – PIS)

Το **σύστημα νομικών πληροφοριών – Μητρώο νομοθετικών πράξεων της Δημοκρατίας της Σλοβενίας** (Register predpisov Republike Slovenije) συνδέεται με τη συλλογή νομοθετικών πράξεων άλλων κρατικών οργάνων και με την Επίσημη Εφημερίδα.

Νομοθεσία της Εθνοσυνέλευσης (Zakonodajna državna zbornica)

Η βάση δεδομένων **Νομοθεσία της Εθνοσυνέλευσης** περιέχει το κείμενο όλων των νόμων και άλλων πράξεων που συζητούνται στην Εθνοσυνέλευση και περιλαμβάνει:

κωδικοποιημένα κείμενα νόμων (prečiščena besedila zakonov) – επίσημες κωδικοποιήσεις κειμένων νόμων που εκδόθηκαν μετά τις 29 Νοεμβρίου 2002 και δημοσιεύθηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Σλοβενίας και ανεπίσημες κωδικοποιήσεις κειμένων από τις 17 Ιουνίου 2007·

εγκεκριμένους νόμους (sprejeti zakoni) – νόμους που εγκρίθηκαν από την Εθνοσυνέλευση και δημοσιεύθηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Σλοβενίας από την ανεξαρτησία της 25ης Ιουνίου 1991·

εγκεκριμένες πράξεις (sprejeti akti) – πράξεις που εγκρίθηκαν από την Εθνοσυνέλευση και δημοσιεύθηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Σλοβενίας από τις 28 Νοεμβρίου 1996·

σχέδια νόμων (predlogi zakonov) – σχέδια νόμων που υποβλήθηκαν προς συζήτηση κατά την τρέχουσα θητεία της Εθνοσυνέλευσης (η βάση δεδομένων περιλαμβάνει επίσης εγκεκριμένα σχέδια νόμων που δεν έχουν δημοσιευτεί ακόμα στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Σλοβενίας)·

αναγνώσεις νόμων (obravnave zakonov) (τέλος διαδικασίας) – αρχείο όλων των αναγνώσεων των νόμων που υποβλήθηκαν για συζήτηση στην Εθνοσυνέλευση μετά τις 28 Νοεμβρίου 1996·

σχέδια πράξεων (predlogi aktov) – σχέδια πράξεων που υποβλήθηκαν προς συζήτηση κατά την τρέχουσα θητεία της Εθνοσυνέλευσης (η βάση δεδομένων περιλαμβάνει επίσης εγκεκριμένα σχέδια πράξεων που δεν έχουν δημοσιευτεί ακόμα στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Σλοβενίας)·

αναγνώσεις πράξεων (obrnave aktov) (τέλος διαδικασίας) – αρχείο όλων των αναγνώσεων των πράξεων που υποβλήθηκαν για συζήτηση στην Εθνοσυνέλευση μετά τις 28 Νοεμβρίου 1996·

σχέδια αποφάσεων (predlogi odlokov) – σχέδια αποφάσεων που υποβλήθηκαν προς συζήτηση κατά την τρέχουσα θητεία της Εθνοσυνέλευσης (η βάση δεδομένων περιλαμβάνει επίσης εγκεκριμένα σχέδια αποφάσεων που δεν έχουν δημοσιευτεί ακόμα στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Σλοβενίας)·

αναγνώσεις αποφάσεων (obrnave odlokov) (τέλος διαδικασίας) – αρχείο όλων των αναγνώσεων των αποφάσεων που υποβλήθηκαν για συζήτηση στην Εθνοσυνέλευση μετά τις 28 Νοεμβρίου 1996·

Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Σλοβενίας (Uradni list Republike Slovenije· UL RS)

Όλοι οι εθνικοί κανόνες δικαίου δημοσιεύονται επίσημα στην [Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Σλοβενίας](#). Όλα τα έγγραφα δημοσιεύονται ηλεκτρονικά.

Σχετικοί σύνδεσμοι

[🔗 νομοθεσία της Εθνοσυνέλευσης](#)

[🔗 σύστημα νομικών πληροφοριών](#)

[🔗 Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Σλοβενίας](#)

Τελευταία επικαιροποίηση: 20/07/2020

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Εθνική νομοθεσία - Σλοβακία

Η παρούσα σελίδα παρέχει πληροφορίες σχετικά με το νομικό σύστημα της Σλοβακίας.

Πληροφορίες σχετικά με την έννομη τάξη της Σλοβακίας διατίθενται στη σελίδα του Ευρωπαϊκού Δικαστικού Δικτύου: [έννομη τάξη πολιτικής δικαιοσύνης](#).

Πηγές δικαίου

Είδη νομικών πράξεων — περιγραφή

Ο όρος «πηγές δικαίου» χρησιμοποιείται υπό τρεις έννοιες:

πηγές δικαίου υπό ουσιαστική έννοια — ουσιαστικές πηγές δικαίου,

πηγές δικαίου υπό γνωσιολογική έννοια — πηγές γνώσης του δικαίου

πηγές δικαίου υπό τυπική έννοια — τυπικές πηγές δικαίου.

Με βάση τον τρόπο εμφάνισης των νομικών κανόνων και τη δεσμευτική μορφή υπό την οποία εκφράζονται, διακρίνονται παραδοσιακά οι ακόλουθοι τύποι πηγών δικαίου:

εθιμικό δίκαιο,

νομικά προηγούμενα (νομολογία),

νομοθετήματα,

νομοθετικές συνθήκες,

γενικές αρχές του δικαίου,

κοινή λογική,

σύγχρονα βιβλία, νομική βιβλιογραφία και γνωμοδοτήσεις εμπειρογνομόνων,

διεθνείς συνθήκες, εφόσον έχουν ενσωματωθεί δεόντως στην έννομη τάξη της Σλοβακικής Δημοκρατίας.

Ιεράρχηση των κανόνων δικαίου

Μία από τις βασικές αρχές της σλοβακικής έννομης τάξης είναι η ιεράρχηση των κανόνων δικαίου. Η ορθή κατανόηση της εν λόγω ιεράρχησης τόσο στη νομοθετική πρακτική όσο και στην εφαρμογή της νομοθεσίας είναι ζωτικής σημασίας από την άποψη της νομιμότητας. Ωστόσο, η ιεράρχηση των κανόνων δικαίου δεν αποτελεί απλώς ζήτημα σαφούς λογικής πρόταξης ή υπόταξης. Η ιεράρχηση αφορά το συνολικό ζήτημα της **νόμιμης εξουσίας** και περιλαμβάνει επίσης την κατηγορική προσταγή ότι ένα νομοθέτημα μπορεί να εκδίδεται μόνο από όργανο εξουσιοδοτημένο προς τούτο από τον νόμο —εντός των ορίων του νόμου και των δικών του νομοθετικών εξουσιών.

Η νομοθεσία κατηγοριοποιείται με βάση τη λεγόμενη «νομική ισχύ». Η **νομική ισχύς** αναφέρεται στις ιδιότητες της νομοθεσίας, όταν ένα νομοθέτημα υπόκειται σε άλλο νομοθέτημα (ήτοι, σε ένα νομοθέτημα με υπέρτερη νομική ισχύ), ή όταν ένα νομοθέτημα απορρέει από άλλο νομοθέτημα που έχει υπέρτερη νομική ισχύ. Στην περίπτωση νομοθετημάτων με διαφορετική νομική ισχύ, η ασθενέστερη διάταξη δεν μπορεί να αντιβαίνει στην ισχυρότερη διάταξη, ενώ η ισχυρότερη διάταξη μπορεί να παρακάμπτει την ασθενέστερη.

Η νομοθεσία μπορεί να ιεραρχηθεί ως εξής, ανάλογα με το επίπεδο της νομικής ισχύος:

Πρωτογενές δίκαιο (νομοθετικές πράξεις)

συνταγματικές πράξεις (πάντοτε πρωτογενές δίκαιο),

νομοθετικές πράξεις (πρωτογενές δίκαιο ή δίκαιο που παράγεται από συνταγματικές πράξεις).

Παράγωγο δίκαιο (υποκείμενη νομοθεσία)

διοικητικές πράξεις —πάντοτε παράγωγο δίκαιο,

νομοθετικές πράξεις οργάνων της κεντρικής διοίκησης —πάντοτε παράγωγο δίκαιο,

νομοθετικές πράξεις οργάνων των μονάδων (αρχών) αυτοδιοίκησης —πρωτογενές ή παράγωγο δίκαιο,

νομοθετικές πράξεις που εκδίδονται σε εξαιρετικές περιπτώσεις από αρχές πλην των οργάνων της διοίκησης —πάντοτε παράγωγο δίκαιο.

Στο σύστημα των νομικών διατάξεων, όπου μια δεδομένη πράξη υπερισχύει, αυτό σημαίνει βασικά ότι όλες οι άλλες νομικές διατάξεις πρέπει να απορρέουν από την εν λόγω πράξη, να είναι συμβατές με αυτήν και να μην αντιβαίνουν σ' αυτήν. Αυτό σημαίνει ότι, στην πράξη, σε περίπτωση κατά την οποία ιεραρχικά κατώτερη νομική διάταξη αντιβαίνει σε ιεραρχικά ανώτερη διάταξη, πρέπει να εφαρμόζεται η ιεραρχικά ανώτερη διάταξη.

Θεσμικό πλαίσιο

Θεσμικά όργανα αρμόδια για τη θέσπιση νομοθεσίας

Τα ακόλουθα όργανα και αρχές έχουν την αρμοδιότητα να θεσπίζουν νομοθεσία (νομοθετικά όργανα):

το Εθνικό Συμβούλιο της Σλοβακικής Δημοκρατίας —το Σύνταγμα, συνταγματικές πράξεις, νομοθετικές πράξεις, διεθνείς συνθήκες που υπερισχύουν των νομοθετικών πράξεων, διεθνείς συνθήκες με ισχύ νομοθετικής πράξης,

η κυβέρνηση της Σλοβακικής Δημοκρατίας —διοικητικές πράξεις,

τα υπουργεία και άλλα όργανα της κεντρικής διοίκησης —εκτελεστικές αποφάσεις, εκτελεστικά διατάγματα και μέτρα,

τα δημοτικά και κοινοτικά συμβούλια —πράξεις γενικής εφαρμογής,

οι δημοτικές και κοινοτικές αρχές, και τα όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης —πράξεις γενικής εφαρμογής.

Η νομοπαρασκευαστική διαδικασία

Στάδια της νομοπαρασκευαστικής διαδικασίας:

υποβολή νομοσχεδίου — νομοθετική πρωτοβουλία,
συζήτηση επί του νομοσχεδίου,
ψηφοφορία (λήψη απόφασης επί του νομοσχεδίου),
υπογραφή του εγκριθέντος νομοσχεδίου,
έκδοση (δημοσίευση) του νομοθετήματος.

Η διαδικασία λήψης αποφάσεων

Η νομοπαρασκευαστική διαδικασία

Υποβολή νομοσχεδίου — νομοθετική πρωτοβουλία

Σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 1 του νόμου 460/1992 (Σύνταγμα της Σλοβακικής Δημοκρατίας), νομοσχέδια μπορούν να υποβάλλονται από τους ακόλουθους φορείς:

επιτροπές του Εθνικού Συμβουλίου της Σλοβακικής Δημοκρατίας,
μέλη του Εθνικού Συμβουλίου της Σλοβακικής Δημοκρατίας,
κυβέρνηση της Σλοβακικής Δημοκρατίας.

Τα νομοσχέδια που υποβάλλονται διαιρούνται σε τμήματα, μαζί με σχετικό προοίμιο.

Συζήτηση επί του νομοσχεδίου

Σύμφωνα με τον εσωτερικό κανονισμό του Εθνικού Συμβουλίου της Σλοβακικής Δημοκρατίας (νόμος 350/1996), τα νομοσχέδια υποβάλλονται σε τρεις αναγνώσεις:

Η πρώτη ανάγνωση περιλαμβάνει γενική συζήτηση επί της ουσίας ή της «φιλοσοφίας» του σχεδίου πράξης. Κατά την ανάγνωση αυτή δεν μπορούν να προταθούν τροπολογίες ή προσθήκες.

Στη δεύτερη ανάγνωση, το νομοσχέδιο συζητείται από την/τις επιτροπή/-ές του Εθνικού Συμβουλίου στην/στις οποία/-ες έχει ανατεθεί. Κάθε νομοσχέδιο πρέπει να εξετάζεται από τη Συνταγματική Επιτροπή, ιδίως για να διασφαλίζεται η **συμβατότητά του με το Σύνταγμα της Σλοβακίας**, τις συνταγματικές πράξεις, τις διεθνείς συνθήκες που δεσμεύουν τη Σλοβακική Δημοκρατία, τις νομοθετικές πράξεις και το δίκαιο της ΕΕ. Στη συνέχεια, **μπορούν να προτείνονται τροπολογίες και προσθήκες** οι οποίες τίθενται σε ψηφοφορία μετά την ολοκλήρωση των συζητήσεων της/των επιτροπής/-ών. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο οι διάφορες θέσεις πρέπει να κωδικοποιούνται πριν από τη συζήτηση του νομοσχεδίου στο Εθνικό Συμβούλιο της Σλοβακικής Δημοκρατίας. Το νομοσχέδιο αποστέλλεται στο Εθνικό Συμβούλιο της Σλοβακικής Δημοκρατίας μόλις η **επιτροπή συντονισμού εγκρίνει την κοινή έκθεση των επιτροπών με ειδικό ψήφισμα**. Η εν λόγω έκθεση αποτελεί τη βάση της συζήτησης και της ψηφοφορίας επί του νομοσχεδίου στο Εθνικό Συμβούλιο της Σλοβακικής Δημοκρατίας κατά τη δεύτερη ανάγνωση.

Η τρίτη ανάγνωση περιορίζεται στις διατάξεις του νομοσχεδίου για τις οποίες, κατά τη δεύτερη ανάγνωση, εγκρίθηκαν τροπολογίες ή προσθήκες. Κατά την τρίτη ανάγνωση, οι μόνες αλλαγές που μπορούν να προτείνονται οι βουλευτές είναι διορθώσεις λαθών στη διατύπωση του νομοθετήματος, καθώς και τυχόν γραμματικών και ορθογραφικών λαθών. Τροπολογίες και προσθήκες που αποσκοπούν στην εξάλειψη τυχόν άλλων λαθών πρέπει να υποβάλλονται από τουλάχιστον τριάντα μέλη του Εθνικού Συμβουλίου της Σλοβακικής Δημοκρατίας. Αφού συζητηθούν τα ανωτέρω, διεξάγεται ψηφοφορία επί του συνόλου του νομοσχεδίου.

Ψηφοφορία (λήψη απόφασης επί του νομοσχεδίου)

Για την έκδοση νόμου απαιτείται η **υπερψήφισή του από την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών**.

Αναθεώρηση του Συντάγματος και κατάργηση επιμέρους άρθρων του μπορεί να επιτευχθεί μόνο με ειδική πλειοψηφία των τριών πέμπτων του συνόλου των μελών του Εθνικού Συμβουλίου της Σλοβακικής Δημοκρατίας (3/5 των 150).

Το Εθνικό Συμβούλιο της Σλοβακικής Δημοκρατίας βρίσκεται σε απαρτία όταν είναι παρόντα τουλάχιστον τα μισά μέλη του.

Υπογραφή του εγκριθέντος νομοσχεδίου

Εφόσον εγκριθεί, το νομοσχέδιο υπογράφεται από:

τον/την πρόεδρο της Σλοβακικής Δημοκρατίας,
τον/την πρόεδρο του Εθνικού Συμβουλίου της Σλοβακικής Δημοκρατίας και
τον/την πρωθυπουργό της Σλοβακικής Δημοκρατίας.

Αυτό το στάδιο της διαδικασίας περιλαμβάνει τον έλεγχο του περιεχομένου, της διαδικαστικής ορθότητας και της τελικής μορφής του εγκριθέντος νομοσχεδίου. Υπογράφοντας, οι εν λόγω ανώτατοι συνταγματικοί αξιωματούχοι επικυρώνουν τη διατύπωση της πράξης.

Ο πρόεδρος έχει το δικαίωμα να ασκήσει «ανασταλτικό βέτο» και να αρνηθεί να υπογράψει εγκριθείσα πράξη λόγω ελαττωμάτων του περιεχομένου της. Στη συνέχεια πρέπει να αναπέμψει την εγκριθείσα πράξη, μαζί με τα σχόλια του/της, στο Εθνικό Συμβούλιο της Σλοβακικής Δημοκρατίας για να συζητηθεί εκ νέου.

Κατόπιν, η αναπεμφθείσα πράξη περνά από τα στάδια της δεύτερης και τρίτης ανάγνωσης. Στο στάδιο αυτό, το Εθνικό Συμβούλιο της Σλοβακικής Δημοκρατίας μπορεί —αλλά δεν υποχρεούται— να λάβει υπόψη τις παρατηρήσεις του προέδρου. Το Εθνικό Συμβούλιο της Σλοβακικής Δημοκρατίας μπορεί να ανατρέψει το «ανασταλτικό βέτο» με νέα ψηφοφορία, οπότε η πράξη πρέπει να εκδοθεί, ακόμη και χωρίς την υπογραφή του/της προέδρου.

Έκδοση (δημοσίευση) του νομοθετήματος

Η έκδοση είναι το τελικό στάδιο της νομοπαρασκευαστικής διαδικασίας. Η νομοθεσία που εφαρμόζεται στο σύνολο της χώρας δημοσιεύεται επίσημα στη Συλλογή Νομοθετικών Πράξεων (Zbierka zákonov) της Σλοβακικής Δημοκρατίας· η δημοσίευση αυτή αποτελεί αρμοδιότητα του σλοβακικού Υπουργείου Δικαιοσύνης. Η Συλλογή Νομοθετικών Πράξεων είναι το κρατικό μέσο δημοσίευσης της Σλοβακικής Δημοκρατίας. Η Συλλογή Νομοθετικών Πράξεων εκδίδεται σε ηλεκτρονική και έντυπη μορφή. Η ηλεκτρονική και η έντυπη έκδοση της Συλλογής Νομοθετικών Πράξεων έχουν την ίδια νομική ισχύ και το ίδιο περιεχόμενο. Η ηλεκτρονική έκδοση της Συλλογής Νομοθετικών Πράξεων είναι διαθέσιμη δωρεάν μέσω της δικτυακής πύλης «Slovo-Lex».

Έναρξη ισχύος/εφαρμογής

Η νομοθεσία αρχίζει να ισχύει την ημερομηνία της δημοσίευσής της στη Συλλογή Νομοθετικών Πράξεων.

Η νομοθεσία αρχίζει να εφαρμόζεται την 15η ημέρα μετά τη δημοσίευσή της στη Συλλογή Νομοθετικών Πράξεων, εκτός αν η ίδια προβλέπει μεταγενέστερη ημερομηνία έναρξης εφαρμογής της.

Άλλες νομοθετικές πράξεις καθίστανται δεσμευτικές κατά την ημερομηνία της δημοσίευσής τους στη Συλλογή Νομοθετικών Πράξεων.

Τρόποι επίλυσης συγκρούσεων μεταξύ των διαφόρων πηγών δικαίου

Κανονιστική πράξη υποδεέστερης νομικής ισχύος δεν μπορεί να αντιβαίνει σε κανονιστική πράξη υπέρτερης νομικής ισχύος.

Κανονιστική πράξη μπορεί να τροποποιείται ή να καταργείται μόνο με κανονιστική πράξη της ίδιας ή υπέρτερης νομικής ισχύος.

Στην πράξη, ο κανόνας για την επίλυση της ασυμβατότητας μεταξύ νομοθετικών πράξεων της ίδιας νομικής ισχύος είναι ότι το νεότερο νομοθέτημα καταργεί ή τροποποιεί το παλαιότερο νομοθέτημα ή ότι ο ειδικός κανόνας καταργεί ή τροποποιεί τον γενικό κανόνα.

Το Συνταγματικό Δικαστήριο της Σλοβακικής Δημοκρατίας εξετάζει και αποφασίζει κατά πόσον:

οι νομοθετικές πράξεις είναι σύμφωνες με το Σύνταγμα·

οι διοικητικές πράξεις και οι γενικώς δεσμευτικές νομικές διατάξεις των υπουργείων και των λοιπών οργάνων της κεντρικής διοίκησης είναι σύμφωνες με το Σύνταγμα, τους συνταγματικούς νόμους και τους νόμους·

οι γενικώς δεσμευτικές πράξεις που εκδίδονται από όργανα των μονάδων αυτοδιοίκησης είναι σύμφωνες με το Σύνταγμα και τους νόμους·

οι γενικώς δεσμευτικές νομικές διατάξεις που εκδίδονται από τοπικά όργανα της κεντρικής διοίκησης είναι σύμφωνες με το Σύνταγμα, τους νόμους και άλλες γενικώς δεσμευτικές νομικές διατάξεις·

οι γενικώς δεσμευτικές νομικές διατάξεις είναι σύμφωνες με τις διεθνείς συνθήκες που κυρώθηκαν με τον τρόπο που προβλέπεται για την έκδοση νομοθετικών πράξεων.

Αν το Συνταγματικό Δικαστήριο κρίνει ότι υπάρχει ασυμβατότητα μεταξύ των νομικών διατάξεων, οι εν λόγω διατάξεις —ή τμήματα ή κανόνες τους— παύουν να ισχύουν. Αν τα όργανα που εξέδωσαν τις διατάξεις αδυνατούν να τις ευθυγραμμίσουν με τις σχετικές ιεραρχικά ανώτερες πράξεις εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας μετά την έκδοση της απόφασης, οι διατάξεις —ή τμήματα ή κανόνες τους— παύουν να ισχύουν.

Νομικές βάσεις δεδομένων

Η βάση δεδομένων «Slov-Lex» του Υπουργείου Δικαιοσύνης της Σλοβακικής Δημοκρατίας

Η δικτυακή πύλη του Υπουργείου Δικαιοσύνης [☒](#) «[Electronic Collection of Legislative Acts \(Ηλεκτρονική Συλλογή Νομοθετικών Πράξεων\) \(Slov-Lex\)](#)»

βασίζεται σε δύο διασυνδεδεμένα συστήματα πληροφόρησης:

eZbierka (ηλεκτρονική συλλογή) — σύστημα πληροφόρησης που παρέχει δεσμευτικά εννοποιημένα ηλεκτρονικά κείμενα νομοθεσίας και άλλων προτύπων σε εκείνους που δεσμεύονται από τον νόμο

eLegislativa (ηλεκτρονική νομοθεσία) — σύστημα πληροφόρησης για τη διαχείριση της διαδικασίας που αφορά όλες τις φάσεις της νομοπαρασκευαστικής διαδικασίας και το οποίο είναι εξοπλισμένο με προηγμένα εργαλεία επεξεργασίας για τους νομοθέτες

Οφέλη για τις ομάδες-στόχους:

Η θεμελιώδης αρχή του δικαίου ότι όλοι οι άνθρωποι είναι εξοικειωμένοι με το ισχύον δίκαιο και είναι ενήμεροι για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους είναι όλο και πιο δύσκολο να εφαρμοστεί στην πράξη λόγω του αυξανόμενου όγκου και της περιπλοκότητας της νομοθεσίας. Το σχέδιο «Slov-Lex» θα συμβάλει στη βελτίωση της εφαρμογής της εν λόγω αρχής, εξασφαλίζοντας αποτελεσματική πρόσβαση για όλους στην ισχύουσα νομοθεσία:

για τους **πολίτες** —ειδικότερα το τμήμα eZbierka του σχεδίου θα αποφέρει οφέλη με τη μορφή επίσημα και σημαντικά βελτιωμένης δωρεάν πρόσβασης στην ισχύουσα νομοθεσία, καθώς και καλύτερης ενημέρωσης για τη νέα νομοθεσία·

για τους **ασκούντες νομικά επαγγέλματα** —οι οποίοι θα αποκτήσουν συνεχή πρόσβαση στο ισχύον δίκαιο και θα έχουν τη δυνατότητα να λαμβάνουν ειδοποιήσεις για τη νέα νομοθεσία της Σλοβακικής Δημοκρατίας ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τόσο γενικά όσο και ειδικά για τη νομοθεσία που διέπει τους τομείς στους οποίους ειδικεύονται·

για τους **επιχειρηματίες** —οι οποίοι θα αποκτήσουν, επίσης, συνεχή και δωρεάν πρόσβαση στην ισχύουσα νομοθεσία και δυνατότητα να ενημερώνονται για τη νέα νομοθεσία της Σλοβακίας ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τόσο γενικά όσο και ειδικά για τη νομοθεσία που διέπει τους τομείς στους οποίους δραστηριοποιούνται· το βελτιωμένο ρυθμιστικό περιβάλλον θα δημιουργήσει ευνοϊκότερες συνθήκες για τις επιχειρήσεις και θα μειώσει τον διοικητικό φόρτο της άσκησης επιχειρηματικής δραστηριότητας·

για τις **τοπικές και τις περιφερειακές αρχές** —οι οποίες θα αποκτήσουν συνεχή και δωρεάν πρόσβαση στις πηγές της ισχύουσας νομοθεσίας, ενώ παράλληλα θα μειωθεί ο διοικητικός τους φόρτος (η διοικητικά απαιτητική και δαπανηρή υποχρέωση παροχής πρόσβασης κατά τις εργάσιμες ημέρες στη Συλλογή Νομοθετικών Πράξεων, που συνδέεται με συνδρομή στο έντυπο αντίγραφο της συλλογής και με την αρχαιοθέρπησή του), με αντικατάσταση της επαχθούς υποχρέωσης παροχής υποβοηθούμενης πρόσβασης στη Συλλογή Νομοθετικών Πράξεων κατά τις εργάσιμες ημέρες·

για τη **δημόσια διοίκηση** —το σχέδιο, αφενός, θα παρέχει συνεχή και δωρεάν πρόσβαση στις πηγές της ισχύουσας νομοθεσίας και, αφετέρου, θα μειώσει τον διοικητικό φόρτο και, ως εκ τούτου, το οικονομικό κόστος της νομοπαρασκευαστικής διαδικασίας, ενώ θα παράσχει και τη δυνατότητα βελτίωσης της εκτέλεσης των καθηκόντων όσον αφορά τη νομοθέτηση και την εφαρμογή της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης·

για τις **δικαστικές αρχές** —οι οποίες θα αποκτήσουν συνεχή και ταχεία πρόσβαση στη νομοθεσία που ίσχυε οποιαδήποτε επιλεγμένη ημέρα στην ιστορία και θα έχουν τη δυνατότητα να εξετάζουν παραπομπές από δικαστικές αποφάσεις στη νομοθεσία που ίσχυε σε δεδομένη στιγμή, πράγμα που θα εξαλείψει, τουλάχιστον εν μέρει, τις δραστηριότητες ρουτίνας και θα αυξήσει την αποτελεσματικότητα του έργου των δικαστών και των δικαστικών υπαλλήλων·

για τις **νομοθετικές αρχές** —οι οποίες θα είναι σε θέση να χρησιμοποιούν ένα αποτελεσματικό εργαλείο για τη σύνταξη νομοθετικών κειμένων και τη διαχείριση της νομοθετικής διαδικασίας, το οποίο θα τις απαλλάξει από ορισμένες γραφειοκρατικές διατυπώσεις και θα τους επιτρέψει να επικεντρωθούν περισσότερο στο περιεχόμενο των προτάσεων που εκκρεμούν.

Σχετικοί σύνδεσμοι

[☒](#) [Slov-Lex legal and information portal \(νομική και ενημερωτική δικτυακή πύλη «Slov-Lex»\)](#)

Τελευταία επικαιροποίηση: 25/04/2022

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Εθνική νομοθεσία - Φινλανδία

Στη σελίδα αυτή θα βρείτε πληροφορίες σχετικά με την έννομη τάξη της Φινλανδίας.

Πηγές δικαίου

Ο όρος «πηγές δικαίου» αναφέρεται στις πηγές από τις οποίες προέρχονται οι νομικοί κανόνες. Στη Φινλανδία, ορισμένες πηγές δικαίου είναι εθνικές ενώ άλλες είναι διεθνείς. Ορισμένες είναι γραπτές και κάποιες άλλες άγραφες. Στη συνέχεια παρατίθεται σύνοψη του συνόλου των πηγών δικαίου.

Είδη νομικών πράξεων – περιγραφή

Εθνικές πηγές δικαίου

Οι σημαντικότερες εθνικές πηγές δικαίου είναι οι γραπτοί νόμοι. Ο όρος «νόμοι» πρέπει στο συγκεκριμένο πλαίσιο να ερμηνεύεται υπό την ευρεία έννοιά του, η οποία περιλαμβάνει το Σύνταγμα, τους κοινούς νόμους (γνωστοί και ως νόμοι του Κοινοβουλίου), τα διατάγματα, τα οποία εκδίδονται είτε από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας είτε από το συμβούλιο υπουργών είτε από τα υπουργεία, και τους νομικούς κανόνες που εκδίδονται από αρχές χαμηλότερης βαθμίδας. Οι νομικοί κανόνες που εκδίδονται από αρχές χαμηλότερης βαθμίδας, όπως και τα διατάγματα, μπορούν να εκδίδονται μόνο κατ' εξουσιοδότηση του Συντάγματος ή ενός κοινού νόμου, ο οποίος ορίζει συνήθως τον κρατικό φορέα ή αρχή που δύναται να εκδίδει έναν τέτοιο κανόνα.

Σε περιπτώσεις όπου δεν υφίσταται γραπτός νόμος, το κεφάλαιο 1 παράγραφος 11 του κώδικα δικονομίας προβλέπει ότι ως πηγή δικαίου λογίζεται το εθιμικό δίκαιο το οποίο, για να είναι δεσμευτικό, πρέπει να είναι και σύμφωνο με την έννοια του δικαίου. Ο κανόνας του εθιμικού δικαίου ανάγεται χρονικά στο απώτερο παρελθόν και η τρέχουσα έννοιά του δεν είναι πολύ συγκεκριμένη. Ο όρος «εθιμικό δίκαιο» αναφέρεται κυρίως σε ορισμένες καθιερωμένες πρακτικές που ισχύουν π.χ. στην εμπορική δραστηριότητα. Καθώς οι κανόνες που προβλέπονται από τον γραπτό νόμο είναι πλέον επαρκώς περιεκτικοί, η σημασία του εθιμικού δικαίου ως πηγή δικαίου έχει επίσης περιοριστεί σημαντικά. Σε ορισμένους τομείς, ωστόσο, όπως το δίκαιο των συμβάσεων, το εθιμικό δίκαιο εξακολουθεί ακόμη και σήμερα να κατέχει αρκετά ισχυρή θέση.

Το νομοπαρασκευαστικό έργο και οι δικαστικές αποφάσεις αποτελούν επίσης πηγές δικαίου. Το νομοπαρασκευαστικό έργο παρέχει πληροφορίες σχετικά με τις προθέσεις του νομοθέτη και, για τον λόγο αυτό, τα έγγραφα αυτού του είδους χρησιμοποιούνται για την ερμηνεία της νομοθεσίας. Εκ των διαφόρων δικαστικών αποφάσεων, οι σημαντικότερες ως πηγές δικαίου είναι εκείνες των ανώτατων δικαστηρίων, και συγκεκριμένα του Ανωτάτου Δικαστηρίου και του Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου. Οι αποφάσεις των δύο αυτών δικαστηρίων ονομάζονται «δεδικασμένα». Παρότι τα δεδικασμένα δεν είναι νομικώς δεσμευτικά, η σημασία τους είναι ιδιαίτερα μεγάλη στην πράξη. Αποφάσεις άλλων δικαστηρίων μπορούν επίσης να είναι σημαντικές ως πηγές δικαίου. Σε περιπτώσεις όπου η απόφαση ενός δικαστηρίου χαμηλότερης βαθμίδας είναι τελεσίδικη, η πρακτική του δικαστηρίου αυτού μπορεί να έχει ιδιαίτερα μεγάλη πρακτική σημασία.

Η νομολογία, οι γενικές αρχές δικαίου και τα τεκμηριωμένα επιχειρήματα αποτελούν επίσης εθνικές αρχές δικαίου. Καθήκον της νομολογίας είναι να ερευνά το περιεχόμενο του νομικού συστήματος – ερμηνεία και ταξινόμηση των νομικών κανόνων – και για τον λόγο αυτό είναι επίσης σημαντική ως πηγή δικαίου. Οι γενικές αρχές δικαίου και τα τεκμηριωμένα επιχειρήματα μπορούν επίσης να έχουν σημασία ως πηγές δικαίου. Όπως φαίνεται και στη συνέχεια, η θέση των πηγών αυτών στην ιεραρχία των κανόνων δικαίου είναι λιγότερο ισχυρή από την αντίστοιχη των πηγών που προαναφέρθηκαν.

Διεθνείς πηγές δικαίου και δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Οι διεθνείς συμφωνίες και οι λοιπές διεθνείς υποχρεώσεις με τις οποίες έχει δεσμευτεί η Φινλανδία αποτελούν δεσμευτικές πηγές δικαίου. Η πρακτική των διεθνών φορέων που εφαρμόζουν τέτοιου είδους συμφωνίες έχει επίσης σημασία ως πηγή δικαίου. Ένα παράδειγμα πηγής δικαίου της κατηγορίας αυτής είναι η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Κατά συνέπεια, η πρακτική του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων συνδέεται με την ερμηνεία της Σύμβασης.

Ως μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Φινλανδία δεσμεύεται επίσης από τους νόμους, κανονισμούς και οδηγίες που συνιστούν τα σημαντικότερα νομικά μέσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι κανονισμοί ισχύουν άμεσα για το σύνολο των κρατών μελών ενώ οι οδηγίες πρέπει να εφαρμόζονται από συγκεκριμένα κράτη μέλη. Το προπαρασκευαστικό έργο για την εφαρμογή της νομοθεσίας μπορεί επομένως να αποκτά επίσης κάποια σημασία σε ό,τι αφορά την ερμηνεία του δικαίου της ΕΕ, παρότι η σημασία αυτή είναι σαφώς πιο περιορισμένη σε σχέση με την αντίστοιχη του προπαρασκευαστικού έργου της εθνικής νομοθεσίας.

Άλλα κανονιστικά μέσα της ΕΕ είναι επίσης δεσμευτικά για την Φινλανδία στον βαθμό που δεσμεύουν και τα υπόλοιπα κράτη μέλη. Οι αποφάσεις του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων έχουν επίσης σημασία ως πηγές δικαίου διότι αποτελούν μέρος του σώματος κανόνων της ΕΕ.

Ιεραρχία κανόνων δικαίου

Οι φινλανδικές πηγές δικαίου διαίρονται κατά παράδοση σε ιδιαίτερα δεσμευτικές, ελαφρώς δεσμευτικές και αποδεκτές πηγές. Οι νόμοι και το εθιμικό δίκαιο αποτελούν ιδιαίτερα δεσμευτικές πηγές, οπότε και καταλαμβάνουν την υψηλότερη θέση στην ιεραρχία. Η εφαρμογή τους είναι επίσημο καθήκον των οργάνων αναγκαστικής εκτέλεσης και η παράβλεψή τους θεωρείται παράβαση καθήκοντος. Η ιεραρχία της εθνικής νομοθεσίας έχει ως εξής:

Σύνταγμα

Κοινοί νόμοι (νόμοι του Κοινοβουλίου)

Διατάγματα που εκδίδονται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, το συμβούλιο υπουργών και τα υπουργεία

Νομικοί κανόνες που εκδίδονται από αρχές χαμηλότερης βαθμίδας.

Οι ελαφρώς δεσμευτικές πηγές δικαίου, και συγκεκριμένα όσες βρίσκονται στις χαμηλότερες βαθμίδες της ιεραρχίας, περιλαμβάνουν το νομοπαρασκευαστικό έργο και τις δικαστικές αποφάσεις. Η παράβλεψη των πηγών αυτών δεν συνεπάγεται κυρώσεις για παράβαση καθήκοντος εκ μέρους του σχετικού οργάνου αναγκαστικής εκτέλεσης αλλά αυξάνει τις πιθανότητες προσβολής μιας απόφασης ενώπιον δικαστηρίου ανώτερης βαθμίδας. Οι αποδεκτές πηγές δικαίου περιλαμβάνουν τη νομολογία, τις γενικές αρχές δικαίου και τα τεκμηριωμένα επιχειρήματα. Οι αποδεκτές πηγές δικαίου δεν είναι δεσμευτικές αλλά μπορούν να χρησιμοποιούνται για την υποστήριξη ενός επιχειρήματος και να ενισχύουν την αιτιολογική βάση μιας απόφασης.

Οι διεθνείς συμφωνίες έχουν την ίδια ιεραρχική ταξινόμηση με το μέσο που χρησιμοποιείται για την εφαρμογή τους στη Φινλανδία. Κατά συνέπεια, εάν μια διεθνής συμφωνία εφαρμόζεται μέσω νόμου, οι διατάξεις της συμφωνίας αυτής έχουν την ιεραρχική ταξινόμηση με τις διατάξεις του εν λόγω νόμου. Εάν όμως μια διεθνής υποχρέωση εφαρμόζεται μέσω διατάγματος, οι διατάξεις της έχουν την ιεραρχική ταξινόμηση των διατάξεων του διατάγματος. Οι εκτελεστικές διατάξεις είναι επομένως ανάλογες των εθνικών διατάξεων της ίδιας ιεραρχικής τάξης.

Θεσμικό πλαίσιο

Όργανα αρμόδια για τη θέσπιση νομικών κανόνων

Βάσει του φινλανδικού Συντάγματος, η νομοθετική εξουσία ανατίθεται στο Κοινοβούλιο. Το Κοινοβούλιο θεσπίζει όλους τους κοινούς νόμους και αποφασίζει τροποποιήσεις του Συντάγματος. Οι νόμοι που θεσπίζονται από το Κοινοβούλιο μπορούν να εξουσιοδοτούν ορισμένους άλλους φορείς προκειμένου αυτοί να εκδίδουν νομικούς κανόνες επί συγκεκριμένων θεμάτων. Βάσει αυτής της εξουσιοδότησης, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, η κυβέρνηση και τα υπουργεία μπορούν να εκδίδουν διατάγματα. Όταν δεν υπάρχει διάταξη που να ορίζει ποιος εκδίδει ένα διάταγμα, αυτό εκδίδεται από την κυβέρνηση. Μια αρχή χαμηλότερης βαθμίδας μπορεί επίσης, σε ορισμένες περιπτώσεις, να εξουσιοδοτείται μέσω νόμου προκειμένου να ορίσει νομικούς κανόνες επί συγκεκριμένων θεμάτων. Αυτό συμβαίνει όταν υφίστανται ειδικοί λόγοι που συνδέονται με το θέμα των σχετικών κανόνων και όταν η ουσιαστική σημασία των κανόνων αυτών δεν απαιτεί τη θέσπισή τους μέσω νόμου ή διατάγματος. Το πεδίο εφαρμογής μιας τέτοιας εξουσιοδότησης πρέπει επίσης να ορίζεται με σαφήνεια. Κανένας άλλος φορέας πέραν των προαναφερθέντων δεν εξουσιοδοτείται να εκδίδει γενικά δεσμευτικούς νομικούς κανόνες.

Διαδικασία λήψης αποφάσεων

Θέσπιση και έναρξη ισχύος των νομικών κανόνων

Για να θεσπιστεί ένα νομοθέτημα, πρέπει να υποβληθεί στο Κοινοβούλιο ώστε να εξεταστεί ως κυβερνητική πρόταση ή ως πρωτοβουλία ενός βουλευτή. Οι κυβερνητικές προτάσεις καταρτίζονται στα υπουργεία και συζητούνται στη συνέχεια στην ολομέλεια της κυβέρνησης. Μετά από αυτό, η απόφαση σχετικά με την υποβολή της πρότασης για συζήτηση στο Κοινοβούλιο λαμβάνεται κατά την προεδρική συνεδρίαση.

Στο Κοινοβούλιο, η κυβερνητική πρόταση αποτελεί καταρχάς θέμα μιας προκαταρκτικής συζήτησης μετά από την οποία ανατίθεται σε μια κοινοβουλευτική επιτροπή για εξέταση. Η επιτροπή συμβουλευέται ειδικούς και συντάσσει έκθεση επί της κυβερνητικής πρότασης. Το θέμα παραπέμπεται στη συνέχεια στη συνεδρίαση της ολομέλειας του Κοινοβουλίου, όπου η έκθεση της κυβερνητικής επιτροπής χρησιμεύει ως βάση της συζήτησης. Η απόφαση για την ψήφιση ενός νομοσχεδίου λαμβάνεται κατά τη σύνοδο της ολομέλειας του Κοινοβουλίου σε δύο αναγνώσεις. Το Κοινοβούλιο μπορεί να ψηφίσει ένα νομοσχέδιο χωρίς τροποποιήσεις, μπορεί να το τροποποιήσει ή μπορεί να το απορρίψει. Η τελική απόφαση σχετικά με την τύχη ενός νομοσχεδίου εναπόκειται επομένως στο Κοινοβούλιο. Οι κοινοί νόμοι ψηφίζονται στο Κοινοβούλιο με απλή πλειοψηφία, ενώ για την τροποποίηση του Συντάγματος απαιτείται ειδική πλειοψηφία.

Εφόσον ένα νομοσχέδιο έχει ψηφιστεί από το Κοινοβούλιο, διαβιβάζεται στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας για έγκριση. Ο νόμος τίθεται σε ισχύ κατά τον χρόνο που ορίζει το νομοσχέδιό του, υπό την προϋπόθεση ότι έχει προηγουμένως δημοσιευτεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης της Φινλανδίας.

Τα διατάγματα που εκδίδονται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, την κυβέρνηση ή τα υπουργεία καταρτίζονται στο εκάστοτε αρμόδιο υπουργείο. Όταν πρόκειται για προεδρικά διατάγματα, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας λαμβάνει απόφαση περί έκδοσης διατάγματος βάσει προτάσεων που υποβάλλονται από την κυβέρνηση. Η έκδοση των κυβερνητικών διαταγμάτων αποφασίζεται κατά τη διάρκεια των συνεδριάσεων της ολομέλειας της κυβέρνησης ενώ η έκδοση των υπουργικών διαταγμάτων αποφασίζεται από το εκάστοτε αρμόδιο υπουργείο. Όλα τα διατάγματα δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης της Φινλανδίας. Ένα διάταγμα τίθεται σε ισχύ κατά τον χρόνο που ορίζεται στο ίδιο και σε κάθε περίπτωση αφότου έχει προηγουμένως δημοσιευτεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης της Φινλανδίας.

Οι νομικοί κανόνες που θεσπίζονται από αρχές χαμηλότερης βαθμίδας – και οι οποίοι στην πράξη ονομάζονται συνήθως είτε αποφάσεις είτε κανόνες και κανονισμοί – καταρτίζονται από τη σχετική αρχή, η οποία λαμβάνει επίσης την απόφαση έγκρισής τους. Οι κανονισμοί που θεσπίζονται από αρχές χαμηλότερης βαθμίδας τίθενται σε ισχύ κατά τον προβλεπόμενο χρόνο και δημοσιεύονται στη συλλογή κανόνων και κανονισμών της σχετικής αρχής.

Νομικές βάσεις δεδομένων

Finlex

Το [Finlex](#) είναι μια νομική τράπεζα δεδομένων με περισσότερες από τριάντα βάσεις δεδομένων. Οι πληροφορίες επί νομοθετικών θεμάτων στο Finlex οργανώνονται σε έξι βάσεις δεδομένων, στις οποίες περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

Η βάση δεδομένων με μεταφράσεις φινλανδικών νομοθετικών πράξεων και διαταγμάτων, όπου συμπεριλαμβάνονται μεταφράσεις φινλανδικών νόμων του Κοινοβουλίου (κυρίως στα αγγλικά)

Τα ενοποιημένα κείμενα νομοθετικών πράξεων και διαταγμάτων (στα φινλανδικά και στα σουηδικά)

Μια βάση δεδομένων αναφοράς, η οποία περιλαμβάνει κατάλογο αλλαγών επί οποιασδήποτε νομοθετικής πράξης ή διατάγματος

Νομοθετικές πράξεις και διατάγματα στη γλώσσα των Σάμι (κατοίκων της Λαπωνίας).

Οι μεταφράσεις των φινλανδικών νομοθετικών πράξεων και διαταγμάτων (κυρίως στα αγγλικά) βρίσκονται σε μία βάση δεδομένων. Τα πρωτότυπα κείμενα των νομοθετικών πράξεων και διαταγμάτων βρίσκονται σε ξεχωριστές βάσεις δεδομένων. Οι πιο πρόσφατες νομοθετικές πράξεις βρίσκονται στην ηλεκτρονική έκδοση της Εφημερίδας της Κυβέρνησης της Φινλανδίας.

Η νομολογία στο Finlex αποτελείται από περισσότερες από δέκα βάσεις δεδομένων. Αυτές περιλαμβάνουν τα δεικασμένα του Ανωτάτου Δικαστηρίου και υποθέσεις του Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου, των εφετείων, των διοικητικών δικαστηρίων και των ειδικών δικαστηρίων.

Άλλες βάσεις δεδομένων του Finlex περιλαμβάνουν διεθνείς συνθήκες, δευτερεύουσα νομοθεσία και κυβερνητικά νομοσχέδια.

Η πρόσβαση στη βάση δεδομένων παρέχεται **δωρεάν**.

Άλλες βάσεις δεδομένων

Πέραν του Finlex, υπάρχουν επίσης στη Φινλανδία άλλες βάσεις δεδομένων σχετικές με τη νομοθεσία, τη νομολογία, τα κυβερνητικά νομοσχέδια και τη νομική βιβλιογραφία. Οι βάσεις [Edilex](#) και [Suomen laki](#) παρέχουν ολοκληρωμένες on-line υπηρεσίες νομικής πληροφόρησης. Τόσο το Edilex όσο και το Suomen laki περιέχουν βάσεις δεδομένων της εθνικής νομοθεσίας, της νομολογίας και άλλο υλικό. Για τις περισσότερες υπηρεσίες απαιτείται εγγραφή. Το WSOYPro είναι η τρίτη εμπορική υπηρεσία νομικής πληροφόρησης στην Φινλανδία. Το μεγαλύτερο μέρος του υλικού της διατίθεται σε συνδρομητές.

Τελευταία επικαιροποίηση: 19/05/2024

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [sv](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Εθνική νομοθεσία - Σουηδία

Στη σελίδα αυτή μπορείτε να βρείτε πληροφορίες για το νομικό σύστημα της Σουηδίας.

Πηγές δικαίου

Στη Σουηδία υπάρχουν τέσσερις κύριες πηγές δικαίου: η νομοθεσία, το προπαρασκευαστικό νομοθετικό υλικό, η νομολογία και η θεωρία.

Η **νομοθεσία** είναι η κύρια πηγή του δικαίου. Τυπώνεται και δημοσιεύεται στον Σουηδικό Κώδικα Νόμων. Η νομοθεσία διακρίνεται σε πράξεις, διατάγματα και κανονισμούς. Οι πράξεις εκδίδονται από το Riksdag (Σουηδικό Κοινοβούλιο), τα διατάγματα από την κυβέρνηση και οι κανονισμοί από τις αρχές.

Το [Riksdag](#) είναι ο μόνος δημόσιος οργανισμός που έχει την εξουσία να εκδίδει νέους νόμους ή να τροποποιεί την ισχύουσα νομοθεσία. Η νομοθεσία που έχει εγκριθεί μπορεί να καταργηθεί ή να τροποποιηθεί μόνο με νέα απόφαση του Riksdag.

Οι αποφάσεις των δικαστηρίων, η **νομολογία**, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην εφαρμογή του δικαίου. Αυτό ισχύει ιδίως για τις αποφάσεις των ανώτατων δικαστικών οργάνων, του Ανώτατου Δικαστηρίου και του Ανώτατου Διοικητικού Δικαστηρίου.

Κατά την εφαρμογή του δικαίου χρησιμοποιούνται επίσης οι **νομοπαρασκευαστικές εργασίες**, δηλαδή τα κείμενα που συντάσσονται στο πλαίσιο της νομοθετικής διαδικασίας.

Διαδικασία λήψης αποφάσεων

Οι νέες πράξεις ή οι τροποποιήσεις υφιστάμενων πράξεων προτείνονται συνήθως από την κυβέρνηση η οποία, πριν υποβάλει πρόταση νέας νομοθεσίας στο Riksdag, πρέπει γενικά να εξετάζει προσεκτικά τις διαθέσιμες εναλλακτικές λύσεις. Το έργο αυτό ανατίθεται σε εξεταστική επιτροπή που συγκροτείται ειδικά για τον σκοπό αυτό.

Πριν αποφασίσει το Riksdag αν θα εγκρίνει πρόταση νόμου, τα μέλη του πρέπει να εξετάσουν την πρόταση σε κοινοβουλευτική επιτροπή. Υπάρχουν δεκαπέντε επιτροπές, καθεμία από τις οποίες έχει τον δικό της τομέα αρμοδιότητας, για παράδειγμα τις μεταφορές ή την εκπαίδευση.

Όταν μια επιτροπή υποβάλλει στην ολομέλεια τις συστάσεις της —υπό μορφή έκθεσης— σχετικά με το ποια απόφαση πρέπει να λάβει το Riksdag για τις προτάσεις της κυβέρνησης και των βουλευτών, όλα τα μέλη του Riksdag συζητούν τον προτεινόμενο νόμο και λαμβάνεται τελική απόφαση.

Η κυβέρνηση είναι υπεύθυνη να υλοποιεί τις αποφάσεις του Riksdag και να εξασφαλίζει ότι επιβάλλονται με τον τρόπο που επιθυμεί το Riksdag. Οι κυβερνητικές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων όλων των υπουργείων και περίπου 300 δημόσιων υπηρεσιών, επικουρούν την κυβέρνηση στο έργο αυτό. Όλοι οι νόμοι και τα διατάγματα δημοσιεύονται στον Σουηδικό Κώδικα Νόμων (*Svensk Författningssamling*, SFS), ο οποίος διατίθεται σε έντυπη μορφή και μέσω Διαδικτύου.

Νομικές βάσεις δεδομένων

Νομικές πληροφορίες σχετικά με τη δημόσια διοίκηση δημοσιεύονται στο [Lagrummet](#). Η δικτυακή αυτή πύλη περιέχει συνδέσμους για την πρόσβαση σε νομικές πληροφορίες της κυβέρνησης, του Riksdag, των ανώτατων δικαστηρίων και των κυβερνητικών υπηρεσιών.

Η πρόσβαση στη δικτυακή πύλη παρέχεται **δωρεάν**.

Τελευταία επικαιροποίηση: 05/12/2023

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [en](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Εθνική νομοθεσία - Αγγλία και Ουαλία

Η παρούσα σελίδα σας παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη νομοθεσία και τις νομικές βάσεις δεδομένων που σχετίζονται με την έννομη τάξη του Ηνωμένου Βασιλείου, με ειδική αναφορά στην επικράτεια της Αγγλίας και της Ουαλίας.

Πηγές δικαίου

Οι κύριες πηγές δικαίου στο δικαιοδοτικό καθεστώς της Αγγλίας και της Ουαλίας στο Ηνωμένο Βασίλειο, είναι οι εξής:

η πρωτογενής νομοθεσία με τη μορφή **νόμων του Κοινοβουλίου του Ηνωμένου Βασιλείου, νόμων της Εθνοσυνέλευσης της Ουαλίας και μέτρων της**

Εθνοσυνέλευσης της Ουαλίας

το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

η δευτερογενής (ή παράγωγη νομοθεσία) με τη μορφή **κανονιστικών πράξεων (statutory instruments)** που εκδίδονται από τον Μονάρχη, την κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, την κυβέρνηση της ουαλικής συνέλευσης ή άλλη αρχή. Άλλη παράγωγη νομοθεσία μπορεί να θεσπισθεί υπό μορφή **διοικητικών διαταγμάτων (administrative orders)**

το **common law (κοινοδίκαιο)**, όπως αναπτύσσεται μέσω των δικαστικών αποφάσεων

Είδη νομικών πράξεων – περιγραφή

Η πρωτογενής νομοθεσία, ή οι νόμοι του Κοινοβουλίου, παράγεται από το Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου στο Λονδίνο και μπορεί να εφαρμόζεται στο σύνολο ή σε οποιοδήποτε τμήμα του Ηνωμένου Βασιλείου. Η Εθνοσυνέλευση της Ουαλίας μπορεί να ψηφίζει νόμους σε 20 τομείς όπου της εκχωρήθηκαν εξουσίες. Οι τομείς αυτοί περιλαμβάνονται στο παράρτημα 7 του νόμου για την κυβέρνηση της Ουαλίας του 2006 (Government of Wales Act 2006). Άλλα είδη πρωτογενούς νομοθεσίας μπορούν να θεσπιστούν από τον Μονάρχη βάσει των προνομίων που διαθέτει υπό διάφορες μορφές, όπως διατάγματα του Συμβουλίου του Στέμματος (Orders in Council), διακηρύξεις (Proclamations), βασιλικά διατάγματα (Royal Warrants), βασιλικές εντολές (Royal Instructions), κανονισμοί (Regulations) και επιστολές αναγνώρισης δικαιώματος (Letters Patent).

Η δευτερογενής νομοθεσία θεσπίζεται βάσει των εξουσιών που απονέμονται με τυπικό νόμο από τη Βασίλισσα στο πλαίσιο του Συμβουλίου του Στέμματος (Her Majesty in Council) ή υπουργό, υπουργείο, ουαλούς υπουργούς ή άλλο όργανο ή πρόσωπο. Η νομοθεσία αυτή ονομάζεται επίσης κατ' εξουσιοδότηση ή παράγωγη νομοθεσία, και ο νόμος που απονέμει την εξουσία αναφέρεται ως εξουσιοδοτικός ή αρχικός νόμος. Η παράγωγη νομοθεσία μπορεί να έχει διάφορες ονομασίες όπως διάταγμα του Συμβουλίου του Στέμματος (Order in Council), κανονισμός (Regulation) ή κανόνας (Rule), και όλες αυτές οι πράξεις μπορούν να αναφέρονται συλλήβδην ως κανονιστικές πράξεις (Statutory Instruments) ή ρυθμιστικοί κανόνες (Statutory Rules).

Τον Ιούλιο του 1999, ορισμένες νομοθετικές εξουσίες μεταβιβάστηκαν από το Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου στην Εθνοσυνέλευση της Ουαλίας στο Κάρντιφ. Η Συνέλευση εξουσιοδοτήθηκε να θεσπίζει κανονιστικές πράξεις που αφορούν την Ουαλία, αλλά η πρωτογενής νομοθεσία σχετικά με τα ζητήματα που αφορούν την Ουαλία εξακολουθεί να θεσπίζεται από το Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου. Μετά **τον νόμο για την κυβέρνηση της Ουαλίας του 2006**, η Συνέλευση εξουσιοδοτήθηκε να θεσπίζει μέτρα (πρωτογενή νομοθεσία) που αφορούν την Ουαλία για τα οποία το Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου ενέκρινε διατάγματα νομοθετικής αρμοδιότητας τα οποία καλύπτουν τα ζητήματα που αναφέρονται στον νόμο. Ωστόσο, τα μέτρα πρέπει να υποβάλλονται για έγκριση στον Μονάρχη στο πλαίσιο του Συμβουλίου του Στέμματος (Sovereign in Council), προτού γίνουν νόμος. Η Συνέλευση έχει αρμοδιότητα σε θέματα που αφορούν την οικονομική ανάπτυξη, την εκπαίδευση, το περιβάλλον, την υγεία, τη στέγαση, τον τουρισμό και τις μεταφορές δεν έχει, όμως, αρμοδιότητα σε θέματα αστικού ή ποινικού δικαίου. Η ουαλική νομοθεσία η οποία παράγεται από τη Συνέλευση και τους ουαλούς υπουργούς (την κυβέρνηση της ουαλικής συνέλευσης) καταρτίζεται τόσο στα αγγλικά όσο και στα ουαλικά.

Η εξουσία σύναψης **διεθνών Συνθηκών** εξ ονόματος του Ηνωμένου Βασιλείου ανήκει στο Στέμμα – δηλαδή στον Μονάρχη βάσει του βασιλικού προνομίου, ο οποίος ενεργεί βάσει των συμβουλών της κυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου. Επί του παρόντος, το Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου δεν διαθέτει κανέναν τυπικό ρόλο στη σύναψη Συνθηκών, αλλά εάν μια συνθήκη απαιτεί μεταβολή της νομοθεσίας του Ηνωμένου Βασιλείου ή χορήγηση δημόσιων πόρων, το Κοινοβούλιο ψηφίζει επ' αυτής κατά τον συνήθη τρόπο. Για την εφαρμογή όλων των Συνθηκών της ΕΕ στο Ηνωμένο Βασίλειο απαιτείται η θέσπιση νομοθεσίας και, ως εκ τούτου, οι Συνθήκες αυτές υπόκεινται σε κοινοβουλευτικό έλεγχο. Όταν αρχίσει να ισχύει ο νόμος για τη συνταγματική μεταρρύθμιση και τη διακυβέρνηση του 2010 (Constitutional Reform and Governance Act 2010) μια συνθήκη θα μπορεί να επικυρωθεί μόνο εάν α) ένας Υπουργός του Στέμματος έχει καταθέσει σε πρώτο στάδιο στο Κοινοβούλιο αντίγραφο της Συνθήκης, β) η Συνθήκη έχει δημοσιευθεί και γ) έχει παρέλθει προθεσμία 21 ημερών συνεδρίασης χωρίς κανένα από τα σώματα του Κοινοβουλίου να έχει αποφανθεί ότι η Συνθήκη δεν θα πρέπει να επικυρωθεί.

Ιεράρχηση κανόνων δικαίου

Εάν υπάρχουν συγκρούσεις μεταξύ των διαφορετικών πηγών δικαίου, ο βασικός φορέας για την επίλυσή τους είναι τα δικαστήρια. Οι διαφορές που αφορούν την ερμηνεία της νομοθεσίας μπορούν επίσης να επιλυθούν από τα δικαστήρια. Ωστόσο, δεδομένου ότι δεν υπάρχει «γραπτό σύνταγμα» στο Ηνωμένο Βασίλειο, δεν είναι δυνατή η αμφισβήτηση ενός νόμου του Κοινοβουλίου στα δικαστήρια ως «αντισυνταγματικού». Σύμφωνα με τη **συνταγματική θεωρία της «κοινοβουλευτικής κυριαρχίας»**, το Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου είναι η ανώτατη νομοθετική αρχή – υπό την έννοια ότι μπορεί να θεσπίσει και να καταργήσει οποιονδήποτε νόμο και ότι κανένα άλλο όργανο δεν δικαιούται να καταργήσει ή να αμφισβητήσει το κύρος ενός νόμου του Κοινοβουλίου. Ωστόσο, η θεωρία της κοινοβουλευτικής κυριαρχίας περιορίζεται από τη συμμετοχή του Ηνωμένου Βασιλείου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Δυνάμει του νόμου για τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες του 1972, το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί μέρος του δικαίου της Αγγλίας και της Ουαλίας (και της Σκωτίας και της Βόρειας Ιρλανδίας). Η εσωτερική νομοθεσία πρέπει να ερμηνεύεται έτσι ώστε να είναι σύμφωνη κατά το δυνατόν με το δίκαιο της ΕΕ.

Ο νόμος για τα ανθρώπινα δικαιώματα του 1998, ο οποίος ενσωμάτωσε την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στο δίκαιο του Ηνωμένου Βασιλείου, παρέχει στα δικαστήρια άλλη μια εξουσία αμφισβήτησης των νόμων του Κοινοβουλίου. Στο μέτρο του δυνατού, η εσωτερική νομοθεσία πρέπει να ερμηνεύεται έτσι ώστε να είναι συμβατή με τα δικαιώματα που προβλέπονται στη Σύμβαση.

Οι **αποφάσεις των δικαστηρίων**, και ιδίως των δευτεροβάθμιων, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη του δικαίου. Όχι μόνον παρέχουν αυθεντική ερμηνεία της νομοθεσίας, αλλά αποτελούν επίσης τη βάση του common law, το οποίο προκύπτει από τις αποφάσεις των δικαστηρίων σε προηγούμενες υποθέσεις (τη λεγόμενη νομολογία).

Όσον αφορά το ποια δικαστήρια δεσμεύονται από τις αποφάσεις άλλων δικαστηρίων, η γενική αρχή είναι ότι ένα δικαστήριο δεσμεύεται από προηγούμενες αποφάσεις ανώτερου δικαστηρίου.

Σε σχέση με θέματα του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το **Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης** είναι η ανώτερη αρχή. Οι Law Lords που ήταν μέλη της Βουλής των Λόρδων (House of Lords) αποτελούσαν το Ανώτατο Δικαστήριο του Ηνωμένου Βασιλείου, αλλά αντικαταστάθηκαν από το νέο Ανώτατο Δικαστήριο (Supreme Court), το οποίο άρχισε να λειτουργεί την 1η Οκτωβρίου 2009. Οι υφιστάμενοι Law Lords έγιναν οι πρώτοι δικαστές του Ανώτατου Δικαστηρίου (Justices of the Supreme Court) και ο Senior Law Lord έγινε ο Πρόεδρός του.

Θεσμικό πλαίσιο

Όργανα αρμόδια για τη θέσπιση νομικών κανόνων και τη διαδικασία λήψης αποφάσεων

Η πρωτογενής νομοθεσία θεσπίζεται από το **Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου** στο Λονδίνο. Για να γίνει νόμος του Κοινοβουλίου μια **πρόταση νομοθεσίας** (γνωστή ως νομοσχέδιο, bill), πρέπει να εγκριθεί από τα δύο σώματα του Κοινοβουλίου: τη Βουλή των Κοινοτήτων (House of Commons) και τη Βουλή των Λόρδων (House of Lords). Και τα δύο σώματα ακολουθούν τα παρακάτω στάδια:

πρώτη ανάγνωση (επίσημη παρουσίαση του νομοσχεδίου, χωρίς συζήτηση)

δεύτερη ανάγνωση (γενική συζήτηση)

στάδιο επιτροπής (λεπτομερής εξέταση, συζήτηση και τροπολογίες. Στη Βουλή των Κοινοτήτων, το στάδιο αυτό διεξάγεται συνήθως σε επιτροπή νομοσχεδίων δημοσίου συμφέροντος)

στάδιο έκθεσης (ευκαιρία για περαιτέρω τροπολογίες)

τρίτη ανάγνωση (τελευταία ευκαιρία συζήτησης τροπολογίες μπορούν να κατατεθούν στη Βουλή των Λόρδων).

Αφού εγκριθεί και από τα δύο σώματα, το νομοσχέδιο επιστρέφει στο πρώτο σώμα (από το οποίο ξεκίνησε), προκειμένου να εξετασθούν οι τροπολογίες του δεύτερου σώματος.

Αμφότερα τα σώματα πρέπει να συμφωνήσουν στο τελικό κείμενο και μπορούν να αναπαρπέμψουν το νομοσχέδιο πολλές φορές μεταξύ τους έως ότου επιτευχθεί συμφωνία για τη διατύπωσή του. Τότε πλέον, το νομοσχέδιο μπορεί να υποβληθεί για βασιλική κύρωση (Royal Assent).

Πρωτογενής νομοθεσία θεσπίζεται επίσης από την **Εθνοσυνέλευση της Ουαλίας**. Για να γίνει νόμος της Συνέλευσης ένα νομοσχέδιο, πρέπει πρώτα να εξεταστεί και να ψηφιστεί από τη Συνέλευση και κατόπιν να λάβει τη βασιλική κύρωση. Ένας νόμος της Συνέλευσης αποτελεί τυπικό νόμο που εφαρμόζεται σε όλες τις περιοχές της Ουαλίας, όπου ισχύει.

Σε γενικές γραμμές, στη Συνέλευση εφαρμόζεται μια διαδικασία τεσσάρων σταδίων για την εξέταση κυβερνητικού νομοσχεδίου, η οποία έχει ως εξής:

Στάδιο 1 – εξέταση των γενικών αρχών του νομοσχεδίου ή μέτρου από επιτροπή (ή επιτροπές), και συμφωνία επί των γενικών αυτών αρχών από τη Συνέλευση.

Στάδιο 2 – λεπτομερής εξέταση από επιτροπή του νομοσχεδίου ή μέτρου και τυχόν τροπολογιών που κατατέθηκαν από τα Μέλη της Συνέλευσης.

Στάδιο 3 – λεπτομερής εξέταση από τη Συνέλευση του νομοσχεδίου ή μέτρου και τυχόν τροπολογιών που κατατέθηκαν από τα Μέλη της Συνέλευσης. Ο Προεδρεύων αποφασίζει ποιες τροπολογίες θα εξεταστούν από τη Συνέλευση.

Στάδιο 4 – ψηφοφορία στη Συνέλευση για την έγκριση του τελικού κειμένου του νομοσχεδίου ή μέτρου.

Αφού το νομοσχέδιο περάσει από όλα τα κοινοβουλευτικά στάδια στο Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου ή στη Συνέλευση της Ουαλίας, διαβιβάζεται στον Μονάρχη για **βασιλική κύρωση** (Royal Assent), μετά την οποία γίνεται **νόμος** (Act). Τα μέτρα της Εθνοσυνέλευσης της Ουαλίας πρέπει να υποβληθούν για έγκριση στη Βασίλισσα στο πλαίσιο του Συμβουλίου του Στέμματος (Queen in Council).

Η πρωτογενής νομοθεσία μπορεί γενικά να τροποποιηθεί ή να καταργηθεί μόνον με νέα πρωτογενή νομοθεσία. Υπάρχουν, ωστόσο, εξαιρέσεις βάσει των οποίων ορισμένες τροποποιήσεις και καταργήσεις μπορούν να πραγματοποιηθούν μέσω κανονιστικής πράξης. Αυτό συμβαίνει σε περίπτωση συμμόρφωσης με υποχρεώσεις που επιβάλλει η ΕΕ ή μεταρρυθμιστικής νομοθεσίας η οποία περιορίζει ή καταργεί κανονιστικές υποχρεώσεις. Ωστόσο, τα διατάγματα αυτά πρέπει να εγκριθούν με θετικό ψήφισμα από τα δύο σώματα του Κοινοβουλίου προτού θεσπισθούν.

Η πρωτογενής νομοθεσία τίθεται σε ισχύ σύμφωνα με τις **διατάξεις περί έναρξης ισχύος** που περιλαμβάνονται στον νόμο ή το μέτρο. Ο νόμος ή το μέτρο μπορεί να ορίζει συγκεκριμένη ημερομηνία έναρξης ισχύος. Αυτή μπορεί να είναι αμέσως μετά τη βασιλική κύρωση, μια συγκεκριμένη ημερομηνία (συνήθως δύο μήνες τουλάχιστον μετά τη βασιλική κύρωση) ή ημερομηνία που θα προσδιορισθεί από υπουργό ή υπηρεσία μέσω διατάγματος έναρξης ισχύος (κανονιστική πράξη). Είναι δυνατόν να προσδιορισθούν διαφορετικές ημερομηνίες για διαφορετικές διατάξεις ενός νόμου.

Η ημερομηνία έναρξης ισχύος οποιουδήποτε παράγωγου νομοθετήματος προσδιορίζεται συνήθως στην ίδια την πράξη. Κατ' εξαίρεση, η ημερομηνία έναρξης ισχύος μπορεί να ορισθεί με δημοσίευση ανακοίνωσης στην επίσημη εφημερίδα (London Gazette).

Νομικές βάσεις δεδομένων

Ο δικτυακός τόπος [Legislation.gov.uk](https://legislation.gov.uk), που τελεί υπό τη διαχείριση των εθνικών αρχείων, αποτελεί την επίσημη πύλη της νομοθεσίας του Ηνωμένου Βασιλείου.

Ο δικτυακός τόπος Legislation.gov.uk παρέχει πρόσβαση στη νομοθεσία του Ηνωμένου Βασιλείου και καλύπτει όλα τα δικαιοδοτικά καθεστώτα (Αγγλία, Σκωτία, Ουαλία και Βόρεια Ιρλανδία). Ο τόπος αυτός περιλαμβάνει όλη τη γενική νομοθεσία από το 1988 έως σήμερα, το μεγαλύτερο μέρος της πριν από το 1988 πρωτογενούς νομοθεσίας τόσο στην αρχική όσο και στην αναθεωρημένη της έκδοση και μεγάλη επιλογή δευτερογενούς νομοθεσίας από το 1948 και μετά, εφόσον η νομοθεσία αυτή εξακολουθεί ακόμη να ισχύει.

Τελευταία επικαιροποίηση: 05/06/2017

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [en](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Εθνική νομοθεσία - Βόρεια Ιρλανδία

Στη σελίδα αυτή θα βρείτε πληροφορίες σχετικά με τη νομοθεσία και τις νομικές βάσεις δεδομένων του Ηνωμένου Βασιλείου, με ειδική αναφορά στη δικαιοδοσία της Βόρειας Ιρλανδίας.

Πηγές δικαίου

Οι κύριες πηγές δικαίου στη δικαιοδοσία που ασκείται από το Ηνωμένο Βασίλειο στη Βόρεια Ιρλανδία είναι οι εξής:

η **πρωτογενής νομοθεσία** με τη μορφή νόμων του Κοινοβουλίου του Ηνωμένου Βασιλείου και νόμων της Εθνοσυνέλευσης της Βόρειας Ιρλανδίας. Μέρος της πρωτογενούς νομοθεσίας που σχετίζεται με τη Βόρεια Ιρλανδία μπορεί επίσης να θεσπίζεται από τον Μονάρχη υπό μορφή υπουργικών διαταγμάτων (κανονιστικές πράξεις)

το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

η **δευτερογενής (ή παράγωγη) νομοθεσία** με τη μορφή κανονιστικών πράξεων (statutory instruments) και ρυθμιστικών κανόνων (statutory rules) της Βόρειας Ιρλανδίας. Άλλη παράγωγη νομοθεσία μπορεί να θεσπίζεται υπό μορφή διοικητικών διαταγμάτων (administrative orders).

το **κοινό δίκαιο** (common law), όπως αναπτύσσεται μέσω των δικαστικών αποφάσεων.

Είδη νομικών πράξεων – περιγραφή

Η πρωτογενής νομοθεσία, ή **Νόμοι του Κοινοβουλίου**, παράγεται από το Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου στο Λονδίνο και μπορεί να εφαρμόζεται στο σύνολο ή σε οποιοδήποτε τμήμα του Ηνωμένου Βασιλείου. Το Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου έχει εγκρίνει επίσης την εκχώρηση νομοθετικών εξουσιών σε κοινοβουλία και συνελεύσεις, τα οποία μπορούν να θεσπίζουν πρωτογενή νομοθεσία που αφορά περιορισμένο φάσμα θεμάτων και ισχύει στις δικαιοδοσίες τους. Άλλα είδη πρωτογενούς νομοθεσίας μπορούν να καταρτισθούν από τον Μονάρχη βάσει των προνομίων που διαθέτει υπό διάφορες μορφές, όπως υπουργικά διατάγματα (Orders in Council), διακηρύξεις (proclamations), βασικά διατάγματα (royal warrants), βασιλικές εντολές (royal instructions), κανονισμοί (regulations) και επιστολές αναγνώρισης δικαιώματος (letters patent).

Η δευτερογενής νομοθεσία παράγεται βάσει των εξουσιών που απονέμονται από ή με την έγκριση του Στέμματος (Her Majesty in Council) ή υπουργού, υπουργείου, της εκτελεστικής εξουσίας της Βόρειας Ιρλανδίας, ή άλλου οργάνου ή προσώπου. Η νομοθεσία αυτή ονομάζεται επίσης **κατ' εξουσιοδότηση ή παράγωγη νομοθεσία**, και ο κανονισμός που απονέμει την εξουσία αναφέρεται ως εξουσιοδοτικός ή αρχικός νόμος. Η παράγωγη νομοθεσία μπορεί να έχει διάφορες ονομασίες όπως υπουργικό διάταγμα (Order in Council), κανονισμός (regulation) ή κανόνας (rule), και όλες αυτές οι πράξεις μπορούν να αναφέρονται συλλήβδην ως κανονιστικές πράξεις (statutory instruments) ή ρυθμιστικοί κανόνες (statutory rules).

Στη Βόρεια Ιρλανδία, η νομοθεσία περιλαμβάνει νόμους ή κανονιστικές πράξεις που μπορούν να είναι νόμοι του Κοινοβουλίου του Ηνωμένου Βασιλείου, του Κοινοβουλίου της Βόρειας Ιρλανδίας (1921-1972) ή της Εθνοσυνέλευσης της Βόρειας Ιρλανδίας στο Μπέλφαστ. Διάφορες κατ' εκχώρηση κυβερνήσεις στη Βόρεια Ιρλανδία καταργήθηκαν κατά καιρούς με αποτέλεσμα μεγάλο μέρος της νομοθεσίας να έχει συμπεριληφθεί σε υπουργικά διατάγματα (Orders in Council), τα οποία από τεχνική άποψη αποτελούν δευτερογενή νομοθεσία αλλά χρησιμοποιούνται ως πρωτογενής. Η νομοθεσία της Βόρειας Ιρλανδίας περιλαμβάνει επίσης ρυθμιστικούς κανόνες –δευτερογενής ή παράγωγη νομοθεσία– οι οποίοι θεσπίζονται κατ' εξουσιοδότηση νόμου του Κοινοβουλίου του Ηνωμένου Βασιλείου, υπουργικού διατάγματος ή νόμου της Εθνοσυνέλευσης της Βόρειας Ιρλανδίας.

Η εξουσία σύναψης **διεθνών συνθηκών** εξ ονόματος του Ηνωμένου Βασιλείου ανήκει στο Στέμμα, δηλαδή στον Μονάρχη βάσει του βασιλικού προνομίου, ο οποίος ενεργεί βάσει των συμβουλών της κυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου. Το Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου δεν διαθέτει κανέναν τυπικό ρόλο στη σύναψη συνθηκών, αλλά εάν μια συνθήκη απαιτεί τροποποίηση της νομοθεσίας του Ηνωμένου Βασιλείου ή χορήγηση δημοσίων κονδυλίων, το Κοινοβούλιο διενεργεί ψηφοφορία επί αυτής κατά τον συνήθη τρόπο. Όλες οι συνθήκες της ΕΕ απαιτούν τη θέσπιση νομοθεσίας προκειμένου να εφαρμοστούν στο Ηνωμένο Βασίλειο και, ως εκ τούτου, υπόκεινται σε κοινοβουλευτική εξέταση. Τα κεφάλαια 20-25 του νόμου του 2010 για τη συνταγματική μεταρρύθμιση και τη διακυβέρνηση τέθηκαν σε ισχύ την 11η Νοεμβρίου 2010 και επιτάσσουν ότι μια συνθήκη επιτρέπεται να επικυρωθεί μόνον εφόσον α) ένας υπουργός του Στέμματος έχει κατά πρώτο λόγο διαβίβασει αντίγραφο της συνθήκης στο Κοινοβούλιο, β) η συνθήκη έχει δημοσιευθεί και γ) έχει παρέλθει προθεσμία συνεδριάσεων 21 ημερών χωρίς κανένα από τα τμήματα του Κοινοβουλίου να έχει αποφανθεί ότι η συνθήκη δεν πρέπει να επικυρωθεί.

Ιεραρχία των κανόνων

Εάν υπάρχουν συγκρούσεις μεταξύ των διαφορετικών πηγών δικαίου, ο βασικός τόπος για την επίλυσή τους είναι τα δικαστήρια. Οι διαφορές που αφορούν την ερμηνεία της νομοθεσίας μπορούν επομένως να επιλυθούν από τα δικαστήρια. Ωστόσο, δεδομένου ότι δεν υπάρχει «γραπτό σύνταγμα» στο Ηνωμένο Βασίλειο, δεν είναι δυνατή η αμφισβήτηση ενός νόμου του Κοινοβουλίου στα δικαστήρια ως «αντισυνταγματικού». **Σύμφωνα με τη συνταγματική θεωρία της «κοινοβουλευτικής κυριαρχίας»**, το Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου είναι η ανώτατη νομοθετική αρχή, υπό την έννοια ότι μπορεί να παραγάγει και να καταργήσει οποιονδήποτε νόμο και ότι κανένα άλλο όργανο δεν δικαιούται να καταργήσει ή να αμφισβητήσει το κύρος ενός νόμου του Κοινοβουλίου. Ωστόσο, η θεωρία της κοινοβουλευτικής κυριαρχίας περιορίζεται από τη συμμετοχή του Ηνωμένου Βασιλείου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Δυνάμει του νόμου για τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες του 1972, το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί μέρος του δικαίου της Βόρειας Ιρλανδίας. Η εγχώρια νομοθεσία πρέπει να ερμηνεύεται έτσι ώστε να συμμορφώνεται κατά το δυνατόν με το δίκαιο της ΕΕ.

Ο νόμος για τα ανθρώπινα δικαιώματα του 1998, ο οποίος ενσωμάτωσε την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στο δίκαιο του Ηνωμένου Βασιλείου, παρέχει στα δικαστήρια άλλη μια εξουσία αμφισβήτησης των νόμων του Κοινοβουλίου. Στο βαθμό του εφικτού, η εγχώρια νομοθεσία πρέπει να ερμηνεύεται έτσι ώστε να είναι συμβατή με τα δικαιώματα που προβλέπονται από τη Σύμβαση.

Οι αποφάσεις των δικαστηρίων, και ιδίως των εφετιών, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη του δικαίου. Όχι μόνον παρέχουν έγκυρες κρίσεις σχετικά με την ερμηνεία της νομοθεσίας, αλλά αποτελούν επίσης **τη βάση του κοινού δικαίου**, το οποίο προκύπτει από τις αποφάσεις των δικαστηρίων σε προηγούμενες υποθέσεις (τη λεγόμενη νομολογία). Όσον αφορά το ποια δικαστήρια δεσμεύονται από τις αποφάσεις άλλων δικαστηρίων, η γενική αρχή είναι ότι ένα δικαστήριο δεσμεύεται από προηγούμενες αποφάσεις ανώτερου δικαστηρίου. Σε ό,τι αφορά θέματα του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ανώτερη αρχή είναι το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Οι Law Lords της Βουλής των Λόρδων (House of Lords) έχουν ενεργήσει μέχρι σήμερα ως το Ανώτατο Δικαστήριο του Ηνωμένου Βασιλείου, αν και αντικαταστάθηκαν από το νέο Ανώτατο Δικαστήριο, το οποίο άρχισε να λειτουργεί από την 1η Οκτωβρίου 2009. Οι σημερινοί Law Lords έγιναν οι πρώτοι δικαστές του Ανώτατου Δικαστηρίου (justices of the Supreme Court), και ο Senior Law Lord έγινε ο Πρόεδρος του.

Θεσμικό πλαίσιο

Όργανα αρμόδια για τη θέσπιση νομικών κανόνων και τη διαδικασία λήψης αποφάσεων

Η πρωτογενής νομοθεσία παράγεται από το **Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου** στο Λονδίνο. Για να γίνει νόμος του Κοινοβουλίου μια **πρόταση νομοθεσίας** (γνωστή ως νομοσχέδιο, bill), πρέπει να εγκριθεί από τις δύο Βουλές του Κοινοβουλίου: τη Βουλή των Κοινοτήτων (House of Commons) και τη Βουλή των Λόρδων (House of Lords). Τα ακόλουθα στάδια λαμβάνουν χώρα και στις δύο Βουλές:

πρώτη ανάγνωση (επίσημη παρουσίαση του νομοσχεδίου, χωρίς συζήτηση)

δεύτερη ανάγνωση (γενική συζήτηση)

στάδιο επιτροπής (λεπτομερής εξέταση, συζήτηση και τροπολογίες. Στη Βουλή των Κοινοτήτων, το στάδιο αυτό πραγματοποιείται συνήθως σε δημόσια επιτροπή νομοσχεδίου)

στάδιο έκθεσης (ευκαιρία για περαιτέρω τροπολογίες)

τρίτη ανάγνωση (τελική ευκαιρία συζήτησης τροπολογίες μπορούν να κατατεθούν στη Βουλή των Λόρδων).

Αφού εγκριθεί και από τις δύο Βουλές, το νομοσχέδιο επιστρέφει στην πρώτη Βουλή (από την οποία ξεκίνησε) προκειμένου να εξεταστούν οι τροπολογίες της δεύτερης Βουλής.

Αμφότερες οι Βουλές πρέπει να συμφωνήσουν στο τελικό κείμενο. Μπορεί να υπάρξουν πολλοί γύροι ανταλλαγών μεταξύ των δύο Βουλών έως ότου επιτευχθεί συμφωνία σε κάθε λέξη του νομοσχεδίου. Όταν έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία αυτή, το νομοσχέδιο μπορεί να υποβληθεί για βασιλική επικύρωση (Royal Assent).

Η διαδικασία που ακολουθείται στην **Εθνοσυνέλευση της Βόρειας Ιρλανδίας** είναι παρόμοια (παρουσίαση του νομοσχεδίου, εξέταση, συζήτηση και ψηφοφορία), παρότι η συγκεκριμένη Εθνοσυνέλευση περιλαμβάνει μία μόνο Βουλή. Ένα νομοσχέδιο μπορεί να υποβληθεί -από υπουργούς, επιτροπές ή και μεμονωμένους βουλευτές- στον Πρόεδρο της Εθνοσυνέλευσης προκειμένου να εξεταστεί από αυτή. Εάν ο Πρόεδρος κρίνει ότι οι προτάσεις υπάγονται στην

αρμοδιότητα της Εθνοσυνέλευσης, το νομοσχέδιο εισάγεται προς συζήτηση στη Βουλή και στη συνέχεια διαβιβάζεται στην αρμόδια επιτροπή για εξέταση. Η επιτροπή αυτή υποβάλει σχετική έκθεση στην Εθνοσυνέλευση, δίνοντας τη δυνατότητα στους βουλευτές να εξετάσουν λεπτομερώς το νομοσχέδιο και να προτείνουν τροπολογίες. Στη συνέχεια, αυτό εξετάζεται περαιτέρω από την Εθνοσυνέλευση και διενεργείται τελική ψηφοφορία.

Αφού το νομοσχέδιο περάσει από όλα τα κοινοβουλευτικά στάδια στο Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου ή στην Εθνοσυνέλευση της Βόρειας Ιρλανδίας, διαβιβάζεται στον Μονάρχη για βασιλική επικύρωση, μετά την οποία γίνεται νόμος (Act).

Η πρωτογενής νομοθεσία μπορεί γενικά να τροποποιηθεί ή να καταργηθεί μόνο με νέα πρωτογενή νομοθεσία. Υπάρχουν ωστόσο εξαιρέσεις βάσει των οποίων ορισμένες τροποποιήσεις και καταργήσεις μπορούν να πραγματοποιηθούν μέσω κανονιστικής πράξης – όταν υλοποιούν υποχρεώσεις της ΕΕ ή μεταρρυθμιστική νομοθεσία η οποία μειώνει ή καταργεί κανονιστικό φόρτο. Ωστόσο, τα διατάγματα αυτά πρέπει να εγκριθούν με θετική απόφαση από τις δύο Βουλές του Κοινοβουλίου προτού να θεσπιστούν.

Η πρωτογενής νομοθεσία τίθεται σε ισχύ σύμφωνα με τις **διατάξεις περί έναρξης ισχύος** που περιλαμβάνονται στο νόμο ή στο μέτρο. Ο νόμος ή το μέτρο μπορεί να προσδιορίζουν μια συγκεκριμένη ημερομηνία έναρξης ισχύος. Αυτή μπορεί να είναι αμέσως μετά τη βασιλική επικύρωση, μια συγκεκριμένη ημερομηνία (συνήθως τουλάχιστον δύο μήνες μετά τη βασιλική επικύρωση) ή μια ημερομηνία που θα προσδιοριστεί από έναν υπουργό ή μια υπηρεσία μέσω διατάγματος έναρξης ισχύος (κανονιστική πράξη). Είναι δυνατόν να προσδιοριστούν διαφορετικές ημερομηνίες για διαφορετικές διατάξεις ενός νόμου. Η ημερομηνία έναρξης ισχύος οποιουδήποτε παράγωγου νομοθετήματος προσδιορίζεται συνήθως στην ίδια την πράξη. Κατ' εξαίρεση, η ημερομηνία έναρξης ισχύος μπορεί να οριστεί με δημοσίευση ανακοίνωσης στις επίσημες εφημερίδες (London Gazette ή Belfast Gazette).

Νομικές βάσεις δεδομένων

Διάφορες νομικές βάσεις δεδομένων είναι διαθέσιμες.

Ο δικτυακός τόπος της νομοθεσίας του ΗΒ [UK Legislation website](#) περιλαμβάνει το κείμενο του συνόλου της πρωτογενούς νομοθεσίας που έχει θεσπιστεί από το Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου, το Σκωτικό Κοινοβούλιο, την Εθνοσυνέλευση της Βόρειας Ιρλανδίας και την Εθνοσυνέλευση της Ουαλίας, καθώς και κάθε παράγωγη νομοθεσία που εφαρμόζεται στο σύνολο ή σε τμήματα του Ηνωμένου Βασιλείου. Η πρόσβαση στις πληροφορίες παρέχεται δωρεάν.

Η αναθεωρημένη πρωτογενής νομοθεσία, η οποία αφορά όλα τα τμήματα του Ηνωμένου Βασιλείου από το 1235 έως σήμερα, είναι επίσης διαθέσιμη στον δικτυακό τόπο της νομοθεσίας του ΗΒ [UK Legislation website](#).

Σχετικοί σύνδεσμοι

[UK legislation website](#) [Βάση νομοθετικών δεδομένων του ΗΒ]

Τελευταία επικαιροποίηση: 28/08/2018

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [en](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Εθνική νομοθεσία - Σκωτία

Η παρούσα σελίδα παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη νομοθεσία και τις νομικές βάσεις δεδομένων του Ηνωμένου Βασιλείου, με ειδική αναφορά στην επικράτεια της Σκωτίας.

Πηγές δικαίου

Οι κύριες πηγές δικαίου στην επικράτεια της Σκωτίας του Ηνωμένου Βασιλείου είναι οι εξής:

η πρωτογενής νομοθεσία με τη μορφή **νόμων του Κοινοβουλίου του Ηνωμένου Βασιλείου** και **νόμων του Κοινοβουλίου της Σκωτίας** **το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης**

η δευτερογενής (ή παράγωγη) νομοθεσία με τη μορφή **κανονιστικών πράξεων** (statutory instruments) και **κανονιστικών πράξεων της Σκωτίας**. Άλλη παράγωγη νομοθεσία μπορεί να θεσπισθεί υπό μορφή **διοικητικών διαταγμάτων** (administrative orders)

το **common law (κοινοδίκαιο)**, όπως αναπτύσσεται μέσω των δικαστικών αποφάσεων.

Είδη νομικών πράξεων – περιγραφή

Η πρωτογενής νομοθεσία, δηλαδή οι **νόμοι του Κοινοβουλίου**, παράγεται από το Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου στο Λονδίνο και μπορεί να εφαρμόζεται στο σύνολο ή σε οποιοδήποτε τμήμα του Ηνωμένου Βασιλείου. Το Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου έχει εγκρίνει επίσης την **εκχώρηση νομοθετικών εξουσιών** σε κοινοβούλια και συνελεύσεις, τα οποία μπορούν να θεσπίσουν πρωτογενή νομοθεσία που αφορά περιορισμένο φάσμα θεμάτων. Η νομοθεσία αυτή θα ισχύει στις επικράτειές τους. Άλλα είδη πρωτογενούς νομοθεσίας μπορούν να καταρτισθούν από τον Μονάρχη βάσει των προνομίων που διαθέτει υπό διάφορες μορφές, όπως υπουργικά διατάγματα (Orders in Council), διακηρύξεις (proclamations), βασικά διατάγματα (royal warrants), βασιλικές εντολές (royal instructions), κανονισμοί (regulations) και επιστολές αναγνώρισης δικαιώματος (letters patent).

Η δευτερογενής νομοθεσία παράγεται βάσει των εξουσιών που απονέμονται από ή με την έγκριση του Στέμματος (Her Majesty in Council), υπουργούς, υπουργεία, σκωτσέζους υπουργούς ή άλλο όργανο ή πρόσωπο. Η νομοθεσία αυτή ονομάζεται επίσης **κατ' εξουσιοδότηση ή παράγωγη νομοθεσία**, και ο νόμος που απονέμει τη σχετική αρμοδιότητα αναφέρεται ως εξουσιοδοτικός ή αρχικός νόμος. Η παράγωγη νομοθεσία μπορεί να έχει διάφορες ονομασίες, όπως υπουργικό διάταγμα (Order in Council), κανονισμός (Regulation) ή κανόνας (Rule), και όλες αυτές οι πράξεις μπορούν να αναφέρονται συλλήβδην ως κανονιστικές πράξεις (Statutory Instruments) ή κανονιστικές πράξεις της Σκωτίας.

Ο **νόμος για τη Σκωτία του 1998** (Scotland Act 1998) θέσπισε και εκχώρησε εξουσίες στο Κοινοβούλιο της Σκωτίας στο Εδιμβούργο. Επέτρεψε εκ νέου (κατόπιν δημοψηφίσματος) τη λειτουργία του Κοινοβουλίου της Σκωτίας το οποίο είχε διακόψει τις εργασίες του, όταν η Σκωτία ενώθηκε με την Αγγλία και την Ουαλία το 1707. Ωστόσο, καθώς η Σκωτία εξακολουθεί να είναι τμήμα του Ηνωμένου Βασιλείου, το Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου μπορεί ακόμη να νομοθετεί σε ορισμένους τομείς. Πρωτογενής νομοθεσία μπορεί να θεσπιστεί από το Κοινοβούλιο της Σκωτίας στους θεματικούς τομείς που του έχουν εκχωρηθεί δυνάμει του νόμου για τη Σκωτία του 1998 (και του νόμου για τη Σκωτία του 2012). Στους εν λόγω τομείς περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, οι ακόλουθοι: υγεία, εκπαίδευση, τοπική αυτοδιοίκηση, κοινωνική εργασία, στέγαση, χωροταξικός σχεδιασμός, τουρισμός και οικονομική ανάπτυξη, ορισμένες πτυχές των μεταφορών, δικαιοσύνη, ελευθερία και ασφάλεια, συμπεριλαμβανομένων των περισσότερων πτυχών ιδιωτικού και ποινικού δικαίου, αστυνομία και πυροσβεστική πολλές πτυχές του περιβάλλοντος, γεωργία και αλιεία αθλητισμός και τέχνες και εκπλήρωση διεθνών υποχρεώσεων σε εκχωρηθέντες τομείς. Με τον νόμο για τη Σκωτία του 2012 (Scotland Act 2012) η εκχώρηση νομοθετικής εξουσίας επεκτάθηκε σε τομείς όπως ορισμένα φορολογικά θέματα. Κανονιστικές πράξεις της Σκωτίας μπορούν επίσης να θεσπιστούν από σκωτσέζους υπουργούς δυνάμει των εξουσιών που τους έχουν εκχωρηθεί από νόμους του Κοινοβουλίου του Ηνωμένου Βασιλείου ή από νόμους του Κοινοβουλίου της Σκωτίας.

Η εξουσία σύναψης **διεθνών συνθηκών** εξ ονόματος του Ηνωμένου Βασιλείου ανήκει στο Στέμμα – δηλαδή στον Μονάρχη βάσει του βασιλικού προνομίου – ο οποίος ενεργεί βάσει των συμβουλών της κυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου. Επί του παρόντος, το Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου δεν διαθέτει ρητή αρμοδιότητα σύναψης συνθηκών, αλλά εάν μια συνθήκη απαιτεί μεταβολή της νομοθεσίας του Ηνωμένου Βασιλείου ή χορήγηση δημόσιων πόρων, το Κοινοβούλιο ψηφίζει επ' αυτής κατά τον συνήθη τρόπο. Όλες οι συνθήκες της ΕΕ απαιτούν μεταβολές στη νομοθεσία για την εφαρμογή τους στο Ηνωμένο Βασίλειο και, ως εκ τούτου, υπόκεινται σε κοινοβουλευτικό έλεγχο. Όταν τεθεί σε ισχύ ο νόμος του 2010 για τη συνταγματική μεταρρύθμιση και τη διακυβέρνηση (Constitutional Reform and Governance Act 2010), μια συνθήκη θα μπορεί να επικυρωθεί μόνον εφόσον α) ένας υπουργός του Στέμματος έχει προηγουμένως διαβιβάσει αντίγραφο της συνθήκης στο Κοινοβούλιο, στο στάδιο της πρώτης ανάγνωσης, β) η συνθήκη έχει δημοσιευθεί και γ) έχει παρέλθει προθεσμία 21 ημερών συνεδριάσεων χωρίς κανένα από τα τμήματα του Κοινοβουλίου να έχει αποφανθεί ότι η συνθήκη δεν πρέπει να επικυρωθεί.

Ιεράρχηση κανόνων δικαίου

Εάν υπάρχουν συγκρούσεις μεταξύ των διαφορετικών πηγών δικαίου, ο βασικός φορέας για την επίλυση τους είναι τα δικαστήρια. Οι διαφορές που αφορούν την ερμηνεία της νομοθεσίας μπορούν επίσης να επιλυθούν από τα δικαστήρια. Ωστόσο, δεδομένου ότι δεν υπάρχει «γραπτό σύνταγμα» στο Ηνωμένο Βασίλειο, δεν είναι δυνατή η αμφισβήτηση ενός νόμου του Κοινοβουλίου στα δικαστήρια ως «αντισυνταγματικού». Σύμφωνα με τη **συνταγματικό δόγμα της «κοινοβουλευτικής κυριαρχίας»**, το Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου είναι η ανώτατη νομοθετική αρχή – υπό την έννοια ότι μπορεί να παραγάγει και να καταργήσει οποιονδήποτε νόμο και ότι κανένα άλλο όργανο δεν δικαιούται να θεσπίσει ή να αμφισβητήσει το κύρος νόμου του Κοινοβουλίου.

Ωστόσο, η θεωρία της κοινοβουλευτικής κυριαρχίας περιορίζεται από τη συμμετοχή του Ηνωμένου Βασιλείου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Δυνάμει του νόμου για τις Ευρωπαϊκές Κοινοότητες του 1972, το **δικαίο της Ευρωπαϊκής Ένωσης** αποτελεί μέρος του δικαίου της Αγγλίας και της Ουαλίας (και της Σκωτίας και της Βόρειας Ιρλανδίας). Η εγχώρια νομοθεσία πρέπει να ερμηνεύεται έτσι ώστε να είναι σύμφωνη κατά το δυνατόν με το δικαίο της ΕΕ.

Ο νόμος για τα ανθρώπινα δικαιώματα του 1998, ο οποίος ενσωμάτωσε την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στο δικαίο του Ηνωμένου Βασιλείου, παρέχει στα δικαστήρια άλλη μια εξουσία αμφισβήτησης των νόμων του Κοινοβουλίου. Στον βαθμό του εφικτού, η εγχώρια νομοθεσία πρέπει να ερμηνεύεται έτσι ώστε να είναι συμβατή με τα δικαιώματα που προβλέπονται στη Σύμβαση.

Οι αποφάσεις των δικαστηρίων, και ιδίως των δευτεροβάθμιων, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη του δικαίου. Όχι μόνον παρέχουν αυθεντική ερμηνεία της νομοθεσίας, αλλά αποτελούν επίσης τη βάση του κοινοδικαίου (common law), το οποίο προκύπτει από τις αποφάσεις των δικαστηρίων σε προηγούμενες υποθέσεις (τη λεγόμενη νομολογία). Όσον αφορά το ποια δικαστήρια δεσμεύονται από τις αποφάσεις άλλων δικαστηρίων, η γενική αρχή είναι ότι ένα δικαστήριο δεσμεύεται από προηγούμενες αποφάσεις ανώτερου δικαστηρίου. Σε σχέση με θέματα του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων είναι η ανώτερη αρχή. Το **High Court of Judiciary** είναι το ανώτατο ποινικό δικαστήριο της Σκωτίας, ενώ οι **Law Lords** της Βουλής των Λόρδων (House of Lords) αποτελούσαν το Ανώτατο Δικαστήριο για αστικές υποθέσεις στη Σκωτία. Ωστόσο, αντικαταστάθηκαν από το Ανώτατο Δικαστήριο, το οποίο τέθηκε σε λειτουργία από την 1η Οκτωβρίου 2009. Οι Law Lords έγιναν οι πρώτοι δικαστές του Ανώτατου Δικαστηρίου (Justices of the Supreme Court), και ο Senior Law Lord έγινε ο Πρόεδρος του.

Θεσμικό πλαίσιο

Όργανα αρμόδια για τη θέσπιση νομικών κανόνων και για τη διαδικασία λήψης αποφάσεων

Η πρωτογενής νομοθεσία θεσπίζεται από το Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου στο Λονδίνο. Για να γίνει **νόμος του Κοινοβουλίου** μια **πρόταση νομοθεσίας** (γνωστή ως νομοσχέδιο, bill), πρέπει να εγκριθεί από τα δύο Σώματα του Κοινοβουλίου: τη Βουλή των Κοινοτήτων (House of Commons) και τη Βουλή των Λόρδων (House of Lords). Τα ακόλουθα στάδια λαμβάνουν χώρα και στις δύο Βουλές:

πρώτη ανάγνωση (επίσημη παρουσίαση του νομοσχεδίου, χωρίς συζήτηση)

δεύτερη ανάγνωση (γενική συζήτηση)

στάδιο επιτροπής (λεπτομερής εξέταση, συζήτηση και τροπολογίες. Στη Βουλή των Κοινοτήτων, το στάδιο αυτό διεξάγεται συνήθως σε δημόσια επιτροπή νομοσχεδίων)

στάδιο έκθεσης (ευκαιρία για περαιτέρω τροπολογίες)

τρίτη ανάγνωση (τελευταία ευκαιρία συζήτησης τροπολογίες μπορούν να κατατεθούν στη Βουλή των Λόρδων)

Αφού εγκριθεί και από τις δύο Βουλές, το νομοσχέδιο επιστρέφει στην πρώτη Βουλή (από την οποία ξεκίνησε), προκειμένου να εξετασθούν οι τροπολογίες της δεύτερης Βουλής.

Αμφότερες οι Βουλές πρέπει να συμφωνήσουν στο τελικό κείμενο και μπορούν να αναπέμψουν πολλές φορές το νομοσχέδιο μεταξύ τους έως ότου επιτευχθεί συμφωνία για τη διατύπωσή του. Τότε πλέον, το νομοσχέδιο μπορεί να υποβληθεί για βασιλική επικύρωση (Royal Assent).

Στο **Κοινοβούλιο της Σκωτίας** εφαρμόζεται παρόμοια διαδικασία όσον αφορά την παρουσίαση, την εξέταση, τη συζήτηση και την ψήφιση των νομοσχεδίων, με τη διαφορά ότι υπάρχει **μία μόνο Βουλή**. Υπάρχουν τρία στάδια:

Στάδιο 1: Η αρμόδια ή οι αρμόδιες κοινοβουλευτικές επιτροπές ελέγχουν προσεκτικά το νομοσχέδιο και συντάσσουν έκθεση για τις γενικές αρχές του νομοσχεδίου. Η έκθεση εξετάζεται ακολούθως από το Κοινοβούλιο κατά τη διάρκεια συνεδριάσής του και διεξάγεται συζήτηση με θέμα τη συμφωνία επί των γενικών αρχών του νομοσχεδίου. Εάν το Κοινοβούλιο καταλήξει σε συμφωνία, το νομοσχέδιο περνά στο στάδιο 2.

Στάδιο 2: Το νομοσχέδιο εξετάζεται λεπτομερώς από επιτροπή ή, ενίοτε, από επιτροπή ολόκληρου του Κοινοβουλίου (Committee of the Whole Parliament). Στο στάδιο αυτό μπορούν να γίνουν αλλαγές στο νομοσχέδιο, γνωστές ως τροπολογίες.

Στάδιο 3: Το νομοσχέδιο εξετάζεται εκ νέου από το Κοινοβούλιο κατά τη διάρκεια συνεδριάσής του. Στη φάση αυτή είναι δυνατή η υποβολή πρόσθετων τροπολογιών. Ακολούθως, το Κοινοβούλιο συζητά και αποφασίζει εάν θα ψηφίσει το νομοσχέδιο στην τελική του μορφή.

Αφού το νομοσχέδιο περάσει από όλα τα κοινοβουλευτικά στάδια στο Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου ή στο Κοινοβούλιο της Σκωτίας, διαβιβάζεται στον Μονάρχη για **βασιλική επικύρωση (Royal Assent)**, μετά την οποία γίνεται **νόμος (Act)**. Στη Σκωτία, προβλέπεται περίοδος τεσσάρων εβδομάδων κατά τη διάρκεια της οποίας το νομοσχέδιο μπορεί να αμφισβητηθεί από τους δικαστικούς λειτουργούς (Law Officers) σε περίπτωση που εκτιμούν ότι υπερβαίνει τις νομοθετικές εξουσίες του Κοινοβουλίου της Σκωτίας..

Η πρωτογενής νομοθεσία μπορεί γενικά **να τροποποιηθεί ή να καταργηθεί** μόνον με νέα πρωτογενή νομοθεσία. Υπάρχουν, ωστόσο, εξαιρέσεις βάσει των οποίων ορισμένες τροποποιήσεις και καταργήσεις μπορούν να πραγματοποιηθούν μέσω κανονιστικής πράξης. Αυτό συμβαίνει σε περίπτωση συμμόρφωσης με υποχρεώσεις που επιβάλλει η ΕΕ ή μεταρρυθμιστικής νομοθεσίας η οποία περιορίζει ή καταργεί κανονιστικές υποχρεώσεις. Ωστόσο, τα διατάγματα αυτά πρέπει να εγκριθούν με θετική απόφαση από τα δύο σώματα του Κοινοβουλίου προτού θεσπισθούν.

Η πρωτογενής νομοθεσία τίθεται σε ισχύ σύμφωνα με τις **διατάξεις περί έναρξης ισχύος** που περιλαμβάνονται στον νόμο. Ο νόμος μπορεί να προσδιορίζει μια συγκεκριμένη ημερομηνία έναρξης ισχύος. Αυτή μπορεί να είναι αμέσως μετά τη βασιλική επικύρωση, συγκεκριμένη ημερομηνία (συνήθως τουλάχιστον δύο μήνες μετά τη βασιλική επικύρωση) ή ημερομηνία που θα προσδιορισθεί από υπουργό ή υπηρεσία μέσω διατάγματος έναρξης ισχύος (κανονιστική πράξη). Είναι δυνατόν να προσδιορισθούν διαφορετικές ημερομηνίες για διαφορετικές διατάξεις ενός νόμου.

Η ημερομηνία έναρξης ισχύος οποιουδήποτε παράγωγου νομοθετήματος προσδιορίζεται συνήθως στην ίδια την πράξη. Κατ' εξαίρεση, η ημερομηνία έναρξης ισχύος μπορεί να ορισθεί με δημοσίευση ανακοίνωσης στις επίσημες εφημερίδες (London Gazette ή Edinburgh Gazette).

Νομικές βάσεις δεδομένων

Διάφορες νομικές βάσεις δεδομένων είναι διαθέσιμες.

Στον δικτυακό τόπο του [Γραφείου ενημέρωσης του δημόσιου τομέα \(Office of Public Sector Information - OPSI\)](#) παρέχεται το πλήρες κείμενο **κάθε πρωτογενούς νομοθεσίας** που έχει θεσπισθεί από το Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου, το Κοινοβούλιο της Σκωτίας, την Εθνοσυνέλευση της Βόρειας Ιρλανδίας και την Εθνοσυνέλευση της Ουαλίας καθώς και **κάθε παράγωγη νομοθεσία** που εφαρμόζεται στο σύνολο ή σε μέρος του Ηνωμένου Βασιλείου. Η πρόσβαση στις πληροφορίες παρέχεται δωρεάν.

Η **αναθεωρημένη πρωτογενής νομοθεσία** από το 1235 έως σήμερα, η οποία αφορά το σύνολο της επικράτειας του Ηνωμένου Βασιλείου, είναι διαθέσιμη στη [Βάση δεδομένων της νομοθεσίας του Ηνωμένου Βασιλείου \(UK Statute Law Database\)](#). Η πρόσβαση στη βάση δεδομένων παρέχεται δωρεάν.

Παρότι στον δικτυακό τόπο του OPSI διατίθεται **ολόκληρη η νομοθεσία της Σκωτίας**, όλη η πρωτογενής και δευτερογενής νομοθεσία της Σκωτίας που θεσπίστηκε και εφαρμόστηκε μετά την εκχώρηση των εξουσιών το 1999 διατίθεται επίσης στον δικτυακό τόπο του [Βασιλικού Τυπογραφείου της Σκωτίας \(Office of the Queen's Printer for Scotland\)](#). Η πρόσβαση στη νομοθεσία παρέχεται δωρεάν.

Ο δικτυακός τόπος [Legislation.gov.uk](#), ο οποίος ενσωματώνει τους δικτυακούς τόπους τόσο του OPSI όσο και της Statute Law Database, και επίσης αντικαθιστά τη νομοθεσία που δημοσιεύεται στον δικτυακό τόπο του Βασιλικού Τυπογραφείου της Σκωτίας, αποτελεί πλέον την επίσημη ιστοσελίδα για το σύνολο της νομοθεσίας του Ηνωμένου Βασιλείου.

Σχετικοί σύνδεσμοι

[Γραφείο ενημέρωσης του δημόσιου τομέα \(Office of Public Sector Information - OPSI\)](#), [Βάση δεδομένων της νομοθεσίας του Ηνωμένου Βασιλείου \(Statute Law Database\)](#), [legislation.gov.uk](#), [Βασιλικό Τυπογραφείο της Σκωτίας \(Office of the Queen's Printer for Scotland\)](#)

Τελευταία επικαιροποίηση: 04/05/2020

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.